

教育部100年度

原住民族語文學創作獎 作品集

教育部 出版

教育部
中華民國101年8月

- 01 曾泊英 Pasawalian Pangcah 海岸阿美語 013
 Makapahay a riyar 【美麗的海洋】
 林茂德 | 評論
- 02 林秀姬 Pasawalian Pangcah 海岸阿美語 017
 O o'rip no kilang 【樹的生命】
 林茂德 | 評論
- 03 黃石虎 Squliq Tayal 賽考利克泰雅語 021
 Papak waqa, rgyax krahu 【巍巍大霸尖山】
 布興·大立 | 評論
- 04 達少·瓦旦 Squliq Tayal 賽考利克泰雅語 023
 llyung ru rgyax 【河流與山脈】
 布興·大立 | 評論
- 05 李瀚昌 Pinayuanan a kai nua i pasaviti 北排灣語 027
 miperperper a kaliabiabi 【蝴蝶飛啊】
 高光良 | 評論
- 06 陳春媚 Pinayuanan a kai nua i pasaviti 北排灣語 033
 ku sikialalalang 【我的傳統服】
 高光良 | 評論

教育部100年度 原住民族語文學創作獎**作品**集 目次Contents

07	曾却枝	Pasawalian Pangcah 海岸阿美語	037
	Piharateng toya miliyasay a tamdaw		
	【想著離去的人】		
	星·歐拉姆 評論		
08	阿里要·拉沃	Farangaw Amis 馬蘭阿美語	041
	Mikirim To Malasawaday 【找尋失去的東西】		
	羅福慶 評論		
09	許韋晟	Truku 太魯閣語	043
	Payi mu 【我的祖母】		
	湯愛玉 評論		
10	脈樹·塔給鹿敦	Isbukun Bunun 郡群布農語	047
	Ibu·Takiludun 【伊部·塔給鹿敦】		
	宋銘金 評論		
11	韃虎·伊斯瑪哈
單·伊斯立端	Isbukun Bunun 郡群布農語	051
	madahpa·malaspuu 【痛·慟】		
	張玉發 評論		
12	賴美惠	Yami 雅美語	055
	Cinakmada i mey yotog aziyong da oviya to ko
piyanganga ya 【迎候歸航漁人】		
	希媡·莎沓燕 評論		
13	李秀蘭	Sakizaya 撒奇萊雅語	056
	u niyazu' nu maku 【我的部落】		
	黃金文 評論		

- 14 顏約翰 Pasawalian Pangcah 海岸阿美語 063
 Pimetmet ako toya ki^teca y a kamay iso
 【緊握你那冰冷的手】
 星·歐拉姆 | 評論
- 15 張淑芬 Squliq Tayal 賽考利克泰雅語 073
 gnalu na yaba 【父蔭】
 項定巴顏 | 評論
- 16 曾有欽 Pinayuanan a kai nua i pasaviti 北排灣語 083
 Namasan palavace a sinivai—qata
 【最美麗的禮物—琉璃珠】
 高光良 | 評論
- 17 邱婕/邱玉光 Isbukun Bunun 郡群布農語 089
 Minsapuz sansinghal uvavaz—isaiv
 hudas-pingaz tu halinga
 【燃燒自己，照亮兒孫—給阿嬤的一封信】
 宋銘金 | 評論
- 18 鄭浩祥 Pinuyumayan Puyuma 南王卑南語 095
 temalrabakay a puyuma 【普悠瑪少年驅邪】
 高田 | 評論
- 19 蔡光輝 Truku 太魯閣語 103
 Bi yax 【力量】
 湯愛玉 | 評論
- 20 郭明正 Tgdaya 德固達雅語 111
 Kari dnrunan "kncyukan Tanah Tunux Paran"
 【「霧社抗暴」祈禱文】
 詹素娥 | 評論

教育部100年度 原住民族語文學創作獎(作品集) 目次Contents

優選 5 篇

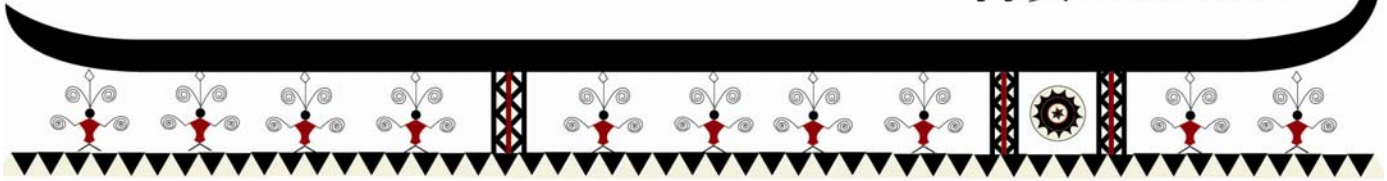

翻譯文學

21	張金生	Hengchun 'Amis 恆春阿美語	119
	O kilemeray a kakeridan no tamina
【鎮定的船長】
柯伊諾·拉斌 評論		
22	朱珍靜	Farangaw Amis 馬蘭阿美語	123
	Si Ciyke ato o no kawas a fata'an 【傑克和魔豆】
羅福慶 評論		
23	楊讚妹	Pasawalian Pangcah 海岸阿美語	133
	Omifutingay a tamdaw、Oyamiadopay a
tamdaw ato ya tomay【打漁的漁夫、獵人和熊】
高清德 評論		
24	張國隆	Squliq Tayal 賽考利克泰雅語	137
	Genghis Khan ki kwali' nya' 【大汗和他的鷹】
曾作振 評論		
25	吉洛·哈篋克	Truku 太魯閣語	145
	knlangan pnengalan karilsow
【伊索寓言的世界】
張正祺 評論		

目次Contents

優選 5 篇

26	葉賢能	Squliq Tayal 賽考利克泰雅語	177
	Yutas Tngryaw 【小叔公鄧料】		
	曾作振 評論		
27	余榮德	Takivatan Bunun 丹群布農語	199
	Punal 【土石流】		
	張玉發 評論		
28	趙聰義	Takbanuaz Bunun 巒群布農語	223
	ivutbatu 【石蛇】		
	宋銘金 評論		
29	鄭信得	Cou 'alisan 阿里山鄒語	233
	aapayo'ʉ na nia takupuyanʉ		
	【消失的達古不亞奴】		
	浦珍珠 評論		
30	賴阿忠	Vedai Rukai 霧臺魯凱語	241
	Wavelevele kidremedreme ki ya balenge ku		
	Elrengé 【娥冷感動天】		
	王明忠 評論		

優選作品

新詩

組

教育部100年度

原住民族語文學創作獎作品集

Makapahay a riyar

O riyar

Tadafangcal a nenengen ko riyar.

Maratar to dafak. romakat i salawacan no tapelik. mitengil to radiw no tapelik.

Pacafay han nako a romadiw to haynarowan.

O tadafangcalay a mikakengay ako ko tapelik.

O riyar

Ano maroray ko falocu' ako. romakat i tafutafukan.

Tapal han ko riyar. pasifana' to roray no falocu' ako.

Ya mataringay to mihecahecaan a roray i falocu' ako. Mato maserarayto.

O tadafangcalay a ising no falocu' ako ko riyar.

O riyar

Ano lafi' i misalama^ ato widang.

Kayat han ko kamay no widang romakat i tafotafokan. mitengil to ngiha no tapelik.

Mato pasifana'ay ko riyar. Matama^ayto iso ko fangcalay a cafay sanay.

O tada fangcalay a pakayakayay ako ko riyar.

O riyar

I tini i 'orip niyam. Adi:hay ko pipadang nira.

Ano awa ko payso niyam. tayra i riyar a mifuting to sapariwal.

Mangalay to kadofahay a sinafel. Tayra i riyar mipodpod to kalomaamaan mafecul.

O sata'angayay a pasodaan no sawaliay a tamdaw ko riyar.

曾泊英

高雄市立大灣國中族語支援教師

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語 | 新詩 優選

美麗的海洋

海

深藍帶綠的海洋是多麼美麗
大清早走在沙灘上靜聽著海浪優美歌聲
我 也不知不覺的伴隨著海浪唱起歌謠
您是我最佳的天然伴唱音樂團

海

在我心情孤獨時走在沙灘上
望著海訴說我心理的不如意
積壓多年的心胸石塊瞬間解放
您是我最佳的心理醫療師

海

夜深人靜時與朋友約會
牽著愛人的手走在沙灘上.聆聽著海浪的聲音
海浪似乎在祝福我找到好伴侶了
您是我最佳的媒人大人

海

在我們的生活有最大幫助
經濟來源由大海捕魚就可行
豐盛菜餚到海浪邊撿就有
您是海岸線最佳的大自然冰箱

作品評論

林茂德 | 評論

慈濟技術學院母語文化講師

評01 Makapahay a riyar 【美麗的海洋】

O nini a “Makapahay a riyar” sanay a ’olic a tilid i, iraay ko mamang to masalofay a caayay ka tato:dong a tilid ato sowal, yo masolinga’to a masalof i, malafangcalayto ato malakakalimlaanto a ’olic koni. Nawhani, itini tona tilid i mapatalahekal a mapo’rac a ma^nin ko ’orip no Pangcah, tadakakalimlaan koni.

O nini a tilid i mapalisepat ko nika tatongotogod no sowal, mahapinang i katatongotogod no sowal ko nika ’orip no Pangcah. Caay ko nika kapah no riyar a cecay, i masamaamaanay a cango’ot no ’orip ita i mapaca’of mapalalan no riyar, nawhani, yo ahihay ko rarom ato kartengay a misafaloco’an to nika ’orip anini i, pakatengel to halengheng no taplik i maadah ko kesem no faloco’ ato matama ita ko patosokan no nika’orip, tada o nga’ay a ising ko riyar. O roma sato, mapakadofah no riyar ko ’min no ’orip ita, ano nika rari’ari’ayto no tamdaw anoca o saka’orip to romi’ami’ad awaay ko kacango’otan.

Pacepo’ han ko sasowalen i, itini tona tilid i mapatalahekal a mapo’rac a ma^nin ko ’orip no Pangcah, nikawrira, ira ko sasalofen to caayay ka tato:dong a tilid ato sowal, onini ko hahalongocen to kapot a maolahay a mitilid to masamaamaanay a tatiliden, sa’icelen laloken a minanam! ta mahapinang i tilid ko nika kapah no sowal ita o Yin-cumin.

【美麗的海洋】此篇「詩」，在書寫與詞彙用字上稍稍修飾之後，此篇「詩」可謂一篇很美的詩，因其字裡行間充分顯著阿美族人生活的詩情畫意。作者將對於海的豐富感受與體驗一一地表露無餘，真是令人嚮往。

作者將整篇「詩」分為四段寫出，而且段段都與阿美族人的生活文化息息相扣。「海」不僅僅是美，同時回應人類生活文化的每一個層面，當人們處於現代文明社會裡，生活遭受極大的壓迫，苦悶無助時，「海」是人類的醫師治療生活一切的重擔。「海」不僅如此，她也常在晚霞景致時分豐富了人們的情感，使人們的感情世界多彩多姿。最後作者告訴我們「海」提供人類生活所需，讓我們生活豐富並足足有餘。

總言之，此篇「詩」充分表達了阿美族人生活的詩情畫意，為一篇可喜的文章，但是在文字書寫上以及構詞與詞彙的使用上有待加強，期許愛好文學的同道朋友們努力再努力吧！呈現出原住民族語的美好。

評02 O o'rip no kilang
【樹的生命】

O na o'rip no kilang sananay a 'ulic no rarem , Tadakahemekan ko nipi simsim ngira to haratatodong no ngangan ato heci no kemod noni haratengan nona mitiliday 。

Inaneng cingra a mi ala' to no to'as a pinangan , Miparangi to lengaw no kilang , A mikinarefoh to tireng saki tini alomanay , A payni to sakanga'ay no polong finacadan 。

Saykoray malecad ko pilimo'ot ningra to idang ato slal , Nanay matiya o kilang a ci'poc ko o'rip , Mirocok to salangawan no to'as , A mala ci'pocay I tini iniyaro' 。

Nikawrira I kakakitikiting no kimad no Amis I , Iraho ko kacango'otan , Nanay kapahaw sa'icelen 。

這首以樹的一生的新詩，無論在取材、命題及內容都能相互呼應，作者能以族人的生活經驗為背景，讚頌樹木的一生奉獻給人類，造福大眾描述非常貼切，最後以期勉的口吻，鼓勵同儕及後輩，一起復興傳統文化成為社會族人有用的人才。

為作者在族語的前綴詞的用法上尚嫌生疏。

O o'rip no kilang

Mimaan yo mimaan
 Hey yo hey hey yo hey hey yo hey
 Mimaan yo mimaan
 Misangayangay i lotok
 Mimaan yo mimaan
 Mikasoy i riyar
 Mimaan yo mimaan
 Misatoron i demi'
 Mimaan yo mimaan
 Mitoktok to sapad amisamokong i taypak

Mimaan koya malapariw'ay.
 Kalah sa ko rakat i lalan no lotolotokan,
 Ira ko mihawikidan no fali a tikami',
 Miletok to kilang a misangayangay cangra.
 Idangaw ! pamo^celen ko tatelecan,
 Nga'ay mapili' kita, malangayangay.
 O pahanhanan no matayalay,
 O pi'adingngan to cidal ato 'orad no marorayay.

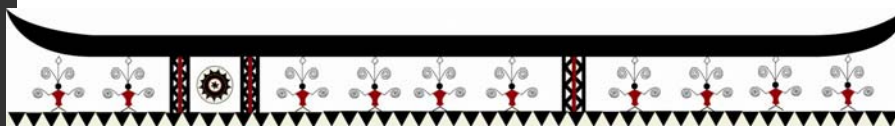
Mimaan koya loma' a manikar toka faliyoliyosan.
 Satikotiko sa ko rakat i riyar,
 Matiya o kakonah a mi'olong to mipodpodan a kasoy.
 Idangaw! awasen ko kamay,
 Nga'ay mapili' kita, malocapa' no ni'inorongay.
 O sapisakahemaw to inorong.

林秀姬 花蓮縣豐濱國民小學族支援教師

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語 | 新詩 優選

樹的生命

做什麼？在做什麼？

Hey yo hey hey yo hey hey yo hey

做什麼？在做什麼？

在農田搭工寮。

做什麼？在做什麼？

在海邊撿木材。

做什麼？在做什麼？

在廚房搗糯米。

做什麼？在做什麼？

在臺北建房子。

那些插秧的幫工在做什麼？

急速地走在山間小路，

風兒捎了信來說；他們在砍筏樹木要搭工寮。

族人朋友！請伸直腰桿，

我們好被選上，作為工寮的材料。

成為工人的休息站；成為路人的避風港。

颱風天的早晨一家人在做什麼？

來來回回走在沙灘上，

狀似螞蟻抬著檢回的木材。

族人朋友！請舉起雙手

我們好被選上，成為扁擔。

為了減輕家主的重擔。

Mimaan koya limecedan,
Iwaiw sa ko rakat i demi'
Misahakhak, misatoron, misafel to aredetay a kohaw.
Oya tawa nangra matiya o radiw no a'yam a lipahak.
Orasaka ,mipatawsi ci Namoh aci Dongi a mararamod .
Idangaw! nanay fangcal ko orip no miso,
Hay, tata'ak ko tiyad.
Nga'ay mapili' kita, malopitalikan to toron.
O sapisatoron o salipahak to masa'opo'ay,
O sapalofic to teroc noya fa^lohay a parod.

Mimaan koya mama no kapah
Na'on sa ko rakat i kawal
Misra to sapad tala fafa^ed.
Idangaw! nanay sa'icelen matayal i taypak.
Aka katalaw malalat no tawki,
Aka katalaw mapidah' no cafay .
Aka katalaw mamolic no siakay.
Nga'ay mapili' kita, malohecek no finacadan.
O picoker to serangawan no pangcah
O picangrayan no finawlan

少女們在做什麼？
扭阿扭的走在廚房，
在蒸糯米飯，搗糯米糕，煮美味的湯
她們快樂的笑聲像在唱歌鳥鳴聲。
原來，那莫和多尼在辦喜宴。
族人朋友！祝你身體健康，長命百歲。
我們好被選上，成爲百年的柏。
爲了食飽眾人；
爲了這新成立的家繁殖後代。

壯年們在做什麼？
沉穩的走在鷹架上，
把木板傳送到樓頂。
族人朋友！在臺北工作要加油。
不要怕被老闆丈量；
不要怕被同事切割；
不要怕被社會削磨；
我們好被選爲族人的支柱。
爲了阿美族文化的支撐；
爲了親友的依靠；
爲了老人家的寄託。

Papak waqa, rgyax krahu (qwas)

Yulung, lhbaw inkyasan su, qqliq saku mita mlaka sa babaw kayal, aras saku uzi ma!

inlungan maku balay smoya mr'ra pinsbkan na Binkesan, rgyax krahu papak waqa, phkangi saku puqing ggamil na spi sinngusan ta 'Tayal.

Behuy, swa m'nanak owah su, ini bbaqiy lmon mlama qnbaq, prasay misu qutux sngya-an ke' pins'inu na bnkis maku ma! cyux mqyanux 'tuxan na inu qu lhgan?

Qwalax, nyux tmucing tubung ptman maku krriyax trang mqelang, nanak isu thoyay smhoziq rhiyal ru miq ptuliy insuna, iyat misu shtuy nqu bkalan ta, baha hmswa ulung su smunan pqwax mbahing qsahuy inlungan mqyanux ru mtgyah qu knita ssquliy.

Bengah bengah, cyux mtmlux mtpaq sa babaw kayal, psbes ima? cinbwanan kayal pcobeh isu, cbqan kuzing, ktwa lnqing sinngusan innglung?

Byacing, mhuway ru mtasaw qu snyaxan, ungat 'syang na zik mhngan,nyux mlahang mnoyas yuhum na mrkyas mlikuy 'tayal, p'ra qyunam mlata, lmuhuw mqwas qwas binkesan mgaga sraral, ana ingat pparis smuluw mkkut la, yasa inrasan na mnoyas maki, qmara usuw mtgtuw na qara, mzinah musa ksliq ru mtasaw na qalang, cyux mnaga itan.

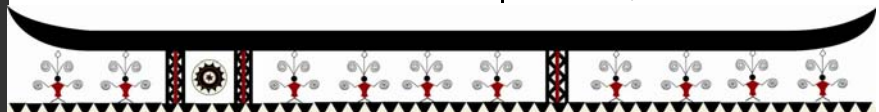
Ke' p'aras Binkesan sraral, laqi ta nqu wagi, s'unan m'kilux na ramu qsahuy kutaw, phrhul squ phpah qahuy, s'unan pinnqas mrkyas na 'tayal, mcisal sa kakay na krahu rgyax papak waqa, pqizyu Rekisi na Binkesan, truku, sedeq, squliy kinbahan Tayal kwara,xal linngisan qilis sinqzinut na Gipun ryax wayal ga, wal mlgluw syax wagi mc yana sqsya ru msqun yulung m'yugi,kinbetunux nya mtmaq balay hongu utux.

黃石虎 退休人員

Squliy Tayal

賽考利克泰雅語 | 新詩 優選

巍巍大霸尖山

浮雲，妳神態輕盈，羨慕妳遨遊天際，帶我走！我想仰望泰雅發祥聖地，巍巍大霸尖山，了我尋根之夢。

微風，你身影匆匆，舉止飄忽，來去自如，可否替我捎信息，轉達遙遠思念的親人，親人啊！你們身在何方？

雨，你敲打我孤獨凝視的窗，也滋潤大地與生命。我不迴避你的侵擾，因為你的到來，洗去遊子的憂傷，視界更明亮。

星星啊，星星！你遠掛天邊在沉思，天堂離妳很近，可否透露妳內心深處久藏的秘密和夢想？

月亮，皎潔溫柔的照耀著寧靜的夜晚，默默陪伴勇敢的泰雅武士，巡視獵場，吟唱著古老的戰歌前進，雖消失了殺氣，但依舊肅穆驍勇，邁開豪健的步伐，走向歡呼他們可愛純淨的家園。

傳說中，泰雅是太陽之子，散發赤誠熱情，溫暖山谷中的花朵。

看啊！快樂的泰雅子孫，在巍巍大霸尖山腳下，述說先祖的歷史，不分太魯閣，賽德克，賽考利克都是泰雅的光榮後代，殖民時期的悲泣，已隨著炙熱陽光，將仇恨蒸發昇華，彷彿一道彩虹橋般鮮豔奪目。

llyung ka rgyax

kahul ginqwangan rrgyax hlahuy sbqiy,msbuq te gamil qqhuniq,
kahul qintuxan rgyax mhtuw bqbaq rsnat , bas! Bas! phquyaw mbyaq
hmbun hbwanan.

s'nyutun kmita qwang na rgyax,hnyan mluw rziq rgyax qu qsya.
hhmkuy mtukiy yan habuk ktan , mttwang qintuxan sbqiy m'llyung
minturu.

maki' qu rgyax hlahuy , maki' qu qsya' , maki ggong 、 llyung ,
maki qu qulih uzi la.

Tayal,tmqsinuw,tmqulih,phapuy syaw na ggong,llyung,
tmahok qulih qsinuw, mnbuw mtasaw qsya' na gong ru 'ah mucu.

rgyax hlahuy,llyung,ggong,insuna na Tayal.

gmluw cinnunan cinbwanan qnxan Tayal,

kmayal pcbaq lkotas ta mha,

thuyal ta mita syax na wagi,mangay qsya mtasaw.

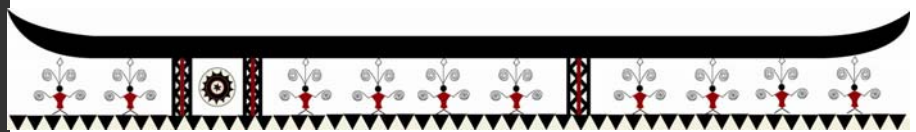
wal hminas qalang qu llyung minturu,kya wal hmbun inu pi?

達少·瓦旦 原住民電視臺泰雅族語主播

Squliq Tayal

賽考利克泰雅語 | 新詩 優選

河流與山脈

泉源 自山林的幽谷 涵養在森林的根部
從各山嶺石縫中 哇斯 哇斯 湧出
流往山下 匯集成河
在遙遠的群山中 水 從山腳縫隙中涓涓滲出
彎彎曲曲的溪流好似腰帶 沿途流經許多山脈逐漸增加
匯集成河流 在澎湃聲中急湍而下
有山林就有溪水 有小溪就有河流 有河流就有魚群
族人們打獵 捕魚 在溪邊河畔烹煮魚肉
喝著清澈的溪水時 滿足的 啊哈 一聲
山林 溪水 河流 是原住民族人的命脈
原住民族人 融合在大自然中
我們的祖先曾說
願我們後代子孫 永遠在陽光底下 活在清澈的溪水間
長流而下的河水啊
不知最後妳流向何處 匯集在哪裡呢

作品評論

布興·大立 | 評論
玉山神學院院長

評03 Papak waqa, rgyax krahu 【魏魏大霸尖山】

評04 llyung ru rgyax 【河流與山脈】

Kntan maku sazing bnruwan qwas na Tayal qani ga, mqas ru mzimu balay lungan maku mita squ ke tayal nanaq na qwas. Maki cyugan klayel spngan na ke musa maku spqzyu kntan maku bnruwan qwas tayal qani.

看了這兩篇泰雅爾語自己的詩歌後，不但很高興，也非常的感動。所以，我有三點的話要評論如下：

Te qutux pkzyon na ke ga, skura squ bnruwan (Llyung ka rgyax) na qwas qani ga, spyang balay blaq na qwas kinkesan raran . bahahmsuwa kwara ke naTtayal bnruwan nya maki balay rziq qu imi nya ru wal mtuqiy balay squ ke na kinbleqan kinkesan raran. Measqu bnruwan ke na sbkiy、qimtuxan、cinnunan、hmbun qany ga ke na kinkesan bnkis, laki kinbahan misuw ga ini nha baqiy imi nya la, Nanuyasa miru ta qwas na tayal ga nyux ta m'ubuy squ kinnbaq tunux ke na kinkesan bnkis ta Tatal.

第一，關於〈河流與山脈〉這一篇的詩，是最具有古典的詩詞意境。因為該詩的用語遣字，句句隱含著深沉的詩詞外，也很流暢的步入先人語彙的意境裡。誠如淵源、深處、生命的創造、無邊境的海洋等等的古字，都是採用祖先智慧的語詞來表達，現代的人很難去意會的。所以，能寫出這樣的古詩，實在是難能可貴的，因為它傳承了泰雅而祖先語彙的智慧。

Te sazing pkzyon na ke ga, skura squ bnruwan (Papak waqa, rgyax krahu) na qwas qani ga, cyux tmrahu squ qtuxan na hlahuy. Measqu bnruwan trhuwan nya squ qtuxan hlahuy na yulung、behuy、qwalax、bengah、byacing ga,klangi nya squliq qmita, ru skran nya hmhuwah kwara sngusan inlungan nya ru skayal nya lmqwas la. Nanuyasa lmiru ta qwas na tayal ga siki galung ta sngusan、kinwiran、kinmxan na inlungan Tayal, skran nya squ qtuxan rgyax Papak waqa lmqwas.

第二，關於〈巍巍的大霸尖山〉這一篇的詩，是在歌頌大霸尖山的雲海飄揚、來去自如的風、閃亮的星宿、皎白的月光等等是族人心中的盼望與豁然開來傾訴的對象。所以，這首詩啓發族人，當把族人的盼望、悲傷、痛苦的心靈，與大霸尖山深處的情懷結連載一起，寫出泰雅爾人靈魂的詩歌。

Te lpcingan pkzyon na ke ga, pyang balay blaq bnruwan qwas na Tayal ga, siki baqun ta nanu qu balay balay na sngusan、kinwiran、kinmxan、qnita、qnxan na inlungan Tayal, ru skran nya qtuxan hlahuy rgyax lmqwas. Kahul ta kira qani ga aki hmsuwa klokah ta lmiru qwas na tayal, tay ta m'ubuy ru msyunaw kinbleqan qnxan insuna naTayal ma.

最後，只要我們很忠實的呈現泰雅爾生存的境遇、悲傷、痛苦、生命、以及價值觀，並與自然山林結合成休憩與共的關係，寫出詩歌來，我們就在傳承泰雅爾人的生命智慧了。

miperperper a kaliabiabi

mintuluq,lja
mintuluq nu zemiyan
parukaliyabiabi a miperperper
maya kinemenem a pakaliaw

pai ! ariljaqa ziani
patatikitikingu azua tja kula
pai ! ariljaqa ziani
pakakalavilavisu azua tja situlek
miperperper a kaliabiabi

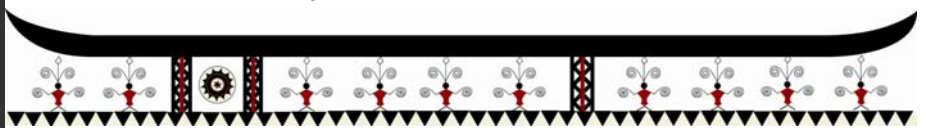
izua a qiljas a na paqulja i vavaw
uri kemudja sun a icacadja tuazua kiljivak a cuacuay anga
a siniqevet a kemasi tjavulungan tanusun
azua siilipy nua djalan a pasa i ❶tarumak
aicu a kiljivak
djinekapan nua tja kavuvuan anga ni sa ❷kalimaraw
azua zemzemem a djalan i ceva
aicu a kiljivak
kinalipatjan anga ni sa ❸puljaljuyan a pinaseqet patezemuker i ❹
tjavangas

李瀚昌 臺中市政府警察局豐原分局警員

Pinayuanan a kai nua i pasaviti

北排灣語 | 新詩 優選

蝴蝶飛啊

跳躍吧

跳舞時跳躍著

似若蝴蝶般飛舞

不去多想

來！勇士們舞蹈吧

我們的腳踏起膝蓋彎曲跳躍著

來！勇士們舞蹈吧

我們的食指相互鉤著

蝴蝶飛啊

月光在上頭照耀著

你要如何遺棄這一份長久以來的愛

從遠古就已經被擁抱著的你

那一條前往舊大南社的古道越領

這個愛，有我們祖先 kalimarav 所曾經踏過的足跡

那一處蔭蔽的懸崖段

這個愛，是先人 puljaljuyan 尋幽穿越直到達老佳義社的執著

miperperper a kaliabiabi
kacuin tjen nua hana matua ljauljaug a saskezan nia vuvuanga,
izua qaqucengecengelan a ljavangas,
izua vavucelacelayan a kavaluan
izua uta qaqudjidjiljan a sakura,
djemaladjalanan
ayatucu a zemukum a qulu
maya temeqang a pacun tua gadjugadju
paqaljayu a semukub nu uri cemalivat mun imaza mintuluq

minljepuljeput a qavuvung nua likisi,
maya sabelja djemulat tua qipu
kalevau tua nu qimang nu uri mintuluq mun

miperperper a kaliabiabi
sizianan azua nu kinasaljinga
miperperper a kaliabiabi
sizianan azua nu kinaleva

蝴蝶飛啊

鮮豔的花朵引領我們前往古人涼爽的休息站

有整片黑沉沉的咸豐草

有一處處白皙的野百合

還有繽紛紅彩的野櫻花

沿途

請試著要把頭都壓低

不許昂起直視稜線山脈

要帶著虔敬的心情跳躍這地方

歷史的心臟跳動著

不要有芥蒂，踏著這塊土地

在你們跳躍的時候誠心的接受這一份運氣

蝴蝶飛啊

為你們所景仰的跳舞

蝴蝶飛啊

為你們領受的喜悅跳舞

註釋

❶ tarumak：臺東縣卑南鄉達魯馬克部落舊社社名。(現為東興社區)

❷ kalimaraw：屏東縣瑪家鄉排灣村巴達因(padain)舊社祖先族名。

❸ puljaljuyan：屏東縣瑪家鄉排灣村巴達因(padain)舊社祖先族名。

❹ tjavangas：屏東縣瑪家鄉佳義村舊社原始地。

作品評論

高光良 | 評論
族語支援教師

評05 miperperper a kaliabiabi
【蝴蝶飛啊】

Aicu a sinan vecik pinarucaucau a kalabiabi a miperepereper a pacacikel tu psemalaw tua makavaljayan tua veleqedan ta kinasizuan a qinaljanan, san a kemasivarung a paqaljaj tua paridiw i kacauan. na matatavelak na masan djalan a vincikan uta, qau na sedjaljep na sekialap tua i pasa kavulungan a qinaljan a kakaiyan; sa na sekeljang a tjenglayan sa sinipasedjaljep a i kacauan a paridiw tua I qinaljan a kakudanan.

Nanguaq tu pitjakisamulja a kicaquan tua sivecikan tua vecik a rumazi, uri pitjananugaq sa kazulju a caquanan nu vencik a pitjaivililj.

這篇詩體文是用蝴蝶做擬人化的手法來描述對舊部落的懷古情懷，對大自然虔敬的崇拜。其特色為主題與內文相呼應，文章具巧思，具北排灣社會的傳統思維並掌握該方言之特色；段落排序優美，整體文筆順暢，感情自然流露，把大自然生動的景象帶入到族人的部落文化生活。對各類文體的寫法和書寫符號最好能再加琢磨熟練，對族語文學創作能力會有所助益。

評06 ku sikialalalang
【我的傳統服】

Aicu a sinan vecik a pakatua tja itung(kava)a sepaiwan,na madjulu tu makidja a sisupuan.sinipapaulingaw aravac a nanguaqan a bulayan a masanpazangalan a kava na sepaiwan.na sekeljang a masaluan a makavaljayan tua selapayan a temeqiq taicu a kava.saka sulapiq a ravac a siseljudjan tua pinawan a kay,na mapualang tu katje djalanan a tjaratidetideq na vincikan,utauta na mapukakudan a kemasiqayaw a patjemaqacuvung,na paqaljai a kikatekuan tu semaqetju tua tja varung a kakaiyan na sepaiwan,vaquan tu nanguaq a vincikan a pakeljang tua tja kay a pinaiwanan.

Nanguaq tu tja kisamulja a kitulu tua sivecikan katua si tideqan tua vicikan.

這篇文章簡潔而詳盡的描述了排灣族傳統服飾的華麗與珍貴，對母親辛苦手織的芙是充滿感恩和珍惜。文中很熟練的運用排灣語彙和句法，文章段落有序，結構分明。而且前後語氣呼應一氣呵成。嶄露了排灣族語謙卑恭謹感人的言語，文章流暢有創作性，書寫符號及標點符號的用法尙待努力。

ku sikialalalang

ku alapen azua supisupul a izuanga unvuljan anga a cinpu tua ngat a taljev.

izuanan a saluman tu sa ngat.

sa ngatan manu sa unvelingan inia ken ka mapapulingaw.

ku savesaven ku dapesen,

ljakua azua maraka unvuljan matu nasedecec.

inika marukivalj a vaik a kicacada.

azua cinepu tua ngat a inuvulingan a taljev.

supisupul a makeljang tu izuanga a cavilj,

matu lima ni kina a pinu keljangan anga tua cinalivatan na 'adaw.

ki karedengan ki vincikan, inia ken ka pakapulingaw.

ui inianga ka makeljang tu pidanga 'adaw a cavilj a vinaikan,

ljakua matu sini kezkez a sini pa'enge itua ku kininemeneman itua ku pina'enet.

nukakemuda cemalivat sa cavilj inika sa vaivaik.

au azuamareka talja ata aza a kala a ljinegim a tineic,

kini tauvaljitan tua 'adaw tua vengin ni kina a cemusua puluvuc.

namasan kisenai katua saljingan ni kina.

matu kiljivak matu pazazekat ni kina uta.

mavan uta a inika pina tezuan nua vinarung ni kina.

陳春媚 臺中縣大雅國小族語支援教師

Pinayuanan a kai nua i pasaviti

北排灣語 | 新詩 優選

我的傳統服

我掀起那破舊滿佈灰塵的月桃蓑
月桃葉散發著淡淡的氣味
是霉味是月桃味我已分不清
我輕輕揮輕輕吹
那滿佈的灰塵卻似乎拓著
久久不願離散
那滿佈灰塵的月桃簍
烙滿憔悴痕跡
似是母親手背的圖騰紋
是皺紋是圖騰 我也分不清
雖然已日日夜夜 許多年
卻牢牢的 捆綁著我的記憶
任憑歲月怎麼流逝 就是不願散去

ku alapen sa ku piljakevi,
izuanan a sezaman a culjuan
kini tauvaljitan tua 'adaw tua vengin ni kina a cemusu a puluvuc.
namasan kisenai katua saljingan ni kina.
matu kiljivak matu pazazekat ni kina uta.
mavan uta a inika pina tezuan nua vinarung ni kina.
ku alapen sa ku piljakevi,
izuanan a sezaman a culjuan.
azua mareka cinusunusu a mareka ata,
vinalitan tua luse' ni kina,
kinitauvalitan uta tua sepi kata zengzengan ni kina.
nu ku alapen sa ku sivesivan azua mareka kalingking ljemingau tua
sindaljapan nimadju,
suljivat a ken nu lemandu a matu ljingaw nua senai ni kina.
matu pazazekat a kiljivak ni kina,
namaya tua ita asaw nua ainguay a ljadek,
nuka patetucu na penazangal anan aravac.
azua ata matu supil anga, ljakua aza kauljavan kaizuana.
matu namaya tua kiljivak ni kina tanuaken,
a maru i vugid a aliljac a kavaudan a kemerakerap,
itua kina tengeiayan ni madju a kadjunangan.
a uri pate palalaut anga.

而那

一顆顆琉璃 一針一線繡線路

是母親日日夜夜 串成的琉璃

是母親的心願與祝福

是母親的叮嚀與關懷

是母親 未了的心願

我拾起緩緩抱在心懷

卻是一樣溫暖溫熱

那一顆顆 琉璃珠子

是母親用淚水 交織而成

是母親用汗水 灌溉的夢

抖開那鈴鐺 依然響徹

如同母親的歌聲 至今依然悅耳

如同母親的叮嚀

如同山芋葉的露水

至今依然珍貴

琉璃雖已斑駁 卻依舊細緻如同母親的愛

如同深山的老藤蔓

著著實實 牢牢攀附著大地

依然雋永

Piharateng toya miliyasay a tamdaw

Kepit han ako ko mata,
harateng sa kako to piliyas iso i
takowan.

Mafana' kiso to caayka filo ako a
miharateng ko piliyas iso,
mafana' kiso to karetengay a
rarom ako.

Aro' sa kako i pangpangan no
loma',
maharateng ako ko malahedaway
a narikoran iso,
anini sato, ira:ayto kiso.
Caayto ka'araw ko tireng iso,
caay haca ka tengil ko ngiha iso.

Nikawrira, pakaso'lin kako,
ini i kemod no faloco' ako kiso.
Na maharateng ako kiso i,
tata'ang ko rarom ako,
Ci'koy sa kako,
terep sa kako,
tongal sa ko piharateng i
tisowanan.

Pasipaputal kako a mikecor,
marasmas ko tefad no 'orad,
lowis sa a matefad ko losa' ako.

Cima ko mama^deng a misisit
toya caay ka citolas a losa' ako
hakiya?

cima ko mama^deng a cangrayen
ako?

cima ko mama^deng a mitengil
to tangic ako?

Kerem sato ko lafii, terep sato ko
tamdaw,
caayto ka 'araw ko lalan,
kawrira o yananho ko nika
kidem no faloco' a ma'ilol
itisowan.

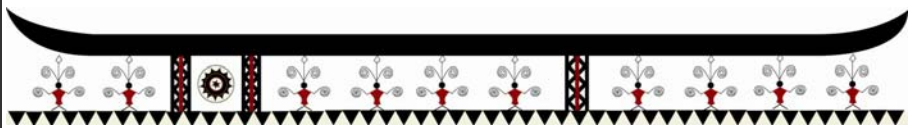
O yananto a langdaw ko riyar,
o yananto a misaliyaliyad ko
cowaco' no tapelik,
maanen ako a pahineknek ko
faloco' saw?
masetol no harenghengay a
tapelik ko faloco' kako,
caayka sawad ako a miharateng
ko piliyas iso itakowan

曾却枝 家庭主婦

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語 | 新詩 優選

想著離去的人

輕輕的閉上雙眼
默默的想著離去的你
你知道我對你有多不捨
靜靜的獨坐庭院
想起你那離去的背影
但 如今 你離我遠去
不再見到你的身影
再也聽不到你的聲音
但 我相信
你留在我心深處
憶起你 心悲悽
我低頭
我沉默
更思念你
望著窗外

細雨綿綿
淚水也綿綿落下
有誰能擦去那流不盡的淚水
有誰願在我身旁
讓我訴說那深深的情懷
夜深了 人也靜了
街頭更靜
我還是依然默默的想你
海依然的藍
浪一再的濤起
我心如何平靜
狂浪沖破我
我更思念那離去的你

作品評論

星·歐拉姆 | 評論
臺灣基督長老教會牧師

評07 Piharateng toya miliyasay a tamdaw
【想著離去的人】

Onini a sapa'olic a tilid haw i, pakaynien noya mitiliday i sano pa'olicay ko patalahekal to nai kemoday no faloco' niira a pasadak to rarom no faloco' niira a talalosa' a ma'ilol to iraayay a mamiholol niira, talacowa mararaay canira a tatos, caay ka raraay ko faloco' naira a makakafit a tatos. Pakinien noya mitiliday i nika marasmas no 'orad, kerem no lafii, ato masaliyaliday a tapelik a ma'araway i taliyok no 'orip a kahemekan a demak ko saphapinang niira to nika tada'ilol no faloco' toya iraayay a mamiholol niira.

這一篇詩詞是作者以簡潔的語言，敘述情友遠離家鄉心裡深處之感傷，以族人傳統之口語詩詞方式表達思念遠離而去的情友之背影，並說明他們的深情不會因為兩人相去遠處之距離，以及不知何時再相會之夢想，而淡化心靈相依不捨之心思意念。作者以細雨、深夜與海浪等的自然環境之美妙變幻為題材，詳論想著離去的人之深情。

評08 Mikirim To Malasawaday
【找尋失去的東西】

Naidahi:ay ko saturis no Padaka ato Holam , saka itini to kakiemel laki^ki no dawaywayan nangra a micungid i, pano mita larimaay a sawaywayan a “pisanayah a patinako!” ko kasadak no sololay a cinga to nikaila no ca’efay a ’eco.

Lawis han no miturisay ko amuko’ay ko hasuwal a “pahewal”, palalini padayaday toya saculenoh han fafiyolay a harateng. Sapipahapinangaw to patudung no misalihian a “mana malasawada i orip saw ?”sanay a katalipaelal, i’da to pasatisil mifuwah to nanifaluco’ay a kasasikol ato kafura to saciraciraan, ise:kal a mafana’ ko tamdaw toni satilidan a kasalaawan nira.

Nika mitilid padadefak ca’ka o pisaucayan naca to “misaingi’l to lalicayen” anca “hanayaw to lalefahan ” aca ko katudung, o sawac no nalefaan to kalasawad ko hasuwal, nika awa i aikor ko naicayan to sakatalaayaw sakakapahaw a misapalodan da. Ruma sato ila haca ko matawalay a toris no suwal, mararaway palaed to kema、kacangalan ko salalicay, oni saka masaemmahtu ko patudungan tilid.

Nga’ay yaca ano haeminen mitiri’ koni kasahewal, pakini pisacaliw to “kalasawad” sanay a lalengatan, puwal saaw ko hato saemi’hay palukesay turisiw, pahapinang to aniniay finacadan no Pancah, sahtoay mapusisil matukenihay a finawlan ko pinangan,oni saka laluludan no misetekay saka matama konian satilidan.

歐美與華人由於文字發達，其文化快速且強勢地侵蝕下，「自省」是我們弱勢文化對壓力產生的良知回應。

作者進用簡短用語的「詩」，將流動的思緒創作排序對應，建構上是想清楚表達主題「生活為什麼要失去？」的具體覺悟，採取分段陳述其內心回顧及對未來的迷惘，意境表現讓人淺白易懂。

唯本篇文字鋪敘應不僅於掙扎「疑惑質問」或「無奈感覺」而已才是，只理論失落感受的源頭，卻沒有消化演繹出積極、光明的面向；再者詞彙書寫漏字母、格位標記誤寫、質疑詞鋒不銳利，以致文義有些許遜色。

還好從整體文貌來檢視，其藉由「失落」湧出文學性反諷張力，顯現原住民族當今社會失衡異常現況，是此篇得以讓評審青睞的原因。

Mikilim To Malasawaday

Ilaay ko malasawaday no mako,
 hatini patadoen to takuwanan.
 Mikilim to malaswaday no
 mako,
 o kolong ni akong,
 o ladiw no mamom,
 o funus no wama,
 o kayap no mako.
 Talacuwaytu ?
 Mana awa sato ?
 Ilaay ko malasawaday no mako,
 hatini patadoen to takuwanan.
 Mikilim to malaswaday no
 mako,
 o sera no mita,
 o suwal no mita,
 o riyal no mita,
 o kero no mita.
 Talacuwaytu ?

Mana awa sato ?
 Ilaay ko malasawaday no mako,
 hatini patadoen to takuwanan.
 Mikilim to malaswaday no
 mako,
 o kimad no malitengay,
 o fafuy,
 o pala,
 o talakal.
 Talacuwaytu ?
 Mana awa sato ?
 Roray san kako a mikilim,
 awaay ko maxeray no mako to
 ccaccay.
 Mataelifaytu kalafian,
 sadak sato ko fulad ato fu'is.
 Minokay san kako i,
 masiwalaaytu kako to pinokayan
 a lalan.

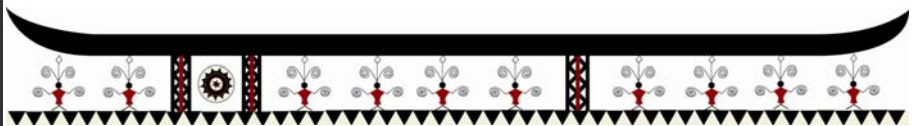

阿里要·拉沃

臺東縣立三仙國小民族教育支援教師

Farangaw Amis

馬蘭阿美語 | 新詩 優選

找尋失去的東西

我有一些東西不見了
現在請幫我一個忙
幫我一起找尋我失去的東西
阿公的牛
祖母的歌謠
爸爸的山刀
我的傳統褲裙
都到哪去了
難道就這樣沒了
我有一些東西不見了
現在請幫我一個忙
幫我一起找尋我失去的東西
我們的土地
我們的語言
我們的海洋
我們的傳統舞蹈
都到哪去了
難道就這樣沒了

我有一些東西不見了
現在請幫我一個忙
幫我一起找尋我失去的東西
耆老的叮嚀
山豬
原野
陷阱
都到哪去了
難道就這樣沒了
我找尋得很辛苦又疲憊
我找不到任何一件遺失的東西
眼看都已經過了吃晚餐的時間
月亮跟星星都已悄然出現
當我要回家時
卻忘記回家的路了

Payi mu

Gaga su inu hug?
Gisu ku mita qabang ptasan.
Lmnglung ku balay,
saw mha gmealu bi seejiq ka dowriq su.

Gaga su inu hug?
Gisu ku dmunus karat hakaw utux nii.
Lmnglung ku balay,
mqqaras bi kjiyax ka quwaq su.

Gaga su inu hug?
Gisu ku mita psingan ta ka sayang.
Lmnglung ku balay,
gmealu bi knan ka lnglungan su.

Gaga su inu hug?
Paah ku laqi o mkrbuk su balay kmlawa knan.
Ida su mkrbuk bi kjiyax.
Mspì ku sunan ka skeeman o gaga su babaw hakaw utux,
mhulis su ni mswayay knan ka baga su.
Balay bi, balay bi, pnaah qsahur mu ka lmnglung ku sunan.

Gaga su saw saw inu hug?
Seejiq su o ida gaga qsahur mu hini.
Ana bitaq knuwan, aji mu shngiyun ka knssuyang uda su.
Ida mniq tunux ni lnglungan mu ka isu.
Mqaras mqaras ku balay.
Kla, kuxul mu balay “payi” ka seejiq nii.

許韋晟

國立清華大學博士生

Truku

太魯閣語 | 新詩 優選

我的祖母

您在哪裡呢？
我看著織布上的圖騰
我想念您那
慈祥的眼睛

您在哪裡呢？
穿著您親手做的衣服
我思念您那
溫暖的雙手

您在哪裡呢？
我看著我們倆的合照
我掛念您那
疼愛我的心

您在哪裡呢？
從小無微不至的呵護
始終關懷備至的照顧
我夢見您坐在彩虹橋上
對著我招手微笑
我真的好想好想您…

您到底在哪裡哪裡呢？
其實一直留在我的內心深處
不論何時，我一定記得您那美好的生平
這些將永遠迴盪在我的腦海與記憶中
我非常非常的高興
原來
就是我最愛的
「祖母」

作品評論

湯愛玉 | 評論

國立東華大學語言傳播學系
專任助理教授

評09 Payi mu
【我的祖母】

Patas nii o malu bi ni embrax balay. Emprngaw ku saw quri lnglungan ni pntasan na. Tgkingal hini o psupu bi ka lnglungan ga kska pntasan hini. Ga kska pntasan 5 kmbleygan hini o ga rmngaw quri saw payi na nanak kana. Rmngaw siida o paah bilaq bitaq paru ni niqan bi lnglungan na. Tg2 na hiya o saw quri nntasan. Pnshngak na kari kska hiya uri o mdka bi balay ni smparu bi qmita pyian na. Drui o kari na ga jyun hini ga, malu bi ni niqan bi brax na. Seejiq mnatas niyi uri o dmuuy psnhiyi seejiq ni rmngaw uri saw lnglungan na nanak.

Tg3 na hini o saw quri dduuy na kari Truku. Malu bi ka pntasan na nii ni, ini qsuqi bi qsriqu ni thiyi balay. Seejiq mnatas niyi uri o dmuuy saw mdka hari ka kari ni rmngaw quri saw gaya Truku. Tg4 hini o saw quri embrax lnglungan.

Lmnglung bi saw tnunan seysay kari ni dmuuy suyang bi kari, yaasa lmnglung ni smparu bi qmita rdanan ka seejiq mnatas nii.

這是一篇頗具創意、文學、及藝術性的新詩。以下就其整體、文學、族語涵養、及創意性作一整體性的說明。首先，本篇新詩頗具整體性。其五個段落之內文與主題呼應度高、段落結構分明亦即由小到大、充分地讓讀者明瞭引喻及主題的對應性。第二，本篇新詩也頗具文學性。五個段落語氣一致，且充份使用引喻及文辭描述及表達對祖母/外婆的思念；作者應用具體的身體部位描述並表達抽象的情緒，頗具藝術性。文章體材擇取也很適切。第三，本篇族語涵養甚高。拼字正確、字詞使用流暢並適切。作者使用同質性高的文辭表達族群文化素養，使每個段落的主題相互對應。第四，本篇新詩頗具創意性。作者精心巧思本新詩結構；藉巧妙的字辭使用及身體部位，充分表達對長者的尊敬及思念。

評10 Ibu·Takiludun
【伊部·塔給鹿敦】

Itu Tama malka-uni uvazpingaz tu singkasalpu mas sing-insun tu halinga,sinmas madungdung tu is-ang 。

Paisna sia bahlu tu iniliskinan sadu,Tama hai tupa mas uvaz pingaz cia tu;sa-ia hai taimiludun 。

Maza sambahis tu vali hai mahtua bunun maszang mas mispataz misbusuk at manas kal 。

Itu tama tu daidaz hai tuzatu

kapanun mais malka-uni uvavaz,sain hai mapisha-iap mas kaupaku bunun

tu uvavaz hai kadidazundaingaz mas tama,
Simpisha-iap sain mas kaupaka bununtuza tu、maza kaupaka ludun an hai itu maimadadaingaz amin tu sinpala paimita tu maikikingna 。

Masial a piñatas,haitu maza Iskusia mapatas tu lumazi hai asang tu malmananu mumuslud 。

Tama 對女兒 (Ibu) 的關懷與關心鼓勵,使女兒成爲拙壯又美麗,懷念女兒和柔及特色 。

從創意的意義而言,形容女兒似如巍然聳立的高山上,父親描述女兒是山的守護者 。

本篇素語用的恰當,用太陽的熱度使人陶醉在醞陶裡和悅的樣子。父親的愛,是充滿著對女兒的愛是深誠的、幸福的,在此是告訴布農族人所有的兒女是受重視、受尊敬的、是受愛載的 。

這是描述整個布農族社會土地的領域,將山視爲女兒的家、所以這對父親的需要是非常重要的,是表達祖先們所遺留下來給我們終生後代的子女們耕作的 。

文章寫的很好,但是羅馬書寫方面須待加強 。

Ibu.Takiludun

Ibu , inak mastan manau-uaz pingaz tu uvaz .
 Maipatasin saikin patasan tu madaidaz mas su , aupa binis madaingazin saikin.
 saivan ku kasu Isbukun tu ludun , sai-ia hai itu ngabul haniang tu dangian.
 unghaitu , sai-ia hai itu Takiludun siduh pun suhaisabain hamisan tu ililiskinan.

Ibu , kasu hai inak madungdung masial pingaz tu uvaz .
 maipatasin saikin patasan tu madaidaz mas su , aupa bianis na sipungul saikin.
 saivan ku kasu mas salisin tu vanglaz ,
 isaincia mais hanianin tu vali hai masmuav mapisbusuk mas bunun .
 unghaitu , mastan mapinbuhbuh bunun hai sia mas Tatacia hamisan tu iviv .

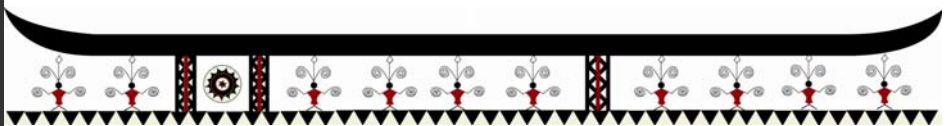
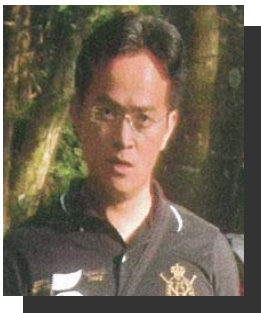
Ibu , inak makitvaivi tu pingaz tu uvaz .
 maipatasin saikin malkauni su daidaz tu patasan ,
 aupa masmuav saikin mapising tu na sidahda mas su .
 na maupacin saikin tahu su tu ,
 isia asang dihanin tu luhum hai inak sinpatas tu patasan .
 mintun mais na is-uka , mintun mais min-uni sia hudan.
 muszu sia dalah maltatala isu hainan tu puah.

脈樹·塔給鹿敦

南投縣立同富國中教師兼學務主任

Isbukun Bunun

郡群布農語 | 新詩 優選

伊部. 塔給鹿敦

伊部，我美麗的小女兒
我已寫好了對妳的愛，我深怕會老去
送妳一座郡大山山脈，那裡是小水鹿的家園
但那卻是塔給鹿敦氏族千年的記憶

伊部，我柔善的小女兒
我已寫好了對妳的愛，我深怕會忘記
送妳一條悠悠潺潺的沙里仙溪，那裡的午後陽光真是醉人
但最迷人的卻是塔塔加吹來的秋風

伊部，我獨特的小女兒
我已寫好了對妳的愛，我深怕我會離去
讓我這樣告訴妳，部落天空的浮雲是我寫的字句
有時會流去，有時化爲雨季
滲入泥土等待妳笑容的花

Ibu , inak isian ludun libus pingaz tu uvaz .
maipatasin saikin malkauni su tu daidaz, latuza tu aiza tu hanian
na sidahda kasu zaku , maszang mas sidahdain itu tuhun tu las.

unghaitu malhaha-iap saikin.
Isu singkahuzas tu singav hai sia mas ludun tu kaihuzasan.
Isu sinhahainan tu singav hai sia mas aikusnadan danum tu taklis.
latuza tu aiza hanian.
niang kasu sinidahda.

Ibu , minin-anak min-aiza tu sikaupakaupa pingaz tu uvaz .
maipatasin saikin malkauni su tu daidaz .
makan-ana-anak maszang iviv.
makan-ana-anak maszang luhum.

Ibu , inak tu daidaz.

伊部，我山林的小女兒
我已寫好了對妳的愛，相信有一天
妳會遠去，像遠去的松樹種子

但我記得
妳的歌聲是山的旋律
妳的笑聲是水的源地
相信有一天
妳不會遠去

伊部，大自然的小女兒
我已寫好對妳的愛，於是我的愛
自由如風
自由如雲

伊部我的愛。

madahpa • malaspuu

Kulungtulung, Kulungtulung.
 Biahais kata! Unulanta~
 Haiiapik tu madahpas,
 Kislauaanisnas mas itu Bunun tu ham tu sinhaili,
 Nau tu namadahpainas i sitahdungin tu maszang zaas a isu a
 kinislaupaan a laak a.
 Maisihabasdaingaz a kasuun sikakaun matalik mas
 a'amaun su sia iku tu Bunun.

Kulungtulung, Kulungtulung
 Cicikuus~
 Haiiapik tu madahpadaingaz,
 Kapanuun miliskin i isbalivas mas
 sinikakaununs su tu tinalik su tu Bunun.

Kulungtulung, Kulungtulung
 Kikilkil~
 Haiiapik tu madahpadaingaz,
 Cinhaunguna ha dau at.
 Piszangav mas isianang sia minpakalivaang tu tus'a tu
 mapinsaktu mas ni tu matuasamu tu Bunun.

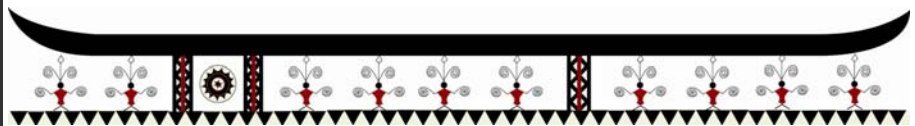
Kulungtulung, Kulungtulung
 Dadaling~
 Haiiapik tu madahpadaingazin.
 Amukai,
 Cinhaunguna ha dau at,
 Mais nias hai...
 nanin ama'ama.
 Aiskai~

韃虎·伊斯瑪哈單·伊斯立端

高雄市那瑪夏區民生國小族語支援教師

Isbukun Bunun

郡群布農語 | 新詩 優選

痛・慟

叩隆咚隆！叩隆咚隆！

地震～

我知道，妳痛了。

人類貪婪的利刃已深入體內了。

妳也該痛了，洞口乾涸如黑血的沙土。

千百年來，妳保護、滋養了…

在你背上游移的 Bunun。

叩隆咚隆！叩隆咚隆！

抽動～

我知道，很痛！

諷刺的是，出賣你的竟是…

背在背上保護、滋養了千百年的 Bunun。

叩隆咚隆！叩隆咚隆！

抖動～

我知道，很痛！

請妳生氣吧！

就像在 minpakaliva 時期，

Dihanin 嚴懲不尊重大自然律法的 Bunun。

叩隆咚隆！叩隆咚隆！

呻吟～

我知道，很痛！

拜託！

請妳生氣吧！

不然…

來不及了。

唉～

註釋

- ① 2008年3月5日凌晨1:30地震後有感。據報導：震央位於桃源區勤和里西北方，與那瑪夏區南沙魯里交界處，曾文越域引水工程施工處。
- ② minpakaliva:布農族神話傳說時期，當時因布農族人沒有遵守射日後，與月亮所訂立歲時祭儀，婚俗倫常及與大自然共存的禁忌盟約，激怒天神，降下大雨，造成洪水，嚴懲不守盟約的族人。
- ③ .Dihanin:指天神、上天或是上帝。布農族以 Dihanin 為造物者，最高階之神格。
- ④ Bunun:指布農族，亦泛指人類。

作品評論

張玉發 | 評論
部落文化工作者

評11 madahpa · malaspuu
【痛·慟】

詩的內容淺顯易懂。惟，未交代是誰與誰的對話。

布農語書寫符號的運用，雖稍不完美，但可看出作者的用心與努力，值得鼓勵。可多加強郡群布農語的詞彙拼音書寫。

詩的架構清楚分明。內文可再豐富多些，亦可清楚表達主題的情境與一境。

評12 Cinakmada i mey yotog aziyong da oviya to
ko piyanganga ya 【迎候歸航漁人】

nimapo no kakoa kapangaahap no tao do irala do karakoan no wawa. no mian so mikanekanen do vayo a vaay kano nivatekan a avang am, paiaingan da do pangaaapan o anood da a raraod.

ya pia rana siciaikoa ya, ta namian so pacinanaoan no tao do pongso a vakong, inaoy no arwaro pa o tao a mapadket so nivatevatekan da ciring no tao do vakong, a pacinanaoan ta kamo.

蘭嶼島的達悟族是海洋民族。因此，歲時祭儀與傳統習俗皆與海洋文化密不可分。族人常透過新屋落成以及拼板舟下水祭儀等場合，進行公開且正式之集體古謠創作發表活動。古謠詩詞意象圍繞於與海洋生態有關之經驗分享，由此可見達悟族對洋世界的敬重與依賴。達悟民族自古以口傳文化活化語言發展與傳遞歷史軌跡，而歌會藉由隆重的祭典分享與學習，守住了達悟族古語文的美學文化。

在此篇新詩中，作者引敘船體的美感，釣具與大型魚之結合，體力之考驗與漁業的運勢，還有和家人迎接漁獲的驚喜，禪述了海洋民族與海洋的親密關係。

Cinakmada I mey outgo aziyong da oviya to ko piyanganga ya

oaraney kowanko avang da ovey
 meypanid do maozi na ominenet
 siya toda pey yalalepa
 ovid namen na masa'a do a rilos
 oyakmey voavowo no arayo
 kaporongan no bingneg ka a
 pangnan
 ipananarow namen so arilos
 dagdag a pey zengazengana
 ipakalima ipakapito jira
 akmey maoknod davat do sahad
 kanorangoyan da ovey ya
 panginginawan so meylak kacilat
 minakmey vokavoken do zisan
 babaen na ipangyalak so citaen
 mina to ngavang Oavang jiloko
 cinakmada i mey yotog aziyong
 da oviya to ko piyanganga ya

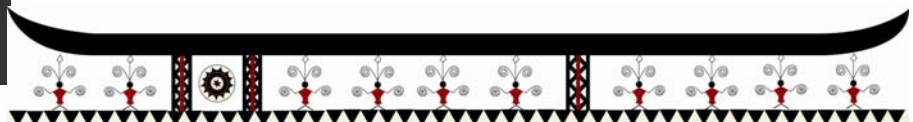
迎侯歸航漁人

看哪!航行的船舟
 孩子們的寶貝
 船首與船尾筆直入雲
 太陽的羽飾輻射黑潮的浪花
 翻飛的泡沫閃耀著
 啊!銀盃般顏色的飛魚
 啊!金泊般絃爛的鬼頭刀
 手中輕輕滑動的木槳
 溫柔地撫觸海地臉顏
 舞浪畫著圈圈舞蹈
 惹惱了風的翅異
 返航了嗎?
 優雅的歌唱喚醒著沉睡的孩子
 高吭低吟的弦曲驚醒著母親
 流蘇一般的烏髮
 蕩漾著晶亮的紅瑪瑙
 迎接歸返的漁人

賴美惠

Yami
 雅美語 | 新詩 優選

u niyazu' nu maku 我的部落

(一)

i tini i lilis nu kalinku,
nu buyu'an a bukelal iyu
adidi'henay kaku, adidiay a
kilay u Fayah.Haesin
satihuwahway sa matinen
muculil tu saayaway ani palawat
nuzoma a zazan sa nu cilay a
bukelal
nu sasingaganay a bukelal nu
takubuwan
ma labades ku nikauzip
masaliyut ku sakizaya a
tademaw

(一)

在花蓮市郊、荒野山區的仄逼小徑，
是我的幼子：小小奇萊-飛亞·飛丞，
搖搖擺擺學會走出人生第一步的地
方；
小徑的另一端則是奇萊平野上
曾經赫赫有名的達固湖灣部落，
那是我們撒奇萊雅族人賴以維生的
土地。

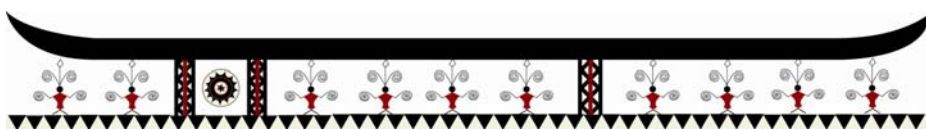

李秀蘭

花蓮縣北昌國民小學教師

Sakizaya

撒奇萊雅語 | 新詩 優選

(二)

u caay kangazahi a lala'
 nazatengan tu niyazu'iyu wawa
 henay
 daangen ku bukebukelalan nu
 mata sa nayi' ku pahezekan
 musaliyuliyut i awawkan a
 mubahel sa u salengacay ku
 sakobad a badakuwan
 nuzikuzan nu loma' sa
 misakelasay a awawkan
 iyu mueneng i labu nu luma' sa
 matengil tuku nikasuni nya
 ayam
 nani batad nu luma a micekul sa
 mahiza u maupuway nu lala' ku
 buyu' nu pazik
 iya buyu' sa matahepu nu
 mulaladay a lutuk ku takelal
 o lidun ku patakelalay tu zikuc
 atu bihid nu tademademaw
 mahiza u pasaenepay tu
 nizateng tu tademaw

(二)

小時候對部落的記憶，
 眼前總是一望無際的青翠田禾，
 禾籬竹邊徘徊的則是搨著雪白翅膀
 的鷺鷥飄然來去。
 屋後則是翁翁鬱鬱的竹林，
 閒時坐在家中也能聽見林中鳥兒一
 片啁啾。
 從家裡遠遠的就可以望見一座看似
 小土堆的美崙山，
 山上遮天蔽日的一片蒼翠，
 涼陰陰的映照著人們的襟袖與面
 頰，
 像是給人一種自在肅穆之感。

(三)

i nuzikuzan nu niyazu' sa u
 pahenalay , satalakaway a buyu'
 nu kilay
 i pabaw nu buyu' sa u
 babaungen nu katelan a kilan
 cayay kuyza acecay u bitunay
 ku mulangaway i cuwacuwa
 i tiza masa tepaday i zaw ku
 salengacay tulu kudicem a baetu
 u nizateng aku tu nu dietuwan a
 kungku iyu wawa hanay kaku
 (bitunay) u Langat hanaca nu
 niyazu'
 enem sa amihca a
 paselal(pacebuh) ku niyazu'
 i hekal nu niyazu' ku
 misatatay(一級少年)a selal
 moliyut paluma tu bitunayhani
 pahezik han kunu misatataday
 ani piselal
 hani pisimaw hantu tu niyazu'
 matatibaw ku langaw nu pitunay
 sapitena' tu midebungay nu tau

(三)

部落的後方就是氣象萬千、高大宏
 偉的奇萊山脈，
 山上除了參天的古樹，
 點綴著錯落有致的滿山刺竹以外，
 巍峨山頂的白色三角石，
 是我幼時對神話故事的想像。
 刺竹 (tatekauan) 又稱為部落的圍
 牆，
 部落每六年就會舉行成年禮，
 年齡階級的第一級少年就會在部落

的外圍種一圈刺竹林，
一方面做完年齡階級成年的洗禮，
一方面又可捍衛部落，
刺竹上的層層支節，佈滿大小不一
的竹刺，
可以避免受到外族的侵略和擾亂。

(四)

u luma' sa i labu nu Langat a
mueneng
silaed tu sawuac, ahebalay a
taku
ahican aci kazih ku
mudanguyay a buting I taku
u malikatay a tapuku macengel
ku ahebalay a taku mala
dadingu
mazih nama ko kotaku
masumad ku ladem a sikulit atu
likat
mata tunduday a buyu', makilul
ku puu' nu mihca masumad ku
kanawlan
nu maculukay a sangulan sa
maseneng ku balucu' nu cima
puu'nu lalud, alahicaan,
muengen ku tademaw i luma'
nu tipus a sanek pabahelan tunu
bali
hadamham ku akuti' nu lalud
sika sinawal nu maku
nay sasingalan a mickul
sizuku tu zuku nu malukay a
mapacilal i laku sa u pawaliyay
tu ladun
anu sawni sa muluung, anu
sawni sa mutizen ku kidu
u kilakilangan sa mahiza u

mitaungay ku zikuz
mata tungduday a buyu' sa nayi'
ku lilis
u niyazu' nu maku kuyni, u
kanamuhan naca ku a enengan

(四)

家裡就住在部落圍牆的方圓之
內，
隔著小溪是一大片魚池，
池中不難見到悠游魚兒，
燃燒似的天空將一大片池水染
印成發亮的琉璃，
從池面即可看見一層層彩霞變
換著色彩與光度。
房舍外疊疊青山，隨著季節變
換著不同的丰采，
那份流動的美總是令人驚心而
動魄。
夏季時節，有時，人就坐在家
裡，
一陣稻浪隨風翻飛，
沁涼中夾雜的暑熱竟也讓我暈
眩不已：
透著木格窗遠眺，
頂著三角斗笠的農夫就在烈日
下、稻浪間揮灑著衣袖，
一會兒彎身、一會兒直起身
子，
樹叢的輪廓似巡禮的背景，
疊疊青山竟成無止境的邊緣。
這是我的部落，也是我最愛的
家鄉。

作品評論

黃金文 | 評論
部落文史工作者

評13 u niyazu' nu maku
【我的部落】

I na misulitay tu dawmi`ay acudad sa : ma samtek nu saydang kudadan nuni sulitan

Nida .haca Paylabo nikama palipalita、otatenga`ay masaheci、tamlac pakay helakay akamu。O no pinaCadan nacaakamu tu ami`lay acudad. mangaleb kaseneng nutademau，ina ahemaway a cudad. hanca aumed masametek hau、pababelinen tunu pinacadan akamu maa ala。O damasatu：I na misulitay hantu madateng nida yuadiding henay ku liuliu nu naenengan nuluma`itawyahenay，pasamsamtek hannida patahekal kuibalucu`ay nidatu sakaynaluma`an abalucu`。Kiu pihaceng kusasa sinanuten nida tu sapatahekal amisulit，oniyen o kapawapawa< nantu akamu nu pinacadan tu (ti hwahway) sananay asasakamun sa mapatahekal nida misulidI nuayawan numita，masamSamtek ita kunika dikecnida amisulit。

O sadutus kunian a nisulitan，maduduc kunanu a didingay henay.i balucuay tusakay

Tini I niyadu`，ilabu ninadaumiay acudadsa ma sinanut kuni sulitan tu hacuong nu sasa kamuwn tunu pinacadan. hatida kunipi sabaluhay amisulit，melauhantu kiyacudad sa

Amedtu maalatu asipen。

Sankiyami ucudad ha nanaysa omusa muhmuhay a nalimaan nutademaw。Ina baluhay a

cudadsa oni duducan nidatu nikabalakiyan.pay labuay akamu nu pinacadan，odayday a

tu lalangawan nu niyadu`、sa patiluc misumad，osacebang sa onisukep tuni kaudipan，otamedecay adayday atu kamunu pinacadan.masiwatid ku hekal、katinengtu nika siwatidan，inamisulitay：onipa tahekal tusasakamun o nisanad tupakaylabuay

a kamu kakaekakan naca 。

作者執編詩文：老師感受到作者寫作方向重精超形誠真摯實、純淨寫化的白話詩文。尤其採用母語表達詩文更加令人佩服，這篇詩文雖然簡單明朗、能將華文詩句翻譯成母語表達卻貼切達意。再說：作者對兒時周遭環境熟記，充分表達了他故居的情感，拾其體材豐富又應用得宜。又以（sa tih wahway sa）一詞，部落已失傳的用詞卻還能呈現於詩作上，可見作者用心拿捏不懈。

作者利用敘寫法，描述幼時對部落懷念和對族群心靈的感念，詩中依然保有的韻律、節奏和族語的美感意象創意十足，讓詩文讀起來順暢如流。老師認為文學本來就是靜態的表達藝術，因此這篇新詩是作者本身在成長過程中深刻的體會到母語的應用。時代與部落風俗與文化，以及傳承和改變，而描繪的方式就是生活的縮影，時代的菁華與母語的保存可以超然限制、了解已往，作者：在母語的表達上非常深沉古老唯美情緻、刮目相看。

優選作品

散文

組

教育部100年度

原住民族語文創作獎作品集

Pimetmet ako Toya Ki^tecay a Kamay Iso

Caay ko mamatawal ako i saka 17 a romo'ad no saka ^nem a fulad no 1999 a mihcaan, toya dadaya to siwa ko tatokian i, malayap ako ko sa'ayaway a tingwa no nani sofitayay, miparatoh i takowanan, iraay ko latiuh no wawa iso, kalamkamen a tayni i Taypak saan a matengil ako. Latek matalawen ko sofitay to sakarawrawaw no faloco' ako saka, caayka pahapinang to sowal i takowanan. Tona malayap ako konini a tingwa i, tangsol kako a pakafana' toya mipasifana'ay to radiw i kiwkay a ramod ako, pakatengil cingra tonini i, maoratho cingra a mitengil, caayho ka sacekokcekok, pararid haca a pasifana' to romadiway a salikaka i kiwkay. Caka kahalafin i, kinapinapina haca a miliyaw ko nai sofitayay a tingwa a paratoh i takowanan, kalamkamen a tayni i paisingan no sofitay i Taypak saan. Saka, liclic hanto ako to masamaanay saw koni a demak han ako, ta itiya to a misaheci a paratoh i takowan ko sofitay. Sowal sa ko kakeridan no sofitay: "Toya dadaya i, o mikerid koya wawa ako to rarem ningra a kapot ningra a sofitay a miliso' to tataliyoken nangra a kowan nangra a pala, malahecito ko rakat nangra saka minokay cangra. Tangasa i pinokayan nangra a kasa'opooan i, masatilisho cangra a paikor a masa'opo, mihapinang a mitefad to timra no kowang, o kakeridan aca ko wawa ako, saka tomireng cingra i ka'ayaw noya rarem ningra a sofitay, masamaanay i, caayka songila' a mapasadak ko timra no cecay a sofitay saka, mapenec ningra ko kowang, makowang nai kawanan ko wawa ako nai ngaroy ningra a micomod, masadak i saikoran no fongoh ko timra. Sanoyanan sa a tangsol a matafelik i sera koya

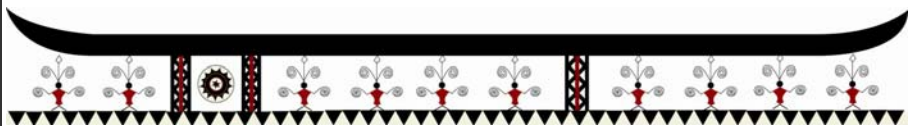

顏約翰

東美中會臺東馬蘭教會牧師

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語 | 散文 優選

wawa, ta laremesay saan ko pa[^]nan no kasa'opoan nangra, materik

haca ko kafong no kinpi. Mafana'to ko 'alomanay a sofitay i, alasadasadak cangra nani kamaro'an nangra a mineneng to mamaanay hokini saan, ta siwato ko toki a coro'en a patayra i paisingan a mitakop," saan ko sowal no kakeridan no sofitay.

Saliyaliyad saan a patingwa ko sofitay, saka caloh sato ko ramod ako to sakafana'aw to samaanen ita ko saka tayraaw i Taypak. Nawhani, caay ko mangataay ko Taypak, i ngataayto itiya a matakop ko katayra, romasato mangataayto a mo[^]tep ko toki to dadaya, awaayto ko sarikoray a cinamalay a kisiya toya dadaya, mangalef ko hikoki a caayto ka [^]efer. Kawrira oya caloh no faloco' to saka pitakopaw a minengneng to wawa i, caay ka tomerep. Mafana'to ko fucingkay no kiwkay, ato nika maparakat i tilipi konini a demak, 'alomanto ko mafanana'ay a salikaka i, dadamadama sato a malacecay ko faloco' a mifawa i tamiyanan. Kawas i, ira ko cecay a ciwlo no kiwkay ci Kinci, pasowal cingra, "nga'ayto kako a parakat to citosiya a mipakalic i tamowanan a tayra i Taypak a miliso' toya makowangay a wawa," saan, sanga'ay sato ko faloco' to patado ningra, tada miahowid ko faloco' i cingraan.

Madeng mo[^]tep ko toki toya dadaya i, mipalowad kami a nani Pusong, pakayra kami i Kalingko, ta macokacok a pasayra i Suaw, pakayrato i Pii hananay a lalan (caayho ka laheci a masanga' ko Syisan a pongkang itiya), i fatad no rakat niyam a pasi Taypak i, caay pitolas kami a mitolon, o ikiwkayay sato a salikaka mararid cangra a midama a mitolon, nawhani mararid kami a pakatingwa a malalicay, tadamaan ko pidama no salikaka. Ma[^]deng tolo ko toki to kanikalan no saka safaw falo a romi'ad i, tahirato kami i paisingan no sofitay, irato a masalafii ko laloma'an niyam a misimaw a mitala to katahira niyam. Yo masaso'araw kami ato laloma'an i, [^]emet han ako ko tangic no faloco' a matatakec kami, mangalef ko no ramod ako, caayto pakafilo cingra to rarom no faloco' saka, ongong sato a matatakec to salikaka a tomangic. Ta ta'ong han ako ko salawinawina no laloma'an a miahowid to nika pisalafii nangra a misimaw to wawa ci Akian ato pitala nangra i tamiyanan.

Nanoya micomodto kako ato ramod ako i pipaisingan to wawa ci Akian, tada macedet ko faloco' a paka'araw to nika calaycay no hoso i tireng ningra, masadak nani ngoso' ningra ko remes, masadak nani tangila ningra ko remes, aya aya aya kini kona wawa saan kami a paka'araw, caay ko a ^emeten ko losa' a paka'araw, tongal sato ko rarom no faloco'. Metmet han ako ko kamay ningra, sisit sisit han ako koya masadakay nani ngoso' ningra ato nani tangilaay ningra a remes, caay ka citolas a masadak ko remes nani tireng ningra. Matiya o ma'aliay to ko faloco' to nika rarom no mako a pakaneneng to tireng no wawa. Nawhani, o tanohtohay a takaraw a makapah ko tireng nona wawa, imatini sato, matokinil a madoka' ko tireng, palicayen niyam cingra i, caayto ka paca'of. Kawrira, pakaso'lin kami o matengilay ningra ko pilicay niyam, mafana' kami to nika pakatengilay cingra to ngiha niyam, sapaca'ofaw cingra itamiyanan, o mamipasowal cingra to "ina mama tahiniayto kamo, tada miaray kako to nika tayni namo a miliso' i takowanan, ina mama sanga'ay sanay kako to pimetmet namo to kamay ako, hadimelento ko tireng namo ina aci mama." Maharateng konini i, lowis saan ko losa', hatini saanto ko nika ti'nang ningra a caayto ka paca'of, tada adada ko faloco' niyam.

I 'ayaw no nika mahaen ko demak i, tikor han ako a miharateng, minokayay kona wawa a pahanhan to sepat a romi'ad, malacafay kami a minokay a tayra i Singko. Mipadang cingra itakowan a micoro' to sera to saka rayas no putal, tahadadaya, minokay kami a tala Pusong. Ta herek no lafi toya dadaya i, malaholol kami o paro no loma', mikitoh kona wawa to tayal ningra i kalasofitayan, manga'ayay kami i kalasofitayan, mangalef ko kakeridan niyam to tosaay ko fu'is i 'afala a tapang no Kinpi, mararid a mitahidang i takowan cingra a mimali, mala pi'arawan haca no kapot niyam ko nika nga'ay no demak ako saan cingra. Toya dadaya pasowal haca cingra, o mamisawadto a mitilid ko safa ako i kawcong, mi'aca kako to kitar to sapitengateng ningra, oromasato, maroray ci mama to tayal no kiwkay saka, mi'aca kako to sapipeni to tireng citingkiay a kamaro'an a 'anengan, o no ina i, mi'aca kako to sakaci'icel ningra a kakaenen, saan cingra. Salipahak saan ko paro no loma' a malaholol toya dadaya, ta mitolon kami a paherek to

kalaholol. Ta to dafak i patikorto cingra a tayra i kalasofitayan, nanoya caayka pina a romi'ad i, mahaen a cipades ko loma'.

I saka safaw falo a romi'ad to kanikalan i, tahira to kami i paisingan, itira sa kako i pipatelian i cingraan a kafoti'an a misimaw, mahapinang ako ko rotay no tireng ningra, mitala kako to saka cengawaw no mata ningra a minengneng itakowanan, metmet han ako koya ki^ticayto a kamay ningra, 'arawhani caay saca kacengaw ko mata ningra a mineneng itakowan. Tahirato i falo ko toki toya papacem, milicay ko ising itakowan to saphodocaw toya mapakafitay i tireng no wawa a hoso, nawhani mahapinang no ising ko nika awaayto ko sasera'an nona wawa, o mipatoroday to tireng i kitakit ko patay ningra, tosaho a polo' ira ko cecay ko mihecaan ningra a ma'orip tonini a hekal. Namatengil ako ko licay no ising itiya i, matiya o fiyok sanay a ta'angayay a faliyos a missetol i takowanan, matongal ko pimmetmet ako toya ki^tecayto a kamay ningra, cima ko mamafana' to hatiniay a adada ato rarom ato 'iwil ato sida'it no faloco' saw? Tahidang hanto ako ko ramod ako a micomod a miraod a paikor a mineneng to wawa, takec han ako cingra a pasowal: Mipahanhananto no Kawas ko wawa ita, han ako. Itiya i, caayka pihai ko faloco' ningra, metmet han ningra ko kamay no wawa, oya faloco' no malainaay itiya a mitaktak a pahapinang to nika caayka filo no faloco' a ma'iwil. Kawrira, pakaso'lin kami iraay ko no Kawas a makapahay a nafaloco'an saan ko palenok no faloco', tada no kapadesan a faloco' konini. Halafin to i, mamet han niyam a tatos a ko kamay no wawa a mitolon, taha tangic, tahalosa' a mitolon, patorod i Kawas to caayka citolas a rarom ato saka caayka laliyas a ^em^em no faloco', herek a mitolon kami i, pasowal han ako ko wawa, "itira kita i kitakit no Wama i kakarayan a masaso'araw," han ako. Ta irato ko matayalay no paisingan a misolimmet a pateli i tanka a micolo' a tayra i pipatelian to cikoriay.

Namasadak kami a nani laloma' no paisingan i, ma'araw ako i papupal ko 'alomanay a salikaka no kiwkay no sa^etip, o kaput ako to i sa^etipay a singsingsi, o nani Sokayay a tapang, mangalef o kakeridan no paisingan no Makay a paisingan, tayni a miraod a mikaput to pipateli i pikorian to tireng nona wawa. Saka masapa ko

kakeridan no sofitay to nika rikec no salikaka ato sa'opo no kiwkay.

To kanikalan to sepat ko toki i saka safaw siwa no saka ^enem a fulad, o kafuti'anho no tamdamdaw, mapalalto kami a mararamod, itiya toya tingalaway a papacem i, lakiting sa kami a romakat i lalan, caayka caciyaw kami to maan, deng o karomakat aca niyam a tatos, yo mamangatato a maraod koya pilafinan niyam a loma' i, sowal han ako ko ramod ako, "O papahapinang ko Kawas to olah ato adayay Ningra i tireng ita, saka ano masamaanto ko malitemohay no mita a roray ato pades, ato ano ira ko caayko mamaharateng ita a katatiihan no faloco' i, ma^deng a mipatado ko Kawas a mi'orong to karengay a 'inorong ita." han ako cingra a mihinom, saka sarocod sato kami a patikol toya pilafinan niyam a loma'.

Tahira i saka tosa a polo' ira ko sepat a romi'ad no saka ^enem a fulad, o pitademan to no niyam toya kaolahan niyam a wawa i Falangaw a kiwkay. 'Aloman ko miraoday a mipadang to tayal, ano^ca mikapot to pipatono a Ta'ong. Caayka pakafana'en niyam cangra, kawrira o mafana'ayho a tamdaw i, ala tayni saan a miraod to sa'opo. 'Aloman ko kasakiwkay a salikaka, o nani sofitayay a tapang, o kakitakaan no niyaro', o mala Lipoingay, o Kiing tayni a miraod a mikapot to Ta'ong, matomes ko tamdaw a maro' i kiwkay, saka ma^deng pitoayto a so'ot ko mikapotay a tamdaw, tada miahowid to sini'ada no Kawas. Ano nenngnengen niyam i, ira ko caay ko kafana'an niyam a tamdaw, tayni a miraod to nika cekok no faloco' nangra, o nika tayni no 'alomanay i, tada mahinom ko mararomay a faloco', mato matiliday i Fangcala Cudad to " Kasasihinom kamo a mikihatiya to mapadesay a tamdaw." saan.

Namiliyas ko wawa tahanini i, matafesiwayto ko mo^tep a mihcaan. Nikawrira, caayka tawal niyam cingra to romi'ami'ad, ma'arawho ko materekay ningra a dafong i, talolong ko harateng i cingraan. Yo ciramod ko widang ningra a matahidang kami a mikapot to pakatim nangra i, lowis sa ko losa', nawhani ano ma'oripay kona wawa i, mamahaen a ciramodto, ano

pipararamodan cangraan i, o kasenengan ko kakapah no kararamod nangra a mipa[^]edil to Kawas. O sakasaan i, yo mamangho cingra i, o masinanotay a wawa cingra, o kakaolahan no singsi ningra i pitilidan, o kaimahan no kaput ningra a ci widang i cingraan.

Maolah cingra a micacikay i pitilidan, o kaolahan ningra ko mitakoday a mitelocay, mitilid cingra i Kawcon i, mikapot cingra to no kakomodan a Untokay, pakayni i piteloc i, pakateloc to 2.05 a mitolo cingra. Mafana' haca cingra to masamaanay a pimali.

Yo ka[^]mangho cingra i, malalok to no kiwkay a demak a mikerid to kaput ningra a minanam to so'linay a lalan, mikerid to kaput a paradiw i kiwkay, mafana' cingra a mikitar saka, mararid ato kaput ningra a miparadiw i kiwkay. Ano o maan ko sa[^]li no sa'opo no kiwkay to sadama ningra i, caayka pina'ay cingra, malalokay cingra a mipadang.

Pakayni to nika nalikay no wawa a miliyas to hekal i, pakasolin kami, o mikowanay to 'orip no tamdamdaw ko Kawas, o kahacecacecay no demak i, ira ko no Kawas a nafaloco'an. Mangalef koya dengan a safa ningra, tada talolong ko 'irol ningra toya miliyasayto to hekal a kaka ningra. Ano ira ko kahemekan, ano[^]ca o karorayan ningra i, pasowal i tamiyanan, tayra kako ci kakaan saan (o tayraay i tadem no kaka ningra). Tayra cingra itatademan i, ano o maan ko sowal ningra to kaka ningra caayka fana' kami, kawrira pakaso'lin kami, o mitolonay ko faloco' ningra a miraod to tadem ni kaka ningra. Tahanini caayho ka pangangan to ngangan no kaka ningra ci Akian, deng o kaka, kaka saca ko pitahidang ningra to kaka ningra. Nawhani, tada maolah cingra to kaka ningra, mangalef ko nika lita'ang ningra to nika tadamaan no kaka ningra.

Tahanini sato, maharateng ako ko pimetmet ako toya ki[^]teccay a kamay no wawa ako, o ina ningra i, mimetmet toya ki[^]teccay a kamay ningra. Ano ki[^]te[^]tec a metmeten ko kamay no wawa, kawrira i faloco' niyam i, matiya o fa[^]detay a kapaen niyam, saka caay ko mamatawal niyam ko pimetmet toya ki[^]teccay a kamay no wawa.

緊握你那冰冷的手

我依稀記得，在 1999 年 6 月 17 日晚間九時許，來自軍中的第一次電話，告知 因貴子弟發生意外，請家屬盡速前來北部。軍方或許怕我們接到突如其來之電話而恐慌，或會擔心我們發生不能操控的情事，因而不明說。就在接到電話的當下，我即刻將這不幸的電話讓在教會裡指導婦女練唱之師母知道，他也一知半解的還不以爲意地繼續練唱。後來軍方又連著幾通電話告知，貴子弟情況危急請速前來臺北三軍總醫院。經過我請求要知道實情後，軍方讓我知道是今晚憲兵出勤巡邏回隊部指揮部，準備收班，在收班時兵員在清槍之際，不慎未清好槍內子彈，子彈就射中時任班長之愛子仲傑，就在傾刻間愛子被子彈由右下顎穿入後腦勺出彈，軍用鋼盔被彈出，人也倒地，鮮血傾流而出。全部隊的袍澤都紛紛向營集合場看個究竟，就這樣在九時許送入醫院急診救治。

在軍方連著幾通的緊急電話後，師母才從容的想知道究竟。誰知情急的師母就想盡速前往，但由臺東前往臺北並非左右鄰縣可在短時間內到達，何況現在已是晚間已近十時了，已無末班夜車，更無飛機起飛，但探視孩子的心卻是非常急迫，教會婦女知道此事，教會長老亦在電視新聞中看到不斷顯示此意外事故的播放跑馬燈，於是教會內同心爲此擺上禱告。所幸，教會中之張長老願意開車載我們前往臺北探視中槍的愛子，我們對他的協助滿懷感恩。當晚十時許由臺東出發，沿著花東公路。再往蘇花公路，往北宜公路（當時雪隧未通），在行車的路途中，我們不斷地禱告，在教會守夜禱告的長老、教會幹部亦不斷地以電話相互鼓勵與支持。大約 18 日凌晨三時許到達三軍總院，我親屬三十餘人在醫院內不眠不休地等候著急診情況，同時也等我們到達。當我們到達時親屬們向著我們促擁而泣，我強忍著悲痛與親人相擁，尤其是師母泣不成聲地擁著大家，並感謝大家這麼晚了還不休息。隨後我與師母前往加護病房探視急診中的愛子，看到孩子滿身插管，鮮血由耳鼻流出，看到此景，情何以堪，我緊握著仲傑的手，我一一地將那流出來的血一次又一次的擦拭。師母的心碎了。一個健碩體康又俊帥的愛子，竟然躺在這裡，我們對他說話，他不再回話，但我相信他的耳朵依然聽見父母的聲音，我更相信當他聽見父母的聲音時，很想用口回答我們說：爸、媽你們來了，謝謝你們來看我，爸，謝謝你握緊我的手，爸、媽，你們要多保重。想

想這些話是多麼的令人辛酸，我們的愛子竟是如此的躺下，我們真的很心疼。

回想在發生事件之前，愛子有四天的休假，期間我們回成功老家，他協助我用推車搬運泥土整地，到了晚上再回臺東。晚間飯後他敘述軍中的生活，在軍中與官士兵相處甚好，尤其常被憲兵指揮官邀來一起打籃球，是軍中的楷模。當晚他說，今年弟弟要高中畢業，畢業時我要送他一把吉他，今年因父親教會事務繁忙勞累，所以父親節時要送父親電動按摩椅，媽媽八月過生日，我要送她健康食品……，一家人愉快喜樂的談天說地，並在禱告中結束我們的談話。沒想到回營不到五天就發生此事件。

6月18日凌晨到達醫院後，我一直守在加護病房，看著愛子的神情，想看看愛子是否會睜開眼睛來對著我看，我一直緊握著他那冰冷的手，但是依然等不到他睜眼來看我。6月18日晨間八時許，醫師徵求我的意見是否可以拔管，因為他已無生命跡象了，他因公殉職為國捐軀了，在世的生活僅僅21年。聽到醫生的話，如同狂風巨浪衝襲著我，我更緊緊的握住那冰冷的手，那種痛，那種哀，那種憐，那種忍，有誰知？我便叫師母進到加護病房再看愛子一眼，我擁著師母對她說：神讓我們的孩子仲傑安息了。師母無法接受，她一直緊握著愛子的手，一顆慈母心的不捨，但我們確信神有其美意，好慘痛的信仰。久久之後我們握著愛子的手在病床上一同禱告，含淚的禱告，獻上無限的哀愁與不捨，禱告後對愛子說：我們相聚在天上。隨後愛子被醫護人員搬上擔架送入殯儀館，親屬隨著擔架步入殯儀館停屍。此刻有許多主內兄姐、北部同工、總會人員、特別是莊焜明教授（現任馬偕醫院董事長）在下午停屍禮拜中參與，令軍方感受教會之同心與合作。

6月19日凌晨四時，許多人尚在睡夢中，我與師母即起，兩人在清靜的晨間，牽著手在無人的道上行走，我們沒說話，只靜靜的走，直到最後在回住宿的住所時，我對師母說：上帝要在我們身上顯出他的慈愛與憐憫，無論遇到什麼苦痛，受到意想不到的難處，神都會為我們擔當我們所難擔的重擔……，我們就憑著這信心走回去。

直到1999年6月24日於馬蘭教會舉行愛子的告別禮拜，教會全體會

眾自動前來協助禮儀之進行，我們並未通知他們，但許多知悉這件事之眾

教會兄弟姊妹、軍方人員、政界友好人士、親友們都紛紛前來參加聖禮，教堂內真的是座無虛席，近 700 人參禮，真感人也真感謝主恩。有許多是我們夫妻所不認識的人，他們來參加告別式，帶給我們無限的安慰與鼓勵，更在主裡展現與悲哀的人同哀的信仰見證。

愛子離開我們與親屬十餘年了，但我們未曾忘記他，每見他的遺物，勾起無限懷思。當有他的同學、同儕舉行婚禮被邀時，心裡是多麼的感傷，心想若他還在人間，他的婚禮必定是很風采且又是很榮耀神的典禮與婚姻。因為他自小是個乖巧的孩子，在學校受師長與同學的喜愛，他又是善於運動，尤其在高中時期參加全國中上運動會時跳高跳出好成績 2.05 公尺。各種球類活動都可以打出好成績。除此之外，在信仰上是滿追求的。幼小時帶領同為孩童的他一起過教會生活，帶領同學在教會學習真理。當到青少年及社青時，帶領大家唱詩獻唱，彈著一手好吉他，常在禮拜中獻詩讚美，教會有任何需要他的協助，他總是不會拒絕，總是義不容辭的盡心協助。

因著愛子甚早的離世，我們確信神是掌管生命的主，凡是都有神的美意。尤其是他唯一的弟弟，對他真是深情萬千，每當他有感恩的事或哀傷的事，就會對我們說：我要去哥哥那裏（墓園）。我們不知道他去那裏跟哥哥說什麼？但我們相信他是用禱告的心去看他最愛的哥哥，我們未曾聽過他直稱哥哥的名字，只聽他一直的只叫哥哥，他深愛他這個哥哥，也常以這個哥哥為榮。

直到如今，我依然記得我緊握著愛子的手，他母親也緊握著愛子的手，雖然是冰冷的，卻在我們心中是溫暖火熱的，我們永遠無法忘記我們所緊握愛子的那冰冷的手。

評14 Pimetmet ako toya ki^teccay a kamay iso
【緊握你那冰冷的手】

Onini a kimad haw i, o mipatalahekalay to kararoman a demak no masikedaaay no timra a wawa no cecay a loma'. Palakimaden no mitiliday to na kararoman a demak a pakitoh i tonini a tilid. Pahadak ko ciwawaay to pirepet nangra to saketec saanayto a kamay nora masikedaaay no timra i fongoh a wawa namira, ato pahapinang a minanay ko faloco' i pitolon to piliyaw a ma'orip no wawa namira.

O nipatalahkalan a kitoh haw i, isa'ayaw, pakitoh to lipahakay rihaday a loma' no mitooray to Kawas, ta do^dasa pahapinang a pakitoh to rarom to kesem no paro no loma', pahapinang haca to samaanay ko pisi'ayaw no loma' ato kyokay to hatiraay a pades namira. Tonini a kitoh mahapinang ko masinanotay a pitilid to olah no malawinawamaay, kalimela to 'orip, pilifet no paso'lin, ato pilosyang piahowid to 'orip ato pipakalemed.

這一篇是以一個家庭成員之長子，在即將退伍部隊的槍腔未徹底清槍所致優秀戰士中彈而亡的悲劇之故事文學作題材的散文。編著者以簡潔口述故事之方式呈現親身家庭經歷的悲劇。強烈表達他們在醫院病房握住原即將退伍頭部中槍彈之子冰冷的手的深情，祈禱上主期待愛子復生之奇蹟發生的情境。

散文故事的題材，一開始就以動人幸福美好的基督徒家庭為背景，之後接著轉述家庭悲劇的情境之原因，並表達一家人與教會團體如何面對令人哀傷痛苦之困境。散文表達之內容情節充滿著親情之愛、生命之珍惜、信仰的歷煉，以及傳遞生命的感恩和祝福。

Gnalu Na Yaba

sgbyan ga, spyalun mu lk'aba' mu.

mpusal qutux kawas maku kya na ga wayal yaba maku la, hazi mtzyun kawas ryax iyat maku minblaq smpi' yaba, kya hazi qutux ini ga sazing spyalun mu. pqasun maku krryax smpi' yaba , aw ga ini balay glu inlungan qu spi' hya, spyalun kruma ga wi tlqin sa beh lwah rintu, ini ga tkmu' sa suru na qqhoniq, ini sami pkkal ini cinkita rgyas uzi.

zik na spi' ga mngilis saku gleng na buqul lk'aba' , baqaw ta nanu l_ngisan mu, spyalun mu yaba, ana cingaw lngisan ga mtgyah balay inlungan, yasa qu minkahun sa s'nun balay inlungan. ramat balay, aba' mu.

ryax maku mqyanux qani ga skun maku iyal inlungan yaba : mmlikuy , motux, qnzyat, inblequn nya tmasuq kwara zyaw nya, pzyux rrangi nya, qhwazyun nya squliq, mshzyu, smozya krahu' na lalu, lokah ptlu pila, kyan nanak knita nya, ru krahu' llungun nya...., maki inlungan mu ga, yaba ga pyang balay na mlikuy , mrhuw qalang, 'tayal balay yaba mu.

minmqwas biru Gipun cikay qu yaba, baq mita biru Cyukuk ru biru Gipun, tryax mita biru, miru biru, smoya mqbaq zyaw, pzbaq squliq, rmaw balay squliq, maki qalang ga krahu' lalu nya yaba ta maha saku lmnglung.

yasa cipuq saku kya na ga, ungat bas' tehuk qalang , taqu musa Pskwaran r'uyan qalang yatux uzi ga siki mkrkyas mkaraw rgyax qutux tmuzing ga ptehuq kya. ana balay twahiq ga pzyux balay squliq hutu mwah mcisan ngasan myan, lpyun rrangi tryax

張淑芬

臺中市和平區白冷國小教師

兼教導主任

Squliq Tayal

賽考利克泰雅語 | 散文 優選

mmwah lmosay kya.

ungat tbazi nenanu qu qalang myan Pskwaran r'uyan qasa, mwah mcisan rrangi ga hutu maras mmaru', yasa gi mita maru' qu llaqi lga hutu balay smyax qu roziq naha, msli sa ngasan myan kwara, mnaga msina roziq naha, nanu siga qutux qutux pebku ms'rux magan maru' maha yaba mu, biqan nya llaqi, pzyux balay llaqi nyux si psr'ux tanux ngasal, ryax qasa ga pqasun myan balay, sun maha thuzay maniq qutux maru' lga iyat balay kantan ay. nanu yasa baqun kwara llaqi qu yaba mu, yalaw gi krryax ga maras maru' qu rrangi nya.

ini saku tehok magan kawas kya kyan qutux ryax, rasun sami ni yaba mu musa muhi tqinu rgyax. tqinu ga siki pnhyun sa qthuy balay na qqhoniq ga blaq inrkyasan nya, spyang balay krahu na qqhoniq ga siki ptlwan sa llahuy zik rgyax, yaba mu baqun nya hmkangi hya. yaqu kinbalay yaba qu tatak qasa ga sbazyux nya mopuw gluw cyux memaw qnzyat balay mtzyaw kya, kruma ga cyux tmutu qhoniq, muzit bling qhoniq, smku' 'yu tqinu, smkiluh abura, snryut qhoniq, tbebku tqinu, ru kzyazyan sa kansuki tqinu pzyux balay ptzyagun zyaw, ini hngaw ana cikay kwara naha.

suru' lga, baqaw ta hmswa la, wa maku si 'nbleqi balay kmita yaba mu ga wal rasun kinsat la, wa maha nanu zyaw qani hya la, kincipuq saku kya ungat baqun mu , aw ga, ryax qasa lga yang balay wa sami nya pyaran cikay pira kawas qu yaba maku.

mtzyu kawas maku kya kyan qutux ryax 'bagan, talagay kinkiluh ni wagi, ini baqi smru ni llaqi la, sun qasa lga mkkal kwara naha musa mlgyaq, yageh naha maki sa pbhqan lukus cipuq na gong , smozya musa sa puqing qsya slaq qasa qu zzik hazi.

tehok kya puqing qsya lga hluyun sami ni qqsuyan ru yupun sami naha sa cipuq ru rgzil na tanku. yasa hazi smka tmuzing lga, ms'un qu qsya tanku la, sikta sun qani lga wal mgzyaw qu sswe maku Yuma , mozyay myan hkangi kwara, aw baq nyux si pskawngat sa zik qsya qsahuy na hos Yuma la, wa pshotan qsya qutux kakay nya, ini thzyazi hmuluy babaw la, sun maha qsya qasa ga mmusa ki slaq ngasan myan hya qu wal magan sswe maku Yuma.

ktan ga wa yaqeh balay zyaw qani la, kwara mgluw mlngyaq llaqi ga ungat qbaqan naha wal si n_ggyut mgyay tlqing kwara,

nanak kuzing ki qsuyal maku mlikuy Yumin talagay balay l_ngisan myan mqzinah musa

slaq pagay smatu yageh na zyaw qani ki yaba yaya. baqun yaba lga memaw myang puniq lyutux kinhelaw nya musa magan sswe maku Yuma, ini qbsyaq lga nyux gmibaYuma mwah ngasan, shoqin nya balay mngilis.

krahu saku cikay lga, yaba ga ini nya yugi motux na inlungan nya mtzyaw, krryax ga rasun sami nya lmosay rrgyax musa sa ini baqi na squliq uru' rgyax qasa muhi tqinu. mluw sami turak kya hazi sazing tmucing glgan, ru kinhway sami mbzyaq sa ungat baq na tuqi, mhkangi sami tuqi ga ini ani pkta squliq qu qnplan myan. tuqi na kinbalay yaba ga siki gyahan a'baw llmiquy ga baqun kmita, tuqi qasa ga kruma mkrkyas, mbzyaq, hmesan qsya, pwah sa mburuk qhoniq ini ga mkaraw sa llyung, wi mkrkyas sa bbtunux, ini baqi lmpuw pira qu 'nwahan mtuki tuqi rgzil tuqi la, kya yasa balay hriqun cyugal tmucing sk'uy balay tari mhkangi tehuk kya 'san myan.

minpira myan phkngyan tuqi qasa, aw ga cyux maku ini qbaqi qenu ga 'ri'an , knalay ni yaba tuqi cipuq qani ga tuqi uzi, aw ga iyat sun maha tuqi ni 'tayal qani hiya la. suru' na tuqi lga talagay ! yasa balay kinbalay yaba spyang krahu na ngasal ruma', yasa balay qu qtnak ptzyaqun na tatak, qani ga “ungat squliq baq na rhzyal”. kinblaq balay tunux yaba, ungat ana squliq nbah hmenas r'ngu nya hya la, zmimu' kuzing yaba maha: “ laqi,bzirun tqinu qani ga yasa rasun su mqwas biru, qeri mqwas biru kiy ”. luhay lmosay llahuy na mlikuy ga, yaba mu ga hya spyang.

yaba mu ga mngarux , kawngun mu balay. krryax sawbeh sa lhngan masuq mtzyaw mmwah ngasan yaba yaya lga, siki tnsuqun llaqi mtzyaw kwara zyaw ngasan, phapuy mami', sinkiloh ppema qsya, kmagaw zik ngasan ru llingay ngasan, 'nblequn smku yupun lukus ni yaya, ini kusa qasa lga hutu hmwaw sma'ang yaba la. mziman kawas sraran hya ga, ungat ga's, ungat rintu' ru pskiluh qsya, phapuy ru pskiluh qsya ga siga smuling qhoniq, smqaw qhoniq ru pnaho' puniq ga hmiriq balay ryax, nanu siga s'aga hayring ini ga ruma zkhi' ga musa hailaw mslom. laqi cipuq ga ini qba mnahu', hutu giway heloq mqaluh rgyas , ini aki ps'aring puniq kya lga shngan yaba yaya ru ks'a'ngun lozi. llungun maku

kya qutux ryax ini ps'aring puniq mu, talagay kinngungu' maku balay memaw saku mngilis beh na qqhoniq.

mbusuq yaba lga hutu nya halan tnqlih yaya, tryax msayu' sa zyaw na musa squliq twahiq qu qsuyan mu knerin Yusi qasa, yaqeh llungun yaba mu qu qzinut qnqyanux qsuyan Yusi, triqun pila si tthi' smwayan qu yaya sraran maha yaba.

yaqu krahu saku baq saku inlungan cikay lga baqun mu la, yaba mu ga motux balay ktan, aw ga kyan uzi qu kinhnuk inlungan nya, suru' na mzyuhun nya ga, aw baq sa cyux uzi qu pyang balay gnalu nya sa llaqi. yaba ga ini qbaq kmal sa sbing na ke' ki llaqi nya.

musa hitay ga 'basun qutux qutux mrkyas mlikuy, giwan nyux mmlikuy qu 'laqi la, giwan na pyang balay na mlikuy uzi la. kawas ryax wayal qasa musa hitay qu qsuyan mu Yumin ga, maras sami shhya' balay na nniqun musa san mita Yumin, ktan yaba wal n_gyut mhikang qu Yumin lga, talagay balay qu gnalu nya memaw msbuq roziq yaba, kyalun nya Yumin maha klokah maniq laxi k'uzyay. ktan kryax mtlokah 'nrkyasan yaba ga, aw baq kya uzi qu kinmhnuk inlungan nya, yasa wayan maku baqun cyux sami nya skun balay inlungan kwara llaqi yaba mu.

mqwas saku biru pqwasan Cyugak ryax qasa ga, biqan saku pila yaya qutux qutux bzyacing yasa qu sqyanux maku, pinqzyu yaya maha laxi hmut hmiriq pila, yalaw gi ini cinmuyaw ngasan ta. lungun mu ga ini saku hmut hmiriq pila hya, sgalu saku ni yaba yaya lga yasa qu tnak mu la. aw ga hutu ks'angun yaba qu yaya maha:" swa nya tnak la, kpzyux cikay miq pila laxi ani qzinut laqi maki tanux hya", ke' qani ga gmlu sa papak mu krriyax, yasa qu t'aring saku mkyaya uzi sqani lga, 'nblequn maku smku inlungan snbin ke' yaba qasa pira na tmucing kulu tryax tmuliq kuzing maha inblaq mlahang llaqi nanak.

sun maha zyaw na wayan yaba ga ms'ubuy sa qsuyan maku Yumin. taqu babaw na mzqun squliq tesazing ryax Yumin ga,

musa qmaloq yaba, lmnglung yaba maha aki ta smli cikay nenanu rrasun ta ki giqas yutas ma, rasaw ta pin'aras ta bqanux yasa aki sun maha khwayun ta lpyung, giwan na inlungan krahu maha yaba.

ini baqi wa hmswa nanu yaba yaqeh lyutux nya maki 'awsa nya mita mrusa' tuqi qa cbi'ngan nya mkzyay qwazyux lru si khutaw sa rsnat na rgyax. suru' halan hmkangi na mrkyas llaqi qalang cyugal ryax ru cyugal bengi, te payat ryax hkngyun naha lga, sikta aw baq sa tegleng ptlu hya ga laqi nya nanak Yumin la. yaba maku ga siqan iyal si psrapa' mskawngat sa zik na rgyax beh na qsya.

ryax qasa nyux rasun ngasan qu yaba, qsuyan Ciwas ki kuzing ga sawman myan hi' yaba, qilis rqyas nya ga 'nblequn myan smon, kyalung mu yaba maha kun ga spyang nya pqasun na 'laqi. baqun mu nanak cipuq zyaw qani musa maku thzyazyun mtzyaw rmaw yaba mu.

ryax qnxan yaba ga rgyax qu stman nya mqyanux, rgyax ru llahuy ga yasa qu psru' insuna' nya , msra_ngi ki kkhoniq mglu ki qbhniq ru qsinu, snhyun nya nanak hya ga pyang balay baq qmalop, msyaw sun maha thoki na qalang, aw ga ana mtlokah yaba ga yasa balay ini nya thyazi 'mpuh qu lyutux nya nanak, ima baq maha tehuk suru' lga wa si tmasuq qnxan nya sa spyang nya pqasun balay na rgyax hya la.

gbyan shera mqas saku balay spyalun mu yaba, ana maku shoqin mngilis ga 'basun mu balay, hazi ini ga sramat ini ga skhwayun yaba, yasa balay sn'inu yaba inlungan mu. sun maha mqutux ngasal squliq ga si say maha snpu'ngan ni Yaba Kayal, mqutux ramu' na squliq ga 'mubuy inlungan ini kusa maha wal mcka lru si pskawngat kya la, ana hmswa msgagay qbuci ga, pqasun maku balay mkkita sa spi ki yaba.

父 蔭

昨夜，父親入夢來。

在我廿一歲時，父親離開塵世，迄今卅多年我幾乎夢不到他幾次，若要屈指算算，印象較深刻的大概只那麼一兩次吧。多麼期望與父親在夢中相會，但渺茫，即便有，他總躲在電線杆旁，要不閃避在樹後方，沒有互動沒有對話的畫面。

夢境中我在父親墳前痛哭，不知爲什麼而哭，夢見他，雖是哭泣，但很安慰，那來自天性的父女情使然。久違了！我的父親。

這一生對父親留著很深刻的印象：大男人、英勇、勤奮、責任感、交遊廣闊、海派、正直、愛面子、會賺錢、有想法、有企圖心……。在我心裡，父親的圖像是真正的男人，部落的領袖，十足的英雄。

父親受過日本教育，熟諳中日文，常伏案閱讀中日文書、寫字，他懂得自我充實、爲人解困、寫陳情書，我想他應該算是那個年代的部落裡稍具影響力的人！

童年，居住的白蘭部落沒有客車抵達，從山下徒步到白蘭部落的家需耗時一個時辰，但家裡總是門庭若市，親友來往頻繁。

部落裡沒有雜貨店，來訪的親友通常在山下買些糖果當伴手禮，孩子們看到糖果眼睛睜得發亮，然後尾隨著客人通通圍到家裡來，看到孩子們個個渴望的眼神，父親便要求排隊領糖果，那隊伍排的好長好長！那是我們童年最快樂的時光，能吃到一顆糖是多麼不容易。部落的小孩們幾乎都認得我的父親，這個常常有帶糖果的朋友上山的長輩。

約五歲之前有一天，父親帶著全家大小上山種香菇。香菇要種在粗大的樹頭才長得好，林木參天的樹必須遠跋深山才能砍伐得到，父親總有辦法找著。在臨時搭建的工寮裡請來幾十個大人拚命的幹活，砍樹、鋸木、掘樹洞、放菇菌，熱蠟油覆蓋樹洞、擺放木頭、整理香菇、烘乾等工作，分工不得閒。

後來，不知怎麼著，我眼睜睜的看著父親莫名其妙的被警察帶走，這中間發生了什麼事我因年幼毫無所知，不過，父親好像有一陣子離開過我們。

六歲那年夏天，火辣辣的太陽高掛天空，孩子受不了酷暑，於是相約去戲水，洗衣服的河溝不討好，便選擇往水源頭的蓄水槽。他們把我一樣的小蘿蔔頭一個個抱進水槽裡，擠在約兩坪大水深及腰的水槽內。

約莫半個時辰，水滿上來了，沒過多久赫然發現我家五歲小妹尤瑪不見了，大家四處尋分頭找了一陣子，原來她整個人沉沒在水裡，一隻腳竟被出水孔吸了進去，卡在水管口內拉不出來了。那個要流到我家水田要命的水源頭居然奪走了家妹。

眼看出了人命，同儕們個個心急如焚卻捉襟見肘的一個個逃竄，只有我和二哥一路哭哭啼啼奔向正在田裡收割的家人傳遞那水源頭出事的消息。父親聞噩耗便火速去營救，回到家裡只見他抱著奄奄一息的小妹悲慟的心碎，哭得斷腸。

及長，父親不改雖千萬人吾前往矣的挑戰精神，還是經常帶著全家翻山越嶺到眺望不到的深谷栽植香菇。我們乘坐兩小時的車程，然後在隱蔽處下車，半路上絕不能被任何人瞧見，父親設計的小徑要掀開芒草才看得到要走的路，時而爬越，陡降，越水，跨過枯木或溯溪而上，時而又攀岩徑走，走過無數崎嶇蜿蜒的羊腸鳥道，耗盡多少體力花費單程三個時辰才抵達目的地。

那條路走過幾回，卻始終分不清哪條是起頭，父親開闢這掩人耳目的小徑是條路，但不是人走的路。路的盡頭，豁然看見父親在那裏就地取材蓋了間好大的竹屋，一個足夠工作的場域，是他的「秘密基地」。父親的迂迴戰術，不是等閒者能及；父親曾寬慰對我說：「這些香菇是你的學費，你儘管用功讀書」。泰雅族男人馳騁在山林的驍勇氣概，我的父親最典型。

父親的行事風格帶點霸氣，我總對他戒慎恐懼。每天傍晚父母工作返家之前，孩子們必須做好家事分工，煮飯、熱洗澡水、潔淨房屋內外，備妥父親換洗的衣物，否則等他吆喝時每個人都要被捱罵。50年代山裡沒有瓦斯沒熱水器，煮飯或熱洗澡水要用材燒，光是劈材起火就很耗時，火種要用油柴或細竹子才能燃燒，年紀尚小的孩子起火不易，弄到後來被煙燻得灰頭土臉，好不容易生起火焰又怕父母及時趕到免不了一番訓斥。記得我有幾次起火不順，情急之下淚灑木堆旁。

父親酒後愛找母親抬槓，為遠嫁外縣後山部落的大姐起爭執，父親掛念大姐清苦的婚姻生活，怪罪母親當年被幾文錢搖動了心草率應允。

等我真正懂事以後才發現，父親道貌岸然的外表，其實有著柔弱纖細的另一面，斥聲的背後，都是滿滿的愛。他只是不善表達愛意罷！

當兵對一個男人意義深遠，不僅相當成年禮，也是男人成熟的表徵。那一年保奈二哥入伍，家裡準備佳餚美味去懇親，父親看到削瘦的兒子，憐憫疼惜禁不住淚水縱橫，囑咐二哥多吃點別餓著。鐵漢柔情的一面顯現真性情，我才知道父親真的愛我們。

就讀高中時負笈在外，母親按月支給基本的生活費，不斷叮嚀省著用，因為家裡不有錢。自忖一向生活簡約，能獨厚父母的寵幸而自愛，所以什麼我都足夠。然而父親聽了便斥責母親：「這怎夠用啊！多給一點，別讓孩子在外受苦挨餓」。直到今天這句話常縈繞耳邊，當我也為人母親，總以父親當時的話似暮鼓晨鐘提醒自己對子女的付出要無怨無悔無求。

父親的走和二哥有關。二哥婚後第二天，父親上山狩獵，希望婚後第三天陪兒媳回娘家，並將自己豐收的獵物做回門厚禮，代表男方家的誠意也給自己添足面子。沒想到父親卻因巡視獵器的途中手握枯藤不慎墜落山谷。當時部落的人挺力相援，動員了眾青年壯漢協尋三天三夜，第四天在眾人的尋覓中，最後親眼發現父親的人竟是自己的兒子—二哥。我的父親躺在深谷溝壑中溪水旁離開了人世。

將父親接回家的那一天，二姐吉娃斯和我用乾淨的毛巾清洗他還算完整的身軀，擦拭瘀傷的臉部，口中不斷溫柔的告訴他我是他最摯愛的女兒。我知道這一刻我能為父親做的就只是這樣。

父親一生靠山吃山，倚賴山林維生，與叢林為伍與鳥獸作伴，自詡是狩獵能手，部落的山大王，卻不敵命運的安排，最後竟也在他最愛的山嶺結束人生。

昨夜欣然夢見父親，雖然哭得淚流滿面卻也欣慰，或思念或感恩，在在聊表對父親的孺慕之情。父女情緣天註定，血脈相連不因天人之隔而淡化而消失，此生雖永別，卻期待常在夢中與父相遇。

作品評論

頂定巴顏 | 評論
族語教師

評15 gnalu na yaba
【父蔭】

Baqun ta maha maki sa ita tayal hiya ga nanak yaba qu iwan na puqing galan qnxan tninun ta. skahul squ bin nran qani mita ga. balay wayal nya phtgun son maha. ita tayal ga. yaba qu spyang puqiug na galan kin bleqan qowyat ka ita kin bahan na tayal. nanu yasa qu son maha balay balay. Ka nyuh smi inlungan bnks.

qutux lozy ga kahul linnglun nya ga syun nya balay qsahuy qu yaba nya uzi. Kwara pinqyon key ga ini pshryaq yaba nya . Wayal na sblequn mbkuw pqyuw pin hkngyan yaba nya. Laqi qani ga iyat balaykinqeri maha snyan nya inlungan yava nya.

Blaq balay sinsbaq bnkis nya. nanu sga ana maha nanu. ini spsyasih squliq ru nyux balay snhyun laqiy nya uziy maha. Intake tayal ga krahuw qu gnaluw ta squlioq ka ana nmimqa. Qani uziga giwan na pincbaq itaka bnkis na tayal .

泰雅族的族人很清楚知道，在泰雅族的社會裡！父親是家的棟樑也可以說是家的大樹。所有的家人都會因著父親，就如藤蔓盤繞在這一棵大樹上，在泰雅族的社會裏！父親自然就成為家的依靠，但在這情形之下能完整敘述父親經歷的子女為之不多。因此從筆者對其父親的精力敘述。

其中文筆上清晰可見父親時期的辛勞，特別在內文上表達情境的文筆敘述時可稱喜。

從夢境中清晰可見對父親的熟之度，來自文筆的熟知技巧，將故事結構扎實排列騰出故事及整個結構；句子符合泰雅語結構深具泰雅民主意涵語學養；文章充分禪述對父親的勤懷值得稱喜。

符號上及少出現記號的錯誤，作者也充分展現對符號的認知。

評16 Namasan palavace a sinivai — qata
【最美麗的禮物—琉璃珠】

Aicu a na seman vecik tua pakatua tjaljamasanpazangalan a masantjelulj a sauzayan nua sepaiwan a qata, izua za na kitju semamalji a ravac a sipakeljang an ktua kinasivarungan a tjenglayan tua qata , sa pavai tua vaquan a patarevan tu patjemamiling a kinaparavacan nua qata.

Aicu a sina vecik a pakatua qata,ljaki sivecikan tua pianiwanan,a si katjakaiyan a penaiwanan,na sekeljang a insegan a bulayan nua tja kay a pinawanan ; sa makisupu a ravac a piniliqan tua vincikan; qau kinacaqu a venarung a kigalju tuna bulay a sinavecik.

Izua ngata tjenglayan tu na pljecadja a pinupatarevanan,na masan vaquan a vinarungan a sinan vecik.

Saka pakatua pasasevalit tua ciniukukan katua pinaiwanan a kakaiyan,ulja na pitja kigalju anan a venarung,kitja pacengceng tu tja sedjaljep.avantauta, nanguaq tu kitulu a paljiazua tua patarevan nua vecik a pinaiwanan. uri pitja nanguaq a sinanvecik a pitjaivililj.

這一篇散文作者對排灣族三寶中最珍貴的琉璃珠，有超脫一般族人對琉璃珠獨特的詮釋與摯愛，並給琉璃珠賦予新的意義與永恆的價值。

整篇文章的整體性不論就族語的用詞遣字，語法語句的應用可以感受到排灣族語沉穩中的華麗；題材的選擇和表現具有文學性和可讀性；文章結構和段落的鋪陳都經過一番巧思。是一篇文情並茂、寓意深遠、很有創意的文學作品。

在族語與漢語的轉化須再細心推覈會更貼切與得體，排灣語的詞彙屬性要做更深入的了解。如此，未來的文學作品將會更完美。

Namasan palavace a sinivai — qata

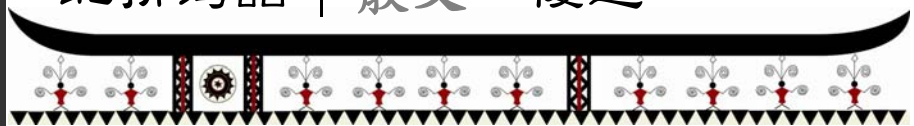
matu uljimamaraw a temeljateljar a qata
na masan paravac a nguanguaq a qata
sini pavai nazua naqemati tai kacauan ta sepaiwan a caucau
ka patagilj a veqac
izuanga a ljimecamecaw a vali
izuanga a ljimecamecav i sicevud a zaljum
izuanga na sepulingelingtj a quljucacinglaw maka gadu maka pana
a miperperper
aza na venqac ta i kacauan,alapen aza maca na quljicacinglaw,
sa san lalangi a seman paravac a qata
sa pavayan ta puvarung macaqu a kialalang a spaiwan a caucau
izua namayatucu a sicuayan a ta senai :
“izua za kemasi kalevalevan a nasauqaljai aravac, seqauliyan taza
aljak na mazazangiljan ati qeleng.
saljinga tu masi cekelj taimadju
manu kemelu a kemasi kalevalevan a venai taza nguanguaq
aravace a qata taza aljak na mazazangiljan tu sinilisi taimadu.
pai maciur anga mipereper a marusa a pasazua ita quljivangraw i
kalevelevan... ! ”
pai azua kinlu a sinivai a qata vecivecikan, maru palalj anga na
kurakuraw,nguanguaq aravac a kinavecikan, manasika
papungadanan ta maru palalj anga na kurakuraw a qata.
izua uta a milimilingan a namaitucu:
“kasicuayan aicu a qadaw i tekku, i taivavaw ta aljiw a pasa tekku,
izua tu ita qadaw, ka sikicengcengljan, izua za mavunglai a
vavayan a kemsakesa tuza taukavaqu a lami, manu ka icengceng a

曾有欽

屏東縣青葉國民小學校長

Pinayuanan a kai nua i pasaviti
北排灣語 | 散文 優選

culjuan na qadaw, minatuk aza kinsa sa lemiyulj, manu aza qadaw sekiayan taza liulj na kinsa a ljavavavavaw a ma kalevelevan °

pasasamaljiyan a marka caucau anga sa tatu na temqang a pacucun taza qadaw a ta laicadjacadja ta kadunungan, a na kiparusapui anga ta qedereljan a qadaw a ljevavaw a sema kalevelevan izuanga ipasa kaledep.

manu ikacuai ! matu qudalj aza marka qata a kemasi kalevelevan a sevuriyad a makelukelu a sema kadunungan----- °

aicua na vaik a qadaw, ayatua sepuqaiyan ta ikacauan pai qemaung sa peluseq,

azua luseq na qadaw merekauljayan a qata, manasika ta papungadanan aicu a qata ta luseq na qadaw aya. ”

aicua qata izua namakakaizuazua namasan lialiaw a ravac
 maretimaljimalji a vecik
 martimaljimalji a quljaw
 tara izuazua a ngadan
 kana qata nga tara izuazua a tinagiljan a milingan
 nu ita qata ita a milimilingan
 nu ita qata ita a patarevan
 nu ita qata ita a senicuayanan a ta kakudakudan a uri ta pasusuin
 nu tacusuan a qata ki izua tacusuan amilimilingan;
 a mulimulitan mana na masan taljaparavacan a taljavavavavavan ta qata nga, siki pakeljakeljang ta ngadan ta nasi na mazazangiljan, sipucekekelj na itjumaq a mazazangiljan.nu izua mulimulitan mana makaya a masicekelj ta aljak na mazazangiljan. a tacusuan a taljivucun aicua mulimulitan, tara i vecekadan.sa aza i patalad a quljaw vucelacelai sa vincikan ta sameljam 、 ta quderederelj kata vuraw a maru viqeviq anga vecik.
 a kurakuraw a qata sipucekekelj na mazazangiljan, sipu qaiqai tua tengelayan ta sudusuduan.aza vecik nimadju na kiparu palalj na kurakuraw, timadju namaya uta ta mulimulitan a na masan paravace.

a ruseq na qadaw a qata, sipu qaiqai ta singlitan kata kakiljivakan na mazazangiljan a namasan paravac a qata uta.

aza pumacamaca a qata,maru macanga ana zemang ta qata tu ini ka sicakavan nua timanga.aicu a taljivucung a qata tara izua sakamaya ana maljaljavak a pumacamaca a sini pazang ta talivucun.

a makacaingaw a qata, sini pu patarevan ta na puvarung aya.mayatucu aza milimilingan,aicu a makacaingaw a qata sinipualak na mazazangiljan aya.

aza cedacedasan a qata,mana na zemang ta kadunungan aya.manasika a pinizuanan ta cedacedasan a qata,kimana na demadas ta kadunungan.

aza vuraw a qata,mana ljakev na kinacavacavan.mana sika a sicuayan a timanga a caucau tara nakipacaing tua vulaw a qata.

aicu a matjak a qata,namayatucu aza milingan:izua za timadu a uqaljai na kipacaing ta matjak a qata. manu aza mazazangiljan saljinga uta taza matjak a qata.pai papucekeljen aza aljak a vavayan, sa alapi anga aza matjake a qata pitjai madu.

aicu a pula a qata, izua uta a milimilingan : izuaza aljake na mazazangiljan ka masudusudu a marepaukukuz, sicusu ta pula a seman lakalakai ta kivantangan.manu madudu aza cemas, pai kacuin a pateta aljak nimadu a ljemakaljakai,sa iniyangaka cemikel.

aicu a qata makakaizuazua: izua vecivecikan 、 izua matjak 、 izua vurav 、 izua a pula 、 izua kurakurar a qata 、 izua a kakerikerian a qata.a kakurakuraran a qata.sicusu a seman veceqel,a seman zangaq. a kakerikerian a qata,sivecik a puluvuc a seman kava, sicusu a seman vacevac a seman kaljat uta,ta sikipacain na marka maqacuvucuvun a vavayavayan.

patetucu nekanan nu namaita a tjaucikel ta kinasizuanan na qata : izua qivu tu kemasi miling aya,izua qivu ta pinavavelivelian aya,izua kemasi hulanda ayanamaka kaizuazua a kai,ikamapucug tu inu a mana pariya makilaing.

a sicuayan a qata kaqatan aya itjen.a kinasenseng tucu a qata situcuan aya iten.izua ta pinaka se hulanda a qata. aza sinikasenseng izua garasu 、 izua gumu 、 izua ipu----ana maka kaizuazua.

tucu macaqu a timanga a seman qata, makaya nga itjen a lemian a vencik a seman qata ta tja kinatjenlayan , makaya itjen uta a sema paisu a venli ta maretimaljimalji a kakavelian kata

maretimaljimalji a patarevan a qata.ljakau aza similing a taucikel a kakudakudan nakuya ta alimen.

aicu a qata mana picul na mazazangiljan;aicu a qata mana pasemalaw ta kinacaucauan na mazazangiljan;aicu a qata mana ta nasi ta damuq;aicu a qata maru ta kadunungan anga; maru ta paisu anga;aicu a qata ta lalang ta ljakev.aicu a qata makaya sitavung 、 makaya sivai 、 makaya siqeljing 、 makaya veneli 、 makaya si paukuz 、 .makaya si puceklj.

Maleva ken aravac tai kina,pinapucunguljan a ken ta sicuayan a kaqatan, izua malje pitu amen a marevetevetek, masepat a uqaljaqaljai, matelu a vavayavayan.tara izuazua nia taljivucung kata veceqel a pinadele ni kina. aza mana sicuayan a qata a tjaljivucung I tai kaka a vusam a vavayan a ti patagaw. tiaken mana taljavulungan ta uqaljqaljai.mana sika linuvad an aken uta ta sicuayan a qata. sa aza zumanga a mareka ku vetjek, mana si tucuan a vinlively a cinusucusu aza sinipapucungulj tjayamadu.aianga ti kina ana kilivak aravac ta nuamen a maleka aljak.

na pucekelj aken ta I tjumaq a mazazangiljan.ka masudu amen a mare paukuz, telu a mulimulitan a ku sinivai a sini pucekelj.aza ita mulimulitan kasita veceqel ni kina a tineketjek, aza ita a mulimulitan kasi tavar an a ljamavaliw.mana kinasizuanan na ku vuvu a vavayan,a ita mulimulitan sini papuceklj na setjukuvulj a seljailip.mana cinasavan na ku vuvu a uqalai.pai mana sika titjen a sepaiwan namayatucu ata san pazangal ta qata.

aicu a qata inika amin ata sinan nguanguaq ata lalang.

aicu a qata mana na demadas ta□ta pinarecunguljanguljanan.

aicu a qata mama na demadas ta nasi na ta umaq.

最美麗的禮物—琉璃珠

閃耀著璀璨光芒的琉璃珠，高貴漂亮的琉璃珠，
是萬物創造者 送給排灣族最美麗的禮物！
洪荒亙古，大地初始。有乾淨的空氣，有清澈的泉水，
有漫天的蜻蜓，漫天飛舞在山巔，漫天飛舞在深谷。

上天將蜻蜓的眼睛化成高貴的琉璃珠，送給最浪漫的排灣族！
我們的古謠傳唱著：「一個俊俏多情的天神，你愛戀了頭目的女兒-額冷，你想娶她為妻。你自天空拋下一顆珍貴的琉璃珠，送給公主當聘禮並與公主甜蜜雙飛，飛向一道彩虹的天邊……！」天神拋下的琉璃珠精美細緻，如孔雀的尾羽，呈現亮麗的彩紋，所以 取名叫孔雀之珠。
又傳說：「很久很久以前太陽很低，就在屋頂上，有一日，正午當時，一個孕婦正煮剛採收的小米，沸煮滾滾，炎炎午時，小米滾開，熱氣裊裊，太陽隨著熱氣慢慢升到天空。驚訝的人們各個仰望著太陽逐漸遠離地面，火紅的太陽升空… 升空在遠遠天際……霎時！如雨珠般，粒粒彩珠自火紅高空串落、串下、串散……。」

太陽漸漸遠離地面，因為難捨人間而傷心落淚，掉落的淚珠，即成了顆顆珍貴的琉璃珠，我們稱之太陽的眼淚。
琉璃珠各式各樣很多種，有不同的彩紋，有不同的顏色，有個自的名字，每個琉璃珠都有它們個自不同的起源故事。

- 一顆琉璃珠 一個神話傳說；
- 一顆琉璃珠 一個存在意義；
- 一顆琉璃珠 一個文化內涵；
- 一串琉璃珠 一串風華故事。

太陽之光是琉璃珠中最為貴重的珠子，是漂亮與高貴的象徵，更是頭目身份的代表。是核心頭目嫁娶的聘禮，有 mulimulitan 方能取大頭目的女兒為妻。

通常它位於項鍊的中央位置，珠子以白色為底，帶有藍、紅、黃等浪形彩紋。

孔雀之珠代表堅貞的愛情，彩紋像孔雀的羽毛，它像太陽之光一樣尊貴。
太陽的眼淚代表懷念與不捨之情，也是貴族所擁有的高貴之珠。

眼睛之珠就像眼睛守護著琉璃珠以防止項鍊被偷，在一串琉璃珠的兩側，通常有一對眼睛之珠守護。

手腳之珠代表智慧，傳說中此珠是頭目太太產下的。

土地之珠守護著祖先的居住地，因此擁有土地之珠的人，即表示擁有這片土地的所有權。

黃珠是護身之珠，因此人人都配戴黃珠藉以護身。

綠珠傳說：以前有一個男子隨身帶著綠珠，而頭目家因為也喜歡綠珠，所以把女兒嫁給他，換得綠珠留在大頭目家。

橙珠則傳說：一個頭目的女兒結婚時，頭目以橙珠作成鞦韆供嬉遊，此舉大使神大悅，隨即連同鞦韆把女兒一起帶走，一去不返。

琉璃珠各式各樣有彩紋的、有綠色的、有黃色的、有橙色的；有大珠、有小珠，大珠子用來串項鍊和頸鍊，小珠子拿來珠繡衣服，也拿來串成少女用的耳環和手飾。

琉璃珠來源還沒有一致的說法。有人說源自古老時代？有人說是海上交易所得？有人說荷蘭時代傳來的？……眾說紛紜，莫衷一是。傳統的古珠我們稱為真正的珠子，近代仿製品我們稱之流行珠，另有所謂的荷蘭珠。至於製作素材，品質有玻璃、塑膠、晶土……等幾種。

現代製作琉璃珠的技術已經很普遍了，我們都隨自己的喜好創作各式彩紋的琉璃珠。我們也可透過買賣擁有不同價值不同意義的琉璃珠，但是琉璃珠本身的傳統意義和文化內涵，我們不能忘記。

琉璃珠是頭目的權位；

琉璃珠是貴族的身分；

琉璃珠是家族的血脈；

琉璃珠是我們的財產、是我們的珠寶；

琉璃珠是我們的裝飾、是我們的護身。

琉璃珠可以贖罪、可以贈與、可以護身、可以買賣、可以結親、可以結盟……。

我很感謝母親給我留下傳家的傳統琉璃珠，我們兄弟姊妹有四男三女共七人，每人都有一條琉璃項鍊和一條頸鍊，祖傳的古琉璃珠傳給我的大姐巴達高，

因為她是大長女，我是長男也分得一些而已，這是我們排灣族長嗣繼承的文化。其他姊弟們所分到的都是媽媽親自珠串製作的近代珠子，媽媽真的很偉大！

我娶核心頭目子女為妻，結婚的時候，贈送三顆最高級的太陽之光做聘禮珠。一顆是太陽之光取自媽媽的傳家頸鍊，一顆也是太陽之光，出自大社部落馬發流家族，是外婆的家族；一顆是出自德文部落拉伊立貝家族，那是外公的家系。所以在排灣族的傳統社會裡，琉璃珠扮演很重要的角色。

琉璃珠，它不僅是最美麗的禮物；

琉璃珠，它維繫了家族的情感。

Minsapuz sansinghal uvavaz — isaiv hudas-pingaz tu halinga.

Inak ka hudas-pingaz hai, aiza tu va-vau a uvaz.

Masa maudan a hudas-nanaz hai, mastan ubuh a uvaz hai, kazing ima hamisan.

Isia tama tu haiapun hai, sa-ia hai minkacini ansahan saipuk mas tastulumah.

cisuni mas asa mapiaiklas mas uvaz, ana tu pa tu pinkazavun bunun hai, nitu mazav tungalbah makisaiv simul sia bunun naiskusia.

ana tupatu mihdi, haitu kaz saia ankaput uvaz, nitu mahtu maskuav tu tacini uvaz. sa-ia hai, nitu antala mais aiza bunun a na asa saipuk mapinvaz mas uvaz.

maupacia hudas-pingaz tu mahunduh at sisasa tu inihumisan hai, isaicia a uvavaz hai, matumashing mas saicia.

maupacia sa-ia dangian mas daidaz.

isaicia sinumbangan hai, muslip sia inak mas mas-an han ima tu masinauba tu isang.

aizin tu punpusan tu hamisan.

musha saikin antala maisisia asang tu musmus, tahu tu mai mahatba tu hudas-pingaz hai, mindahpa satun punsia paiuan.

kavava saikin musuhis kausia asang sadu mas hudas-pingaz.

tahu a ising tu damun a hudas-pingaz mas ngang tu dahpa.

邱婕 / 邱王光

國立東華大學民族語言與傳播學系學生
國小退休教師

Isbukun Bunun
郡群布農語 | 散文 優選

nik haiap tu naminkakua,kazik kaunata tangis inuli masi-aupa sia kamisama,tupatu mahtuang kamisama nitu sahal mang maskuav mas ink tu hudas-pingaz.

anatupatu maupin cin lutbu tu mahusbu makandahpa, haitu inak ka hudas-pingaz hai,maldauk makuni mas nitu madauzung tu malastaulu mangit mapisvala tupa tu : 「 katu makuang isang,aiza kamisama, na saipuk maita. 」

aiza tu talpusan tu hanian, mildi malsasa pasampanah mas ngang. haitu ana tupa tu malmananu vistuvistu naasa minsial hai, maldauk nitu minsial.

isia aip tu hamisan hai, aiza tu sanavan ,isia asabahan maskuav mazami.

aip tu hanian, muhna saikin musuhis kusia hudas-pingaz tu tanangas,muhna saikin pisbahbah inuli.maku-uni mas mais nasia isang tu kaisalpuan mas hudas-pingaz,mapatas saikin mas saitan tu halinga :

Inak ka mastan kaidaidadun tu hudas-pingaz.

maisna ubaha saikin saipukun masu,isia isu tu daidaz mihumis.

masa tal-i-iang saikin hai, mintanan puzungpuzung a saikin tupatu ,mais maisiklis saikin nitu adasun mas nak tu tama cina kunata maskuav mas mai-asang hai,na supaha ail-uan muskun masu mihumis.

matusalahit inak ka is-ang, atuni nitu madauzunga simpalabunun tu haling,mazkai nitu mahtu makuuni bunun tu halinga madaudung bazbaz masu.

aip hai,makanduldul saikin sia isu tu tanangaus.

cinsauk saikin sia kalas sadu masu manungsiv kasu masabah, cinghuza saikin tu isu a dahisan hai, maupacia tu mabauszang saduan.

mais samantukan ku isu a mata mas ngulus hai, hudas-pingaz tuzatu manau-uaza kasu.

musasu tu miliskin saikin masa takna tu islunghuan, asa saikin mapatamung masu cinupa saikin mas maupacia tu halinga manau-uaz a kasu.

antalam a kasu tu mais manau-uaz a is-ang hai, saicia mamantuk. mangit ta saikin,maisna is-ang miliskin tu maupacia hangsia inak ka hudas-pingaz zan.

sian hai inam tu lavian,maisna dihanin mastan manau-uaz tu tinsi.

hudas-pingaz,maisna uvaz saumadaingaz mihdi kasu saipuk mazami.

aip tu hanian, na mahtuin kasu lunghu malisvala.

sadu kaimin isu tu dahis maupacia tu malisvala,uka kaisalpuan.

inam a is-ang hai,tuzatu matumasing masu.

adu ukilimanin kasu minungaus masu aizin tu maciun han tau tu hamisan tu hudas-nanaz ha ? usaduanin kasu maisiklis maskuav masu tu tama cina ha ? aizang a isu a masitugas...

Kasu hai, mastan madaidaz kamisama.

maisna um-um cis-uni kaupa tu uvavaz mala`la inuli kamisama makisaiv tamasaz daidaz.

haiap pa dihanin tu, isu a uvavaz hai tauhumisan mas kamisama.

inak kadimanun tu hudas-pingaz,tuzatu uninang masu.

cis-uni kasu mazami mihdi ` malsasa ` makan mihumis liskidaz mas kamisama.

na iliskinun mazami,minuni mas inam sililian tu lavian.

hudas-pingaz palisvalav isu a isang, isu a daidaz ` isu a sinkuzakuza na mihumis sau habashabas. isia dihanin, mahtuang kasu sauhabashabas malinaskal.

mastan kadimanun masu tu uvavaz, Pisauk masu.

燃燒自己，照亮兒孫——給阿嬤的一封信

我的阿嬤有八個孩子，但當最小孩子才五歲時，阿公就車禍去世了。
在我爸爸和其眾弟妹記憶中，她是一人擔起家計與教養的嚴母。
爲了孩子教育的堅持，阿嬤不惜忍辱到處借學費。
爲了一家人一起生活的堅持，阿嬤拒絕家福中心的領養協助。
阿嬤的堅持與忍耐，總在爸爸與其眾弟妹口中重複著感恩。
也在我與十五個弟妹的心中，樹立了韌性與慈愛的典範。

兩年前，一通老家的緊急電話，告知一向健朗的阿嬤突然因爲喘不過氣住院了。

我與家人立刻趕回阿嬤身邊，後來經由醫生診斷確定罹患肺癌
我慌了，跑到醫院外面，哭著向主祈求，不要把我最親愛的阿嬤帶走。
然而面對身體病痛的阿嬤，卻仍微笑著溫柔的用那不流利的中文安慰我們：「沒有關係啦，主耶穌安排我的路」
帶著令人鼻酸的堅持與忍耐度過兩期的化療
阿嬤最終在今年聖誕節前一周的睡夢中，安詳熟睡離。
再一次趕回阿嬤身邊，我同樣流淚祈禱，並憑著感動，寫下了給阿嬤的一封信：

親愛的阿嬤

從小到大看著您溫暖和藹的臉龐
我曾經埋怨過有一對向您一樣重視教育的父母
把我帶到都市求學，讓我沒有足夠時間和您相處
也總是感慨彼此語言落差，無法好好跟您談天說地
如今，我趴在玻璃上靜靜看著熟睡的您
驚嘆著這臉龐怎麼能夠依舊那麼和藹
那不知爲何變濃密的睫毛和塗上淡淡口紅的嘴唇

忍不住想說：阿嬤您好美

同時想起上禮拜回臺東，爲了鼓勵終於肯戴上帽子的您，我也這樣說

而您回答：心美就好了啊

我微笑了，這就是我的阿嬤...

我們孩子們永遠的榜樣,天上最美最美的天使

阿嬤,辛苦了一輩子的您,終於可以好好休息了
看著您安詳熟睡的臉,我們都該滿足
看見了三十二年沒擁抱的阿公了嗎?
找到您從小失去的父母了嗎?
還有您的哥哥姊姊...

您是那麼的愛主,每天早晨那唸過全家大小名字最綿長深切的禱告,天知道
身為您的子孫是多麼備受祝福
親愛的阿嬤真的謝謝您!!
我們會銘記並遵循您這輩子為家人、為教育、為信仰而堅持與忍耐的信念
不用再擔心我們了
您的愛,您的榜樣,在這世上,在我們每一個子孫心中,會長存直到永遠
在天堂一定要平安喜樂喔!!

好愛好愛您的兒孫 敬上

評17 Minsapuz sansinghal uvavaz — isaiv hudas-pingaz tu halinga 【燃燒自己，照亮兒孫—給阿嬤的一封信】

Pali-uni sain mas ma-aip paitazan in mas bananaz at kazin minkacini saipuk mas vavau tu uvavaz,tuza tuatuzaingun mais miliskin。

Itu maikikingna uvazin tu iniliskinan,sinatumashing,mas hudas-pinangz tu sinkadadz。

Paisna siatastukapak paitasan cin mahtu sadun tu maza isia tastulumah mastankadimanun hai sia makvut mas daidaz.maza nasikuavin mas nastucin hainia bunun mahtu lahnut。

Masial a piñatas tu dailaz,masmuav tu istaiklasan,haitu maza iskusia tu lumuzi supaha mulivaliva,asang tu malmananu。

本篇細述一位偉大的阿嬤,因另一伴早已離世生活陷入困境,一個婦人要負一起承擔養育八個孩子,真不容易。

本篇孫子對阿嬤的懷念及感恩的付出,使本篇所用的素語和表達深誠的意義,讓讀者至深感肺腑之言。

在文學內涵裡把整篇有關阿嬤的養育和信仰的堅持完全表達了整個家庭裡的責任與愛,甚至於在臨別的感覺是人生無法阻檔或拒絕的。

本文章的結構語文非常好,素質涵養豐富,但在羅馬字意的書寫方面仍然需要待加強。

temalrabakay a puyuma

`abakay ta! abakay ta! `abakay ta! abakay ta!
 aremeng dra muketrep karadruwa dra saya tuki i ,
 mubalruk ku dra `alralre-mes dra lrengaw
 kamawan dra kemay tyatiya dryan ku ika senankin
 kemaku i- mareka adalrep tu lrengaw lra .
 ay-wai- amawu na semimusimuk maka rumaruma lra,
 temalrabakabakay na trakubakuban a- basasibas lra,
 maragan ku muka trematruwalra kana alreban i pita-un
 aw i patraran kana banishing isalikidr .
 mengangara ku lra dra kiyadrwayan i ruma
 maypinadang ku dra araadr dra nger,
 pasketa ku dryan kemilrengetr kandri na lralrakan
 dratu nilagiwwan tinaksian kana sabusabungan dryan
 aw kadru ku isabak ilingidan retigir kursangdralr kana libeng
 ku rawangw itenuk tu ka`adruwan kana kemakedreng

tibus lra meredk draku banisin
 aw palribak musabak i banishing salikidr tu tinuyawan
 kur turus i likudran tu maradawan
 pa`abalr i rawari rawalran
 meredk i pitawun i- sumungal dryan kanku
 aw musabak retigir i tenuk pyapatraran
 aw payas semelrtak `abakay ta- kema pungsalr pudalan
 na kadru i salikidr mengangara na maranakan i-
 ma`agelr lra ure babekas e-lra
 kilrengaw dryan dra semelrtak tu yawan `abakay ta-

鄭浩祥

臺東縣立南王國小工友

Pinuyumayan Puyuma

南王卑南語 | 散文 優選

na maranakan i- belr-kasan musabak i salikidr retugun
`semratr tumubang `abakay ta- abakay ta- kama
mar patalyu aw penitepit tu lima kana raman
tu lrengaw dra madrinayan i
kamawan dra ure tratrepar ure `tatepak a libeng a saub
trepe-ngaw i sabak i baybay i babalu
u-wa- tu kedrang kana drina trakubakuban
amelri- a samisian amelri a syamusimukan
amelri a tumuwamama-lra
panaan dra penasasepas dra benikakbaik
dra siputran dra sapelitrان
dra benabawi dra kuwatisan
dra makarumaruma dra sadrekalran.
tu lrengaw temalrabakay a garemay i mate-angku
kilrengaw kulra dra pipi-p kema tu paksipan
payas marareme-ngan semeratr tu maranakan
aw 'pelrek ! kema ku trangila
ape-ap ku tranguru uniyان dra abaa-bak
pulabulabus ku abalu beray dra pakulryames.

mubaberekan lra na trakubakuban i ,
tusepisepi kana bira kana belreblr
tremepeng kadri repuyupuyungan
i sabak i baybay aw i babalu
`marayas tu i waredres kana raman i dadare
adri ta papayas semelrap kana bira
ta paka sunganay dryan
kema marengay a maidrang dryan
nantu iyaberay dra trakubakuban
pakalrayu dra kasarumaruma i drekalr,
kalritelri-teg dra sungnan i
nadir na lralrak kamawan dra malradram dratu rilreng
uraringetran marpaluwalu adri minedang dra litk
tu dadenunaw meraribat na rumaruma temalrabakaay

mu parsepad dra payami dra paytimul
 kurepirilreng dra pinitrauwān
 aw karsenengan tremengtremg dra saya
 ane kurekaredek i tenug i drekalr i ,
 martratrubung i karsedeān dryan dra dalan i ,
 ngarengēran dra rebabutruḷr e-lra kamawan dra mayalra
 semlrtak dryan tu kurekayawan i ,
 payas karapelrkasan `bentrulr
 masulrusulrud mapingipingitr kantu arebu
 tu kuwarnangan bulay mubaba kana dawa kandri na mi
 kamawan kana mapapingitr na trakubakuban lemutrumutrug
 a ngayi a bati dra maidrang

semekasekadr lra puludus temalrabakay i ,
 muruma i palakwan i ,
 emlibat lra dra parekaduwa sungn
 mawlep lra rapi lra tu matra tu sungal tu dradrek
 sababelawan lra anewan lra
 marepepelra dratu niredēkan i ,
 na lralrakan na inainaan
 tu uy u-yay puwadruk panini dra akanan
 na maramaidrangan na maradawan i ,
 pakiyarungetr dryan i palakwan parpasapasepad
 kantu pakulriyames nakmay makarumaruma
 tulalubukaw dra penauwa kantu pinitrawan
 aw tu paniniay lra kemay kana maranaranak
 minini peniya na kurenang driyan temalrabakay
 na kibaray lra i , mubaberekan lra temawlep alrpea

adri emadriadri pakurenang palru dra puludus
 salaw pakasadeku dra drinkalranan

kandri na sungan kana ami
 menau ku lra kanadri na lralrakan
 tematurus drata pauwayan temalrabakay,
 panaan dra mipina kirungetran,
 kana amiami driyan kana sabusabungan dar i

muketrep andri muketrep karadduwa dra tuluwa liyusan
muketrep karadduwa dra pituwa amiyan ku emadaada
menau talra dra mutubabuwa lra
salaw ku semangal dra sadeku
may'aawan ku dryan kanta lralra i drekalr
panaana malradra padrangal idri na rilreng
ane mubilina ta ngayi ta lremak dra mawmawu dryan i ,
pakalrang ta dra kemabelrtrenganan dra lremak
pakirungetri lralrakan kurelangutr ku kanmu

普悠瑪少年驅邪

啊巴蓋大 阿巴蓋大 啊巴蓋大 阿巴蓋大
晚上十一點多 因為聲音醒來
遙遠將消失的聲音 醒來
像在夢中聽到的
這麼想 聲音越來越近
原來是少年們挨家挨戶
「啊巴蓋大」的聲音 阿！少年祭到了
我起身 開屋門
再到屋外大門口開門
期待他們來臨
帶著期盼的心 渴望的心
我要好好觀賞 這群孩子們的表現
希望了解他們 在訓練期間學習了什麼
我緊貼在牆邊站立
刻意空出中間的位置 準備給首領進來站著

終於 來到了口
第一個進入我家大門的 是他們的首領
後面跟著瑪拉達萬
隨扈在他左右
走到門檻 先向我致意
然後進到屋裡 站立在中央 朝向外面
首領立即令下 叫喊「啊巴蓋大」
在門口外等候的瑪拉拿干
蠢蠢欲動 即將爆發的衝勁 聽候發令
首領一聲令下 叫喊「啊巴蓋大」
瑪拉拿干 拔腿飛奔 直衝 趴下
立即回應首領「啊巴蓋大」「阿巴蓋大」
一唱一和 朝地上拍打 手中香蕉葉
叫聲驚動 如此之大
像要震破牆壁 像要震塌屋頂
客廳 走廊 院子擠滿了趴在地上的瑪拉拿干
哇！達古爸古盼的聲音如此震撼
他們不是 可以忽視的 不是鬧著玩的
他們不是在隨便

他們是真的 在抖掉甩去
那霉氣 那晦氣
在驅趕 邪惡的 污穢的
挨家挨戶的 部落全部的
我幾乎被他們的聲勢 愣住了
只聽到嘩嘩的哨聲
瑪拉拿干立即消聲
耳邊的聲音瞬間消逝
頓時 頭腦輕飄 一片空白
差點忘了 要送給他們 滿滿的禮物

達古爸古盼 離開之後
一絲絲裂開的香蕉葉
佈滿地面的各角落
客廳 走廊 院子
地面散落得非常均勻
香蕉葉不可立即清掃
要留到天亮
老人家這麼說的
這是達古爸古盼帶來的
福氣滿滿 給部落的家家戶戶
在如此寒冷的深夜
這些孩子們 好像知道是自己的使命
還那麼勇敢 光著上身 不畏懼寒冷疲累
逐排有序地 一戶戶前往驅邪
分成南北兩隊
負責各自的人馬
負責各自的責任區
分別到達部落中心時
兩隊相遇 還分隔於大路兩邊
虎視眈眈的叫囂 如遇敵方待衝鋒
兩方首領 一聲令下
兩方人馬 飛奔衝鋒
相互推擠 撲抓對方頭髮 抓亂成團
今年的小米穗成長會跟隨團團滿滿

像達古爸古盼 推擠抓頭髮 的團團滿滿
這是老人話語

「啊巴蓋大」結束後 的達古爸古盼
回到巴拉冠時
已過半夜
身眼疲憊至極
飢餓無力了
休息平靜後
年輕媽媽們
叫喊 集合吃點心了
高一級的瑪拉達萬
還在巴拉冠內用力處理分配
來自各家戶犒賞的禮物
依參與人數決定包裝的份數
發放禮物時 從最小的年齡開始
每位參與「啊巴蓋大」的人都有一份
每個人拿到之後 就回家休息

不退縮 自願順從 直到任務完成
讓族人感到 非常溫馨與欣慰

年度的今夜
我看到了 這群孩子們
在驅邪「啊巴蓋大」儀式的表現
他們真的用心
每年訓練期
十到十三個週休日
十七個年頭的護航活化它
看到逐年的在茁壯
感到非常溫馨與欣慰
希望部落的孩子們
是真的知道這個使命的重要
要保存部落生活語言文化的完成性
只有維繫固有傳統習俗
孩子們 加油 我以你為傲

評18 **temalrabakay a puyuma**
【普悠瑪少年驅邪】

就作者的文章內容而言：顯然會感觸到他對族人的文化傳統祭儀及民情習俗的重視與傳承使命。這也是呼籲族人寫文章的重要方向，並回原鄉參與部落耆老語言巢，充實自己的語料庫，認識族群口傳文學。作者的文筆裡，似乎已包涵有祭司的語云，即會善用古語與白話配對語詞，是很用心在學習並參與研究的筆者。舉如文章裡第一段第十三排的 *nilagiwan* <古語> *tinaksian* <借詞> 是同義詞「學習」的意思，第二段第二排的 *banising* <古語> *salrikidr* <白話> 是同義詞「庭院大門」的意思。現在是族語復振時期，我們一方面要溯源求本，保存祭司巫師的古語經文，從古語裡找出族語的原義、另一方面同時創新字新詞，用英語取代其他的借詞，把族語走上國際的主流語言文化。

就作者文筆裡的構詞舉一些淺見與參考；1.語詞結構的寫法：衍生詞裡的前綴詞不是冠詞，要與詞根或重疊詞、疊韻詞併成一個語詞，即所為的衍生詞。舉如文章裡 *maka rumaruma* (第一段第六排) *maka* 是前綴詞「沿著」「挨著」的意思，*ruma* 是詞根「家」「房屋」的意思，*rumaruma* 是 *ruma* 詞根的重疊詞或疊韻詞表示複數「家家戶戶」的意思。因此 *maka rumaruma* 要寫作 *maka-rumaruma* 或 *makarumaruma* 是沿著家家戶戶挨家挨戶的意思。2.語詞的表達：舉如文章裡第一段第二排的 *liyusan* 只是週星期的意思，還要加上(休假 *kasdean*)及(日 *wari*)，因此週休日\星期日到寫作 *liyusan kasdean wari*。3.數字的表達：舉如文章第一段第二排裡的「十一」寫作 *muketrep karadruwa dra saya* 也有寫作 *muketrep misama dra saya* 正確的寫法是要寫 *muktrep karasa dra sama* 文章第七段第六排裡的「十三」寫作 *muketrep karadruwa dra tuluwa* 也有寫作 *muketrep misama dra tuluwa* 正確的寫法是要寫作 *muktrep karatulu dra sama* 文章第七段第七排裡的「十七」寫作 *muketrep karadruwa dra pituwa* 也有寫作 *muketrep misama dra pituwa* 正確的寫法是要寫作 *muktrep karapitu dra sama*。以上例子與淺見作為參考。

Biyax

Ya hmuya binaw qulung ku smdalih alang nniqan mu laqi sbiyaw. Asi trrawah mslhkah ka qsahur mu. Meerinah ku mngungu. Miyiing ku lngisan. Kibi saw aji biyaw maungat ka saw ni knsuyang. Mdka skbrhuan. Mdka spi. Mdka qrngul.

Gbiyan siida tealix ku paah qnpahan, asi ku sa gat bhraw hyaan.

Ddgiyaq o mdka saw kngkingal pparu bi kumay. Mgpajiq mdamay ka ubal daha ni malu bi hmagat sbaang. Saw puqu ga gmealu bi qmita ni kmlawa mnan. Yayung o ana saw qaraw rqling. Ini bi kdngu. Mqqaras bi pbhraw sbbowlung mqquri mqliyang ni mqqalux gsilung. Knlbangan na ka gsilung o mdka seedal hyaan ka karat. Ini tklai psgaaw. Saw bbaraw bi quyu tqqiri hunat mnkuung gqguq. Ga mrqun mhgut knkuru nami ni prnahun na knhuway meuyas ni rmubux. Kngkingal rulung mndka saw bhgay klaway kwax kwax skiya babaw yunas ni ququq. Gaa psqaras mnan kdjiyax. Yaasa saw qtahi sgealu ni mqrinut ni mqraqil ni qnluli ka kndsan nami.

Nii ku duri.

Kniwa bi qahur ni bngux ka alang nii. Naqih bi phmaan uri. Nyupan bgihur saw quyux ka bnaqig ni qbulit. Mubung qmapang ngangut ni ruwan sapah ka krpuhan siida. Tai sbmbu dqras o kniwa bi knrxan uri. Rbagan uri o ida lala bi ka paru bgihur ni quyux mhungul pucing ni mtkray tucing empkrut emptlmu nniqan dseejiq . Anna saw kiya nuxay bi thiyani ni qrian saw nii suyang bi alang. Ida asi saw axir tggamil meudus ka rdrudan nami sbiyaw.

Alang nii o Tpuqu ka ngahan na. smnegul ni mgaluk miyah hmqliq alang. Mdka

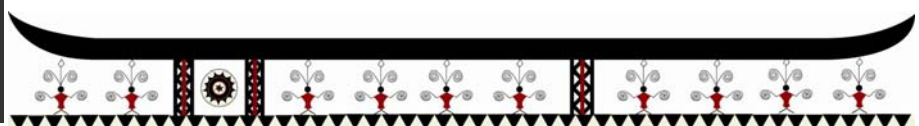

蔡光輝

花蓮縣立秀林國民中學教師

Truku

太魯閣語 | 散文 優選

Mndka ku buji ida smbu kska bi bsqaran. Ana ku musa ana inu ida ku lmnglung alang mu kdjiyax. Mdka kjiraw ida skiya ni mtqiri kmlawa babaw rudu na. Maxal mataru hngkwasan ka msburux ku ngangut. Spat ka laqi mu uri da . Ida ini teelih ni rndah mrana ka lmnglung ku hyaan. Psiyaq ka mlealax nami do rinah mdakil ni mkndux ka sdatun. Ana bitaq sayang qulung ku qmita dxgal rdrudan mu. Asi ku mgseesu ni mgmlux nhari. Mdka qsurux mqqaras bi mniq kska mmalu bi qsiya. Tai ku mmowsa do mdka saw krwahun mu bi duri.

Tama ni Bubu mu kika seiyah mu kdjiyax uri.

Hmrinas empitu kmxalan ka hngkwasan daha da. Ana saw kiya mdka laqi ka lnglungan daha. Msngari ka biyax daha ni ida mkeekan kari kdjiyax. Ana manu saw bbilaq edeuda o kika ssciya ni sluyun daha. Yaku o mdka ku qurug ssikul ni sqada. Naqih bi kuxul mu дума. Msuwil ku tgliing mhulis ni lmingis. Huya ta bi ksun ka dha rdrudan nida msa ku ?

Tmsamat seuxal ka Tutang mu. Maspas ka lqlaqi na o dngaan na smsamat kana. Qulung ku lmnglung mqqalux gngigan wawaq pada. Pnciyus Atang mu nii. Asi lu mshbuy ka halus mu da. Ana msngari lmu hiyi ni buut gmaxan sqrul usik qapal ni qalux ka kska supih. Ida mu qduun kmgus ni pgmaxun mu kngkingal ququy pratu tgqrngul idaw. Ssugun mu kana swayi dsnaw ni dkuyuh. Saw nami babuy qmaba ni saw kacing smarik. Knshiya na o ana bitaq sayang ini mu bi shngii. Kana uuqun nniqan babaw dxgal o aji bi tduwa pgkala kihan.

Duma tmabug rudux ni ruru. Duma dmuuy bkaruh ni parih kmari ni bsbus dxgal. Duma qmrak ssik qaraw smsik llingay. Mnlala bi uri o tluung truma ssagan qhuni knhuway bi mimah sinaw. Mslhkah bi mhgut ni miyuk lumak. Hmrinas rima tutu ka nmahan na da o ini pstuq nan nan msa hiya nanak mlawa da. Tpruq mjiras ni kmiwax бага ni qaqay han o ga msaang ki han. Msbilaq bi hngang do ga naqih kuxul miying tqian kida. Nasi smrus rusuq do ga csdamat kida.

Qmita ku бага Tama mu. Ana mliwang ni msklabuy ida mqquduh

mmanang bi na. Qpuran lala bi qthur aji uri o rqling elug dara. Mdka psriyu paah truma qraqil hiyi. Buut ni urat hiyi ni elug dara o msleexan bi qtaan. Lnglungun mu ka laqi ku bilaq sbiyaw. Tguhuy ku hyaan mrmux Bbuyu smluhay tmsamat uri da.

Mnhdu matas pglug bi empsangay ka misan ni rbagan siida. Aguh ni iyah dmayaw msa ka Baki ni Payi mu. Smkuxul bi mniq daya ka dhiya. Ini skila smtunux bi breenux msa. Manu saw kiya nii tqnay ku Baki ni Tama mkbbuyu da. Gmqraqil ni muyak ni sminaw ni tmquri ida ki sddara smsamat. Mapa thjil towkan ni empbukit mkkarang ni sdhriq mksa. Kngkingal kngkingal qatar steetu dowras ayug. Sduuy pusu gamil spriq aaji ppriyax. Shngiyan kana ka sisuy hirang. Knuwan ta bi ka dhuq da hug? Rinah ta lnglungun o rinah thiyag gaing. Qmiri siyaw bangah tahut ka mtaqi keeman. Mkala kntqian ka knskiyan ni kneuwit do kika mtutuy ni tluung ni malah. Tmaga grbuan. Idas o thiyang bhgay hdhuda rinah mmaring pprdx. Maxal rima jiyax nniqan bbuyu. Mdngu paqax liwang ka hiyi mu. Trbuq ka towcing dqrax ni saw riqaw purung ka dowriq. Mksa ku mnkuung bbuyu ida ga mspgriq lmnglung kdjiyax. Ida ta empskiya ana bitaq hici hug? Nasi ida saw kiya do tayal bi knkuru ki da?

Qnrak mndha ka Tama mu. Mdka samat kbuyan tmuluk ni shmuk. Mtdahung ni mtlawa ka kana hiyi na. Mnusa psiyaq bi mniq pspuhan kika wada mmalu hari. Pnhuyug pprngaw kska pslingan. Pnsahug kniwa bi pila uri. Pnaah hi siida do ini lu musa tmsamat da. Mhuma cipi bi qmpahan ni kmsiyuk qmpahan nseejiq uri. Ini kntuku do musa mskuri ni kmsadu da. Naqih bi ngalan pila ka qmeepah ngangut uri. Tru idas duma ka qneepah o wada qduriq ka seejiq kmsadu da. Ana manu ini hici. Wana rbuk ni saang ka hnici na.

Bubu mu o ida tluung tleengan ni srakaw ka hiya. Ida bi niqan maxal tru hngkwasan ka ini tduwa mksa da. Empusal dha hngkawas do kika strung daha Tama mu. Brah na han o mtbiyax bi dmayaw Baki mu mniq daya kihan. Ana bru bowyak phalun na hirang kana msa. Miyah mniq breenux do ida mtbiyax bi uri. Maxal ka lqlaqi mnda nbuyas na o maspat ka meudus dha ka wada ungat. Tru jiyax ka mnhdu tmlaqi do asi lu tmbqlit kska qmpahan aji uri o dangus slaq. Pririh wada tmsamat tama ni dmuy sakur

dmuyung bunga ni psayug phmaun pnegalang. Mhaal thjil lubuy tqriyan thngay trabus ni sqmu ni aji uri o payay. Smsung ni mgrbu duri o psramal phapuy pqdalun lqlaqi duri.

Ida saw hnyigan kuyuh Truku ka Atang mu. Hwinuk na o mdka duhung mqqurug. Btriq ni hirang na o saw djima ttakan qnthran. Ana tluling baga saw qwarux mtkray ni mqquduh. Mkrung ni mpayi ka dqras na da. Ini hari qita ka dha dowriq na uri. Pndaan psapuh ni pkrut kana. Dha pungu qaqay do endaan paru bi pkrut kida. Ida niqan ka tru jiyax asi bi cshungi wana empunu nan nan msa smtug. Ida hmrinas smka idas ka nniqan na kska pspuhan. Narat pungu o mmowsa pkrut tgspat kida. Ida muha malu msa ka rmun na. Tayal bi knrmnan su hug ?msa ka ltlutut ni lplupung na.

Ida ga pslhbun kdjiyax ka bubu mu. Lqlaqi ni ina ni tama na o kika pusu bi slhbnan na. Khnukan ni geluan na o saw hidaw misan. Mdka bi knlala na ka sbgay na kngkingal lqlaqi na. Ini na bi ksngi ni tlqili ka rima ina na. Ida lmlung quri knkuru nseejiq aji uri o nlqian na. Ana manu o psaun na lnglungan na nanak kana. Rusuq dowriq o kika sscisa ni ddudug na lqlaqi. Qmita rusuq na ka lqlaqi na da o asi lu pseupu trusuq ni tgkla ni kmsbubu uri da.

Dmuuy spat papak hukut saw uriq bi mhapuy ka bubu mu na. Sdahr rqda ni tluung tleengan sminaw paji q ppuyun. Mlala hari ka strutug mntakur uri da. Iya hapuy da sun nami. Mkrbuk bi qmeepah ka lqlaqi msa. Ma saw manu ka mhapuy da. Qulung malu ka dhiya do kika malu kana kida msa.

Tguhuy bi pnrhulan ka Bubu mu. Mdrumt bi dmurun kdjiyax. Tai niqan eeuda siida spuun nami na kana. Pseupu thmuku tndahu. Musa ku tluung kiyig na ka mhdu ku qmeepah smsung kdjiyax. Ana manu ka sscisa ku na. Duma msru kari ni ddugun ku na duri. Tay ku mhdu prngaw hyaan do mdka bgurah mnhru duri ka pahung mu.

Niqan kingal jiyax, rmiqaw dowriq. Kli kli msa mkeeku ka isil quwaq. Cshungi emphing knkla na ka tgspat laqi mu kuyuh. Kla sa mnarux ka iril luqi na. Asi ka hbingun ni qqurun ni kgsun. Jiyax jiyax mkeeku ka narat baga ni qaqay ni quwaq ni dowriq. Bitaq na

phqilun ni pyutun ka kana narat hiyi. Mnihur meuwit balay ka kndsan ni snhiyan mu. Rmqun ku rusuq kdjiyax. Emppaqax liwang ka laqi do mliwang mngungu ka rdrudan na uri da. Uqan kneisug ni sklwiyan. Tayal balay ka saw ni euda da. Dhqun ta? msa ku. Maspas hngkawas ka endaan nami da. Wada malu bi knrtan na ka laqi nii. Ini bi keeku ka sayang da. Duwa hiya nanak mksa da. Ana empika ni empiyung ka narat baga na. Ida nami ddugun ni tgsaan balay. Lglgi ni pslhayi bi ka baga ni qaqay ni luqi su sun nami. Bitaq saw nii knmalu na ka laqi nii do mqqaras nami balay kana uri.

Tai saw ungat bi ixan naqih bi ka kuxul nami siida. Ida nami mqquri suyang bi Alang sqwilung. Lnglungun nami kana ka rdrudan nami nii. Pseupu nami thmuku dmurun ka kuyuh ni lqlaqi mu. Kika wada mmuxul mslhkah ka qsahur nami han.

力量

不知為何，只要靠近小時成長的家鄉，隨即感到舒坦開朗。卻又深感害怕，想哭。好像如此的美景，終將消失，像虛空，夢幻，塵煙！

每天下班後，只想撲向它們，越快越好！

山脈是一隻隻巨熊。披著綠的過頭閃著金黃的毛髮排列整齊得躺著。癡癡的眼神深含愛憐得護衛著我們。立霧溪瘦的像竹，從未枯乾，快樂得追逐與跳躍直奔深黑的太平洋。海洋的空闊好像天與之相連，難以區分，也像長長的巨蛇，捲曲在深溝裏，不斷地生吞吮吸我們的苦難，反覆吟唱，撫摸。朵朵白雲像蝴蝶，在山脊，在山巔，翩翩飛舞。不時取悅我們，只因我們的命運像螻蟻，顛沛離弱，貧病孤苦。

我又來了。

這地方，滿佈著碎石與灰塵，不易耕種。秋天時，隨風而起的細砂與塵灰像雨，覆蓋滲透住家的內外。若打在臉上亦是疼痛亦常呢！夏天時，颱風總不甘寂寞，一陣尾隨一陣，爭著來撕裂大地。像鋒利的刀，像堅硬的鐵鎚，切割粉碎人們的家園。然而，還好有這些美景相繞，相伴，祖先們依然如七里香一樣的盤踞！

這地方的名稱就叫做陶樸閣。

我像箭總是歸向於靶心。無論身居何處，總在思念家鄉。像老鷹依依地在巢的上端圍繞照護。離開家鄉自組家庭已十六年多了，生了四個女兒，對於家鄉的愛從未退卻，好像離開越久思念就更加濃烈，直到現在，只

要踏在父母居住的故鄉，隨即沉靜下來，好像魚快樂得在水中悠游。不過，要離開時卻又如此的不捨！

爸爸與媽媽也是每天來此的原因。

這二位老人都已超過七十歲了，雖是如此，活像個小孩。體力驚人，時時鬥嘴。常常因為芝麻綠豆的小事，互相指責。處在其間的我像顆球，踢來丟去。我難過的時而想哭，時而偷笑。到底要拿這二位老人怎麼辦才好？

爸爸之前是一位獵人，八個小孩從小全是山肉養大的。只要想到那媽媽乾炒後，那黑色燻乾的羌肉，口水亦不停的直流了，就算鍋底僅剩碎肉屑骨加上焦薑殘油，總要整盤刮淨，澆滴在熱氣蒸騰圓潤飽滿的白飯上，再一一分配給弟弟妹妹們，我們像豬一樣的含吞，像牛一樣的細嚼，這美味到現在依舊難忘，彷彿人間的食品已再難以凌駕了！

有時餵雞養鴨，有時揮著鋤具翻挖土壤，有時握著竹掃把打掃庭院，許多時刻坐在樹下，安詳自然得喝酒，無憂無慮得抽煙。五杯之後，便不停地自言自語。生氣時便大聲嘶喊，手足揮舞。喃喃細語時是傷心難過或是想睡了。若是擦拭著眼淚想必是懷念過往了。

每次看到爸爸的雙手。皮皺細瘦，結實有力，圍繞於皮膚下的血管，呼之欲出，骨頭、筋肉及血管細緻分明。此時小時候隨著他山中打獵的情景又佔據心靈了！

每到寒暑假，祖父母便召喚我到山裡幫忙，他們過慣了山中的生活而不愛平地的吵雜。於是經常隨著祖父與爸爸狩獵。剝皮、肢解、清洗、與裝載血淋淋的山肉，曲背著笨重的肩袋，爬爬滑滑，陡峭中，舉步維艱，攀抓樹根免於摔落，酸麻雙肩早已忘卻，何時才能到達終點呢？越是想著就越覺遙遠！晚上圍著碳火蜷睡，酷寒與疲憊超越了睡意時，坐著取暖，等待天明，月亮在白晰的雪景裏越加明亮圓滿。山裡待了十五天，枯瘦一圈，雙頰凹陷，雙眼突的像貓頭鷹。走在深暗的叢林裡，總在思索。難道一生都將如此乎？若是，那實在是太艱苦了！

爸爸二次被捕。像獵物一樣被圍毆及入獄。全身淤青，住院一段時日後才漸漸好起來。在法院遭人審問，我們罰了不少錢，從那時他也就不再打獵了。在僅有的田地裡耕種，或租人田地，再不夠時，便出外零工，或受僱

打雜。有時領不到錢，三個月一過，僱主竟捲款而逃，空無一物，只留下疲憊及怨恨！

媽媽總是坐在椅子或者是床上。約有十六年的時間無法走路了。二十二歲時與父親結婚，之前都在山裡幫忙，外祖父說：「有時小山豬她都能上肩呢！」嫁到平地後生活依然艱苦，懷過了十個小孩有八個活著，二個便早早夭折了。孩子生下的第三天便跪在旱地裡或是水田作活。代替於山中打獵的爸爸駕著犁具翻出種植地瓜的培土及其它農作物的土溝，扛背著裝滿了花生、玉米或是稻米的大麻袋。傍晚及一大早又要忙著煮食餵養孩童。

媽媽的身形與大部份太魯閣族的婦女相同。腰像白一樣的圓穩，大腿與肩膀像竹幹一樣的厚實，就算手指也像籐條一樣的結實堅硬。臉頰滿是皺紋滄桑，雙眼視力逐漸退化，都作過了白內障的手術。兩腿的膝蓋也分別裝了人工關節，每次手術後的前三天都會失去意識得喃喃自語，住院總要半個月以上，右膝又要開第四次的刀了，在她堅強的意志下她認為一定會成功，親戚朋友們都認為媽媽的意志力實在是太堅韌了。

媽媽總是活在擔憂之中，孩子、媳婦、及女婿們是她憂慮的主因，她的溫暖與慈愛就像冬天的太陽，對每個孩子的愛都是一樣的，從未指責五個媳婦，總是為孩子們或他人而設想，一切儘可能自己承擔，教育及指導孩子唯一的方法便是眼淚，只要看到媽媽流淚，我們亦隨之流淚，並發自內心深處的明白與聽從了。

媽媽依然佇著四腳拐杖堅持要煮飯，堅強得斜靠在洗碗槽或坐在椅子上清洗菜類，也曾幾次翻滾跌落，再三懇求，不要再煮了，她說：『孩子們，工作非常的辛苦！煮飯是小事，只要孩子們平安，一切也都好了。』

媽媽是虔誠的基督徒，總在聲聲禱告。只要有重要行事總會將我們聚集起來，共同低頭讚美。每晚下班之後，必會坐到媽媽的旁邊。她時而訓示，時而安慰。每次與母親聊完之後，勇氣好像源源不絕的再生了。

有一天，四女兒的眼神上吊，右邊嘴角持續斜抽，失去意識。原來是左腦萎縮。必須進行左腦切除術。右邊肢體日漸失去功能及萎縮。我身心疲憊，灰心喪志，日日忍吞眼淚，小妹消瘦殘缺，為父為母亦形銷骨立，活在驚恐之中，常常在想：「這樣的際遇，撐的過去嗎？」如今，八年已過，手術後小妹好多了，不再抽筋，走路微跛，右手萎縮無力。我們常常鼓勵她，陪著她作手、腳及腦部的復健，現在的進展我們真的知足了。每當心情難免低落時，總會遠望那美麗的故鄉，內心想著祖父祖母及爸爸媽媽，再與內人及孩子們低頭禱告。心靈總會暫得釋放，溫暖！

評19 Biyax
【力量】

Patas nii o mttuku bi ka lnglungan na ni malu bi ka pntasan na. Truma hini do o emprngaw ku saw quri lnglungan ni pntasan na. Tgkingal, ana ini psdrux bi ka pnegluban pntasan na hini o ida mndka ka pusu kari na ga kska pnegluban hini. Kiya ka kiya ni nasi malu bi o mseupu ka kari saw mndka hari ni psnakunnaanak ka pusu kari hini. Tg2 hini o niqan bi saw pntasan na. Malu bi ka kari jiyana na hini ni mndka bi ka Pnshngak kari paah prajing bitaq nhdaan uri. Dmuuy kari bi seejiq ni rmngaw saw quri lnglungan uri. Saw lnglungan qsahur ni mqriqu kndsana seejiq ka rngagun na. Duri o malu bi ka gneegan na pusu kari hini.

Tg3, saw quri jiyana na kari Truku hini o malu balay. Ini qneuqu ka pntasan na kari Truku hini. Seejiq mnatas niyi uri o dmuuy saw mdka hari ka kari ni rmngaw quri saw gaya Truku. Tg4 hini o saw quri bgurah lnglungan. Lmnglung bi saw tnunan seysay kari ni dmuuy suyang bi kari, yaasa lmnglung ni smparu bi qmita rdanan ka seejiq mnatas nii. Dmuuy kari pgska, pgbrah, ni pgbukuy ka seejiq mnatas nii ni saw tduwa mkla sa ga rmngaw mtlala ni jiyax ka seediq. Tg4 hini do o saw quri embrax lnglungan. Lmnglung bi saw kska kari ni tnunan seysay kari ka seejiq mnatas nii. Dmuuy bi saw balay bi kari Truku ni rmngaw saw quri lnglungan seejiq. Kiya ka kiya ni nasi mtduwa saw plealay lmlnglung ni pseupu ka kari pnegluban nii o mha malu bi balay.

這是一篇情感豐富並具藝術性的散文。以下就其整體、文學、族語涵養、及創意性作一整體性的說明。首先，本篇散文雖段落不甚明顯但主題與內文相互呼應。建議相同主題可作適當地結合並且題目可以再特定些。第二，本篇散文頗具文學性。字辭使用及表達確切、前後語氣一致之外，作者也使用具體事務描述抽象概念，透過情境表達人物的情緒及其面臨的掙扎，頗具藝術性。此外，文章體材擇取也很適切。第三，本篇族語涵養高。拼字大多正確，作者也充分使用綴詞表達複數及時態。但有些字詞拼法前後不一致。第四，本篇散文具創意性。作者慎思本篇內容、藉巧妙的字辭表達親情外，也正確地使用族人慣用語氣表達內心情感。但本文尚欠缺文章結構思考，段落間連貫性亦須加強。

Kari dnrunan "kncyukan Tanah Tunux Paran"

Mona Rudo,
Tado Nokan,
Tanah Robe,
Pihu Mona,
Mona Peko,
Bagah Pukuh,
ma
Tado Mona,
Baso Mona,
Walis Bagah,
Puhuk • Walis,
Temu • Mona,
Utun Sapu...

Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
Wada namu spooda Gaya ta cmiyuk ka pais pnsqrinuc ita,
Wada namu psaun kana pahung kndesan namu,
Wada namu skkingal mtarin Hako Utux.
Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
Pndngusan namu naq kndusan namu ka kiya,
Pndngusan namu naq kari rudan ka kiya,
Pndngusan namu naq Utux Tmninun ka kiya.
Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
Uka daha kmkelan,
Uka daha hhwaan,
Uka daha ddhekan.

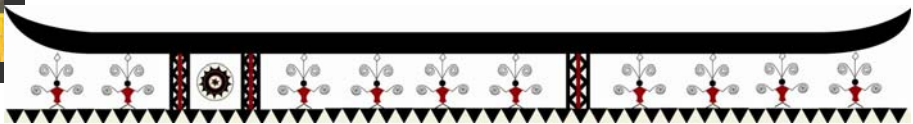
郭明正

退休教師

Tgdaya

德固達雅語 | 散文 優選

Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
 Ani dehuk saya spruun namu daha qmita seediq,
 Ani dehuk saya lnglungun namu ltlutuc namu,
 Ani dehuk saya prngagun namu daha riyung.
 Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
 Yamu si rseno ba bale,
 Yamu si mqedil ba bale,
 Yamu si Seediq ba Bale.
 Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!
 Uxe nami spkuuro seediq ka ndaan namu,
 Uxe nami bale cchngiyun ka ndaan namu,
 Psltudun nami laqi na laqi namu,
 Ani betaq knuwan.
 Saya de,
 Ga nami msuupu meniq alang Gluban hini kana seediq mmteru
 alang,
 Yaani namu uxe mneyah dehuk alang hini ka duma namu,
 Yaani namu uxe pkela mesa ima ka mneyah dehuk hini duri,
 Yaani namu uxe qntaan ka lqlaqi namu ga mbbeyax meniq hini.
 Saya de,
 Ga nami msuupu meniq alang Gluban hini kana seediq mmteru
 alang,
 Ani si ga nami qlhangan na Telu ka saya di uxe Tanah Tunux,
 Ani si ga nami slluhe kari Telu ka saya di uxe kari Tanah Tunux,
 Ani si knduwa nami naq ini beyo mangal ka kari Telu duri.
 Saya de,
 Ga nami msuupu meniq alang Gluban hini kana seediq mmteru
 alang,
 Irih so mmsepac kmxalan knkawas niqun nami hini di,
 Mbeyax riyung meepah kana lqlaqi namu ga meniq hini,
 Mddayo nami ma mggaalu nami ma, mggaluk nami.
 Dehuk hini ka kari miyan han,
 Klwai nami bale!
 Biqi nami beyax namu!

Snpuwan dmurun laqi namu ga meniq alang Gluban!!

「霧社抗暴」祈禱文

莫那·魯道、
塔多·諾幹、

塔那哈·羅拜、
畢夫·莫那、
莫那·貝克、
巴卡哈·布果禾

以及

塔多·莫那、
巴索·莫那、
瓦力斯·巴卡哈、
布呼克·瓦力斯、
帖木·莫那、
烏頓·沙布…

您們當時的所作所爲是多麼地壯烈！
您們已透過本族的 Gaya 反制了奴役我們的敵人。
您們用盡了您們一生的膽識。
您們也一個個地越過了神靈之橋。

您們當時的所作所爲是多麼地壯烈！
那是您們自己的抉擇，
那是您們自己選擇了祖訓，

那是您們自己爲編織生命之主宰而戰。
您們當時的所作所爲是多麼地壯烈！
無人可以匹敵，
無人可以撼動，
無人可以企及。

您們當時的所作所爲是多麼地壯烈！
直到今天 您們一樣地令人敬仰，
直到今天 你們的後裔一樣地懷念著您們，

直到今天 人們一樣地議論著您們。

您們當時的行動是多麼地壯烈！
您們是真正的男人，
您們是真正的女人，
您們是真正的賽德克人。

您們當時的所作所為是多麼地壯烈！
您們的所作所為我們不會炫耀，
您們的所作所為我們永遠不會忘記，
我們會將之代代相傳，
直到永遠。

如今，
我們六部落的族人共同居住在清流部落，
或許您們之中有的沒來到這裡，
或許您們也不知道是誰曾來到這裡，
或許您們不曾見過您們在這裡茁壯的子孫們。

如今，
我們六部落的族人共同居住在清流部落，
但是我們現在是受中華民國所管轄而非日本，
但是我們現在是在學習漢語而非日本語，
但是我們也一樣的很快習得漢語。

如今，
我們六部落的族人共同居住在清流部落，
我們在這裡居住了八十個年頭，
您們居住在這裡的子孫都非常努力工作，
我們互助合作 我們相敬相愛 我們相互依存。

我們先說到這裡，
請眷顧我們，
請賜給我們力量。

您們居住在清流部落的子孫們一起悼念！

作品評論

詹素娥 | 評論

南投縣立清境國民小學 校長

評20 Kari dnrunan "kncyukan Tanah Tunux Paran"
【「霧社抗暴」祈禱文】

Malu balay bnatas/pnatas patas nii. Mnatas patas nii seejiq o niqan bi lnglungan na, egu bi knkla na uri. Kndadax/Kndalax tgkingal stqan kari nii, lmuun na kana ka rdrudan alang, lwanun na kana ka hangan rdrudan alang, “Kedu ba blbale ka ndaan namu ciida!”(kari Tgdaya) mnsa mataru tmdahu bi endaan rudan sbiyaw.

Saw ka tgkingal ndaan dha

Spooda Gaya cmiyuk pnsqrinuc mnan pais, pusa kndesan na pahung, wada skkingal mtarin Hako Utux. (kari Tgdaya)

Saw ka tg dha ndaan dha

Pndngusan kari rudan , pndngusanUtux Tmninun. (kari Tgdaya)

Saw ka tgtru ndaan dha

Uka kmkelan, uka hhwaan, uka ddhekan. (kari Tgdaya)

Saw ka tgspac ndaan dha

Saya spruun namu qmita seediq, lnglungun namu lmlutuc , prngagun namu riyung. (kari Tgdaya)

Saw ka tgrima ndaan dha

Rseno ba bale, mqedil ba bale, Seediq ba Bale ka yamu. (kari Tgdaya)

Saw ka tgmataru ndaan dha

Ani betaq knuwan, uxe nami spkuuro seediq , uxe nami bale cchngiyun ka ndaan namu, psltudun nami laqi na laqi. (kari Tgdaya)

Tgdha stqan kari o dmurun Utux nrudan sbiyaw, tgsaun na wada shuya ka kdusan/kndusan alang Gluban sayang da. Niqan tru ka sdurun na Utux nrudan sbiyaw.

Tgkingal o yaani namu uxe mneyah dehuk alang Gluban hini, uxe pkela ima ka mneyah alang Gluban hini i/duri?, uxe namu qntaan ka lqlaqi namu ga mbbeyax meniq alang Gluban hini. (kari Tgdaya)

Tgdaha o ga nami msuupu meniq alang Gluban hini kana di. Ani si

ga nami qlhangan na Telu ka saya di uxe Tanah Tunux, ga nami slluhe kari Telu ka saya di uxe kari Tanah Tunux, knduwa nami naq ini beyo mangal ka kari Telu duri.

Tgteru o,wada niqan mmsepac kmxalan knkawas ka nniqan nami hini di, mbeyax riyung meepah ka lqlaqi namu, mddayo ma mggaluk ma mggaluk nami riyung uri. (kari Tgdaya)

Kiya ni spruun mu bi ka bnatas/pnatas patas nii, tduwa pqtaun llaqi, pkla ndaan rudan sbiyaw.

這篇文章寫得非常棒。這篇文章的作者，想像力豐富，有獨到的見解，而且對霧社事件與自己族人過去的歷史文化有相當的研究。

從第一段的內容，把當時部落裡的耆老一一都點出來，親切地呼喚著部落耆老的名字。「您們當時的所作所為是多麼地壯烈！」(德克達雅語)

譬如，第一個他們的所作所為--透過 Gaya 反制了奴役我們的敵人，盡了您們畢生的膽識，終究一個一個地越過了神靈之橋。

譬如，第二個他們的所作所為--選擇了祖訓，為編織生命之主宰而戰。

譬如，第三個他們的所作所為--無人可以匹敵，無人可以撼動，無人可以企及。

譬如，第四個他們的所作所為--直到今天 您們一樣地令人敬仰，一樣地深受後裔的懷念與談論著。

譬如，第五個他們的所作所為--您們是真正的男人、真正的女人與真正的賽德克人。

譬如，第六個他們的所作所為--無論到何時，我們不會炫耀、永遠不會忘記您們的所作所為，我們會將之代代相傳，直到永遠。

第二段內容在跟祖靈進行心理對話，強調六部落的族人現今共同居住在清流部落，向祖靈報告現今的清流(川中島)部落的生活狀況，對話內容主要有三個重點跟祖靈訴說：

第一是或許您們之中不曾來過這裡，或許也不知道到底誰曾來到這裡，您們也看不到子孫們在這裡茁壯的情況。

第二是我們六部落的族人現今共同居住在清流部落，雖然現在受的是中華民國所管轄而非日本，雖然我們現在學的是漢語而非日語，但是我們一樣很快的把漢語學成。

第三是我們六部落的族人現今共同居住在清流部落，我們已經在這裡居住了八十個年頭，子孫們都非常努力工作，我們互助合作 我們相敬相愛 我們相互依存。

因此，筆者非常推崇這篇文章，可以作為孩子閱讀的課外讀物，讓他們知道祖先過去的歷史與文化。

優選作品

翻譯文學

組

教育部100年度

原住民族語文學創作獎作品集

O kilemeray a kakeridan no tamina

I 'ayaw no pinapina a mihecaan to katiposan i, iraay ko cecay a micoro'ay to lafang a nani Makin no Pokoto a pasayra i Takao ko rakat a cifar. Oya midakaway i tamina a lafang i, sahetu o nani Taiwanay a tamdaw, 'alafinto ko piliyas nangra to loma', caloh saan ko faloco' nangra to sapinokayaw a masaso'araw to palo no loma' nangra, kalim sato cangra to saka tahiraaw i Takaw.

Toya romi'ad, tadengal a makapah ko romi'ad, masaysay ko tapelik i riyar, malikat ko sadak no cidal. Salipahak saan ko faloco' no lafang a ma^min to saka nga'ay no nokay nangra anini, macakat a tayra i paputal ko kakeridan no cifar, masedi ko pising ningra a manganga'ay a malaholol to kafana'an ningra a lafang.

Tangasa i lafii i, caay ko kafana'an a talifahal sa a mafalic ko romi'ad, fiyok sa ko fali, perek sa ko 'orad toya dadaya. O tapelik sa i riyar i matiyato o lotok ko nika takaraw, sa cowacowaco' sa a mapawpaw ko tamina i tenok no riyar, caayto ka filo a miwaci ko tamina, miliyasto to hararakaten a lalan. Sanoyanan sa i, marawrawto ko polong no midakaway a lafang, calemcemen cangra to sakafelihaw no tamina, caayto ko tatahira kita i loma' a minokay saan ko rawraw nangra. Orasaka, tatangictangic sato ko 'alomanay a lafang, caayto ka fana' to sasamaanen no mita ko demak saan cangra toya lafii.

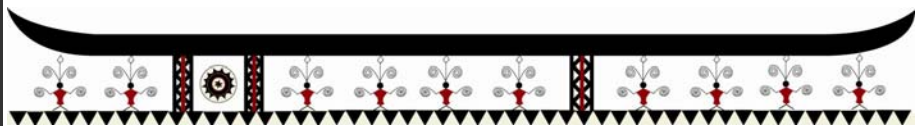

張金生

貨車司機

Hengchun 'Amis

恆春阿美語 | 翻譯文學 優選

Nanoya, masadak ko kakeridan no cifar, tomerep ko pising ningra a nai kamaro'an ningra a miraod to lafang, mitepa to 'afala nora fa'inayan, pohpohen ningra ko fokes nora wawa, ta liyas hanto ningra ko lafang. Matiya o caayka tengil ningra ko tangic no 'alomanay a tamdaw, matiya caayka 'araw ningra ko kacaloh no faloco' no midakaway a lafang. Ma'araw no lafang ko nika ki^mel no pising noya kakeridan no cifar i, masapa ko faloco' no lafang a paka'araw to pising no kakeridan no cifar, sadihko sanay a haratengen nangra. Sadak sato ko cecay a kapah a milekal: “ Sanga'ay hanto ko faloco' namo, o mamanga'ay ko rakat no tamina ita! nawhani i pising no kakeridan no cifar a mahapinang ko caay ko mamasamaan ko harakat no tamina ita,” han ningra.

Namatengilto no 'alomanay a lafang ko sowal noya kapah i, sanga'ay sato ko faloco' nangra, ala sedisedi sato ko pising a maheneknek ko faloco'. Matengil ko pifiyok no fail i paputal i, caayto ka samaan ko koki' no faloco' nangra.

Cila sato a papacem, tomerepto ko fali ato 'orad, marimadacto ko riyar, ma'arawto no lafang i ra:ay ko minato no Takao. Saka, macakat haca koya kakeridan no cifar a miholol to lafang, o lafang sato i, ala mi'ahowiday saan ko pising nangra a pasayra i kakeridan no cifar a minengnengen. Ira ko milicayay a lafang toya kakeridan no cifar: “ Nawiro ki^mel ko faloco' iso saw?” han ningra. Tawa sa ko kakeridan no cifar a paca'of: “ Kami o matayalay i tamina a tamdaw i, o a iraira aca ko matiniay a 'icel no faloco' to sapisayaw. Nawhani, ano masamaanto ko fiyok no fali ato parek no 'orad i, caayka nga'ay a cirawraw ko faloco', ano satanoktoken ko faloco' i, caay ko cacifangafang ko demak” han ningra a paca'of.

鎮定的船長

多年前的一個秋天，有一艘輪船，從澎湖的馬公駛向高雄，船上的乘客，大部分是臺灣本島的人，他們都離家有一段時間，一心想快點回家和家人團圓，恨不得馬上就到高雄。

那一天，天氣晴朗，海上風平浪靜，陽光很大。乘客的心情都非常愉快，覺得這一次的渡海實在太順利了，船長也走到甲板上來，臉上掛著笑容，跟幾個熟人寒暄打招呼。

沒想到半夜的時候，天氣忽然變了，風來了，雨也到了。海上的波浪看起來有山那麼高，那艘小輪船在大風浪裡飄著，失去了控制，脫離了航線。船艙裡的乘客都驚醒了。他們擔心船快翻了，以為自己再也回不了家，全都失去了理智，哭哭嚷嚷，亂成一團。

這時候，船長又出現了，他一臉鎮定的從船艙走過，拍拍這個男人的肩膀，摸摸那個小孩子的頭髮，然後開門離去。他好像沒聽到大家在哭喊，也沒看見大家在著急心慌。乘客們看到船長的神態，都很驚訝，也就安靜了些。有一個青年忽然高聲說：「大家放心，我們的船還有希望呢！看船長的神色，就知道根本沒有什麼事情啊！」

乘客們聽了那個青人的話，都放了心，不知不覺臉上也露出微笑來。聽聽外面的風雨聲，也不那麼可怕了。

第二天早晨，風雨停止了，海面又恢復了平靜，小輪船上的乘客，遠遠的都看到高雄港的影子。船長又到甲板上來跟熟人打招呼，大家都用感激的眼光看著船長。有一個乘客問船長：「您怎麼能那麼鎮定啊？」船長笑著說：「我們當船員的人，都得學會這種本領。在大風雨裡不慌張，才不會鬧出大事情來。」

評21 O kilemeray a kakeridan no tamina
【鎮定的船長】

Mataneng ko mifalicay to sowal no roma a finacadan a patatongod to sowal no pangcah.ano o pakayniay to I pinangan no niyalo' ato picaliw to sowal no roma a finacadan i.matatodong a nengnengen tada mahapinang a 'asipen ko sowal no pangcah.

Oninian a mifalican a kimad i,ano ono holam ko pi'asip i,caay ka 'aredet ,
ano ono pangcah a sowal ko pi'asip,pitengil i tadamakapah,micocok i faloco' no tamdaw

譯者把漢文字意的故事情節用阿美族語習慣的用詞翻譯很生動表現出來。句子通順流暢，雖然許多用語是地方上習慣用詞及外來語，但是不失為其文章特色，顯示出阿美族與之各樣化精彩化，與優美語言。

一篇很感人肺臨的文章，以優美的族語翻譯比中文字意更深入，更生動。文詞流暢、語彙豐富、顯而易讀。

Si Ciyke ato o no kawas a fata'an

Nanokaemangan awaaytu ko wama ni Ciyke, tatusa:ay ko mira ato wina nira, manikaway ko orip no mira. To papacepacem, milihacol to kolong ko mira mipaliwal, hasaka orip.

Kaorira i, ila ko ccay a romiad, ya odengan a tawinaan a kolong, cuwatu kahadak ko hacol nira. Rawraw sa ko mira tatusa malawina.

“Aya kita, o ma:antu ko saliwal ita to papacepacem hani?”

“Hay samaanen, paliwal hantu koya tawinaan a kolong, hasapifalic to kakaenen.”

Limlaay si Ciyke toya kolong, hay o maan ko saka orip? mansa kiting hantu nira koya kolong masadak a mipaliwal. I fatad no lalan, ilaay ko maro'ay i kaeno no kilang a malitengay, paiyoyen nira si Ciyke.

“Oy wawa! Falicen nako koni fataan tora kolong iso, makahi kiso ha?”

“Man? Falicen to fataan koni kolong ako?”

“O no kawas a fataan koni, ano panokayen iso paloma haw, o sasihafay kiso yo!”

“Soelinay saw? Ano hatira i, hayda mafafalic kita!”

Hemek sa si Ciyke mitatuy toya fataan a minokay. Tahira i loma' i, songi:la' han nira pasowal ko wina tora demak ningra.

“Ma'oda:ngaytu kiso! Fa:lic han iso ko kolong to c:cay a fataan.”
Po:i' sa ko ina, fe:let hantu nira koya fataan i padatengan.

Sakatusa a romiad, lumowadtu si Ciyke, manengneng nira ko ta:angayay a kilang i padatengan. Caengaw sa minengneng si Ciyke i, maaraw koya fataan tahi:ra i kakarayan ko lengaw nira.

朱珍靜

花蓮縣花蓮市中華國小族語支援教師

Farangaw Amis

馬蘭阿美語 | 翻譯文學 優選

“Soeli:nay ko sowal noya malitengay, o no ka:was a paini koninian a fataan.” saan si Ciyke a mahemek.

Mikayakay si Ciyke toya kilang no fataan, akawaaka:wang ko pikayakay nira, pasieno han minengneng i, mimi:ngaytu ko loma’, mahecad to ceris ko kataangay. Taelif han ni Ciyke ko toem a mikayakay i, fahe:ka sato, ilaay ko ta:angayay a loma’ i:raw i kaayaw nira.

”Cima kora siloma’ay hani?”

Hara:teng sato sakafana’aw si Ciyke, tayraay mikongkong to fawahan nora loma’. Halafin i, masadak ko ccay ta:angayay ko tatirengan a fafahiyan.

“Nga’ayho fai! Nga’ay pakaenen kako to kakaenen haw ?”

Tangsol sa miala to kakaenen koya fai pakaen si Ciykean.

“Sa’icel sanay kako mikayakay tora kilang tayni i kafekang i suni, mansa cahiw sa kako.” han ni Ciyke a mikimad.

Toya saa:det sa ko kakomaen ni Ciyke i, ila ko ma:honiay a honi no saripa’, pok pok pok sa a mirawod.

“Aya:! Ilaaytu ko fa’inay ako a minokay. O komaenay to tamdaw a kawas ko mira. Ano manengneng ningra kiso haw, makaen ningra kiso!”

Hali:ki sato koya fai a mipalimek si Ciykean i laloma no parod.

Miafiliday to ciciw no kolong ko ccay a kamay, mitatuyay to sipacekay a satoktok ko ruma a kamay noya komaenay to tamdaw a kawas, micumodtu i loma’.

“As! Mana ila ko hanek no tamdaw saw?”

Rawraw sa koya fai a pacako, ”latek i, oya mikaenan iso fa’inayan a wawa nacila, cuwaho kalahedaw ko hanek nira!”

Matengil ni Ciyke i, ta:law sa, mir:mir sato.

Hadaken noya komaenay to tamdaw a kawas ko tusa tisaki ekim a payci.

“Hay, sausienho ako, hakowaay koninian a payci?”

Makalitu:sa ko pisausi noya komaenay to tamdaw a kawas to payci i, satapangtu a matokatok, caho kahalafin i, futi’ sanaytu.

Hining han ni Ciyke ko demak nora komaenay to tamdaw a kawas. Maaraw nira koya komaenay to tamdaw a kawas mafuti’aytu i, samadah sa tayra i cukuwi, kahot han nira koya ekim

a payci, ci:kay sa talaputal.

Maepod si Ciyke nani fataan a kilang, tahira i loma'. Pasowalen nira ko wina tora demak ningra. Ra:wraw sa ko wina nira, sowal sa, “nga:'ay aca caka lepet kiso, maedengtu tayra tora katala:wan a loma'.”

Kaorira i, tadamatoka:aytu si Ciyke, edeng o sasalama:en sanay ko maharatengay nira. Caho kahala:fin i, maeminaytu ningra milanak koya ekim a payci. Mahecad aca toya kaayaway manikaw ko orip ni Ciyke.

To ccay a romiad, mitakaw aca mikayakay si Ciyke toya kilang no fataan.

“As! cuwa koya nacilay a wawa kiso haw?” san macekok koya fai, samolihaw sa ko mata ningra minengneng si Ciykean.

“Mitakawan iso ko ekim a payci no fa'inay ako haw?”

“Cuwa!”

“Faiaw! Macahiway kako!”

Siniada koya fai si Ciykean, miala aca to kakaenen pakaen si Ciykean.

Tatodong sa, matengil aca koya ma:honiay a honi no saripa', pok pok pok sa a mirawod.

“Halikien, halikien a milimek i parod!”

Naniparod maaraw ni Ciyke koya komaenay to tamdaw a kawas, miafiliday to ccay a koko' ilaaytu a minokay.

Ucolen noya komaenay to tamdaw a kawas koya miafilidan nira a koko', sowal sa, “halikien hofocen ko ekim a fitaol!”

Tangsol sa hofocen noya koko' ko ma:tediay ekim a fitaol.

He:mek sa koya komaenay to tamdaw a kawas, maro' i fatii'yan no cukuwi, mipingaroy to fungoh, misanengnengnengneng toya ekim a fitaol.

Mahecad toya kaayaway a demak. Caho kahalafin i, mafuti'aytu koya komaenay to tamdaw a kawas. Nga:'ayho ko futi' nira saan si Ciyke, miliyawho a mitakaw, mitakaw to koko'.

Afiliden ni Ciyke koya koko' tahaloma', tangsol sa i kaayaw no wina ningra a misa'ira'iray a miucol toya koko' a mihofoc to ekim a fitaol.

“Katala:wantu hani, Ciykeaw, akatu katayra. Ano malaluk kita mawmah, maedengho ko kakaenen ita i, nga'ayaytu,” saan ko wina

ni Ciyke miliyaw a malongec si Ciykean.

Kaorira i, cuwa katengilen ni Ciyke ko sowal no wina nira.

Caho kahalafin i, adadaay koya koko', patay sanaytu.

Manikaw aca ko orip no mira malawina. Mansa miliyawho mikayakay si Ciyke toya kilang no fataan. Hokhok sa si Ciyke micumod toya loma', milimek i laloma' no parod.

Honitu i, mahakelong minokay koya komaenay to tamdaw a kawas ato fafahi ningra.

“As! Mana i:laho ko hanek no tamdaw hani?”

“Alatek i, oya mikaenan iso a wawa i papacem, caho kalahedaw ko hanek nira,” han no fafahi noya komaenay to tamdaw a kawas. Misata'ota'ong a pakasoelin koya komaenay to tamdaw a kawas to sowal no fafahi nira. Aro' saho i, komaenaytu to 'pah. Koma:en to 'pah i, uco:len nira koya mialaan nira a tatengatengan. ”Mitengatengtu!” han nira.

Mahonitu koya tatengatengan to nga:'ayay a tengilen a radiw.

Halafin i, malasangaytu koya komaenay to tamdaw a kawas, tokatokaytu, futi': sanaytu.

Takawentu ni Ciyke koya tatengatengan.

Kaorira i, tangsol sa mahoni koya tatengatengan.

“Tapangaw, ilaaytu koya mitakaway.”

Talipaelal sa koya komaenay to tamdaw a kawas. Teli:i' sa, miala to sipacekay a satoktok, cumikay a milepel si Ciykean.

Si Ciyke i, te:loc sa mihitefo i kilang, sa'icel sa mitiyac toya kilang talaeno. Oya komaenay to tamdaw a kawas i, halikiay a maepod mitool i kaikor ni Ciykean. Waho sa, “katelii':antu a mitakaway, cepe:ten ako kiso,” saan a mikapoi'.

Talaw sa ko faloco' ni Ciyke, sakali:ki sa pasilaeno a tomiyac, ngata: sato i loma'.

“Inaaw, halikien sadaken koya cakeris!”

Teloc sa si Ciyke i sera i, cada han nira koya cakeris, sa'icel sato mitapa' toya kilang. Mita:pa' i, misanengneng aca toya komaenay to tamdaw a kawas, hakowaaytu ko kalala'ed ningra tatusa. Ya kilang no fataan i, tayo sato a masapi'. Nengneng han mamaketontu koya kilang no fataan.

“Waw! Aka tapa'en, ana: kako! Matefad kako.”

Alahan misa'ali:fet mitapa' si Ciyke.

So: nitu i, pong sato ko honi, keton sanaytu koya kilang.

Matefaday nanikafekang koya komaenay to tamdaw a kawas, patay sanaytu.

Sefa' sato ko faloco' no wina ni Ciyke, sowal sa, "Ciykeaw, akatu sasalamaen sa ko maharatengay iso, katala:wantu ko demak iso, malaluk mawmah ko soelinay!"

Kaikortu no ninian a demak i, fa:lic sanaytu ko pinangan ni Ciyke, malalukaytu a mawmah to romiamiad.

Mawmah ko mira to romiamiad i, alaa:ntu nira koya tatengatengan. Kora tatengatengan i, mitengatengay to nga:'ayay tengilen a radiw pacafay si Ciykean.

"Maw:mah i, mite:ngil to nga'ayay tengilen a radiw. Tada o maleme:daytu a tamdaw kako," saan si Ciyke.

Ila ko ccay a romiad, mafana' ko *kongcu* nonian a kitakit to demak ni Ciyke ato ya tatengatengan, tayraay. Songi:la hanany ni Ciyke mikimad kora demak.

Maaraw noya *kongcu* ko kalaluk ni Ciyke a mawmah i, olah sanay si Ciykean.

Halafintu i, mahemek ko finawlan ato wina ni Ciyke, mipakayif sa Ciykean. Nga':ayaytu ko ramod no mira tatusa tahi:ra i daoc.

傑克和魔豆

傑克從小就沒有爸爸，和媽媽相依為命，過著貧苦的日子。他們每天早上都擠牛奶去賣，以維持生活。

但是，有一天，家中唯一的那頭母牛卻再也擠不出奶了。母子二人憂慮萬分。

「從明天起我們該怎麼辦呢？」

「沒有辦法，只好把母牛賣了，以換取食物。」

傑克雖然捨不得，但是為了生活也只有牽著牛出去賣。途中他被一個坐在樹下的老人叫住了。

「喂，小弟弟，這個豆子和你交換那頭牛，好嗎？」

「什麼？豆子交換我這頭牛？」

「這是一顆魔豆呢！你帶回家播種後，將會有神奇的事發生哦！」

「真的嗎？好，那我就決定和你交換嘍！」

傑克興奮的將豆子帶回家去，並把經過的詳細情形全部告訴了媽媽。

「你好笨啊！居然拿一頭牛和別人交換一粒豆子。」媽媽非常生氣，把豆子丟到菜園中去。

第二天，當傑克醒來時，看到庭院中聳立著一棵巨大的豆樹。傑克抬頭往上看，發現豆莖居然伸展到天上去了。

「他說的話是真的，這是顆魔豆。」傑克高興的說著。

傑克爬上了豆樹，他愈爬愈高，地上的房子看起來就像火柴盒似。穿過了雲層，他驚異的發現，遠方有一座巨大的城堡。

「那是誰住的地方呢？」

傑克好奇上前去敲門。不久，一個巨大的女人出來了。

「您好，伯母。能不能給我一些東西吃呢？」

那女人馬上拿食物給傑克吃。

「我好不容易才爬上來，所以特別餓。」傑克解釋著。

當傑克吃得津津有味時，突然聽到一陣很大的腳步聲傳了過來。

「糟糕！我先生回來了。他是個食人鬼，如果你被他發現了，一定會被吃掉的呀！」

巨大的女人趕緊把傑克藏在壁爐裡面。

食人鬼一手抓著小牛，一手帶著釘錘，走進來了。

「咦？怎麼會有人的氣味呢？」

巨大的女人慌張地說：「大概是你昨天吃掉的那個男孩，他的氣味還沒有消失吧！」

傑克聽後害怕的顫抖著。

食人鬼拿出了兩袋金幣。

「嘻嘻！我來算算看到底有多少金錢？」

食人鬼算到一半卻開始打瞌睡，不久就睡著了。

傑克在壁爐中一直注意著食人鬼的動靜。當他發現食人鬼睡著後，立刻小心的爬到桌上，抓起金幣，拼命往外跑。

傑克終於安全的爬下豆樹，回家去了。他告訴媽媽事情的經過，媽媽緊張的說：「幸好沒被抓到！以後再也不准到那麼危險的地方去了。」

但是，傑克太懶惰了，整天遊手好閒。不久之後，這些錢就通通花光了。傑克又變成像從前那樣貧窮了。

有一天，他又偷偷的爬上了豆樹。

「咦！你不是上次那一位小弟弟嗎？」巨大的女人張大了眼睛，驚奇的看著他。

「你有没有偷走我先生的金幣呢？」

「沒有啊！」

「伯母，我的肚子很餓了呀！」

那女人很和藹，又拿出一些食物給傑克吃。

這時候，又聽到響亮的腳步聲傳過來了。

「快！趕快躲進去。」

傑克由壁爐中看到食人鬼抱著一隻雞回來了。

食人鬼命令抱回來的雞說：「趕快生金蛋。」

雞立刻生下了閃亮、耀眼的金蛋。

食人鬼高的支著頭，坐在桌邊，欣賞著金蛋。

就像上次的情形一樣。不久之後，食人鬼又睡著了。傑克就趁機偷走了雞。

抱著雞回家的傑克，馬上在母親面前，得意的命令母雞生出金蛋來。

「太危險了，傑克，不要再去險了。我們只要勤奮的耕作，生活就可以維持了呀！」媽媽再次叮嚀著。

但是，傑克並沒有把媽媽的話聽進去。

不久，母雞生病死了。

母子倆的生活又陷入了困境。因此，傑克又爬上豆樹，偷偷的溜進城堡中，躲進壁爐裡。

過了一會兒，食人鬼和他的太太一起回來了。

「奇怪！怎麼又有人的氣味呢？」

「大概是你早上吃掉的男孩所留下來的氣味吧！」食人鬼的太太這麼說著。

食人鬼點頭表示也同意太太的說法。才剛坐下便喝起酒來，他邊喝酒邊命令他帶回的金豎琴說：「開始演奏吧！」

豎琴奏出了優美的音樂。

食人鬼不久就喝醉，並打起瞌睡來了。

傑克偷抱走了豎琴。

但是，豎琴馬上就大叫了起來。

「主人呀!小偷來了。」

食人鬼馬上醒過來。他很生氣的揮舞著釘錘，並邁開大步，追趕著傑克。

傑克趕緊跳上豆樹，拼命的往下滑。食人鬼也很快的往下爬，緊跟在傑克後面。食人鬼並憤怒的大叫說：「可惡的小偷，這一次我一定要抓住你。」

傑克的心裡十分害怕，他加快速度往下滑，終於快到家了。

「媽媽!快把斧頭拿出來啊!」

傑克跳下地面後，立刻接住了斧頭，非常拼命的砍著豆樹，並隨時注意食人鬼的距離。豆樹慢慢的開始傾斜，眼看著就要倒了。

「哇!不要砍，救命啊!我會掉下去的。」

傑克仍然賣力的砍著。

豆樹終於發出很大的聲響，倒了下來。

食人鬼也從樹上掉下來，摔死了。

媽媽鬆了一大口氣後說：「傑克，你不要再不務正業，做這麼危險的事，應該認真耕田才對啊!」

從此以後，傑克就像變了一個人似的，天天都很努力的作著。

他每天勤奮的工作時，都隨身攜帶著那把豎琴。而豎琴也不停的奏出優美的音樂來陪伴著傑克。

「能一邊聽著優雅的音樂，一邊工作，我真是幸福!」

有一天，這個國家的公主聽到了有關豎琴的奇妙故事，就特意前來看。傑克就詳細的把故事說了一次。

公主看到了認真工作的傑克，很喜歡他。

不久之後，在大家的祝福下，他倆結婚了。傑克便和公主過著幸福又甜蜜的日子。

作品評論

羅福慶 | 評論

臺東中學、女中、體中、豐年國小族語教師

評22 Si Ciyke ato o no kawas a fata'an
【傑克和魔豆】

Matuka halisalamaay si Ciyke la^du, namipaluma to ccay tatapangan fataan no kaws. ya mikayakay tayra i luma' ni Pahika, sakaniwen nira to kakaenen kiya nga'ayay a fafahi ni Pahika, mita:kaw to ekim payci ato sifitolay to ekim a kuku' nangra, saikortu i, ala sa:caho toya tatengatengan halupipatayaw to si Pahikaan sa. ---- Oranantu i, ikoran mafalic ma:laluktu a mawmah saan, edengkini nika ila sato maolah ko limecedan no tapang, nanoyaan ma:kapahtu ko urip nangra sasa.

Pakinien anini, o saka laliyangan malalico' a kimad no Inkeren a niyaro'. Sano caciyaway han lapacpac maleday ko miturisan no mitiliday, isekal a mafana' tona kalosuwal ato tada o nga'ayay a osien, palalucek misadefak mifalihewad to rayray no kimad, ma:dadu^du ko mitilidan a suwal, o sasaaciyahen ko kalalok no faluco' ningra. Nika saanaw malawa' ko kaailaen sahidemay i kimad no kaemangay, atoya sa're' resay sasuwalen pasaturisiw. Ila haca'a kasasifod mituris to toris ato kinanaman a facudan no saniyaro'ay, ca'ka nanawel.

Malemedan a misotal tonian a turisiw, ikor to cila nanay ilaho ko mido^doay a tamdaw, mifalihewad to mingataayho kitanan a wayway no panapanayan a turisiw, alatek matatudung mapatungal ko katatama, macolenoh ko sarumaay fa^lohay a panapanayan turisiw.

小偷傑克懶惰又貪玩，他種了一株魔豆，爬到食人族巨人家裡，騙善良的女巨人食物，還偷了金銀財寶與金蛋雞，最後拿走豎琴把主人殺掉，…後來轉變勤奮努力工作，贏得公主青睞，從此幸福美滿地生活。

在現代，這是一則頗具爭議的英國民間故事。作者口語化書寫通順流利，可讀性高且平常話易懂，文詞忠實地逐句完整翻譯故事，值得肯定其用心程度。然而卻因此疏忽童話應有的神秘感情境，以及文學性的優雅修辭；還有注意書寫符號、方言特殊句型用法等。

榮幸應評此篇文選，希望未來後續有人，翻譯與我們文化較接近的南島語系文選；我想會更具有文化潤澤作用，促成另一種特別的創意新南島文藝。

作品評論

評23 Omifutingay a tamdaw、Oyamiadopay a tamdaw ato ya tomay【打漁的漁夫、獵人和熊】

O tatapangan no picuyaku to wencang (文章) i, Itini I pifalic To no roma a tilid sapisifana'to hatatodong no imi no misanga'ay to tilid, Hayma asip nomi asipay mafana' to nafaloco'an nomi tiliday tona wencang(文章), Nawhan, adihay kokasasiromaroma no kimad no roma finacadan tona hekal, Sapalatamdaw ato sapafenek a tinako。

Matiya o na saka cecay a tilid, Patinako to mifutingay, ca'ayKararid a cifuting; o roma ma hinac, Pasifana' I titanan konini, Tata'angKo pilongoc haw! Tata'ang ko kesem。

Saka tosa' a tilid, Patinako to masamaa-nay ko tadawidang sanay, Malawidang I, Kasasidipodipot、Masasipadangpadang、Masasiomiomi', Hatini ko nikalawidang I! Matiya o malitengay to a 'epah konika fanohongA koesan。

翻譯文章的目的，在於用了另一種文字表達時，能充分表達原文的意旨，能讓讀者了解並產生共鳴，因為在我們的周遭不同族群有許許多多的故事，有很多教育我們做人處事、增加智慧的寓言。

第一篇告訴我們要知足，因為慾望越高失望越大，就像故事裡的漁夫們，不是天天都是魚蝦滿船；有時還空手而回呢！

第二篇在告訴我們真正的好朋友，朋友之間要互相照顧、互相幫助、互相仁慈這樣的友情就像陳年老酒一樣的香醇。兩篇寓言作者翻譯文意暢達，用詞精煉，讓讀者了然於心。

Omifutingay a tamdaw、Oyamiadopay a tamdaw ato ya tomay

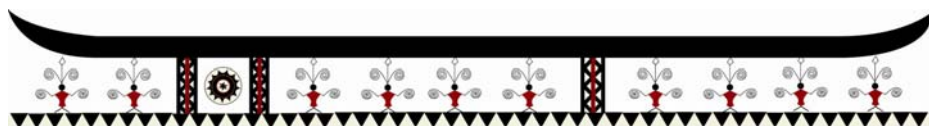
Omifutingay a tamdaw

Malahintata koya mi futingay a tamdaw atalariyar a mifuting. Masalomi'ad to konika pisaril nangra i, awasa ko maalaay nangra a futing. ala kesekesem sato a mipingaroy itaminaminaan cangra. Kawas i, teroc sa a micomod i tamina ko kina repel no futing a kokok. kakilomolomot hanto nangra a micepet koya kokok, A mipaliwal I cifa. Hemek sato koya mifutingay to aca noya futing. Manamnamen cangra toka ci futing, saka cila sato a omiad, malahintata ho cangra. Hatiya ho i nacilaay ko lemed ita a mifuting nasa. Cila sato a lomiad, pacrem kolowad nangra, haramham a mahmek ko kalingad nangra. Arawhani, Clem sato ko cidal, Awa sa ko masalilay nangra to maan aca. tanam !saikoray to a pitfad ita to salil, ta minokay kita nasa ko harateng nangra. Araw han cato ka kalifanaen, koka kareng no salil, cato paka filo cangra a misolot. Hemek sato a mi'iwias ko ya mifutingay a tamdaw to tamina nangra a patala sasekal. Tahira han nangra isekal, tiri'aw ko salil han, sahto sa ofokloh ato semot ko masalilay. Pesek noya futing, awa ko salosalongan no maalaay, roray aca. Sowel sato koya salitengay noya masacfangay a mi futing. Hanima kita, ika'ayaway to ko kahalamham ita, nimaan caka tata'ang to ko kesem ato sipun nomita sa.

楊讚妹 天主教花蓮教區傳道員

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語 | 翻譯文學 優選

O tatodong nona kimad 寓意 Maedeng-maedeng,a kaka cangal,Akaka pakinali .ano cato ka awa hanko harateng.koeca !tata'ang ko sa'li ,tata'ang aca ko esem.

Osaka tenes 智慧點滴 O hamamatenes komifutingay a tamdaw to pinapinangan no'orip.nawhani ,opifuting no mifutingay i,nolatek maka futingay; nolatek i mahinacay,O riway ko adihayay.orasaka ano samaan to ko lingad no pi futing i,aka pakinali to faloco',Anohan ta ko patatinakonako to faloco' ato pinangan no 'orip nomita i,awa ko ka tatiihan no harateng ita,rahoday ko ha 'orip nomita tona sekal.O harateng to mifutingay a tamdaw i,madeng dadahal a ma'esol ko pinengneng nangra to nika ira ato nika awa.. o paka lifetay to to hemek ato kesem a tamdaw i,caka ledos sa i acang ,a matalaw to pades.nawhan o pinapinangan aca no 'orip ita koni.

打漁的漁夫

有一群漁夫相偕出海打魚，在海上工作一整天，一點收穫也沒有。漁夫們個個頹喪的坐在船裡嘆氣。

這時，突然有一條被追趕的金槍魚，不小心跳進船裡。漁夫們合力把牠們捉住，高興的把牠拿到市場去賣，換了許多錢。他們相約第二天，還要一起到原來的地方捕魚，看還能不能碰到好運氣。

第二天，他們一大早就出海了，每個人都充滿了期待的心情。可是，一直到大陽下山，漁網裡還是空無一物。他們決定再放最後一次網，就要回家了。這次，要收起的漁網很沈重，幾乎拉不起來。漁夫高興極了，他們合力把船划回海岸，準備到岸上，才把網子收起來。

等到回到岸邊，把漁網拉起來一看，網裡竟然都石頭和垃圾，沒有半條魚的踪影，使他們空歡喜一場。

一位年長的漁夫對夥伴們說：「各位夥伴！這也是沒辦法的事！誰叫我們高興太早，才會落得現在這麼悲傷呢！」。

【寓意】知足常樂。抱的希望愈大，小心失望也愈大！。

【智慧點滴】打漁人家應該最能體會人生的況味，因為不管漁獲量如何，總是幾家歡樂幾家愁。今天漁船滿載而歸，可能明天大家一起喝西北風。相信打漁人家多是豁達之人，只有瞭解人生無常，才不會執著於有常，只有嚐遍歡樂與哀愁，才不會沉溺於歡樂，卻不願面對哀愁之事，因為這些都是人生的常態啊！

Oyamiadopay a tamdaw ato ya tomay

Maraoday toko kacanglahan,o kasadakan to no'a'adopen nani dihidihif no'ongcuy a mirarakat ,mihafhaf to falohay a fali a mikicidal.O pi'a'adopan to no mi'adopay a tamdaw ko kacanglahan.ira koya tatosay a mi'adopay,marahakelong a tala lotok a mi'adop.Caka patelac ko lingad ita kiya!adihay ko tama' ita nasa ko kasasowal nangra.Harafin to ko pirarakat nangra i lotok a misulap, awa sa ko matamaay nangra.noyanan to i,matengil nangra ko 'owang no'a'adopen nani semosemotan.pasirarikol han nangra a mi nengneng. aya! O ta'angayay a tomay kinisaw!tangsol sa amikicakic i kilakilangan koya ccay noya mi'adopay.Oya hanaca ccay ,masamisimisi konika pi laliw nira,hakuwakuwaen ho ko sapi lefoaw noya tomay,saka sa tali patapatay han to nira i sra a mati'enang..nawhani ma'osiyay ko tomay a komaen to mapatayay a tamdaw sanay ko katengilan nira.Noyanan to i,miraod koya tomay cingranan,'emet han to nira ko sasela'an a misatali patapatay.Oyato a tomay ,sasanesanek han nira koya tamdaw,pako mapatayay sanay,ta laliw sanay to.Sanga'ay sato ko pihodiyak noya mi'adopay a tamdaw.Naikoran noya tomay,awayay to ko katalawan sa koya mikalicay i kilang a tamdaw,maepod to cingra a miraod toya widang.Nengneng han nira caka kena awa komanan a dokaan nira.ta licay han nira :「maan sanay ko سوال noya tomay tisowanan」han nira.pacako han nira a mapoi' :「aka to ka sawidangen ko milaliway omisorikoray to patay no widang sanay ko tomay takowanan,」han nira.

O tatodong nona kimad 寓意

O hamama dadipodipot;madadamadama a maainiini ko malawidangay hananay a tamdaw

Osaka tenes 智慧點滴

Oso'elinay a kalawidang hananay i,ano taha tikeda ko widang to ka talawan ato karorayan a demak i,pacafayay a micoker,caay ka pilaliw ami sawad ,mahapinangay itira ko soelin ato olah no nikala

widang.Awaay ko caay ka ci widang ita.Anocima to a tamdaw i, otodongay to no salikaka han ko pi harateng.Nikawrira,o pakahadidiay ato pakalifetay to demak no widang a widang i,caay ka papina.O marawidangay a tamdaw i,dadamadama-dadipodipot sanay a maainiini,a no pay kemoday to no faloco',a noca maan to a dafongan i,Caay ka pi sateked-caay ka'idi.ya hatiniay ko nikala widang i,sano malitengay to a epah konika fanohong a koesan.

獵人和熊

春天到了，本來在冬眠的動物們都紛紛走出洞穴外，呼吸新鮮的空氣，享受一下春天溫暖的陽光。

有兩個獵人想趁動物開始重新活動的時候，好好捕捉一些獵物。所以，他們兩個人就結伴到森林裡去打獵。

他們在森林裡走了很久，什麼都沒有捉到，這時候，忽然從樹叢裡面發出一聲吼叫，回頭一看，原來是一隻大黑熊。其中一個獵人看到立刻跑到一棵大樹上躲了起來，另外一個獵人眼見大黑熊就要撲過來，就急忙躺在地上裝死。因為他曾經聽說過大黑熊是不喜歡吃死人的。

過了一會兒，大黑熊走過來，這個獵人就暫時停止呼吸。黑熊在他的身上聞一聞之後，以為他已經死掉了就走開了，獵人這才鬆了一口氣。

這時候躲在樹上的獵人，知道危險已經過去了，就爬了下來。他看看這個剛才裝死的獵人，發現他仍然好好的沒有受傷，就問他：「剛才那隻大黑熊對你說什麼？」這個朋友很不高興的回答：「大黑熊告訴我說，不要和遇到危險就逃跑的人做朋友。」。

【寓意】朋友應該有福同享，有難同當。

【智慧點滴】所謂患難見知己，朋友間的友誼，總要在遇到危難時，才能測出真情指數來。人人都需要朋友，而且四海之內皆兄弟，但是經得起考驗，稱得上知己的人寥寥無幾。友誼的對待是相互交流的，絕沒有一方一味的付出，一方一味的接受。而是一種不管在精神上與實質上都是互相輸出與輸入的，這樣的友情才能夠經得起危難及考驗而愈陳愈香。

Genghis Khan ki kwali' nya'

sawnta' nanu' smru' qu inlugnan ta?kya qutux qu ' llaw ru misu balay ga baqun kinblaq nya' ka pincbaq ni Thomas Jefferson maha: 「zik ptzyuwaw su' ana nanu na zyuwaw ga, laxi pqqawh, lpu aring qutux ru mucing mawpu ha; maha ni minzzyuhum su' balay ga ,lpu ru ~mucing qutux mang.」 kinlhangan ru qinplan rapar ni Genghis Khan [1162~1227] squ spzyang balay mawtux ru lawkah qu hitay nya' ga, aring bih htagan wagi' tay Yuropu ru ~si tayhuk syaw wislung na Gipun. skahul ta' squ bniru' qani mita' qu inlungan ni Khan, ru maha ni minagal squ kay' ni Jefferson ga kana' ulu kin'qwan.

Genghis Khan ga qutux sa mawtux; na mlikuy ru mrhu krahu' . rasun nya' qu guntay nya' , kzyawpan nya' qu cyukuk ru pos, pzux qalang qu wal nya' slaqux .ana inu' na qalang ga spkal kwara na ssquliq qu kinmawtux ru kinlawkah nya' . kmal kwara' 'tayal maha : 「aring suru ni mrhu krahu' Alix Santra' lga ,ungat ana qutux mrhu iyan hya' kimmawtux ru kinlawkah la.」 kya' qutux mayzbuq, msbzinah kahul squ pintriqan, tpanga' rmay' mzyup lhlahuy musa' qmalup. hbayaw qu rngragi nya' musa gmlu hya', maras bhuniq ru pnayluq, maymaw mtlhaylaw tmawra', pzyux qu sayhu' nya' ru huzil 'nyal smlsul tay suru

張國隆

五峰鄉白蘭部落永續發展協會總幹事

Squliq Tayal

賽考利克泰雅語 | 翻譯文學 優選

pqasun naha' balay qu pinglgan naha ryax kasa'. si ps'uni na pinhhwaw ru pinsaysayq naha' kwara' qu lhlahuy. kmwa' nqu zik smsman ga pzyux cikay qsinu galun ta' maha lmnglung kwara' naha.

kya qutux qinzyatan nya' kwali' cyux mttama' sa qba' nya', yalawgi sraral ga, mutux qmazyat kwali' ru psbaqan naha' rmaw qmalup qu qalang naha', mutux si naga' squ tnu' na smna'an qu kwali', ru mlaka' musa' babaw kayal, hmكاني squ qqlupun nya. maha ni lwan nya wqanux ini' ga rutuk lga', misu balay iyan pnayluq kinhngat mbzyaw ru kyapun nya' qu qsinu kasa' la.

qutux ryax kasa ga, yasa iyat minhgaw qmalup qu Genghis Khan ki rngrangi nya', anaga ini' kpzyux qu qsinu wal naha' ktan.

smsman lga mtwaywaring mmawsa' ngasal kwara' naha'la. lhlahuy qani ga lhani' "uwah ni Genghis Khan sraral, baqun nya' kwara' qu tuqi na qalang qani. ana wal kmyut squ tuqi sawbih musa ngasal kwara' qu rngrangi' nya' ga, si gwazyaw squ qutux tuqi twahiq ka pwah squ uru ka zyuwaw nqu sazing rgyax qu Genghis Khan nya'.

mkilux balay ryax qasa ,mqhya' qu Genghis Khan. wal rima' mshriq qba' nya' qu kwali' nya' la ,wal mlaka' ru si baqi sa ki'a cyux tayhuk ngasal la.

yasa si pkinhway qu Genghis Khan, kinbaq nya' ga kya qutux qryum nyux maki' squ lnglingay qani , ini' nya' pkmnga qu 'ulu nya' qryum kasa'. anaga, wal qpuhan na kinmkilux kayal kwara'qu 'ruru la.

bsyaq hazi' lga, 'lwan nya' qutux turing qsya' 'nyal mshbing squ qutux qzyacing, mzimu' balay inlungan nya'. si baqi sa ki'a cyux babaw na qqzyacing qasa qu spzyang puqing na qryum maha lmnglung qu Khan. maha ni si tryax mqwalax ga. aki' maymaw

tmawra' qsya' nya' kahul tay babaw mbzyaq; anaga, iyan nani mtkzyay lga, cikuy balay qu qsya' ru si thawhway msturing la.

kahul sa turu' na rmay' nya' mbzyaq qu Khan, galun nya' qu khzi' kinbalay na ging ka sni' nya' squ yubing hnkuy ,ru ngawn nya' na khzi' kasa' qu turing qsya' ka cyux pinqutux mshbing. bsyaq balay ngawn qu kk'sun na turing qsya', sawbih ps'un sa khzi' qu qsya' ru aki' nya' nbun la, maki' balay bih na nqwaq nya' qu khzi' lga.....

wal si t' awsi mung cikay hngzyang 'nyal maha 「bux~bux~」
minkahul tay babaw kayal , ru ini' baqi mha nanu' qu smbu'
mu' squ khzi' bning nya' , mshutaw rhzyal ru wal mtukun
kwara' qsyas' ka innaga' nya' la.

tmnga' tay babaw qu Khan, hknyun nya' qu minnwah kmlkah qba'
nya' sawni'. ktan nya' qu kwali' nya' cyux mthgiru' mlaka' tay
babaw nya' ru cyux tpa' sa btunux ka cyux maki' sa syaw na qryum.
galun nya' qu khzi' ru musa' lawzi mnaga' turing ka nyal pinqutux
mshbing.

ini nya' pknga qu turing, ki'a smka' kinms'un sa khzi' qu gsyas' lga
aki' nya' nbun la, maki balay bbang prahum nya' qu khzi' lga, mwah
mnawzyas lawzi qu k wali', wal nya' stukun lawzi qu qsyas'.

yaqih qслиq ni Khan la. tmalam musa' mnaga' turing lawzi, awga ini'
balay swali' pnbu qsyas' ni kwali' nya'.

t' uqu' balay qu Khan la. nanu' su' swah?」 ms' ang balay
qu Khan la, 「minnaki' su' sa qba' maku' lga aki'
misu' wal qyutan qawlu' la! 」ru wal mnaga' turing lawzi. zik
na pnbu qsyas' ga, nmawn nya' hmtuq qu pucing, 「kwali' ,
kyalaw misu' ki! 」 maha qu Khan, 「si su' uwah lawzi lga
mhuqil su lki ! 」

misan tmasuq kmal qu Khan lga, si kta' mwah mnawzyas lawzi qu
kwali', pshtagun nya' qu khzi' bning ni Khan! ta kay kasa' lga,
llyaqun ni Khan qu pucing, baytaqan qu kwali' la.

msmisu balay lga, si kta qu kwali' cyux si bula' squ zik kakay
ni Khan, maymaw si qslaq ramu' ru pinqutux insuna' nya' la.
「qil su' hwah! 」 sawn ni Gengis Khan.

aki nya' halan magal qu khzi' lga, awbaq cyux mshutaw sa lqlaq na
bbtunux. ini' nya' thki magal.

「ana maha nanu' ga, siki si maku' nbuy cikay qsyas'
qani' .」 maha qu Khan.

ini' 'rangaw ru t'aring mkaraw sa lhluhi', aki' musa' hmkani squ
puqing qsyas'. zzihung balay zkragan ru minqayqzyung mqhya' qu
Khan.

minqilung mintta' babaw la, kya' balay qutux lubung qsyā' cyux kya; anaga, nanu' qu cyux maki' kya? cyux si psi'un sa lubung; awbaq sa qutux minhuqil mqu' cyux kya, mqu' krahu', ru lawkah balay rngu' na ruk nya'.

maymaw minkux ru si knguciq kya qu Khan ,wal nya' si kzngzngi' qu qhya' nya' la .misu balay ga wal si pskura' squ kwali' qinzyatan nya' ka wal nya' phqilun nanak sawni' qu inlungan nya' , 「ta ~la ~ gay ~, siqan qu kwali' !」 maha' lmnglung.

「iyat kwali' qusa' lga aki' saku minhuqil la!」 mnglis qu Khan maha: 「nanu qu paysyuk maku' hya' la? hya' qu spzyan maku' balay rangi' , anaga, qba' maku nanak qu wal kmut insuna' nya' .」

pinqhuyaw squ lhluhi mbzyaq, thayhwa-yun nya' magal qu kwali' , tkrawn nya' squ yubing hnkuy ru mintazil sa rmay' , si thayhway' musa' ngasal la. cyux si kayal nanak maha :

「sawni' lga wal maku' pqbaqan qutux zyuwaw ka wal sinbahing balay inlungan, nanu' sga: 「' uqu' su' ga laxi ptzyuwaw ana' nanu' .」

大汗和他的鷹

關於控制我們的脾氣，湯瑪士·傑弗遜（Thomas Jefferson）給了我們一個既簡單又有效的建議：在你做任何事之前，數到十；如果你非常生氣，就數到一萬。成吉思汗（Genghis Khan, 1162~1227）的帝國，從東歐延伸到日本海，在這個故事中，他應該可以採用傑弗遜的建議。

成吉思汗是一位偉大的帝王戰士。他帶領他的軍隊進入中國和波斯，征服了許多地方。在每一個國家，人們都談論著他的英勇事蹟，他們說，自從亞歷山大帝以來，就沒有一個帝王向他那樣。

一天早上，當他自戰場歸來時，他騎馬進入樹林，想去打獵。他的許多朋友和他在一起，他們帶著弓和箭，暢快地奔馳，跟隨在他們後面的是僕人和獵犬。

那是一個快樂的狩獵聚會。他們的呼叫聲和歡笑聲響遍樹林。他們希望在傍晚時能夠帶許多獵物回家。

大汗的手腕上，坐著他所喜愛的一隻鷹，因為在那個時候，鷹被訓練來狩獵。只要一聽到主人的命令，牠們就會高高地飛入空中，四處尋找獵物。倘使碰巧看見一隻鹿或一隻兔子，牠們就會急速地俯衝而下，像箭那樣，然後抓住那隻動物。

這一整天，成吉思汗和他的獵人朋友們都在林中奔馳，但是他們看到的獵物不若期望的那麼多。

傍晚時，他們準備回家了。成吉思汗以前常常騎馬來到這個樹林，他知道村中的每一條路徑。因此，雖然其餘的人都抄近路回家，他卻選擇一條穿過兩山之間的山谷遠路。

那一天很熱，大汗覺得很渴。他的寵鷹已經離開他的手腕，飛走了。牠必然會找到回家的路。

大汗慢慢地前進，他曾在這一條路附近看過一道清澈的水源，他真希望現在能夠找到這道水泉，但是炎熱的夏日已經使得所有山中的小溪都枯了。

最後，他欣喜萬分地看到一些水從一塊岩石的邊緣滴流下來。他知道岩石上面一定有一道水泉。在多雨的季節，水總是會從那兒奔流而下；但是現在，水只能一滴一滴地落下來。

大汗跳下他的馬，從他的狩獵袋裡拿出一只小小的銀杯，然後以這只杯子接慢慢滴下的水。

讓杯子的水滿起來需要花很長一段時間，但是大汗很渴，所以幾乎等不下去。最

後，水幾乎滿了，他將杯子拿到嘴邊，就要喝。

突然之間，空中傳來一陣颼颼的聲音，然後，杯子從他手裡被擊落，掉到地上，杯裡的水全都濺出來了。

大汗抬頭看，想知道是誰做的好事。他看到了他的寵鷹。那隻鷹來回飛了幾次，然後棲息在泉水旁的岩石之間。大汗拾起杯子，又拿它去接一滴一滴落下來的水。

這一次他沒有等太久。杯子半滿時，他便將他拿到嘴邊，但是在杯子碰到他的嘴唇之前，那隻鷹又俯衝而下，將他手中的杯子弄倒。

現在大汗開始不高興了。他又試了一次，但是這一次，那隻鷹仍然不讓他喝水。

大汗真的是非常生氣了。

「你哪來的膽子敢這麼做？」他大叫「如果你在我手中，我會扭斷你的脖子！」然後，他又拿杯子去接水。但是在他喝水之前，他拔出了他的劍。

「現在，鷹先生，」他說，「這是最後一次了。」

他話一說完，那隻鷹便又衝下來，將他手中的杯子擊倒！但是大汗就是在等這一刻。他拿劍接連一揮，刺中了那隻鷹。

下一刻，那隻可憐的鷹已躺在牠主人的腳下，流著血，奄奄一息。「你是自作自受！」成吉思汗說。

但是，當他去找他的杯子時，他發現杯子掉在他搆不著的兩塊岩石之間。

「無論如何，我一定要喝到這泉水。」他對自己說。

於是，他開始爬上陡峭的土堤，想找水的源頭。那是一件辛苦的事，而且他愈爬愈覺得口渴。

最後，他來到了那個地方。那兒的確有一池水；但是，就在池裡，而且幾乎佔滿池子的，是什麼東西？是一條死去的、毒性最強的巨蛇。

大汗停下來，口渴已被忘得一乾二淨了，現在他只想到躺在下面的他的那隻死去的、可憐的鷹。

「是那隻鷹救了我的生命！」他哭著說，「但我用什麼回報牠？牠是我最好的朋友，而我卻殺了牠。」

他爬下土堤，輕輕地捧起那隻鷹，將牠放入的狩獵帶裡，然後，他躍上馬，盡快地回家。他對自己說：

「今日我學習到了一個慘痛的教訓，那就是：絕不在生氣時做任何事情。」

作品評論

曾作振 | 評論
原住民族文學作家

評24 Genghis Khan ki kwali' nya'
【大汗和他的鷹】

qani hya ga biru na qinbbaqan gmbangmiru, nanu yasaqu siki skahul sa knita sa qnbaqan gmbang musa mita sabnrwan naha qani. knita maku aring sraral ga mutuw saku muzit cikay mita squ zyuwaw na gmbang kmayal qani hya, sawn maha musa gmbang kmayal qani hya ga, nanu siki mluw balay squ kay na mniru, ini ga kay nqu cinkay.maha iy yalaw ini ptnaq qu MinZok ru mnlul sa ungat qu kay ta yan kay na bzinah lga, ana su skahul bzinah musa smbbaq sa kay naha ga blaqa sa, gi yaqu aki naha baqun balay qu wal naha skayal qasa qu sawn.yani qu sawn maha gaga nqu gmbang kmal qani.

這是一篇翻譯文學，所以不得不以翻譯的角度來做評論。本人向來對翻譯作品有比較嚴格的主張，所謂的翻譯者是要嚴守尊重原文或尊重演講者原來的本意。假如在不同民族因文化差異的情形，遇上沒有某些詞彙的情形時，就有必要採取詮釋翻譯的方式，目的在於要能夠做到言詞達義的目標。這是做翻譯者必須要有的本原則。

cingay kin baq balay kmayal kay na Tayal qu mniru qani hya, msyaw balay sawn maha niwan yasa qu qnxan nya qu kkayal nya kay Tayal hya la.nanak yaqu gmbang kmayal lga, kruma gaini si sbu qsahuy qu kkayal nya, ru kruma lga, mutu yan qruzyux hayhazi lqu kay nya la.maha iy si pglgani mita qu bnrwan nya qani ga,msyaw galan pgn' iwan sa Tayal qu qinbbaqan nya qani hya la.

作者族語的能力很強，可以稱得上族語已經融入他的生活之中。只是在翻譯的部分，有時候不夠直接表訴，有時候會有稍嫌沈長的感覺。就整體上作者已經足以代表泰雅族賽考力克語之表率。

Taqu biru na kinblayqan musa pqbaqan na biru qani hya ga, ungat kkyalan kinblayqan binrwan qani hya, ru krahu balay nwan snbbaq nya Tayal ru binsbaq nya sa Tayal uzi, ana ka lmpuw sa biru qani uzi ga, si balay sru inlungan Tayal balay qu bnrwan naha qani hya. maha iy tmrang sa gmbang kmal sa nyuw pnqzyu qu cinkay ka squliq ga, musa hazi mxal cikay tunux nya

la.ana ga gnbangun na miru hya lga, musa pzyux qu ‘nbaybzihan nya mita squ bnrwan nya qani, aki pzyux qu ryax nyq smbah sa mtkari na kkayal nya, nanak qani qu hazi nya psqqawhun hazi la.

對於文章的文學性，這是一篇無庸置疑的好文章，也對讀者有很重要的覺醒與教育作用，對於閱讀者來說已是絕對扣人心弦的作品。而對於翻譯者來說，假如是在即時翻譯的場合中翻譯的話，勢必是一件極大的考驗。但是在書寫的翻譯時，應該是有很多時間可以重複校對與修正一些不太貼確的文辭，這一點作者似乎有稍嫌急促了一些。

sawn maha kahul sa inllungtan nanak mwazyaw sa spkita naha squliq qani hyaga, wayal nya rima srhgun kya qu bbiru nya hya la.

nyuw nya gnhzyazyun mwazyaw biru qani hya ga, baqun mita sqani maha wal nya balay syan inlungan qu biru qani hya la, biru qani hya ga, spzyang balay kya nanak knita nya qu biru qani.

文章的創意性是在選擇文章時就已經決定的事情。作者能夠選擇這一篇，也可以看出作者在文章的選擇上非常用心，這是一篇非常有創意的作品。

bbiru nya sa sinbbaq nya biru qu mniru qani uzi ga, kruma ga bbiru sa biru na Thayluw ka mutuw naha ptasan na「」lga, mutuw nya sbiru sa bbiru na Roma uzi, nanak qani qu siga qnzyat cikay mqbaq laqzi.nanu qu bbiru sa bbiru ka “ ’ ” qani hya lga,ana maha wayal naha spkayal maha ana lqingun ga nway, ana ini si pspzyangiy miru ga, yalaw kya kruma Tayal hya ga, siki si brwani maha kruma. nanu yasa qu zyuwaw na bbiru sa“ ’ ” hya lga, siki galan cikay kay uzi qu nlunmgan na squliq.

作者在族語的符號應用方面，有時候會把中文的引號「」用在羅馬拼音裡面，這部分需要再加強。致於喉色音的’ 的呈現，雖然在通用羅馬拼音的運用上，有決議說是可以隱藏，不必經常出現，但也有些人認為有加註的必要。因此這部分，(’) 的呈現於否，本人認為可以尊重作者個人的想法。

knlangan pnengalan kari Isow

1. *Kuluk ni sbirat psdka tmalang*

Sbirat o smbilag bi qmita likaw ksa kuluk, psparu bi rmngaw quri kuluk kdjiyax, “qnthyaqan pnstrilan kingal qatar tnlaman mu o ida bi yaa tru iyax tuki ksaun su”msa.

Ini thiyi hyaan ka kuluk, kiya ni psdkaa ta tmalang sbirat msa ni tai ta ima ka ini biyaw dhuq nhdaan tlaman msa.

Prajing psdka tmalang do embiyax balay mquri brah tmalang ka sbirat, kuluk o paah bukuy mknhuway kmkarang.

Balay bi mslikaw tlaman ka sbirat, ini qbsiyaq do, ga na plaxun bukuy balay ka

kuluk da, psbrinah qmita bukuy ka sbirat ni ini na qtai ka kuluk do lmnglung ka hiya, “sbaang ku cicih han ida aji empskla likaw mu ka kuluk” msa, sbirat o ini pslhbun ni sdahar tasil “nguq” ”nguq” msa mtaqi da.

Ana yaa mknhuway ka kuluk, kiya ni ini bi daw, embiyax balay mkkarang mksa, kiya ni dhqan na ka nhdaan tlaman da.

Meiyaw mtutuy siida ka sbirat ni nhari dhuq nhdaan tlaman do, jima nii plealay dhuq ka kuluk ni tmaus sbirat.

Laqi, lnglung binaw, kuluk empsdka tmalang dha sibrat o hmuya ma dmgiyal.

吉洛·哈萋克

臺灣基督長老教會波拉旦教會牧師

Truku

太魯閣語 | 翻譯文學 優選

伊索寓言的世界

1. 龜兔賽跑

兔子很瞧不起烏龜走路的速度，常常很驕傲地對烏龜說：「我跑一步的距離，你大概要爬上三個小時吧！」

烏龜很不以為然，牠決定要和兔子比賽，看誰先跑到終點。

比賽一開始，兔子努力地往前跑，烏龜在後面慢慢地爬。

兔子真的跑得很快，不久就把烏龜甩在後頭，當兔子回頭看不見烏龜時，牠心想：我先睡一覺，這隻烏龜一定趕不上我的速度！兔子就放心地靠在石頭邊呼呼大睡。

烏龜雖然慢，但一點也不偷懶，牠努力地爬呀爬，終於到達終點。

當兔子一覺醒來，匆匆地趕到終點時，烏龜早已站在終點向兔子打招呼呢！

小朋友，想想看龜兔賽跑中的烏龜，為什麼贏得比賽呢？

2. *Laqi mtabug mirit*

Niqan kingal ka laqi, hiya o musa tmabug mirit dgiyaq kdjiyax, manu saw kiya ni kana seejiq o “laqi mtabug mirit” sun dha tmngahan.

Ida saw euda kdjiyax, mrit o mkans spriq, mqhnga ka laqi mtabug mirit ni mkmprrawa dseejiq mqeepah dxgal, kiya ni mjiras mlawa, “nii huling bbuyu da, nii huling bbuyu da” msa.

Embahang ka seejiq mqeepah dxgal do, nhari mnkala dgiyaq ni miyah hyaan hiya, mtqiri miying ka dhiya ni ini dha qtai ka huling bbuyu, wana laqi mtabug mirit ka ga mhulis ni rmngaw, “ungat ka huling bbuyu, nii prrawa tnan, malu bi phlisan” msa.

Saw saman, laqi mtabug mirit o pqrbling kana seejiq duri ni mjiras mlawa, “nii huling bbuyu da, nii huling bbuyu da” msa, hmici malax qpahun dha kana ni mtbiyax mnkala dgiyaq duri ka dmpqeepah dxgal, kiya ni klaun dha gisu pqrblingun laqi mtabug miriit duri o msaang balay ni wada da.

Tgtru jiyax, balay bi miyah ka huling bbuyu da, kiya ni laqi mtabug mirit o mjiras mlawa, “nii huling bbuyu da. nii huling bbuyu da,” msa, lmnglung ka dmqeepah dxgal, ida yaa ga mqrbling duri ka laqi mtabug mirit msa, aji ta na npsalun

pqrblingun da mmkksa, nhdaan, ini psngari ana kingal ka mirit ni wada qhduun mkan huling bbuyu kana.

Llaqi, rngaw binaw hmuya ma ini usa mnkala dgiyaq ni lmiwaq huling bbuyu ka dmpqceepah dxgal hug?

2.放羊的孩子

有一個小孩，他每天都要去山上放羊，所以大家都叫他「放羊的孩子」。今天和往常一樣，羊低頭吃著青草，放羊的孩子一時頑皮，想捉弄山下的農夫，於是他大喊「狼來了！狼來了！」

山下的農夫聽見了，連忙趕到山上來，大家左看右看，都沒看見狼，只看見放羊的孩子笑嘻嘻地說：「狼沒有來，是我跟你們開玩笑的，真好玩！」

第二天，放羊的孩子又騙大家說：「狼來了！狼來了！」害得家放下手中的工作，急忙趕到山上，結果發覺又被放羊的孩子騙了，只好氣呼呼地離開。

第三天，狼真的來了，這一次放羊的孩子拼命大喊：「狼來了！狼來了！」山下的農夫心想：一定又是放羊的孩子在騙人，我們可不會再上當了。結果，羊兒被狼吃得一隻也不剩。

小朋友，你說說看農夫們為什麼不再到山上趕狼呢？

3.Kacing bukuh ni Jyus

Mniq ska tadas bnaqig ka kacing bukuh, tudu na o niqan dha msdgiyaq, siyang ka ga ska na hiya. Ungat hari uqun ka tadas bnaqig ni siyang ka stmaan kacing bukuh meudus.

Niqan kingal jiyax, strung kacing ka kacing bukuh, rmngaw kacing bukuh ka kacing, “qita, niqan dha urung mu, nasi ku strung seejiq naqih siida tduwa mu seurung urung mu.”

Smeura balay kacing ka kacing bukuh, lmnglung qqniqan na dha urung uri. Manu saw kiya ni, tmalang musa miying utux baraw Jyus ka kacing bukuh, musa gmspung hyaan ni rmngaw, “Jyus, utux baraw pusu biyax, biqi ku dha(2) urung msa.” Embahang ka Jyus o msaang ni rmngaw, “kacing bukuh, ini su tuku na, pshgun misu” msa. Nhdaan, aji wana ini dhuq mangal dha urung ka kacing bukuh, duri ni wada ha qriban Jyus ka kingal

birat na.

Lagi, klaun su manu pusu na ka ungat kingal(1) birat na ka kacing bukuh hug?

3.駱駝和宙斯

駱駝住在沙漠哩，牠身上有兩座駝峰，裡面是厚厚的脂肪。沙漠裡的食物少，駱駝就是靠駝峰內的脂肪維生。

有一天，駱駝遇見了水牛，水牛對駱駝說：「你看，我有一對牛角，如果遇見壞人，我可以用牛角去頂他！」

駱駝很羨慕水牛，也想擁有兩隻角。於是，駱駝跑去找天神宙斯，向祂請求說：「宙斯，偉大的神呀，請求您給我兩隻角吧！」宙斯聽了非常生氣地說：「駱駝，你已經擁有很好的駝峰，還不滿足，我要懲罰你！」

結果，駱駝不但沒有得到兩隻角，還被宙斯剪掉了一隻耳朵。

小朋友，你知道什麼原因讓駱駝少了一隻耳朵嗎？

4. *Rqbux ni mirit*

Mksa elug kdjiyax ka rqbux o ini qita elug. Jiyax sayang o mkleelug pssuwit mksa ka hiya, wada ini qlahang ni mtucing ska hghgan qsiya da. Hiya o mjiras mlawa, “angal ku”msa, kiya ni ungat seejiq embahang.

Wada kingal jiyax, pklug balay kingal mirit mhuaw balay, miyah siyaw hghgan qsiya, qtaan na ga ska hghgan qsiya ka rqbux, kiya ni, rngagan na ka rqbux, “risaw, biqi cih qsiya”mahun hug? sun na.

Thksaw ini hyhuya ka rqbux ni rmngaw, “aguh, supu ta tgblaig mimah”sun na.

Embahang ka mirit ni asi staril mrmux ska hghgan qsiya, babaw mnhdud mimah qsiya ka mirit do hana na klaun emphuya ta msa mnkala baraw.

Siida, thksaw malu lnglungan na ka rqbux ni rmngaw, “iya slhbun, niqan malu balay euda mu, asi ta ka mddayaw balay, ki ka mtduwa ta pnkala baraw,”sun na.

Manu saw kiya ni tealu babaw mirit ka rqbux ni wada pstaril ni mnkala hghgan qsiya ka hiya da.

Mlawa paah ska hghgan qsiya ka marit, “rqbux, blbili ku pnkala baraw”msa. Psbrinah mhulis ni rmngaw ka rqbux, “mirit,

knrmun tmaga taxa seejiq mhuaw”msa.

Laqi, mtduwa ta saw rqbux ini tduwa stmaan hug?

4. 狐狸和山羊

狐狸常常走路不看路。今天，牠一邊吹著口哨，一邊走路，一不小心，掉進了井裡。牠拼命地大喊「救命啊！」可是，都沒有人聽見。

過了一天，正好有一隻山羊口渴了，跑到井邊要喝水，看見狐狸在井裡，於是，山羊對狐狸說：「先生，能給我一點水喝嗎？」

狐狸故意裝出一副心滿意足的樣子說：「歡迎一起享用！」

山羊一聽，就跳進井裡，等山羊喝夠了，才發覺不知如何回到地上。

這時，狐狸又假裝好心地說：「別擔心，我有好方法，只要我們合作，就可以回到地面上了！」

於是，狐狸就踩著山羊，一下就跳出井外。

山羊在井裡面喊著：「狐狸，快拉我上去吧！」狐狸回頭笑著說：「山羊，耐心等待下一個口渴的人吧！」

小朋友，我們應不應該和狐狸一樣不守信用呢？

5. *Rklit kusuy ni qowlit*

Sbaang kdaxan babaw spriq ka rklit kusuy, mnqhnga balay ka kingal qowlit, staril babaw hiyi rklit kusuy.

Mrkrak balay ka dqras rklit kusuy, asi na lu qrapun ka kingal qowlit. Msaang bi ka rklit kusuy ni rmngaw, “kla su bi ha isu bilaq bi qowlit nii ka smtunux balay ini paataqi knan ska hidaw, uqun misu da”sun na.

Qowlit o gmspung hyaan ni rmngaw, “rklit kusuy thowlang paru, iya ku uqi, babaw na hici ida misu syukun.”sun na.

Lmnglung ka rklit kusuy, “empdhuq inu smiyuk ka qowlit bilaq bi nii da msa ni pgealu balay asi ta psai da” msa.

Wada piya jiyax, ini qlahang ni wada tjiyal qlubung pntkaji emptsamat ka rklit kusuy, mnarux balay tunux na ttealax na paah kaji qlubung siida, qowlit o tna dmuny mhungul bi gupun na ni pstuq gasil kaji ni wada na pltadun paah kaji ka rklit kusuy da. Paah saw nii babaw na, rklit kusuy o ini smbilaq qmita biyax qowlit da.

Laqi, dnyagan ta seejiq o iya shungi smiyuk.

5. 獅子和老鼠

獅子在草地上睡午覺，一隻頑皮的小老鼠在獅子身上跳上跳下。

獅子覺得臉癢癢的，順手一抓，便抓住了小老鼠。

子生氣地說：「原來是你這隻小老鼠，吵得我不能睡午覺，我要把你吃掉。」

老鼠連忙哀求說：「獅子大王，別吃我，將來我一定會報答你的！」

獅子心想：「這麼小的老鼠，哪裡能報答我，不過，看牠哀求得這麼可憐，還是放了牠吧！」

過了幾天，獅子不小心掉進列人的陷阱，被困在網子哩，獅子正在傷腦筋要如何逃出陷阱時，小老鼠已經用尖銳的牙齒咬斷繩子，把獅子救出來。

從此以後，獅子再也不敢看輕小老鼠的本領了。

小朋友，受人幫助，可別忘了要回報人家哦！

6. *Huling bilaq kmsrabang*

Niqan kingal jiyax, niqan kingal huling bilaq muda sbrigan pajig. Qmita huling suyang balay taan ka seejiq empsbarig siyang do biqan na kingal hiyi.

Mangal siyang ka huling bilaq do smigaw ngungu na quri empsbarig siyang ni qbanun na ka siyang usa na tgblaiq mkan.

Mkleelug mksa ka huling bilaq ni muda mtaril kingal yayung bilaq, qtaan na niqan kingal huling ka ga qmaba siyang ska qsiya uri.

Lmngung ka huling bilaq, “nasi ta gleekun ka hiyi ga qbanun huling bilaq ga ska qsiya do mha dha ka siyang mu da” malu balay ki da msa.

Ini dhuq lmnglung, hana psramal ggeeluk na siyang siida, qnbanan na quwaq ka siyang do wada mtucing ska qsiya da, kiya ni ini na hlai da.

Embrinah miying siyang ga sqaba huling bilaq ska qsiya siida ka huling bilaq o qtaan na ka siyang na o ungat uri da, kla su ha sasaw utux na ka huling ga ska qsiya. Nhdaan, huling bilaq

kmsrabang o ana kingal siyang ini dhuq mkan.

Laqi,klaun su hmuya ma ini dhuq mkan siyang ka huling bilaq?

6.貪心的狗

有一天，一隻小狗經過菜市場，賣肉的老闆看小狗很可愛，就賞了一塊肉給牠吃。

小狗得到肉後，向老闆搖搖尾巴，然後就叨著肉，準備好好享受一頓大餐。

小狗走著走著，經過一條小河，看見河裡也有一隻狗咬著一塊肉。

小狗心裡想：如果把河裡面小狗的肉搶來，我就有兩塊肉了，嗯！這個主意真是太棒了！

沒想到，小狗才一開口準備搶肉時，銜在小狗嘴裡的肉就掉進河裡，再也找不到了。

當小狗回頭要找河裡小狗的肉時，牠發現河裡小狗的肉也不見了，原來，河裡的小狗就是牠的倒影啊！

最後，貪心的小狗一塊肉也沒吃到。

小朋友，你知道小狗為什麼沒吃到肉呢？

7.Kjiraw ni pungaw

Niqan kingal ka sbirat mgliing tglingan ni mkan sprit, kiya ni miisug balay hhlly na hyaan kjiraw gaga karat baraw.

Malu bi ka dowriq kjiraw, ini qbsiyaq hlayan na ka sbirat da, skaya ni dhuq brah sbirat, mqaras ni rmngaw, “uqun mu gbiyan do niqan da”msa.

Siida, pungaw o pklug balay muda hiya, kiya ni gmspung pungaw ddyaw na hyaan ka sbirat, ana yaa bilaq ka pungaw kiya ni paru balay rmun na, rngagan na ka kjiraw, “klwaun mu ka sbirat, iya uqi”sun na.

Ini pnsbut pungaw ka kjiraw ni, wada na asi qrapl nhari ka sbirat. msaang balay ka pungaw, dmungus qmita rudu kjiraw ka pungaw, qulung tmbalung ni pklug ungat hiya siida ka kjiraw siida, kiya ni skulun na ka balung pcingun na ni wada mstmaq.

Ungat na klaan ka kjiraw ni asi usa miying ggspung na utux baraw, rmngaw kjiraw ka utux baraw, “tblngi ska lukus mu ka balung su ki ka aji mhuya.”msa.

Mkla ka pungaw do rmutug kingal qpuruh quci miyah brah utux baraw ni rmngaw, “qada mu ska lukus su kana ka qpuruh quci nii”msa. miisug balay ka utux baraw ni shrig na ngangut kana ka balung kjiraw da.

Laqi, iya hmut smbilaq qmita seejiq, ana bilaq balay ka pungaw o niqan nak pusu biyax niya.

7. 鷹和屎殼郎

有隻兔子躲在隱密的地方吃著青草，不過，牠還是很擔心天上的老鷹會發現牠。

老鷹的眼睛真的很銳利，很快地便發現了兔子，牠飛到兔子的面前，高興地說：「我的晚餐有著落了！」

這時，屎殼郎正好經過，兔子連忙向屎殼郎求救。屎殼郎個子雖小，膽子卻很大，牠對老鷹說：「我要保護兔子，你不能吃牠！」

老鷹根本不理會屎殼郎，一下子就把兔子抓走了。屎殼郎很生氣，牠緊盯著老鷹的巢，只要老鷹一產卵，牠就趁老鷹不在，把卵推出巢外摔碎。

老鷹沒辦法，只好去找天神求救，天神說：「你把卵產在我的衣服裡面最安全！」

屎殼郎知道了，就滾了一團糞到天神面前說：「我要把糞全部丟進你的衣服裡嘍！」天神嚇得把老鷹的卵全倒出來。

小朋友，可不要隨便看輕別人，連小小的屎殼郎都有自己的本領呢！

8. *Labis ni rklit kusuy*

Labis o smparu balay hyaan nanak ni ana khnu kmpraan ka samat o ida na tduwa qyutun kana.

Jiyax siida, skaya dhuq brah rklit kusuy ka labis, ini pnsbut hyaan ka rklit kusuy ni miyuk ni wada na yupi dhiyaq balay ka labis.

Msaang balay ka labis ni mquri rklit kusuy miyah duri ka labis ni qmiyut dqras rklit kusuy, pnbaga lmnglung qqrak labis ka rklit kusuy, kiya ka kiya ni ana asi huya msa qmrak o ida na ini qrapi, kiya ni qmpurus nanak dqras na da.

Nhdaan, rklit Kusuy o pquri labis phiyug baga ni rmngaw, “balay bi ini ku pnlnugug sunan, mgkala su knan ka isui” sun na.

Embahang ka labis do, mqara balay ni ini qlahang wada tgsbut kaji krubaw, paah saw nii ini skaya da.

Laqi, rngaw binaw hmuya ma wada tgsbut kaji krubaw ka labis hug?

8.蚊子和獅子

蚊子總是覺得自己很了不起，不管多麼巨大的動物，牠都能叮上一口。

這一天，蚊子飛到獅子的面前，獅子懶得理牠，吹了口氣，就把蚊子吹得老遠。

蚊子很生氣，又飛回去，朝著獅子的臉猛叮，獅子拼命用爪子想抓住蚊子，可是，怎麼也抓不到，還把自己的臉給抓花了。

最後，獅子只好像蚊子投降說：「我確實不如你，你比我更了不起！」

蚊子一聽，真是得意極了，一不小心撞上了蜘蛛網，從此，再也飛不動了。

小朋友，說說看蚊子爲什麼會撞到蜘蛛網呢？

9. *Qowlit bbuyu ni qowlit utux*

Jiyax Sayang, hidaw o mtghulis knxlan na, pklug saw nii malu karat musa tghuy sapah qowlit bbuyu ka gowlit utux.

Qmita lupung na paru miyah hyaan siida ka qowlit bbuyu do peiyah sqmu, bunga ni trabus ka speekan na qowlit utux, rmngaw ka qowlit bbuyu, “uqun nii o hana mu knari paah qmpahan, bgurah balay”msa. Kiya ka kiya ni aji malu ka uqun qowlit bbuyu msa ka qowlit utux, mmowsa brah na siida hmici kari qowlit bbuyu ka qowlit utux, “iyah tghuy sapah mu saman, pqtai misu manu ka sun malu uqun,”msa.

Saw saman, miyah tghuy sapah qowlit utux ka qowlit bbuyu, qtaan na ka ga htngay babaw tluan uqan ka hiyi kacing, biyuq hiyi pnegalang, bawa..., qowlit bbuyu o aji mnkan bawa mhnuk, mmkan balay siida, asi lu embahang msa “krung”hmnang, mtmay ka seejiq.

Brbil бага qowlit bbuyu ka qowlit utux ni musa qduriq ngangut, gmkuwak tunux ka qowlit bbuyu ni rmngaw, “ana yaa ini pndka knmalu bawa uqan ka sqmu, kiya ni mkan ta sqmu o ini ta slhbun hhlly seejiq tnan, duri ni ini ta qduriq ngangut uri.”

Laqi, smulu su kndsan saw qowlit bbuyu, aji uri o kkeudus su saw kndsan qowlit utux hug?

9. 田鼠和家鼠

今天，太陽公公露出溫暖的笑容，家鼠想趁著好天氣到田鼠家做客。

田鼠一看到好朋友來拜訪，連忙拿出玉米、番薯和花生來招待家鼠，田鼠說：「這些東西才剛從田裡挖來，很新鮮。」可是家鼠覺得田鼠吃的真不好，臨走前對家鼠說：「明天來我家做客，讓你見識一下什麼才是好吃的東西。」

第二天，田鼠來到家鼠家做客，看見餐桌上擺滿了牛排、果汁、蛋糕…。

田鼠從來沒有吃過軟綿綿的蛋糕，正想咬一口時，突然聽見「咚！」一聲，有人來了。

家鼠拉著田鼠逃出門外，田鼠搖搖頭說：「玉米雖然沒有蛋糕好吃，但是吃玉米不用擔心被人發現，更不用逃出門外！」

小朋友，你想過田鼠的生活，還是家鼠的生活呢？

10. *emptqsurux*

Niqan kingal ka embbiyax emptqsurux, smkuxul balay mgeagu, knsuyang hngang niyuk na iyuk o qbhni ga smngahi peuyas ni miyah ttama hirang emptqsurux ni rmgrig. “Nasi ku mtduwa miyuk iyuk tmdahu kana lnglingay kdjiyax, naa khnu knsuyang na,” msa lmnglung kgjiyax ka emptqsurux.

Niqan pxal mgrbu, mhaal srahug ensa na smrahug qsurux ka emptqsurux, qmita ka duma emptqsurux do phlisan dha ni rngagan dha, “pqbhabngi hngang iyuk ka qsurux, kiya ni mowasa nanak ruwan srahaw su da, ma su lu asi ka psrbuk smrahug qsurux da!” msa, balay bi msa ka emptqsurux ni mangal iyuk, miyuk suyang balay bhangan uyas, bsiyaq balay niyuk na, kiya ni ida na ini qtai wada mtmay ruwan srahug ka qsurux.

Msaang balay ka emptqsurux ni ini iyuk da, ngali na ka srahug ni musa psrahug qsurux gsilung, ini qbsiyaq, htngay srahug ka nangal na qsurux da.

Balay bi ga, qsurux o yasa mnbahang hngang iyuk na dni mngangah ni smnguhi eusa dha dni, ki ka qrapun na ka qsurux, kiya ni emptqsurux o ini kla.

Laqi, iya balay ini cicih pnlgug ka euda do emphing ka lnglungan su da.

10. 漁夫

有一位年輕的漁夫，他很會吹簫，他吹出來的音樂真是動聽極了，就

連小鳥也會忘了歌唱，飛下來停在漁夫的肩膀上跳舞。

「如果我能每天只要吹簫來讚美大自然，那該有多好呀！」漁夫常常這麼想。

一天早上，漁夫扛著漁網去捕魚。其他的漁夫看見了，便取笑他說：「你可以吹簫給魚聽呀，魚兒會自動游進網哩，你何必這麼辛苦捕魚呢？」

漁夫覺得很有道理，他拿起簫吹起美妙的音樂，可是，他吹了好久，也沒看見魚兒游進他的魚網裡。

漁夫好生氣，決定不再吹簫了，他拿起魚網往大海一撒，沒想到，一下子就撈起滿滿一網的魚。

漁夫並不知道，其實，魚兒是聽見他的簫聲都聽傻了，忘了要游泳，才被漁夫捉到的。

小朋友，千萬不要因為一點不如意的事，就對自己沒信心。

11. Bgihur tgdaya ni hidaw

Bgihur tgdaya ni hidaw o mkmpsdkka, ima dha ka paru brax, rmngaw ka hidaw, “ima ta ka dhuq plhlah lukus seejiq ga mksa elug gaga o ki ka dmgiyal da” msa.

Smruwa euda saw nii psdka ka bgihur tgdaya, siida, pklug niqan kingal ka seejiq wada muda hiya, nhari mquri seejiq tneuda ni sbgihur, sbhuray ta pskaya lukus ka seejiq tneuda msa.

Knskiyan bgihur o pkskuy seejiq tneuda, kiya ni pskrtun na ka lukus na, qmita seejiq tneuda pskrut lukus na ka bgihur do, rinah embiyax bi smbhuran na, seejiq tneuda o qmiri waru na, mtkmu kana hiyi na.

Mquri bgihur tgdaya mhulis rmngaw ka hidaw, “spngaw mu yaku wah!” msa, hidaw o peiyah kntleexan na, seejiq tneuda do mtalux nkesa na ni sngkkingal lmhlah lukus na, nhdaan balay, asi bulang ni pstaril yayung tmapaq.

Laqi, rngaw binaw, hmuya ma sdgiyal ka bgihur tgdaya hug?

11.北風和太陽

北風和太陽想比一比看誰的本事大，太陽說：「誰能先讓路人脫掉衣服，就算贏了。」北風也同意這個方法，這時，正

巧有一位路人經過，北風連忙對著路人吹風，想把路人的衣服吹下來。

一陣陣冷風吹來，路人覺得好冷，於是把衣服拉得緊些，北風一看路人不但沒有脫衣服，反而把衣服拉得更緊，就更用力地吹，路人連忙把圍巾圍上，身體縮得更緊了。

太陽笑著對北風說：「讓我來試試吧！」太陽露出溫暖的笑容，路人愈走愈熱，就一件一件地把衣服脫掉，最後，乾脆把衣服脫光，跳進河裡游泳了。

小朋友，說說看，北風為什麼會輸了這場比賽？

12 .qtahi ni purut

Ga karat baraw ka hidaw ni mtalux balay ka karat, kingal qpuring qtahi o ini pkrbuk ni hmaqul uqun bling dha psramal uqun misan.

Qmita saw nii ka kingal purat do, mhulis qtahi ni rmngaw, “saw nii knmalu ka karat ni naa ta mqqaras balay hmrapas ka balay bi, iya wana qmeepah nanak ni ini kla tgblaiq meudus msa ka purut.” kana kwkuwi o ini kshaya lmnglung ni rmngaw, “mgkala ana manu qrasun ka psramal ta uqun misan”msa.

Lmnglung ka purut, aji ka misan na msa, tqqaras balay skaya musa ttama babaw sida qhuni ni meuyas, hmrapas, ini psbrinah kuwi.

Wada ka jiyax, rmuus dhuq ka misan da, siida hana prajing lmnglung ppsramal na uqun ka parut, kiya ka kiya ni qhuni do ungat hiyi na da.

Qmita saw nii ka kuwi dga, splawa dha ka purut ni pseupu na dhyaan, msiqa balay ka purut ni rmngaw, “kani ku phulis munan ka snduray ini ta balay kla.”rmngaw ka kuwi, “nasi su mdrumut psramal uqun uri o kani su ksaw nii meuray ka sayang .”

Laqi, tgeinu ka mneudus mnlngu slhayun ta msa su hug ?

12. 螞蟻和麻雀

太陽高高掛在天空中，天氣實在好熱，一群螞蟻不怕辛苦地把食物搬回洞裡，準備過冬。

一隻麻雀看見了，嘲笑螞蟻說：「這麼好的天氣，應該要盡

情玩耍才對，不要只會工作，不會享受生活。」螞蟻們卻不以爲然地說：「爲冬天準備食物是比玩樂更重要的！」

麻雀心想：現在離冬天還很遠呢！便飛到樹枝上高興唱歌、玩耍，懶得再理會螞蟻。

日子一天天地過去，冬天悄悄地來臨了，麻雀這時才想到要開始儲存食物，但是，樹上早已沒有果子了。

螞蟻看見了，便邀請麻雀和他們一起過冬，麻雀不好意思地說：「以前不應該嘲笑你們，真對不起。」螞蟻說：「如果你也能勤勞準備食物，現在你也不必挨餓了。」

小朋友，你覺得應該向哪一種動物學習呢？

13. *Rklit, ruba ni rqbux*

Rklit, ruba ni rqbux o mniq sapah snalu qhuni truma dgiyaq hiya, dhiya o mseupu hmrapas, mseupu qmeepah kdjiyax ka dhiya.

Niqan kingal jiyax, rmngaw eusa dha tmsamat rnaaw ka rklit kusuy, kiya ni ruba ni rqbux o smruwa. dhuq rnaaw do, mdrumut balay tmsamat kana dha, ini qbsiyaq, lala balay ka qnrp dha samat.

Dhuq sapah do rmngaw ruba ka rklit kusuy, “pseasug ka samat qnrak ta jiyax sayang da.” Lmnglung ka ruba, “ida mu psdkaun masug ni aji mu prbangun ka ana ima”msa. Kiya ni, tgtruun na masug ka samat, qmita saw nii ka rklit kusuy do msaang balay ni rmngaw, “hmuya pniqan mu yaku o ma mndka nnamu knlala na hug?”msa, babaw mnhdur rmngaw ni wada na asi qyuti phuqil ka ruda da.

Psgun na rqbux duri ka samat, rqbux o prbangun na ka nasug rklit kusuy, rmangi cih ka hiya. Mqras balay ka rklit kusuy ni smiling rqbux, “ima ka knsa haya sunan hug?”qmlahang smiyuk ka rqbux, “ruba saw sgealu”msa.

Laqi, iya balay slupung naqih lupung saw rklit kusuy nii.

13. 獅子、驢子和狐狸

獅子、驢和狐狸住在申坡下的木屋哩，他們經常一起玩耍、一起工作。

一天，獅子提議要去森林裡打獵，驢和狐狸也贊成。到了森林，

大家很認真地捕獵，沒多久，就捕到了許多獵物。

回到家，獅子對驢說：「你把今天抓到的獵物分一分吧！」

驢心想：「我一定要分得公平，不能讓誰吃虧。」於是，驢把所有的獵物分成三等分，獅子一看，很生氣地說：「我的這一份怎麼跟你們的一樣多呢？」說完後，便一口把驢咬死。

獅子要狐狸再分一次，這次狐狸把大部分的獵物都給了獅子，自己只留一點點。

獅子很滿意地問狐狸：「是誰叫你這麼分的啊？」狐狸小心地回答說：「可憐的驢。」

小朋友，千萬別交到像獅子這樣子的壞朋友哦！

14.Mqeepah dxgal ni huling

Niqan kingal ka mqeepah dxgal, niqan llabang bi dxgal na phmaan paji q ni kingal huling smkingal bi lnglungan. Huling nii o suyang balay mdayaw mqeepah dxgal, mkla gmabal tbihi, mkla lmiwaq purut gmeeguy mkan paji q, mkla madas trak mgay thowlang na ssrus mring.

Jiyax nii o mtbiyax kingal knrbuan ka mqeepah dxgal ni babaw kmnjiyax sbaang lhbun qhuni ni mtaqi da.

Huling o mkla, babaw kndaxan o mowsa mlaq qsiya paji q ka thowlang na, kiya ni musa siyaw hghgan qsiya ni mkmdayaw thowlang na bubul qsiya.

Ini qlahang ni asi lu “prung” msa wada mtucing ska hghgan qsiya da, asi sa gaw~gaw~msa lmuul ptutuy thowlang na.

Nhari tmmalang musa qmita siyaw hghgan qsiya ka mqeepah dxgal, ah tayal bi, ga mttkowri ska qsiya ka huling, gmealu balay huling ka mqeepah dxgal, nhari pstaril ska hghgan qsiya mangal hyaan.

Lngu empthabuk huling ska hghgan qsiya ka thowlang na siida, huling o gmeuqu lnglunan thowlang na ka hiya, hmkraw ka бага thowlang na do ida bi yaa msa rmbngun tnan qsiya msa, miisug ni qyuti na ka бага thowlang na da.

Laqi, mseul ta gmeuqu malu lnglungan seejiq, kiya ni pniqi jiyax ka ppgkla dha lnglungan.

14.農夫與狗

有一位農夫，他有一大片菜園和一隻忠心的狗。

這隻小狗是農夫的好幫手，牠會把蘿蔔從田裡拔出來；牠會趕走偷吃菜的麻雀；牠還會叼毛巾給主人擦擦汗。

這天，農夫忙了一個早上，吃過午飯，就躺在大樹下睡著了。

這知忠心的小狗，知道主人下午須要打水澆菜，便跑到井邊，想幫主人打水。

沒想到，一不小心，撲通一聲，掉進井裡，只好「汪！汪！」大叫，叫醒主人。

農夫趕緊跑到井邊一看，哎呀！小狗正在水裡掙扎。農夫很愛護小狗，急忙跳進井裡救牠。

農夫在井裡正想抱住小狗時，沒想到小狗誤會主人的意思，以為主人伸手是要抓牠，並把牠按進水裡，所以就害怕地咬了主人一口。

小朋友，有時後我們會誤會別人的好意，但要記得給別人解釋的機會。

15. *Mseupu o peiyah paru biyax*

Sapah qhuni ga truma dgiyaq hiya, ga niqan kingal mqeepah dxgal ni rima laqi na. Yasa paah qnlqian ka laqi na o aji knlwaan bubu dha ni gmealu balay laqi na ka mqeepuh dxgal nii, manu saw kiya ni ini na pqpahi ka laqi, wana pmkayun na cih sapah.

Kiya ka kiya ni ini kla knrbkan ni qnrqilan tama ka laqi na, rinah mkeekan kdjiyax, ana bilaq balay uda o prabang mkeekan quwaq.

Ini kla emppgealu ka lqlaqi na wana mkeekan quwaq klaun dha, naqih balay kuxul na ka mqeepah dxgal, lmnglung ka hiya. ida ta asi ka lmnglung kingal euda pkmalu dhyaan o ki ka mtduwa msa.

Niqan kingal jiyax, miyah sapah ka mqeepah dxgal, qtaan na gisu mkeekan quwaq duri ka lqlaqi na, kiya ni mangal bnkiyan qaraw qhuni grung sun na ka laqi na. Lqlaqi na o ana asi huya knbiyax gmrung o ini dha tklai gmrung, kiya ni, mqeepah dxgal o lhlahan na ka bnkuy qaraw qhuni ni taxa hiyi o pnkngalun na mgay qaraw qhuni. Kiya ni wada dha msleexan bi gmrung.

Qlung balay mkla ka lqlaqi na endaan quri mseupu o peiyah paru biyax, paah hiya siida, emppgealu ni ini pkeekan ka mnswayi nii da.

Laqi, psblaiq ka mnswayi, pnspuan o kika peiyah paru biyax.

15. 團結力量大

山坡下的小木屋裡，住著一個農夫和他的五個小孩。

農夫因為心疼他的孩子，從小就沒有母親照顧，所以從來不讓孩子

到田裡工作，只讓他們做些簡單的家事。

但是孩子們並沒有體會父親的辛勞和苦心，反而一天到晚吵架，為了一點小事，也可以吵翻天。

農夫因為孩子們不懂得相親相愛，只會吵架，而感到痛心，他心想：一定要想個方法才行。

農夫回家，又看見孩子們在吵鬧，便拿出一捆樹枝叫他們折斷。

每個孩子都使盡了力氣，但怎麼也折不斷，於是，農夫再把這捆樹枝解開，一人一根，這次樹枝便輕意地被折斷，孩子們終於體會到團結力量大的道理，從此大家相親相愛，再也不爭吵了。

小朋友，要和兄弟姐妹好好相處，團結力量才會大。

16. Seejiq emptqhuni ni quyu

Mskuy balay mgrbu misan, niqan kingal ka emptqhuni mlukus mgbaraw ni psramal mowsa qmtul qhuni, mksa siida pklgun na ka kingal sbut suyang bi lhang na. “dsaw ta sapah ka suyang bi sbut nii, ida qrasun balay laqi ”msa lmnglung ka emptqhuni, ngalun na ka sbut siida, hana na klaun, kla su ha quyu mtkray qnqan knskiyen. “Pgealu bi, ma su saw nii uqun knskiyen mtkray da? Sxulay misu han” saw knmalu lnglungan na lmnglung ka emptqhuni. Smeeran na brah na ka quyu, wada meuxul ka hiyi quyu da.

Ini kla jiyax siida kla su ha meiyaw ka quyu do pteura qnnaqih lnglungan na ni mquri brah emptqhuni qmiyut.

Laqi, asi spklug ka jiyax ddayaw ta seejiq, kia ni, asi ta plealay qmlahang ka aji ta hyhuya.

16. 樵夫和蛇

冬天的早上很冷，有個樵夫穿著外套，準備去砍柴。

他走呀走，發現地上有一根彩色的木棍，樣子很美麗。

「嗯，把這根漂亮的木棍撿回家，孩子們一定很高興。」當他撿了木棍時，才發覺是一條凍僵的蛇。

「可憐的蛇，怎麼凍成這個樣子呢？我來給你一點溫暖吧！」樵夫好心地想。

樵夫把蛇進懷裡，蛇的身體一點一點地溫暖起來。沒想到，當蛇清醒時，立刻露出牠兇殘的本性，朝樵夫的胸口狠狠地咬了一口。

小朋友，我們應該要適時幫助別人，但是，得先注意自己的安全才行哦。

17. *Rklit kusuy kmsrabang*

Mgrbu bi rmawah bling sapah ka rklit kusuy, qmita hbaraw balay ka mneudus blbilaq, lmnglung ka rklit kusuy, jiyax sayang o aji ta empkeuray, tayal bi knnalu ki da msa.

Ida ki mlatat rhngun ka rklit kusuy do, qmita kingal sbirat ni wada paru jiras na mnganhar ni asi ksnguhi mnkluwi ka sbirat.

Mmkan bi siida ka rklit kusuy, qmita kingal rqnux bilaq ga ska qqhuni, mkmkan tgparu hari samat ka rklit kusuy, kiya do hcian na hika sbirat ni mquri rqnux bilaq hiya tmalang musa.

Qmita rklit kusuy ka rqnux bilaq do ki tnalang na ni ki jiras na ptqlahang na kana samat, “gisu hini rklit kusuy da, qduriq nhari.” msa.

Wada mrmux ska qqhuni ka rqnux bilaq do wada asi lu ini sklai rklit kusuy da, lmnglung eusa na embrinah miying sbirat duri ka rklit kusuy siida, jima wada qduriq ka sbirat da, duri ni kana mneudus ska rnaaw o embahang pntqlahang rqnux bilaq do wada tgliing kana da. Jiyax sayang, rklit kusuy o meuray duri ka embuyas na.

Laq, iya balay prgi ka rklit kusuy kmsrabang nii.

17. 貪心的獅子

獅子一早打開窗戶，看見窗外有許多小動物，獅子心想：今天不會再餓肚子了，真好！

獅子一出門，就看見一隻兔子，獅子大吼一聲，兔子就嚇的昏倒了。

獅子正要吃兔子時，看見樹林裡有一隻小鹿，獅子想吃大一點的動物，便放下兔子，朝小鹿的方向跑去。

小鹿看見獅子，一邊跑一邊大叫，提醒大家：「獅子來了，快跑啊！」

小鹿在樹林裡鑽來鑽去，獅子一下子就跟丟了，當獅子想回頭再去找兔子時，兔子早就跑走了，而且森林裡的小動物都聽到小鹿的警告，全都躲起來。

今天，獅子又得餓肚子了。

小朋友，千萬別學貪心的獅子。

18. *Byutux mhuaw*

Mkmiing kingal sapah ka byutux, skaya baraw ka byutux ni bsiyaq balay snkyaan na, kiya ni mhuaw balay mkmiying qsiya mahun na.

Qtaan na ka kingal tbaqa tbgan qsurux, mkmtucing ni meimah qsiya siida, asi lu tmmalang miyah ka kingal laqi kuyuh, mquri hyaan pmaraw mlawa, “usa, qa su bi qsurux mu.” msa ka laqi kuyuh, lmnglung ka byutux, “mkmimah ku nanak qsiya” msa.

Asi lutut mquri brah skaya ka byutux, kiya ni qmita kingal baki ga dmuuy pratu mahan ka hiya, mqmquri baki skaya siida, kiya do jima hmkrw baga na lmiwaq hyaan ka baki.

Byutux o meuwit ni mhuaw balay ttama bling sapah msangay, malu utux na pklug qmita hyaan ka kingal laqi snaw ni mangal kingal pratu qsiya ni pmahan na, kiya ni kluan na ha ka ubul niya. Nhdaan balay byutux o hmlay kingal gmealu bi hyaan malu thowlang na.

Laqi, qmita su byutux saw gisu spatapatas nii siida, emphuya su msa muda hug?

18. 口渴的鴿子

鴿子想找一個家，牠在天空上飛呀飛，飛了很久，覺得口渴，便想找水喝，鴿子看見一個魚缸，正想飛下去喝水時，突然有一位小女孩跑過來，對著牠大叫：「走開！休想吃我的金魚。」鴿子心想：「我只是想喝點水而已。」

鴿子只好繼續往前飛，牠這回看見一位老爺爺，手裡拿著一杯水，牠正想朝老爺爺飛去時，老爺爺已經在伸手趕牠了。

鴿子又渴又累地停在窗臺上休息，剛好一位男孩看見了，小男孩便拿了一杯水給牠喝，又幫牠梳理羽毛。

鴿子終於有了一個疼愛牠的主人。

小朋友，當你看見像故事中的鴿子時，你會怎麼做呢？

19. *Huling bilaq ni qpatur*

Niqan kingal ka huling mridang ni kingal jiyax ka knsaun na elug, ida na ini hlai ka tmnabug hyaan. meuwit balay ni asi taqi siyaw elug da.

Asi lu msa ap~ap~msa ka hngang qpatur wada smtunux pkeiyaw hyaan, kla su ha gisu mtaqi siyaw langu ka huling bilaq. Qpatur ga ska langu o gisu smluhay mseupu meuyas.

Niqan balay gaya na rmngaw qpatur ka huling bilaq, “malu bi bhangn ka uyas namu, nasi namu slbuun cicih ka hngang namu o naa malu balay”msa.

Ini psbrinah dnudug huling bilaq ka qpatur, ida msa “ap~ap~ap~” pmbaraw meuyas, pmbaraw rmngaw ka huling bilaq, “brahaw ma ku balay, mqmtaqi ku” msa, qpatur o ida lmutut meuyas ini sangay. Ungat na ixan asi tealax paah hiya ka huling bilaq, kiya ni qpatur o wada tgrahuq sslupung dha lupung uri.

Laqi, kana ana manu o asi ta ka lmnglung quri seejiq, kiya ka spruun ta dha.

19. 小狗和青蛙

有一隻狗迷路了，牠走了一天的路，還是沒有找到主人。牠覺得好累，便在路邊睡著了。

突然，一陣「呱—呱—」的叫聲，把牠吵醒，原來小狗睡在池塘邊，池塘裡的青蛙正在練習大合唱。

小狗很有禮貌地向青蛙說：「你們的歌聲很好聽，如果能小聲一點就更好了！」

青蛙根本不理會小狗的勸告，依然「呱、呱、呱—」地大聲唱歌，小狗大叫說：「拜託，我想睡覺！」青蛙還是繼續唱個不停。小狗只好離開這裡，而青蛙也失去交朋友的機會了。

小朋友，凡事要為別人想一想，才能獲得別人的尊敬。

20. *Pupu xiluy liqa ni pupu xiluy liwaq*

Hans emptqhuni o Impax pupu na siyaw yayung, Impax, Impax ni ini qlahang, wada mtucing ska qsiya ka pupu na da, yasa wana haya ka pupu na, manu saw kiya ni naqih bi kuxul na lmingis da.

Embhang hngang lingis Hans ka utux yayung do slingan na, manu ka ddayaw mu sunan sun na. Babaw rmngaw ka Hans do ngalun utux yayung paah qsiya ka pupu xiluy liqa ni smiling, “pupu wada mtucing o nii hug?”sun na, gmkuwak tunux ka Hans.

Ini qbisiaq, mangal kingal pupu xiluy liwaq duri ka utux yayung, ida gmkuwak tunux na ka Hans. Mntru na do mangal kingal hmut pupu duri ka utux yayung, mqaras bi ka Hans ni rmngaw, “mhuway sa balay utux yayung, kiya ka pupu nii da.”msa

Kiya ni lmnglung knbalay lnglungan Hans ka utux yayung ni asi na bqani duri dha pupu ka hans.

Mkla ka kiyig sapah na Aci do, musa yayung uri ni thksaw ptucing qsiya pupu na, kiya ni gmspung ddayaw utux yayung hyaan. Ngalun utux yayung paah qsiya ka pupu xiluy liqa, pupu xiluy liwaq ni pupu pntucing Aci do, slingan na, “pupu tgeinu ka balay bi nnisu hug?”sun na. smiyuk ka Aci kmsraban, “tru pupu nii o pntcing mu kana” msa. Lmnglung knsrabang Aci ka utux yayung do, ana kingal ini na bqani ni wada da.

Laqi, ita o kdka ta saw Hans knbalay lnglungan ta.

20. 金斧頭和銀斧頭

樵夫漢斯在河邊磨斧頭，磨呀磨，一不小心，斧頭掉進河裡，因為他只有這把斧頭，所以傷心地哭了起來。

河神聽見漢斯的哭聲，便問他需要什麼幫助。漢斯說明後，河神便撈起一把金斧頭問：「這是你掉的斧頭嗎？」漢斯搖搖頭。

不一會兒，河神又撈起一把銀斧頭，漢斯還是搖搖頭。第三次，河神又撈起一把普通的斧頭，漢斯高興地說：「就是這把斧頭，謝謝你，河神。」

河神覺得漢斯很誠實，就將另外兩把斧頭送給漢斯。

鄰居阿奇知道後，也跑到河邊故意讓斧頭掉進河裡，然後請河神幫忙。

河神撈起了金、銀斧頭和阿奇掉的那把斧頭，問他說：「哪一把斧頭才是你的？」貪心的阿奇回答說：「這三把都是我掉的。」

河神覺得阿奇太貪心了，一把斧頭也不給他就走了。

小朋友，我們要做個像漢斯一樣誠實的人。

21. *Kacing mrata ni ruba*

Niqan ka empsbarig marig kingal kacing mrata ni kingal ruba ddayaw na hmaqul qngqaya sbrigun, lala balay ka qngqaya empsbarig, manu saw kiya ni tqrian na htngay bi qngqaya ka bukuy dha.

Dhuq kngkingal alang ka empsbrig o marig cicih qngqaya psau na babaw bukuy ruba, ruba o meuwit ni rmngaw thowlang na, “sangay ta cih han”msa. Kiya ni mtbiyax eusa ka empsbarig, ini sruwa gnsprangan ruba. Ruba o asi rngaw kacing mrata, “mnswai, jyagi ku cih mapa ka napa mu hug? knbrkan mu o aji ku biyaw mhuqil da.” msa, ini sruwa ka kacing mrata, yasa lala balay ka napa na uri. Ruba o asi pskiyux knrbkan hiyi na ni lmutut mqrui brah musa.

Kingal iyax ka endaan dha do, ini dhuq ka ruba dni mtakur mhuqil da. qtaan empsbaray mhuqil ka ruba do ngalun na kana ka qngqaya napa ruba ni speapa na kacing mrata kana siida, hana psbrinah lmnglung ka kacing mrata, “nasi ta jyagi ha cicih mapa ka napa ruba, kani ku ksaw nii mkrbuk da.”msa.

Laqi, iya sluhay saw kacing mrata wana hiya nanak lnglungun na.

21.馬和驢

有個商人買了一匹馬和一頭驢來幫他載貨，商人的貨物很多，所以馬和驢的背上都裝著滿滿的貨物。

每到一個小鎮，商人就會買壹些東西，放在驢背上，驢覺得有點累，就對主人說：「我們休息一下吧！」可是商人急著趕路，並沒有答應驢子的請求。

驢只好對馬說：「馬兄弟，請你幫我揹點東西好嗎？我快累死了！」馬不願意，因為牠覺得自己揹的東西夠多了。驢只好勉強地拖著疲累的身體繼續往前走。

走了一段路，驢終於撐不住，倒在地上死了。商人一看驢死了，便把所有的貨物放到馬背上。這時，馬才後悔地想：「剛才如果幫驢揹一點東西，現在就不會這麼累了。」

小朋友，可不要學馬這麼自私哦！

22.Huling, tama rudux ni rqbux

Huling ni tama rudux o malu balay lupung, niqan kingal jiyax lmnglung eusa tghuy ngangut ka huling, tama rudux o ini bi kmtealax paah huling ni mseupu hyaan musa.

Dhuq ska rnaaw ni mkuung ka karat uri da, skaya musa ttama qhuni msangay ka tama rudux, mtaqi bling qhuni ka huling.

Mgrbu saw saman, tama rudux o qu qu~qu~gu, msa qmqugu, gisu pgkla huling, “tutuy da” msa. Hnang qugu tama rudu o pklug bhangan rqbux da, lmnglung ka rqbux, “meyx wa, niqan uqun mu mgrbu da”msa.

Dhuq lhbun qhuni ka rqbux, thksaw mquri tama rudux rmngaw, “mqmqbhang ku uyas su, mtduwa saku speuyas hug?”msa.

Tama rudux o mkla, mkmkan hyaan ka rqbux, kiya ni rmngaw, “tduwa kiya ni asi su ka pllayun ptutuy ka huling mqlahang rhngun han,”sun na. Mqaras bi ka rqbux ni musa brah bling qhuni, tgsiyak paah ska bling qhuni ka huling ni qyutan na ka rqbux, mjiras mlawa knrxan na ka rqbux ni miisug ini iyah da.

Laqi, niqan malu lupung kiyig ta mddayaw o aji ki ka malu bi hug?

22.狗、公雞和狐狸

小狗和公雞是好朋友。有一天，小狗打算去旅行，公雞捨不得和小狗分開，只好跟牠一起去。

他們來到森林裡，天也黑了，公雞飛到樹上休息，小狗就睡在樹洞裡。

第二天清晨，公雞「喔喔」啼叫，告訴小狗：該起床了！

公雞的叫聲正巧被一隻狐狸聽見了，狐狸心想：「太好了，我有一頓豐富的早餐了！」

狐狸走到樹下，故意對公雞說：「我好想聽你的歌聲哦！你可以唱歌給我聽嗎？」

公雞知道狐狸想吃牠，便說：「可以呀，但是你得先叫醒守門的狗，請牠開門。」狐狸高興地走到樹洞前，小狗突然衝出來咬了狐狸一口，狐狸痛得哇哇大叫，再也不敢來了。

小朋友，有好朋友在身邊互相幫助，是不是很好呢？

23.Huling ni btunus saw balung ruru paru

Mksa babaw spring ka huling ni hmlay kingal balung radux, hmangas cicih ka hiya ni shiya balay msa.

Paah hiya siida, smulu saw nii knmalu na utux kngkingal jiyax ka huling. Niqan kingal jiyax, musa mksa bnaqig ka hiya, hmjiyal kingal btunux saw balung ruru paru, hiya o ida ta bi yaa gisu hmjiyal balung rudux duri msa.

Mkleelug musa sapah ni smtrung ruru ka huling, rmngaw ka ruru, “tayal knsuyang taan ka btunux saw balung ruru paru gaga, mtdawa su sbgay knan kida hug?”msa.

Kiya ni ini surwa ka huling, ini qbsiyag smtrung kuyuh ruru paru duri, kiya ni kuyuh ruru paru o btunux saw balung ruru paru ka gaga msa uri, lmnglung ka huling, “sprangun dha msa btunux saw balung ruru paru ka balung rudux, aji ku dha

rqdgun.”msa.

Dhuq sapah ka huling do m qaras balay ni qbanun na ka btunux saw balung ruruparu, sknbiyax na qmiyut siida, ‘qrut’ msa mhnang, rmngat knrxan ka huling, yasa mgrung kntuan na ka gupun na da.

Laq i, nasi smnhiyi kari ruru ni ruru paru ka huling o aji ki ka kani kgrung kneetu ka gupun na hug?

23.狗和鵝卵石

小狗在草地上散步，走著走著發現了一顆雞蛋，牠吃了一口，覺得為到真好。

從此，小狗每天都希望有這樣的好運氣。一天，牠走到沙灘散步，撿到一顆鵝卵石，牠以為又撿到了雞蛋。

回家路上，小狗遇見了鴨子，鴨子說：「好可愛的鵝卵石，可以送給我嗎？」

小狗當然不肯。不久又遇見鵝太太，結果鵝太太也說那是一顆鵝卵石，小狗心想：「故意把雞蛋說成是鵝卵石，我才不會上當呢！」

回到家，小狗開心的把鵝卵石放進嘴裡，用力一咬，「喀喳！」一聲，小狗痛得哇哇大叫，因為牠的牙齒咬斷了！

小朋友，假如小狗相信鴨子和鵝太太說的話，是不是就不會把牙齒咬斷呢？

24. Seejiq mtneuda ni kumay

Dha malu balay lupung mseupu miyah rnaaw, dhiya o mkleelug empprngaw, ska dha hiya ka taxa niqan ngudus o rmngaw lupung na, “niqan malu lupung thiyen ta ka malu balay”msa. Hana mnhdur rmngaw, qtaan na ka kingal paru balay kumay gisu mquri hyaan.

Qtaan dha ka kumay do miisug balay, tdngusan ga o hcian na malax ka lupung na ni nhari mkaraw qhuni ni tgliing, taxa o ini kla mkaraw qhuni, asi thksaw mhuiqil ni mksaraw dxgal. Nuxay ini keuray ka kumay ni wana nak smknux seejiq ga mksaraw ni wada da.

Wada ini qbsiyaq, balay bi wada ka kumay do tdngusan o mtucing paah qhuni baraw, skulan na ka lupung na ni rmngaw, “wada ka kumay da, kiya, manu msa sunan suni ka kumay hug?”sun na.

Rmngaw ka seejiq ga mksaraw dxgal, “”rmngaw knan ka kumay babaw niya iya balay slpungi ka seejiq ini seupu mqraqil.”

Laqi, smtrung mqraqil siida iya qada lupung, pddayaw balay kika balay bi lupung.

24.行人和熊

兩個好朋友一起來到森林裡，他們一邊走路一邊聊天，其中留著鬍子的人對朋友說：「有好朋友作伴，比任何事情都重要。」話才說完，就看見一隻大熊朝著他們走來。

他們見熊都非常緊張，留鬍子的人丟下朋友，趕快爬到樹上躲起來，另一個人不會爬樹，只好假裝死掉，倒在地上。

幸好這隻大熊不是很餓，牠聞了躺在地上的人就走了。

過了一會兒，確定熊走遠了，留鬍子的人從樹上跳下來，推了推他的好朋友說：「熊走遠了，對了，剛剛熊在你耳邊說些甚麼？」

躺在地上的人說：「熊告訴我，以後千萬不要和不能共患難的人交朋友。」

小朋友，遇到困難，不能丟下朋友不管哦，要和朋友互相幫助，才是真正的友誼。

25.Mirit tgkla bi tunux

Priyax ka hidaw da. Mtabug mirit o dmudul rahul mirit musa sapah, kska hika kingal wawa mirit o yasa bilaq bi ka hnyigan na ni ini skla rahul, hcian dha paalax dhiyaq balay.

Mkuung ka karat da, miisug balay ka wawa mirit ni ‘mey’ ‘mey’msa mlawa, kiya ni ini qbhangi mtabug mirit ka hngang na, kiya do wada bhangan huling bbuyu.

Rmuus miyah dalih wawa mirit ka huling bbuyu, mqaras balay ni rmngaw, “wawa mirit, pklug balay jiyax ka sriyuan su, wada piya jiyax ka uray mu da ! ”wawa mirit o ana yaa miisug balay ka lnglungan na, kiya ni pskiyux balay tgluus ni rmngaw, “huling bbuyu qbsuran, mtduwa ku rmgrig kingal rgrig hug?”sun na. Lmnglung ka huling bbuyu, “brah mmkan ta nhapuy qmita ta rgrig o mtduwa pslhkah lnglungan”msa. Rmngaw duri ka wawa mirit, “manu saw kiya do pyasi ka isu ni emprgrig ku ka yaku hug?” msa. Smruwa ka huling bbuyu, prajing msa ‘gow’ ‘gow’ meuyas ka huling bbuyu siida , embahang hngang huling bbuyu

ka huling mtabug mirit do asi nhari miyah wawa mirit hiya ni wada pkdusun ka wawa mirit da, duri ni wada msblaiq balay dhuq sapah da.

Laqi, mniq ta saw ksugun siida, asi ta ka ini pnqhnga, kika tduwa ta tealax paah ksgun.

25. 聰明的小山羊

太陽下山了，牧羊人趕著一群羊回家，其中有一隻小山羊，因為個子太小了，跟不上大家，遠遠地落在後面。

天整個黑了，小山羊害怕地咩咩叫，可是主人沒聽見，卻被一隻大野狼聽見。

大野狼悄悄地來到小山羊身邊，得意地說：「小東西，你出現得正是時候，我已經餓了好幾天呢！」

小山羊心裡雖然害怕，但還是強做鎮定地說：「狼大哥，臨死前我有一個要求，我可以跳一隻舞嗎？」

大野狼心裡想：「用餐前，欣賞舞蹈是可以輕鬆一下的！」

小山羊又說：「那麼，狼大哥你可以為唱首歌來伴舞嗎？」

大野狼答應了，當大野狼開始「嗚！嗚！」唱歌的時候，靈敏的牧羊犬一聽到狼的聲音，便飛奔而來，小山羊不但獲救，還可以順利地回到家。

小朋友，在危急的時候，更要處變不驚，才能化險為夷哦！

26. *Ruba mapa cimú*

Niqan kingal ka ruba pruway balay mapa qngqaya thowlang na, yasa lala balay ka qngqaya sbrigung thowlang na, manu saw kiya ni mkrbuk balay ka qpahun niya.

Ruba nii o msuul mkmdawi cicih ni thksaw mknhuway mksa, kiya ni thowlang na o spsru na sbut, duma na o gmaaw muda elug naqih, tai saw emptucing slglug ka napa, kiya ka kiya ni napa pskrutun mkuy thowlang na, ana yaa mtucing ka duma napa o psaun thowlang na bukuy ruba duri.

Muda mkraaw kingal yayung siida, ini dhuq mapa ka ruba ni sdhriq ka papak na wada trbung yayung da, napa na ka cimú o lala bi ka wada seapa yayung, mtaril yayung siida ka ruba klaun na wada lhkah ka napa na do mqaras balay.

Saw saman, dmudul ruba musa mapa qngqaya duri ka tnruha, apa na nii do dmayi qsiya, ana yaa saw paru bi taan, kiya ka kiya ni seapa siida o lhkah balay. Lmnglung ka ruba, nasi lhkah cicih duri o naa malu balay, msa.

Muda yayung ida endaan na duri ka ruba, thksaw mtakur ni trbung yayung, kiya ni hmgut qsiya ka dmayi qsiya ni wada mshjil ka napa da, knshjilan na o ana ruba wada asi trbung ska yayung ni ini tutuy da.

Laqi, nasi mdka saw ruba nii ini enduwa qmeepah o empeungat brihan ka euda.

26. 馱鹽的驢

有一隻驢專門為主人馱貨物，因為主人買賣的貨品很多，所以牠的工作很辛苦。

這隻驢有時後想偷懶一下，故意走慢一點，主人就會用鞭子打牠；有時後，牠會挑不平的路走，希望震掉背上的貨物，可是主人把貨綁得很牢，就算貨掉了，主人也會把貨撿起來，放回驢的背上。「真是好辛苦！」驢常常嘆息地說。

一天，驢馱了一大袋的鹽，很重很重，累得牠上氣不接下氣，經過一條河時，驢實在馱不動了，腳一滑，跌進河裡，驢背上的鹽被河水沖走了大部分，等驢上岸時，發現背上的東西變輕了，牠高興極了。

第二天，主人又牽著驢去馱貨物，這次馱地是海綿，看起來體積很大，但是馱起來，一點也不重。驢心想：如果能再輕一些，那就太好了。

驢經過同一條河邊，故意摔一跤，跌進河裡，沒想到海綿一吸水，就變得重多了，重得連驢都沉到河裡，再也站不起來了。

小朋友，如果像驢一樣用苟且的態度做事，可能會得不償失哦！

27. *Ruba bbuyu ni huling bbuyu*

Niqan kingal ka ruba bbuyu ga miying uqun ska rnaaw, ini qlahang ni qmlqah gikus ka papak na, mnarux ni ini tduwa mksa da, wana nanak ttama siyaw elug ni tmaga ddayaw seejiq.

Siida, miyah ka sbirat bhgay, bhangan na 'nguy' 'nguy' msa hnanang na gmspung ddayaw seejiq hyaan, ida bi yaa mmkan tnan msa ni wada nhari qduriq. Ini qbsiyaq, skaya miyah ttama dudux qhuni ka qbhni, ruba bbuyu o gmspung qbhni, embahang ka qbhni do nhari rmngaw, 'aji ku mtlung qaqay su sknux ka quwaq mu, ruciq!' msa.

Kiya ni asi lutut tmaga seejiq ka ruba, ini kla jiyax, asi lu sriyu ka huling bbuyu, mqaras balay ni rmngaw, 'ruba, ruba, nii su mangal luqih da, ma pklug balay empauqun mu kida, mttuku uqun mu mkdha da' msa.

Gmspung rmngwa ka ruba, 'yasa ida ku emphuqil da, bali ku haka pakaw qaqay mu, tai ku saw msblaiq mowsa' msa.

Smruwa pneysa ruba ka huling bbuyu, sduy na gupun ka mabal pakaw, ida ki wada gbalun ka pakaw siida, sknbiyax na qmlqah ka hulong bbuyu ni wada na asi qahi dhiyaq balay ni kika wada dhuq meudus ka ruba bbuyu.

Laqi, smtrung ta msriqu siida, asi ta ka mndka saw ruba tgseesu lmnglung muda.

27.野驢和狼

有一隻野驢在森林找東西吃，一不小心，腳掌踩到了一根長刺，痛得牠不能再走路，只好坐在路邊，等人來幫忙。

這時，一隻小白兔走過來，聽見野驢吱吱的請求聲，以為野驢要吃牠，便趕緊逃開了。

不久，飛來一隻小鳥停在樹梢上。野驢請小鳥幫忙，小鳥一聽，連忙說：「我才不要用嘴碰你的臭腳丫，真不衛生！」

野驢只好繼續等，沒想到，這次等到了大野狼，大野狼高興地說：「野驢呀野驢！你受傷了，正好成為我的食物，夠我吃兩天了！」

野驢懇求說：「既然我一定得死，請你拔掉我腳上的刺，讓我死得舒服些吧！」

狼答應了野驢的請求，牠用牙齒把刺拔出來，就在刺拔出來的一剎那，野驢奮力一踢，把狼踢得遠遠的，撿回一命。

小朋友，遇到麻煩的時候，就要像野驢一樣，用冷靜沉著的態度處理。

28.seejiq mqrbling

Mqrinut balay ka sapah Ar, kndsan na o musa tksadu qmpah. Niqan kingal misan Ar do mnarux da, hana rajing o aji ka mshjil han, wada babaw na do mshjil ka mnarux na ni ini tduwa qmeepah dni ungat djiyun na da.

Usa na pqita mnarux o asi ka dnuuy, ungat na ixan do asi usa biyu dni musa smdhug. 'utux baraw, klwayi ku ni pkmlii ku ha nhari ka mnarux mu, nasi ku embiyax do, ida ku embgay kingal kbkuy kacing msapuh sunan. 'lmnglung ka ddeutux, mqrinut ka sapah Ar ni empaah inu ka pila barig na kacing da msa ni ida bi yaa mqrbling msa.

Kiya ka kiya ni ddeutux o mkmspung knbalay lnglungan Ar, kiya ni saw saman wada malu ka mnarux Ar da. Mqaras balay ka Ar, kiya ka kiya ni slhbun balay quri bbgay na kbkuy kacing, lmnglung ka hiya, 'smdhug ku siida o ini ku ksa kacing balay bi aji uri o aji balay bi kacing.'manu saw kiya ni Ar do dmuuy udung smmalu kingal kbkuy kacing.

Saw saman, ngalun Ar ka kacing snalu udung ni psaun na babaw spuhan, qmita saw nii ka ddeutux do, pshgun dha ka seejiq mqrbling nii da.

Ddeutux o sprang smkagul Ar musa siyaw pnglaq, qqita na seejiq empgeeguy ska gsilung, qmita Ar ka empgeeguy do qrapi dha ni brigi dha seejiq niqan pila maamqowli hiya ana bitaq knuwan.

Laqi, raraw balay asaw dhuq dnngsan ni ini gaaw euda.

28.撒謊的人

阿爾家很窮，他替人做些零工維生。有一年冬天，阿爾生病了，剛開始還不太嚴重，後來就病得沒辦法工作，也就沒有收入。可是，阿爾需要錢看醫生，只好到神殿去許願。

「神啊！請保佑我的病快點好起來，如果痊癒了，一定獻上一百頭牛。」眾神想：阿爾家那麼窮，哪來的錢買牛呢？應該是騙人的吧！

部過，眾神還是想試試阿爾的誠心，於是，第二天，阿爾的病痊癒了。

阿爾好開心，可是他也為一百頭牛發愁，他想：「許願時，我也沒說是真牛，還是假牛。」於是阿爾就用麵粉做了一百頭麵粉牛。

第二天，阿爾把一百頭麵粉牛放在供桌上，眾神一看，便決定教訓這個撒謊的人。

眾神故意指示阿爾到海邊，讓他遇見岸邊的海盜，海盜見阿爾年輕力壯，便把他抓起來，賣給有錢人當長工。

小朋友，千萬不可以為了達到目的，而不擇手段。

作品評論

張正祺 | 評論
臺灣基督長老教會

評25 knlangan pnengalan kari Isow
【伊索寓言的世界】

Seejiq tnpusu hini o lala bi knkla kndsan ni gaya dha nanak, nasi dha spowda pntasan patas ga, ida pniqun lala knkla kndsan tnxalan dxgal hini. Manu saw kiya do, quri pspung “ matas knkla kndsan tnpusu Taywan” ni o tai saw peeniqun knhbragan seejiq tnpusu niqan lnglungan iiyah dha mseupu smmalu ni peeniq knkla kndsan ni gaya dha nanak.

“Pnkla knkla kari Iso” nii ga, ana ima seejiq o kuxul dha smluhay qmita, yasa kska kari Iso ni o lala balay ka pnkla na quri knkla kndsan sejiqun sayang. Knkingal snruwan kari niya o niqan bi dnngsan na ttgasa seejiq mtbiyax ni meysa aangel brihan, lmnglung hayaan nanak, ini peeniq pnluban seejiq tnxalan sayang. Ana yaa llbu bi ka tngsa na kari o niqan lala bi lnglungun ta kska hiya.

Hnjil kari “ Pnkla knkla kari Iso ” nii o aji mslxan, hmjil kari nii ka seejiq o asi ka niqa bi knkla na kari klwaan ni kari na seejiq uri. Kiya ni hmjil kari nii ka seejiq nii o niqan saw nii knkla na, kiya uri o niqan bi lnglungan na qmeepah smmalu peeniq kari Truku. Manu saw kiya do aji hmut knsuyan wada na hjilun empusal msngari kari Truku ka “pnkla knkla kari Iso” nii. Bitaq sayang o paah lqlaqi bilaq ni prparu laqi matas o ini bi tuku ka patas shlhayun kari Truku. Manu saw kiya do mnatas patas nii o mttuku bi ka kari na Truku ni wada na sbliqun bi hmjil kari Truku ka patas “Pnkla knkla kari Iso” nii, qrasun ta balay ha. Kiya uri o nasi niqan saw nii lnglungan dha iiyah dha matas sslhayun kari Truku ka seejiq o nhari matas patas sslhayun laqai ta sayan.

臺灣原住民族有其豐富文化智慧，若能以文字呈現保留將是豐富了本土文化之多元性。期盼藉著這樣的活動「原住民族新詩、散文及翻譯比賽」，鼓勵所有的原住民有心保留原住民文化之士參與，使原住民族文化智慧能代代相傳。

伊索寓言是一本膾炙人口，充滿人生哲理與智慧的著作。而每一則故事，對於忙碌又講求功利主義的，而人際疏離、自私自利的現代人來說，這本人生智慧是為人處世最好的啓示與指標。雖然簡短的故事其寓言之故事卻耐人尋味，給予我們莫大的想像的空間。

譯者將伊索寓言譯成太魯閣族語言，是非常有挑戰性的，不僅是他必需具備漢語言成熟度也需有族語語言相當的程度才寫出有程度的書。譯者本身就具備了這種天份，甚而為保存太魯閣族文化而不遺餘力。今將伊索寓言二十幾則譯成太魯閣族語，難能可貴之一件美事。原住民族語言推行至今，從學校的幼兒至成人甚少有良好族語的教材，譯者伊索寓言的翻譯在這方面增加了太魯閣族族語教學的教材。這本譯著族語表達精鍊且利用了豐富族語語詞、結構、語法，能夠呈現伊索寓言故事所要表達意義和內涵，實是一則良好的翻譯智慧文學的故事。期盼有心之士投入原住民語言、文化保存行列。

優選作品

短篇小說

組

教育部100年度

原住民族語文學創作獎作品集

Yutas Tngryaw

1. Musa' Magal Tngryaw

wal maras Laisa' mbzyaq hugal qu Yutas Watan. musa magal sswe' nya' Tngryaw sa galang Ulay. cyux tqlihan ne squliq gi wal nha' se say mha nyux mtlequn qu tayal qasa.

“hazi iyat laqi' ne mama' su Tali' wah, wa' ini' ihi' wah se ngasal qu Tngryaw son nha qasa?” mkkal ki si say nya' mha 'laqi' nya' nanak Laisa'.

mqzinut balay qu mintswe' ki Yutas Watan (qasa). 'laqi' Taru' hya' ga, hya' nanak qu nyux mshra'. wal galun ne sunu qu sswe' nya' Hola' (hya). ru wal mxayal uzi se cipoq na' Laisa' yaba' nya' Yubay. misu qla, nyux mhtu se galang Ulay qu 'laqi' ni Tali', sswe' ni yaba' nya' Taru'. ini nya' snhi iyal qu tayal nyux cinhtu qasa. aw ga, lpgun ne mSkaru qu knal ni Tngryaw qasa lga, kahul balay se Pinmmoan qu tayal qani lma kwara bnkis nha' mkkal. nanu' si nha tqlihi cikay gi mczyawyaw qu Tngryaw qani.

“kya na' 'laqi' ne lkmama' Tali' pi? aw wal Sincyuk se buya' na' rwa? wal rasun ne yaya' se kinholan nya' rwa? bzyaq mu wal pongan squliq mkyahu' kmal mha nyal qutux Tngryaw se Ulay ru si pnhmut magal nenanu' tayal, ru ini' psqutux ki'an nya'. ini' pqtuqi uzi mha lha.” ini' thozay linlung qu Laisa' (uzi), nanak yaqu pinblaiqan mqyanux ne mama' nya' Tali' se raral qu maki inlungan nya', yaqu mkkinsat se Gipun, ru mnaki se Raka' ngasal Gipun ki kneril nya' Hanako' qu baqun nya'. ini tmasuq mciliq Tayal ki Gipun na' se ryax qasa. si ga musa pgleng Gipun mkkal ki atayal se rryax iyal qu Tali' qasa. wal nya' sblequn balay qu glu ta' atayal se uru' Pinmmoan nha' lga, rmow kinsat Gipun mtzyaw se Ulay la.

葉賢能

Squliq Tayal

賽考利克泰雅語 | 短篇小說 優選

“ima’ mnita’ se ryax qasa la, wal se hyu’i maras ne Hanako’ se wal myan ssatu’ buqul lkTali’ ryax qasa. mpusal mopu kawas hazi la qu inyat knita’ qu ‘laqi’ qasa. kia yan nanu kinmrkyas nya’ uzi la. yaqu Utaw Payas qu mwah kmal mha ini’ ga sswe’ su qu cyux mtlawlaw se tuqi ru halay ta’ balay magal, rasaw ta’ ngasal i mama’ su balay qu yaqeh qasa.” se ga inblequn kmal ne Tngryaw qu inwahan nya’ ru bnkis nya’ ga baqun mha yasa balay qu sswe’ ta’. lnglungun nya’ mama’ nya’ Tali’ se ‘naras nya’ mkkal squ Skaru. yasa balay aki pqlihan ne Gipun qu tayal ita’. nwahan psluhu ne Gipun kwara’ rgyax Sqzyacing. nanu ini ta’ swali qu mwah mingat ita’ mthoki qu Gipun lga, pskongat kwara’ pinbwahan ta’ la. mowtux qu mama’, biqan Gipun lalu’ ne mrhu tayal. ana mqbubu mtalah qa Gipun ga, snhyun nha’ qu Tali’ ps’rux Raka’ nha. hya’ qu nigwan ne plahang ita’ tayal mha.

smka’ ryax qu hinkngyan nha, ru tehok ngasal ne Utaw Payas qu Yutas Watan ki Laisa’. inblequn nha’ zmangay rgyas ne Tngryaw. nyux mgirox se rhzyal se beh puniq plahan ne Utaw Payas. ini lailiq tunux mita’.

“ima’ lalu’ su?” pqutan ne Yutas Watan. ini syuk ru t’ringun pinqzyu ni Yutas Watan yaba’ nya’ ru sswe’ nya’. si ga kyan qu baqun nya’ bnkis nha’ ru kwara mintswe’ nha’ ga, bbaqun nha mha mintswe’ balay.

“baqun su mnaki su inu’ se raral ga?” yalaw gi ini syuk na’ ru pqotan ne Yutas Watan qu kni’an ni bnkis ne Tngryaw. yala’ kyan qu baqun nya’ se hbku na’ se raral. llaiqun nya’ tunux nya’ qu Tngryaw qasa i mong Yutas Watan mha, “Taru’ ru Tali’ ga mintswe’”.

“yaba’ mu ga Tali’,” smyuk ke’ lru mita’ tayal qu roziq nya’ la.

“ima’ yaya’ su? baqun su Hanako’ ga?” m’qu cikay rgyas nya’ ru tmatuk tunux mha, “Hanako’ ga lk’aya’ mu. wal moqil la.” mhoziq roziq nya’ kmal.

tuliy Yutas Watan, halan nya’ tmatuk tunux qu rrawin nya Utaw Payas ru aki nha’ rasun Pinmmoan la qu Tngryaw.

qutux balay kawas mtkali se tuqi kahul Sincyuk ru tehok Ulay qu Tngryaw. sinllwan ni mkTaiay qu Tngryaw. Buya’ son ni yaya’ nya. aw ru wal mglu ki plmukan se hugal lga, ungat squliq

sinlalu' nasa ru wal nya' si zngi uzi. qsuyan nya' Watan qu snlhong kmal ru nyux mwah se qsahoy nya' qu lalu' atayal.

“isu qu Watan qsuyan maku ga? yaqu Hola' qu baun mu cikay. sami qu mhyapas sa cipuy sami na' se raral. aw ga, wa' ini' ptna' qu alang misu hani? mouzyay saku' hkangi kni'an ni lk'aba' ru ungat qu s'uli' maki Raka'. giway thelu qu cyux zik nya'.” ‘nwahan mita' ne Tngryaw qu knian nya' se ‘laqi' na. aw ga, kia slaq ni qsuyan nya' Hola' cyux beh ne Raka' qasa qu baqun nya' linglung nanak. bsyaq maki hogal iyal, ru hbku na, iyat balay minglu ki maimama' ru qsuyan nya' se raral. mwah mbinah Ulay lga, wal m'uqu' kwara' qu qalang ru squliq mnaki se lqlaq syaw gong.

rasun yaya' nya' musa' Sincyuk, maki ki yaki nya' plmukan. yasa qu ‘laqi' misan baq mhkangi. ungat iyal knita' nya' qnxan ne Tayal se Ulay. yasa si glu ki laqi' ni Gipunki plmukan. mrkyas lru s'agal kneril plmukan ni yaya' nya'. kian uzi sazing ‘laqi' nya'. gleng ga mlikuy, ru kneril qutux. minblaq mqyanux se galang hugal. swa' lga, wal mhoqil qu yaki' ru yaya' nya' lga, myaqih qu qsahoy nya'. ini' balay mklikuy ru psqehan ne kneril nya' la. pira' kawas wal lga, mgay kneril nya'. wal nya' rasun qu ‘laqi' nha'.

mwahan nya' hnkangi se qaigalang Togeng ga, ini' nya' ‘luy. aring kya lga, mnanak qu tunux nya'. wal nya' saiqihan iyal qu qnxan nya' maki hugal. wal nya' spucing yaqih ke' qu knian nya' Sincyuk. aw ga, wal si ‘nkux inlungan nya' se ungat hhalan nya'. qutux qutux ryax mhkangi se tuqi plmukan, ungat balay blaq ne zyaw maki qsahoy inlungan nya'.

sazing bzyacing qu pinhmtan nya' mhkangi se tuqi' ru pstnaq nya' qutux tayal balay se awsa' Cikutu'. ini' pczsali iyal ne glu ta' kahul Sinsiki'. aw ga, sgalu iyal uzi lru, thwazyun nha maqut ke' ta' tayal. czbaqan nya' qu tuqi aki nya' son mha kinholan nya' ‘usa' se Ulay la. wal nya' pturing qu imu' halan gmlu turak awsa' se rgyax qasa. aw ga, ungat qu pila' sbiq nya' ppiray turak, ru wal si phkangi lozi.

si glu se tuqi qu Buya' qasa. si pkqinzyatan se galang tuqi. msina' niqun, ru stubun nya' se zik ramu ni plmukan lhngan. ktan ne squliq ga, blingan nha nniqun, krangi nya' tqes miq. kruma ga,

kyan qu squliq mu' ne btunux ru smilay na qraw gi ini' nha swali Buya' mthgiru' se naingasal nha.

mrsngsuh nha tayal maki galang mkTai'ay, qzyun mhikan ru m'uraw iyal uzi qu hi ne Buya'. ta qu lukus nya' ka ini' lahi ana qutux qasa. mstmaq ru sknuh iyal. mta' se galang balay tayal lga, mzimu cikay qu Buya' qasa la. ana gnogun ru czqren ru kohun ne tayal ga, ini' nya' sli se qsahuy inlungan nya'. bsyaq min-ungat ana qutux ke' nya' ru baq mkkal ki tayal kya'. ini' kngungu lgi nyux nya' pwahan kwara' knita' nya' se 'laqi' na se raral. "kahul si Ulay kuzing," mha nanak linglung. aw ga, musa' saisazing ryax na qu hkngyan nya', ru ptaihok Ulay la.

"ima' qu halan maku tqpah la? wal babaw kayal lk'aba' mu ru iyat mu kntan iyal qu maimama' mu. ima' uzi qu minczwe' mu?" wal qutux kawas tnkren ne Buya' qani. kruma ga, qnexan nya' se plmukan qu mhtu se inlungan nya'. kruma ga, yaqu inyaqih ne kneril nya' qu mhtu ru t'aring mknguray nanak. ru mt'yu ryaw ryaw sgatu' se tuqi mtlequn. lhngan lga, ms'ux mtubun se tanux tayal.

qutux ryax hnkgngyan nya' lozi, nyux maki se zik pinzitan la. "blaq balay behoy ne pinzitan qani, ru mkuum iyal," mha kmal nanak. 'lwan nya' qu cipuq lhyuh syaw pinzitan, ru qziun nya' hi m'abi. zyan na knian nya' se ktu ne yaya' nya'. hrhul ru ungat qu psazyu' hya'.

ta qu tayal mlu turak ru wal psyaxan lindu' ne turak lga, si 'nekux mha kyan 'lyutux nya' qu pinzitan qasa. incyugal ryax wal nha ktan ru wal si ps'qu kwara' tayal Ulay. wal nha slpu kwara', wal nha syan iyal ngungu se mwah zik pinzitan qasa, kyan balay 'lyutux cyux maki se pinzitan qasa.

1.接叔公鄧料回家

瓦旦伯公帶著萊撒下山。他們要去井上接他的堂弟鄧料回來。那裡的人在逗弄著，把他當作神經病看待。

「應該不是你打立叔叔的兒子吧，要不然爲何不直接回家呢？」伯公對著萊撒說話，他把他當作自己的兒子看待。

伯公和眾兄弟生活清苦。打路的小孩，只剩他一人。他的弟弟候喇，在大洪水中失去生命。萊撒的父親由拜在萊撒孩童時，因病而故。如今，這位家父的么弟打立，他的兒子居然出現在井上部落，他簡直不敢相信。然而，石鹿老者聽鄧料本人提到的事情，就指證歷歷地確信他來自本門。

只是他們對於不知自己來歷的鄧料玩弄了一番。

「打立堂叔的兒子還在嗎？他不是孩童時，就去新竹了嗎？他不是被他的母親帶回娘家了嗎？我久聞山上的人談及一位鄧料的人，他亂拿東西，沒有住處，也不太走正道。」萊撒想不透，他只記起打立堂叔以前生活富裕，在做日本警察，跟妻子花子住在日警宿舍。事逢日本人大力掃蕩泰雅族人。堂叔領著日警和族人和解。他安撫本門山後的族人的心，因而日本人請他在井上為他們服務。

「這些年來，我沒看過。花子在我們辦完打立的後事後，她不經我們同意便把他帶走。到現在為止，大概有卅多年沒再看過那小孩。就因為吾道巴亞斯來告訴我，在路上走來走去的人可能是我的堂弟，所以我們要去把你那位可憐的堂叔接回來。」當然，鄧料也要把自己的經歷，自己的家人說清楚。這時，伯公想到打立叔叔帶著他到石鹿和族人和解的情形。正當日本人要對石月的所有族人趕盡殺絕時，叔叔向族人直言，若不聽從規勸，我們會遭塗炭。叔叔的勇氣，得來日本人的讚歎。所有的日本軍人深信打立可以立足會所。他可以妥善照顧所有族人。

他們走了一上午，到了吾道巴亞斯家。兩人仔細端詳著鄧料。鄧料在火堆前席地而坐，沒有抬頭。

「你的名字是誰？」瓦旦伯公問。沒有回答，於是伯公從自己的身世談起。希望能讓他記起自己的祖先和親人，確認兩人的關係。

「你知道你以前住的地方嗎？」見及問起祖先親人沒反應，伯公怕他離開時年幼，繼續問著。伯公說到打入和打立是親兄弟時，鄧料抬了一下頭。

「我爸爸是打立。」他回答並抬頭看我。

「你母親呢？你認識花子吧？」他皺了一下臉點頭。「花子是我母親。她死了。」眼珠泛著淚說。

於是伯公向表兄吾道巴亞斯道謝，然後準備帶鄧料回家。

鄧料從新竹尋路回井上花了一年的時間。前山人給他新的名字。他本名是撫亞。只因在城市和漢人生活，沒有人呼他的名。而瓦旦是堂兄，一經他提醒才把沉在心中的乳名想起來。

「你是我的瓦旦堂哥嗎？我只記得候喇，我們小時一起玩耍。可是我們村子怎麼不太一樣了呢？我一直在找父親曾住的地方，但沒有認識的人。現在都是外省人住裡頭。」他去過幾回以前居住地方，但印象中候喇的水田和隔著的會所與以往不同。他住城市太久，又值年幼離開，真正和眾兄弟相處日子不多。長大成人後回到故里，山谷的部落已不能與昔相比。

他的母親隨後把他帶到新竹和外婆一起住。他對井上所見有限。只跟日本的小孩在一起玩耍。長大成人，母親為他擇偶，生了一對子女，全家和樂相處。日子過了很久，外婆和母親相繼逝世，心情糟透。夫妻關係因而受到影響，幾年之後，妻子協著兒女離開。

他曾到桃園四處找尋，一無所獲。從此精神受創，對他生活的城市感

到厭惡，而口出咒誓。但對於無處可去又感到茫然，心中自不是滋味。

二個月後，在通往竹東的道路上遇見了一位同族的人。那位尖石來的人原先不太理睬，但念於同情心，用族語向他說話。指著路告訴他往井上車子等候的地方。然而他口袋中一文皆無，於是還是用雙腳繼續走著。

撫亞沿著車道走著，沿著路乞討。累了寄在別人籬下打盹兒。有人見況，則如餵眷拋些食物。果不期然，有人卻扔頭或拿著竹苗掃打驅趕，就是不讓撫亞駐留家前。

五峰部落的人見撫亞此人又瘦又髒感到不快。他到了族人的部落時，身上的衣服從未換過，又破爛氣味又臭。見到的人玩弄著他，欺負他，他不為所動。好久沒有說過的族語，現在漸漸地可以說出口。孩童的記憶也一一呈現心中。心中自己說了一句：「我從井上來的。」然而還要花上二天的時間到達。

「我要去依附誰呢？父親過世了那麼久，又好久沒見伯叔。我的堂兄弟呢？」撫亞流浪了一年。心中有時浮出城市的生活情形；有時是那差勁的妻子。他開始傻呼呼地，而且轉成在街頭胡言亂語。夜來臨，就立睡在他人屋簷。

又走了一天，他走入隧道裡頭。「隧道吹的風很涼，這裡又陰暗。」他向自己說。他找了石牆凹處，捲起身子睡著。他感覺就像駐在母親肚子裡，溫暖又安靜。

那乘坐車子的人，車燈照住他時，所有的人嚇了一大跳。經過了三天，井上的人嚇壞了。你一言我一語地大家談論著隧道鬧鬼的事。每經過隧道時大家都害怕起來，直言裡頭住了個鬼。

2. Sllwan Nha Tngryaw

kya qu tayal inkbhul kmal ru ini' baqi kmal lga, si czqriq sinlalu' mha Tngryaw la. utu sm'ang bnkis mha "tngryaw su balay, ini' su thzyazi kmal ana' qutux ke'. kyalun misu mha son qani ga, smsyuk su tehasa, ru ini' su pong." tayal maki' se qalang Ulay, ru maki' se R'uzyan, ru maki' se Skaru ga, wal nha pongan qu zyaw ne Tngryaw kwara'. psqzyu nha ggbyan masuq mtzyaw mhngaw se ngasal. ru twangan nha pzyux iyal yaqeh ne zyaw kmal. "Tngryaw su balay, ini' su thzyazi kmal ana cipaq." son nha mha qasa tmasuq qu ke' nha' gi kuna ini' syuk kmal lelaqi' qasa ma.

aw ga, ini' kayal ana qutux zyaw ne Tngryaw qu bnkis myan. ana' glu myan uzi ga, ini' nha' klan gi yaqeh lalu' ne Tngryaw qasa. yaqu, tehuk ryax lhngan ru ini' p'abi qu 'laqi' lga, sngngwan nha'

mha wahan su kmzyap ne Tngryaw la. ihi' abi' ga, sm'ang qu bnkis. ru utu helaw m'abi qu 'laqi'. wal qzyun mngungu ru si pinhmut mspi' 'nbyan ne 'laqi' qasa. aring kya lga, pzyux nenanu' mhtu se zik inlungan nha lozi. krangi' nha 'lyutux mwah kmzyap 'laqi' ini' abi' qu Tngryaw. niqun nya' qba' ru kakay qu mngilis 'laqi'. kyapun nya' qu ini' pong ke' bnkis qu 'laqi'. rasun nya' qalang Mintuyu', bhlan nya' ne wahi se syaw gong, psgyusan nya' gyus, ru pqaniq nya' hozil ki bwak qnhyun rgyax. twangan nha ru twangan nha qu yaqeh ke', pzyux iyal tnnwan nha pinqzyu yaqeh zyaw ne Tngryaw. si nha say mha yaqeh tayal balay qu Tngryaw qasa la.

nanu' i baqun atayal wal tzyaqeh mtzyaw nanak ga, utu kmal gleng ru sm'ang nanak mha, "Tngryaw saku balay wah. hazi nyux saku qzwan mtlequn tunux la. wal saku' si pinhmut mtzyaw nanak lpi? aki' saku' si usa' syaw gong qalang Mintuyu' ru hala si tmatak kya nanak." swa lga, utu si psyaq kwara' glu nya' qasa, ru zngyan nha qu tnqihan ne qutux qasa la. swalan nha ru kmal qu bnkis mha, "nway la, nway i nyux su baqun qu yaqeh su. laxi qu zyan nasa hya' lki. laxi psnanak ru laxi pinhmut mtzyaw hya'. kwara' simu 'laqi' ga, 'nblaq linlung ru 'nblaq musa' halan mamu. blngani qu cinhmut hya', laxi kzyan Tngryaw. 'wah se zyaw balay 'wahan mamu."

kahul se mkTaiay qu yaqih lalu' qasa. si mulux ryaw ryaw si tuqi qu Buya'. pputan nha lalu' ga, ini' syuk ru biqan nha "Tngryaw" sinlalu.

"Buya', wa' su wal pyalan ne kneril su? ktwa krahu qu 'laqi' su la?" mssyuk glyun ne Watan maqut. mkkal na ryax wal ka iyat minqbaq sazing minczwe' qasa. tpucing suru qu Laisa'. ini' kal nanu' qu snbes bnkis 'laqi' hya'. pktwahi qara hnknngyan nya' ki mama' nya'. yaqih nya' smok sknux qu hi mama' qasa. si pong bnkis mkkal se wahan nha tuqi qasa. "ima' baq qu tkawan tunux ne kneril qasa. wal si 'bciq mgay ru wal nya' rasun qu mqwas Cyugak na sazing 'laqi myan."

ini' kzyup na gwagi ga, tehok se ngasal nha Pimmoan la. ta qu Irah nya' Ciwas, n-gaon nya' kpzyux phapuy ru shrkal nya' ppaima' nya' qsya. glengun nya' sinr'zyut lukus plkusan ni Swagi nya'.

“suxan lga, halay misu pturing qu pincyagan ne lk’aba’ su, snbil ni lkawtas Atay. mosa’ su minblaq kya, ru pqumah se qu tinbulan ni lk’aba’ su. babaw nya’ i minblaq su lga, halay ta’ hmkangi qu wal rasun mgay qu ‘laqi’ su.” masuq kingbyan Tngryaw qasa ki qsuzyan nya’ lga, pnqzyu ke’ la. Watan qu nyux balay smpung se qqyanux ni sswe’ nya’ babaw ryax. mqas iyal inlungang nya’ gi nyux mhtu uzi qu mintkali hugal sswe’ nya’. aring se awbih wal Gipun ga, mn-gyat mqleh qu glu nya’ se rgyax qani.

2.鄧料，這個綽號

若有人說了千百次而不聽從，人們就叫他鄧料。老人們也罵：「他是十足的鄧料，說了也白說。請這人這樣做，卻反道其行，從不聽從。」井上，白蘭，還有石鹿部落的族人都聽聞鄧料的惡行。工作結束回到家休息時，拿來討論一番，你一言我一語地加油添醋。最後，就拿「你真是鄧料，無法和你溝通」來結束談話的內容，以免晚輩反過來問東問西。

不過，我的家人從未談及鄧料的事，連我們的親友也因他的壞名聲而避之不談。只是到了夜深，小孩子睡不著，大人們拿鄧料會來捉小孩來嚇唬。小孩們更行恐懼，而亂夢一通，從此心中浮現許多莫名。鄧料像是惡魔夜裡來捉不睡覺的小孩；把哭泣的人手腳吃掉；再不，就來捉住不聽話的小孩，帶到民都有附近，用藤索把他綁在大樹，剝腸切肚地拿去餵野狗和山豬。惡行之言日積月累互傳加諸於其身，於是鄧料就等於是所有的壞。

如果有人自知理虧，便先責備自己說：「我真是鄧料，我遺傳到他的神經，我怎麼也會做事那麼隨便呢？我乾脆自己到民都有溪旁搭個寮住起來好了。」大家聽了哈哈大笑而忘了此人犯的錯。大人們於是會說：「既然他知錯了，我們就原諒他吧！大家別學鄧料，不要獨斷亂為，你們各各要好好思考事情要怎麼做，放掉粗莽，要走正確的道路。」

只因撫亞在村莊裡自言自語不斷的說話，問起姓名，又不告知他人，五峰部落的人用鄧料代替其名。

「撫亞，你的妻子為何離開？你的孩子多大？」瓦旦伯公轉過頭來問。兩個人談起往事，萊撒則跟在後頭不說話。他故意把距離拉大，不願受在忍受不住堂叔身上的氣味。只是靜靜聽大人說話。「我那知道那位頭腦不清楚的女人，她帶著怒火離開，還把上國中的小孩帶走。」

太陽未下山，一行人到了本門。他的嫂嫂奇瓦絲已備妥了食物，也燒了洗澡水和整好衣物給她的小叔使用。

「明天我來指出祖父留給你父親開墾的土地。你可以在那裡墾作過日子。等你的日子好些，我們再去尋找你的兒女。」鄧料和堂哥吃完晚餐後聊起來。堂哥開始策劃堂弟的未來。他心非常高興有了流浪外頭的堂弟回

來，因為日本人要離去之前，這個家族的人口就逐漸減少。

3. Mwah Ksyu Ghap Tani'

maki' se Pinmmoan wi qu Yutas Tngryaw. si lawlaw mhkangi' se lelahoy. kura ktan se mzboq, kura ga lhngan iyal mhtu se ngasal. ini' baqi kmal ne Yutas Watan. ana' s'angun ga, wal si abi' se qong sakaw ru si umuk tapang kya. si psqmtux linlung mita' qu Yutas Watan, yalaw gi ungat qbaqun nya' zyaw na sswe' nya' qasa. ungat ke' nya' kmal ki hya' uzi. qutux ryax, sazing ryax, qutux bzyacing, cyugal bzyacing wal, si nya' laxi kya la. swa lga, ini' cinkita' tayal la, ini' nya' skuy se inlungan uzi qu sswe' qasa. ini' pquci mha nanu' nyux su pcyagun, nanu' zyaw nyux su llungun, ru mnwah su inu'? mosa' su inu'? krangi' nya' iyat kntan tayal zyan nani hya', si sey insuna' ne behoy qu Tngryaw qasa.

wal zngyan la qu tayal qasa. wal zngyan ne Yutas Watan ru kwara' hi ngasal myan. wal si kongat se qmisan wal qasa.

“cyux hmswa' kya la? cyux inu' la? kuna wal mhoqil se tuqi lga? hzyaq balay kawas wal qani. cyux mblaq mqyanux nanak hya' ga? aw ru, 'lwan ta' inu' qu cyux mtlequn tunux nqu Tngryaw qasa la?”

lungun iyal ne Yutas Watan, ru pputan nya' nanak mha, “wal ta' spyun pi? wal tmring lhbun maku' qu yaqeh qasa pi? aaay, son nanu' la?” kyalun nya' kneril nya' Yaki' Ciwas qu snramat inlungan nya' qasa.

aw ga, si pbcicq smazyu sm'ang Yaki' mha, “cyux su mtngryaw uzi la, cyux su mnanak lnglung, cyux su si pinhmut kmal ke' kya' nanak. baqaw su zyaw nya' la. bali cipuq 'laqi' na! linlungaw nya' nanak zyaw nya'. yalaw gi, si mulux mtzyawzyaw nanak. ini' kyal ana' qutux ke' i ktan. ini' kusa' mha Irah qutux i mwah. kyalun lga, si psnanak se syaw. si pkura si tehasa tayal. ana su si linlungi ga, baqun su sson su nanu' lga?” inqruyux ru ini' hngaw lmpu kmal qu inyaqeh nya' ki Swagi' nya' Tngryaw Yaki' Ciwas.

yasa qu Irah hya', ini' sru kmal i wal nya' seqihan tayal. ru wal mhutaw balay lhbun ni Yaki' Ciwas si bsyaq iyal ini' cinkita' qu Swagi' nya'. kura' lga, skayal nya' lelaqi' nya' Ciro, ru Saita', ru Amuy. kyalun nya' Laisa' ki Yumin mha hali hmhangi' ha. hali

hmkangi' mama' mom Tngryaw. hazi cyux mqyaqeh se lelahoy la. hali mita' se gwahan nya' syaw gong 'osa' Mintuyu' qasa. wal yaqeh snpi ni mama' mamu Watan. sramat nya' iyal sswe' nya' ka cyux mtlequn qasa. sasan lga, halan nha hmkangi' la.

mbzyaq gong 'osa' qalang Mintuyu' ru mkaraw se halan ne Tngryaw qu sazing mintswe' qasa. mnkuh Yumin ki Laisa'. ktan nha pincyangan be'nux ne Tngryaw qasa lga, "takin lokah mtzyaw qu mama' qani," mtnaq mqala' kmal lha'. nyux nya' qmahon qu syaw gong. nyux nya' ttakan tatak qu kska' qinmahan nya'. hluzyun nya' ne ruma' qu gsya kahul gong. ru phapuy se beh tatak nya'. giqas na' pinpuzyan nya'. giqas na' rnamu nya' ne qaling tatak qasa. hwagan nha' mha, "mama', mama'!" ga, ungat snyuq nya'. hkngyun nha' suru tatak, tngan nha' sesyaw qmayah. ungat tayal cyux kya uzi. "wal inu' mama' qia?" mha mama' Laisa'. "hata' ngasal, halay ta' kmal mama' Watan la! mtkari' balay qu Tngryaw qasa. baqun nha' hmkangi' lga? si ga si n-goy ngasal mwah nanak ki?"

n-gon Yutas Watan se ngasal.

kya mpusal ryax wal la, mhtu Tngryaw la. nyux ms'ruX se blihun ngasal ne Yumin. gyahan nya' binah qlu' blihun, ru ms'ruX se kska' bnanng psru blihun.

hmow Tidu' 'laqi' ne Yumin mha, "nyal Tngryaw la!" mstoput mgyay kwara' lelaqi' mnaki' si khu' mnaw. wal mngungu mgyay. "pot!" mngungu mgyay wi Tngryaw gi hngzyang iyal hnawan ne Tidu'. "tong!" mha ptacing si qlu' blihun qu tunux ne Tngryaw qasa, ru wal mha, "agay, wah! quci' simu wah! wa' nanak nyux kmux qu lelaqi' qia!" sm'ang mgyay. lungung nya' ru mbzinah lozi. yalaw iyat pnongan 'laqi' kmal ana qutux ke' nqu Tngryaw qani. si qqala' ms'ruX kya' mong ke' nya'. ini' pzwi.

"nanu' zyaw su, Tng..., Yutas?" son ne Asaw, hya' qu cyux mksobeh ki Tngryaw. aring hbku' lelaqi' qasa ga, iyat nha ktan iyal qu Yutas qasa. yaqu sngungu ne yaba' qu wal nha baqun.

"iii, inu' yaba' su?" pqutan nya' Asaw. ini' qbaq kmal lgi ini' pqbbaq ki 'laqi' uzi. nyux ini' ptta' tunux nya'.

mwah ksyu ghap ru bway qitun ru tani' tmi' qu Yutas Tngryaw qasa. son mha mwah kmsyu tayal hya' ga, aki' son mha "mwah msina', mwah mket nenanu," ru aki' son mha "mwah magal." aw

gi ungat tayal mwah tbzinah kinsyugan nha' qasa hya'. pnhyun nha' trakis, qitun, ngahi', ru nenanu. krahu' ru mkbway pnuhi lga, si ga halan su pnbiq magal nanak. kruma' ga, utu ini' biq qu tayal qasa. hazi gi bsyaq iyal ryax wal lru wazyal nha zngyan la. "bali ktwa' uzi qu kinsyu ki isu lki," mha qu tayal qasa. "baha su son mha ktwa' qu hway su lpi?"

"nway mwah pbeq pnhyun nya' hya'," son nya' Tidu' yaba' nya' Yumin. mwah ngasal gbyan ru slpu ne Tidu' qu 'nwahan ngasal nqu Yutas Tngryaw.

aring ryax qasa lga, ini' kongi' ni 'laqi' qu Yutas qasa la. aw yasa qu ke' sngungu ne bnkis. blaq tunux ne Yutas qasa. lokah hi' nya' uzi. motux balay ne tayal hya'. mnayang nanak, muhi' nanak, hya' qu mrhu ne atayal balay. hya' qu ini' rngil mlu suru ne bnkis, mqutux inlungan nya' linglung zyaw, ru mtzyaw nanak, mqyanux nanak se rgyax qasa.

3.到家裡來借種子

鄧料叔公最初住本門時，只是自言自語地走來走去。有時一早就可遇見，有

時深夜才見到人。瓦旦伯公說不動他。只罵他一句，便躲到床角蓋起棉被。伯公束手無策，對他的行徑毫不知情，也無從說起。一天，兩天，一個月，三個月過了，於是伯公放棄。結果，他再也沒出現了，家人也就沒把他放在心上。沒人問起，他做些什麼？他吃什麼？他去了哪裡？或要去哪裡？把他當成未謀面的人，把他當做風的氣息看待。

我們把那個人忘了。瓦旦伯公和我們把他給忘了。他消失在那年的冬天。

「他在做什麼？他在哪裡？可能死了嗎？今年那麼冷，他熬得過去嗎？我們又能到哪裡找那位發了瘋的鄧料呢？」

瓦旦伯公左思右想，於是捫心自問：「我有夢過他嗎？他有在我的心坎撇上一回嗎？啊呀！怎麼辦？」他向妻子說出心中的煩惱。

大婆婆責怪的語氣說：「你也在做鄧料了，你心使壞，在那裡胡言亂語。你怎知道他的事，他又不是小孩子，他會看著辦的。你看，他沒事就亂跑，見到人也不理會，也從沒叫一聲大嫂。跟他說話，就側一邊，你再怎麼擔心，你知道他在做什麼嗎？」她的話落落一大段不間斷，她對鄧料小叔失望透頂。

大嫂嘛，從不隱藏內心的抱怨。但因久未見小叔，她胸口著實地沉了一下。她於是告訴她的兒女七柔，戩大，和阿木伊。然後告訴萊撒和由命。命他們負責去找。還說小叔可能在野地裡不測。指定他們從他常去的民都有那裡找。就因他們的伯父做了個壞夢，犯了堂弟很重的思念。次日，他

們於是去尋找。

兩兄弟下到民都有溪再爬上鄧料走過的路，兩位嚇了一大跳。他們看見叔叔開墾的地，同聲大叫：「叔叔好厲害！」他們看見鄧料把溪邊開墾精光，在墾地中央搭了寮屋，用竹管從溪裡拉水來煮食。廚房是新的，屋頂是新的。於是他們大聲呼叫叔叔，但沒人應聲。「他到哪去了？」萊撒問著。然後心已決定地說：「我們回去稟報伯父吧！鄧料神出鬼沒的，我們怎知道如何找起？我們只得在家裡等人呢？」

瓦旦伯公在家裡等著。

過了廿幾天，鄧料出現了。他站在尤命家門。他把一邊的門板推開，兩腳跨站門檻中央。

尤命的兒子第圖大喊：「鄧料來了！」在倉庫玩耍的小孩全都跳了出來往外跑。「拍！」鄧料也聞聲跳了出去。說是遲那時快，「咚」一聲，他的頭撞到另一片門板而「哎！混蛋！這些小孩怎這樣嚇人呢！」他嘴上罵了幾句。然後想了一回，又轉頭回來。我們沒聽過他的聲音，我們只得呆杵在原地不動。

離最近的阿紹問道：「鄧--，叔公，你有事嗎？」從幼小時，我們鮮少見到他，就只有大人們拿他來嚇我們而已。

「你你你父親呢？」他問阿紹。他見了我們，又不相認識，話也說不上口。

叔公來向我們借些種子。與其說借東西，在山裡的人，應說是「要或索取」，或說是拿東西來的。因為沒有人會還回借去的東西。人們把種子播好，長成後，你要自己向他索回。而且通常都不會還回的。因為日子久了大家都會忘記了。他人會說：「我借的東西又不是很多，那恩惠能算得了多少呢？」

「沒關係，他拿去就好了。」第圖向父親說明叔公鄧料來過家裡要些種子後，尤命向兒子說。

從此，我們不再畏懼叔公了。原來那些只是大人用來嚇唬小孩的技倆。叔公人很好，身體硬朗，是位勇士。自己墾地，種植，做十足的泰雅人。他從來不黏著大人的後頭做事，有自己的思想，自己奮鬥，自己過生活。

4. Musa Pbhul

“你叫什麼名字?” ini' nya' syuki qu nyux Kinsat maqot qasa.

“你在林班地蓋房子嗎?” si tmlux kya' qu Yutas Tngryaw.

“你知道在林班地開墾是犯法的嗎?” ini' nya' baqi smyuk ke' ne Kinsat qasa. ru pqutan ni Tngryaw mha, ”nanu' mha su? nanu zyaw nyux su skal? wal saku' bhlan?” aw ga, ini' baqi mong ne plmukan ke' qasa uzi. bsyaq nha maqut ke' ne Thailu ga,

ungat qu wal sykun ne Tngryaw.

nanak “nanu mha su?” qu ssyukun nya’ maput lozi. wal nha si rasi Sincyuk qu Yutas la, halay maqut ne Hogeng kya la mha Kinsat ki Plmukan Kanlinsyo’ qasa. ini’ nha’ thyazi kmal ki.

bnkis ne tayal balay qu Yutas Tngryaw. ‘mumuk bosì’ kinbalay nya’ kyahil ne mit qu tunux nya’. cinhawak ritan tninun nuka’ ne atayal se raral qu nyux nya’ plkusun. ‘mukan nya’ ne hlus nanak qu kyahu’(bgah) nya’. wal galan Kinsat qu pucing hya’. aw ga, nyux nya’ bhlan snu ne tokan na’ qu ktu’ nya’. si bbaqi se sinbaitaq pucing kya. mqalux kwara’ hi’ nya’ ru rgyas nya’. ktnan plmukan se tuqi ‘osa’ Hogeng lga, si ux ux mkzi suru tunux nha’ mgyay. iyat nha kntan tayal balay aring se raral. si mulux snr’us kmal mha,”這是什麼人? 哪裡來的?” si nha ga khaisip(qinzyatan) nyux kyapun Kinsat sqa la.

tehok se ngasal pqutan Hogeng lga, si qala’ mita’ si qnryang ru rnamu ngasal qu Tngryaw.

“你叫什麼名字?” maqut qu cyux mtama’ se wagiq thikan qasa.

“你有在林班地墾作,蓋房子嗎?” mtmaq ki kinsat maqut qu plmukan qani. aw ru, mtmaq ini’ syuk ke’ uzi yutas Tngryaw. pzyux qu wal nha’ paqut Yutas ga, ini’ baqi nanu’ wal skal ne plmukan qasa qu Yutas. cyux mkkal nha’ nanak qu plmukan, ru cyux nha’ ini’ qbaqi mha son nanu’ kmal qu qutux tayal qani. posun nha’ ngasal bnhlán Yutas qasa lozi. cyugal ryax wal la, rasun nha’ se ‘nwahan qasa lozi. pqutan ne saxa’ ini’ ptmaq plmukan. ini’ syuki ne Tngryaw. posun nha’ se knian bnhlán qasa lozi. kya hazi obeh sazing bzyacing ru ini’ nha’ baqi maqut ana qutux ke’ lga, ssatu’ nha’ ngasal la. kya nha’ wal kyalun mha laxi usa’ tatak lki. aw ga, tehok qalang Ulay qu Yutas Tngryaw ga, ihi’ musa’ se tatak nya’, ihi’ musa’ mita’ pnuhi nya’. wal yaqeh iyal inlungan nya’ gi wal qriqon kwara qitun nya’, wal mstmaq qurip nya’, wal mkzyay tmi’ nya’ la. yaqu tatak nya’ ini’ kzyupi ne ‘tayal. kengun nha’ mzung. nyux kyan na’ qu trakis hya’. halan nya’ magal qsya ru phapuy kya la.

‘naras saku’ yaya’ mu se qmayah ne Yutas Tngryaw se qutux ryax. musa’ sami ksyu pnuhi nya’. qapun myan qitun nya’, lmon myan cikay ngahi’ ru sehoy nya’. ru puyun myan gbyan, niqun

myan qu nagal myan qasa. aw ga, ini' myan ktay kya qu Yutas. ini' myan baqi wal kyapun ni Kanlinsyo' ru wal rasun mhul Sincyuk qu yutas qasa. alay myan mngungu mtlqing musa' mqoriq pnuhi nya' se syaw tatak qasa. si sami pk'tali' mhkangi' ru ini' sami phngzyang se zik k'man thwaihway musa' ksyu.

bsyaq ryax wal lga, pongan myan pinqzyu ne tayal mkyahu' mha wal kyapun mqoriq Lingpang Tngryaw la. si psnanak linlung qu bnkis, ini' nha' qbaqi son nanu' maras ngasal qu Yutas Tngryaw. ini' nha' baqi cyux inu' uzi. ini' kzyan se raral mnanak ru ini' cinhtu ngasal kreryax qasa. qenah yaqeh iyal inlungan nha' gi yaqeh balay plmukan hya' mha kwara' bnkis. ini' ta' bqbaq ki tayal plmukan ru thailu. sson ta' nanu' qu zyaw qasa la. si mulux maqut tayal ru hnkangi' tayal se Gokosyo'. aw ga, ungat tayal baq qu zyaw qasa.

4.身陷囹圄

「你叫什麼名字？」叔公沒有回答警察問的問題。

「你在林班地蓋房子嗎？」叔公靜靜地不言。

「你知道在林班地開墾是犯法的嗎？」他無法回答。之後他回問：「你說什麼？」

你指的是什麼？」可是平地人更不明白他所說的話。用國語說話僵持了很久，鄧料沒發一語。

「你說什麼？」最後又說了一句。他們做成結論把他送到新竹，讓法院來處理。

鄧料叔公是泰雅巴萊，他頂著羊皮縫製的皮帽，穿著芋蔴織成的長掛，下部僅用長布遮住。警察把他的開山刀收了起來，但腰際拴著背袋繩索。一眼便知原來繫住著長刀。全身包括臉都黝黑。平地人在法院的通道見了，沒人不側著身走過，很不屑地說：「這是什麼人？哪裡來的？」他們都想成警察捉來了一位乞丐呢。

到了法庭，鄧料叔公只顧著向牆和天花板望著。

「你叫什麼名字？」坐在庭上的法官問著。

「你有在林班地墾作,蓋房子嗎？」這位法官問的和警察一樣，鄧料一樣也不回答。還問了一堆，叔公弄不清楚的問題。庭上們討論一回兒，問不出所以然。於是遣回看守所。三天後再提，換人問了，沒有結果，再遣送看守所。過了兩個月，問不出所以然，於是送回井上。並約定不可再回墾地。然而，鄧料一下車子，馬上回到他的土地，去巡視他的田野。很遺憾的是，玉米被偷的精光，生薑爛掉，絲瓜乾枯。只剩寮屋未受人入侵，小米還在。他把水接來，開始煮食起來。

母親在當中的一天，帶我去向叔公借東西。我們摘了幾根玉米，挖了

甘薯和芋頭，帶回家做晚餐。那時我們並未遇見叔公。我們不知道他為林務局人員送到新竹去關。我們還煞有其事地在寮屋附近躲著借他的東西。我們用膝蓋在草堆中爬行著，沒有發出一點聲音。

經過多日，山下的人傳來了鄧料叔公因偷盜林班地而被關的消息。大人們開始煩惱，伯公也不知所措。這回不比從前，大人們認為法官更不好對付。他們沒有熟識的平地人可以解決。只得向鄉公所人員問，但沒有答案。

5. Mwah Tqru Cimu'

“Yumin, ksyugay ta' cikay cimú' su ha?” ini' syax wagi mzboq ne ryax qasa ga, cyux maku' pongan mkkal se bthang yaba' mu ki squliq. mwah pksyu lozi qu Yutas Tngryaw. wal magal cimú' se cyaranse' yaya' maku, ru biqan nya' cimú'.

“ima' wal kmzyap isu'? naras su nha' inu'? nanu' qu wal nha' skal? nanu' zyaw ggalun nha'? mnaki' su inu'? pira' ryax wal su sqasa la?” pqutan yaba' mu 'nwahan ne yutas. ktan yaba' mu nyux plkusun lukus plmukan qu mama' nya' qasa. giqas iyal. ru inqtuxun nya' maqut. zyan ne hya' qu plmukan maqut Yutas se wal qasa. blaq gi mtmaq ke' pkyalan nha. baqun mong ni Yutas Tngryaw.

“ini' mu baqi.” bsyaq lga, si say ne Yutas Tngryaw mha qasa smyuk. mhngaw kmal ru mkkita sazing qasa. ini' snhi ne yaba' mu qu ke' nya'.

“blaq niqun mami nha', pzyux ramat mniq nha' uzi. biqun saku' nha' lukus. aw ga, wal nha' sbuling cinhawak mu, wal nha' lqingun pucing mu. pglu saku' nha' turak mwah smatu' ngasal.” wal mqruyux pzyux cikay ke' skal nya' la. zyan ne tayal mnwah mcisal twahiq iyal, zyan ne bsyaq iyal 'nwahan nya' mgnaw ki lpyung nya'.

“aw ga, ima' mnwah mquliq pnuhi maku?” yaqeh cikay rgyas nya' maqut. wal si pskura suru msazyux yaya' mu. 'nwahan myan ksyu cikay qitun nya', 'nwahan myan gmhak qu ngahi' ru sehoy nya' se wal pbhul ryax qasa. zyan se hera' 'nwahan mquliq ne yaya', ru nyux halaw 'lwan ne kinsat. halaw kyapun ne kinsat.

“yaqeh balay qu tqes plmukan qasa. si mulux mha wal saku' mquliq Lingpang. kmal mha wal mu qliqun rhzyal nha. aw ru, si mulux maqut ne iyat zyaw balay. baqa lha' qu cinrhzyal qasa la.

se knwan mnaki se rgyax qani qu plmukan? wa' si mulux mwah mingat rhzyal ta' tayal lpi? si saku mha tqzi hugal lru, wal mkzyay kwara' pnuhi maku.”

“mozay hnkanhi ni mama' Watan isu la. bsyaq lga, wal myan pongan snatu ni mrhu maki Gokosyo' kmal. wal su bhlan la mha. aw ga, ungat balay baqun myan ki mama'! halay misu hnkanhi hugal mha Laisa', swa lga, si mulux mtama' se raka Ulay. ungat ana qutux zyaw baqun nya'.” sblequn ni Yumin qu inlungan ni mama' nya' qasa. quna nya' baqun mha pzyux iyal sin'inu nha balay.

“nanu' si saku qnguciq mlu se kinsat plmukan. posun saku nya' se qasa, pwahun si nya' sqani. nanu' si mulux mthgiru se krahu ngasal nha.” pcyunaq nya' tuzyuq nya' se kyahu haga', ru kmal mha, “syau saku nha se cikuy 'byan. kya qutux mwah smatu nniqun maku. psqitan saku nha senunux, ru posun saku nha mema' se lubun pema'. ini' saku pkkal ki lha'.”

si saku' tmlux mong se sakaw 'byan mu. ini' saku phngzyang ana qutux. cinay balaq inlungan mu gi wal mu baqun kwara' zyaw ne Yutas wal ryax qani la. wal mhhwah kwara' ngungu mu se Tngryaw la. wal mhwah kwara' pinqutan mu se qsahoy inlungan mu nanak la. nway la, nway gi nyux ta' pongan hngzyang nya' ru nyux mqyanux sqa na'. ini' kzyan se ryax wal qasa, mozyay hkangi' ne bnkis, mozyay maqut squliq mha' laya' mamu ini' kta' aiinu' qu Yutas Tngryaw qasa, kal sami cikay ha'?. mwah loy kmsyu cimuh' misu' qani ga, mzimu ru mblaq inlungan mu uzi la.

5. 又回來借塩巴

「尤命，借我一些塩巴，好嗎？」天未亮，我聽見有人和父親說話。是鄧料

叔公又來借東西。母親到廚櫃中拿一些塩巴給叔公。

「是誰把你捉走？他們把你帶到哪裡？他們說了什麼？他們要什麼？你住哪裡？你在那裡幾天？」父親問起叔公行踪。又見叔叔身穿平地人的衣著，便一一地問。好像法官一樣。還好他們操相同的語言，鄧料叔公完全明白。

「我一概不知。」鄧料叔公想了許久，就蹦出一句。兩人於靜了一會兒，父親不相信他說的話。

「他們的東西很好吃，菜也很多，他們還送我衣服穿。可是，他們把我的長掛，連同長刀都拿走了。他們讓我坐轎車回來。」他的話加長了，

好像是去了很遠的地方去玩，更像去探訪好友好幾天回來。

「可是，是誰把我種的東西偷光？」他的臉變的兇惡。母親立刻轉身向後，不好意思，因為我們在那時間曾去借過他的東西，我們拔了甘薯，芋頭。母親青現的好像面對著昨天發生的事，現在為警察發現，要被捉走似的。

「平地人亂捉人，他們說我偷盜林班地。盡問些無聊的問題。可是，土地怎會是他們的？，他們何時曾在山裡？他們怎麼可以隨意搶我們的土地呢？他們把我關在牢裡太久了，我種的全都枯死了。」他為母親圓了場。

「伯父找你好苦。最後我們聽到鄉公所鄉長托來的話，說你被綁起來了。但是我們束手無策。萊撒說要下山去找，最後，他也只能在井上附近找。我們莫可奈何。」尤命跟堂叔說些好聽的話，好讓他明白全家人都相當擔心。

「我就笨笨地跟著警察走。他們把我送來送去，在法庭來來回回。」他向駁坎下吐一口水，繼續說：「他們把我關在小房間，有人送飯來。然後剃掉我的頭髮，再帶我到澡堂洗澡。我一句都未跟他們交談。」

我則屏住呼吸躺在床上聽著，沒有出聲。心中又增加許多叔公的事蹟於是我一點都不再畏懼了。現在心中雖然還存在更多的疑問，但還是算了，他現在好端端的。不像前些日子，大人們像是熱鍋上的螞蟻，找了老半天，也問了所有的人是否曾遇見，請通知我們，好嗎？如今，他又來到家裡借些塩，我的心也寬了許多。

6. Wal Rasun Mkrkyas se Hongu Bhay, Wal La!

wal yaqeh iyal inlungan Yutas Tngryaw se mhoqil yaya' nya' ryax wal qasa. ru yaqeh iyal lozi se wal mgyay maras 'laqi' nqu kneril nya'. baqun Yutas maku' qu gaga' ne atayal. nanu si ga se psnanak ru qnguciq ke' lga, utu ini' wah inlungan qu yaqeh zyaw lma. zyan atayal ita', si tama' mita' plmukan, ru Thailu, mwah mingat rhzyal rgyax ta'. mwah tmutu' balong, mwah mingat qmazyah muhi nasi' ki uca'. mwah pinhmut sintuqi krahu' wahan ne turak nha', mwah mpanga' qhoniq tnutu' nha'.

“ru knal nqu squliq qasa ana' qutux ke' mha ksyugay ta' pi?” Impu se zik inlungan nya' nanak Yutas Tngryaw. mtama' se babaw btunux mita' pnuhi nya' se qmayah nya'. nanak behoy si thwaihway box box zmup se rgyax. mtnaq mlu ki insuna' nya'. mtnaq ki insuna' ne yutas Tngryaw. wal ini' kal ana' qutux ke'.

“ima' pbzinah qu ramu ne rgyax, gyus ne rgyax. nanu' niqun

ni atayal se rgyax qani la?” qmtux iyal qsahuy lhbun ne Tngryaw linglung. aki nya’ ini’ baqi smru’ hi nya se babaw btunux. bnkis balay la qu Yutas. ini’ nya’ baqun tpiray qu qnxan ita’ tayal. nanak yaqu nyux nya’ ssli se qashuy nya’ qu mtpiray se tunux nya’.

“baha ini’ pgay qu qlimu ne lkawtas ta’ lpi?”

“long, long!” hngzyang qu kinhozyan plmukan tuqi’, wal nha ssawan kwara qsnu rgyax la. koxun ne ‘lyutux ne lkawtas ta’. wal mgyay, iyat ta’ biqan ne lkawtas nniqun ta’.

“nanu’ ‘lwan ta’ la? nanu’ rranga’ ta’ ‘laqi’ la?” mrrngil iyal ‘buk ne hi nya’ kmal ki rgyax nyux nya’ tnga qasa. tmnga pinqmahan nya lozi. tmnga se snian inlungan kayal. smyax iyal, wal mzuy mlaka’ qu plqoy yulung. wal tmatu tunux ki llyu ne qoran. blaq iyal tnga mhtu se babaw ne qsya gong. wal mtalah pn-gyan ne wagi qu bway trakis pnuhi Yutas. thwaihway la kwara’ minqyanux. thwaihway la insuna’ ne rgyax. yasa qu snbil balay ne bnkaisan. yasa qu blaq balay ne zyaw ssbil ta’ ‘laqi’ ki mha se tunux Yutas.

“wa’ nanak qu spi’ maku? betunux iyal ktan mu qu lk’aya’ maku, mwah czbeng qba mu. ru rrasun si nya’ ngasal.” wal nya spyun lk’aya’ nya. mwah maras Tngryaw musa’ ngasal balay ne bnkis ita’ la.

“mhkangi sami se mkrkyas tuqi aring kayu. hazi saku cipoq na, ru syan nya’ rngu hmuluy mkrkyas.” bnkis balay wi qu Tngryaw la ay! ini’ thozyay mhkangi’ se tuqi halan nya’.

“ihi’ cikay usa’ tmapeh kwara’ sswe’ su, Laisa’. hali magal qu mama’ mamu Tngryaw. wal tpihun ni lk’aya’ nya’ hazi la. kya sesazing ryax ungat insuna’ nya’ kya la.” mqqoh iyal ke’ ni Cisal, kneril ni Laisa’. mhtu wagi lga, wal mpanga kiri qu Cisal. wal mqutux nanak se gong Mintuyu’. aki musa pbiq cikay pnuhi ni Yutas nya’ Tngryaw. yasa se mhoqil qu tmi’ ru twil ryax ‘bagan qasa.

t’aring hga, kaingu nya’ ps’ang qu Yutas Tngryaw mha linglung Yata’ Cisal. aw ga, soyan nya’ balay qu krahu ru ssbin qu pnuhi Yutas qasa. cyux tgyah qu blihun ne tatak Yutas uzi. hwagan nya’, kuna i pswal miq cikay nniqun nya’ mha. ana nya’ incyugal hmow ga, ini syuk. halan nya’ mita’ se zik tatak, ru nyux m’abi’ se baga’ nya’ qu Yutas. tliqun nya’ ga, ini’ pzuy ana qutux.

swa lga, wal si 'nkux mqzinah mgay ngasal kmal mlikuy nya' Laisa' la.

yasa qu nyux saku' mqwas biru' tspayat kawas se pqwasan biru' qalang Ulay. wal zyan wal stmoan cimu' se pangih mu qmtux iyal inlungan maku' mita'. wal phangal ne yaba' mu ki mama' mu qu Yutas qasa. wal mtglu mkaraw se hongu' bhray yaya' mu ki yata' maku uzi. halan nha 'mbul se buqul kska' tuqi 'osa' R'uzyan. sr'un maku' boq roziq mu, ini' saku' ngilis gi nyux kwara' seto' glu myan mita' se beh qasa.

“ima' wal phangal qasa? kahol galang inu'?” ini' nha baqi ima' qu wal halan smatu' se buqul qasa. ungat tayal qu pputan nha.

“laxi kita' ita' la, psaniq qu si mulux tmnga mhoqil tayal ru ini' usa' smatu ita'hya' ki!” kmal Acin. kuin ki mtswe' nanak, si sami pqyaqeh se syaw ngasal pqwasan. wal Yutas myan la, wal la tayal balay Yutas qasa. musa' mstnaq ki lkawtas ta' se hongu' 'lyutux qasa la.

“talagay laqi' ne Yumin, nyux ta' mkita' se kinholan maku qla. bsyaq saku linlung mha mwah si ptatuk tunux ki lk'aba' maku Buya', son nha mha Tngryaw qani. mhway simu ptkawtas simu kawas qani.” msboq zik roziq ni Yata' Umi kmal se wahan saki nya' mglu pslkawtas. pslkawtas sami glu myan ryax kawas sqani ga, mwah wi laqi' laqi' ne yutas Tngryaw. Yata' mu qu cingay snramat nya' ru krngu nya' ming qba mu kmal se kni'an nya' Togeng. mzimu iyal kwara' bnkis gi nyux m'bu' se qalang qani. syan nha blaq gaga' qu pslkawtas kawas kawas mwah.

6.扛上鐵線橋，向上走了

鄧料叔公在母親過世時，嚐受了煎熬；他的妻子脇著兒女離開，心徹底地碎了。但泰雅的他懂得傳統。他用無言去抗爭，他與眾不同地使其心不惑。我們泰雅不也是靜默地看著漢人佔領我們土地，掠奪森林和墾地來種植梨和茶。再不就是把路開的大大的，任其卡車載走了我們的樹林，是吧。

「那幫人曾說要來借一下嗎？」鄧料叔公心懸念著。他在他的墾地的大石上坐著思想。山風輕輕的吹，配合著他的呼吸，盡在不言中。

「誰來修補山林的血和腸，山上的人要依靠何物？」鄧料胸口嚐到苦味，險不能在石頭上撐住自己。他老了，他沒能力改變泰雅的命運。只有把它放在心上糾纏。

「祖靈怎麼不跑呢？」

「隆，隆！」路還是開著，它的吼聲驚動山林山獸，嚇走了山神。祂

們都走了，祂們不再給我們任何食物了。

「我們能找到什麼？我們能拿什麼給下一代？」他用潺弱的身軀對著眼前的山林說著。望著田野，再望著心想的天空。晴朗的天空飄過一片白雲，配合麻竹梢輕輕地點頭。倒在溪面上霧是好看。叔公曬舖的小米呈金黃色。所有的景緻都緩行著，緩緩的呼吸著。那就是祖先遺留的東西，那是祖先送給子孫們最好的東西。

「我做了奇怪的夢嗎？母親看起來好美麗，她前來牽著我的手，把我帶回家。」昨日夢見母親將鄧料帶回祖先的地方。

「我們牽著手向上走去，我可能太小，她拖著我走。」鄧料已經老了，他無法走到他該去的地方。

「萊撒，快去召集你的兄弟，去把鄧料叔叔帶回來，他已蒙親恩召了，他可能死了兩三天了。」萊撒的妻子奇撒兒急忙地說。她在天亮時，背著竹簍一人前去民都有溪。她想要到叔叔那裡摘些食材，那裡的絲瓜和黃瓜都熟了。

起先，她害怕受到鄧料叔叔會責備。但她中意叔叔種的又大又甜的瓜子。叔叔的門是開著的，她就大聲喊叫，希望能得到允許。我叫了幾聲，沒人應著。於是她提起神進屋去看，發現叔叔沉睡著。她用手搖醒，沒有動靜。於是她驚嚇地狂奔回家告訴她的先生。

時間到了我上國小四年級，我的心如灑過鹽的傷口一樣地楚通著。我望著叔公被伯叔父親們扛著，母親和嬸嬸們跟在其後，向著鐵索橋上去。他們一行人要把叔公帶到白蘭途中的墓地去。我忍住眼中的淚水，我不想讓身旁的同學察覺到異狀。

「誰被扛著？從哪個部落來的呢？」他們沒人可問，也不知道怎麼一回事。

「別看了，自家人沒送行還看是犯忌諱的。」哥哥把我止住。只有我們兄弟心情盪到谷底。我們的叔公走了，真止的泰雅人走了，他要和祖先在彩虹的一端相會。

「感謝天，我哥尤命的兒子，我們又在祖先曾居住的地方相見。我自小就懷念著我的父親撫亞。他們所說的鄧料。還好你們祭祖。」我的姑姑烏米前來參加祭祖。今年，我們一家人祭祖時，鄧料的兒女一同前來。姑姑緊握著我的手談到她們住桃園的現狀。大人們也興高采烈地歡迎，就約定每年此時都要舉行祭祖

作品評論

曾作振 | 評論
原住民族文學作家

評26 Yutas Tngryaw
【小叔公鄧料】

biru qani hya ga,zyuwaw na sraral qu nyuw nya sbiru qanihya, nanu yasa qu musa skita squ zyuwaw na nyux nya spnqzyu qani smpung knita maku kung hya ga, yaaqu kay na kkayal naha qu ‘nblayqun maku mita, ru yaqu kkayal nya qutux qutux kay, ini ga cyuw mtkari ini ga hzyuci qu kkayal nya. sawn maha blaq na pinqzyuwan hya ga, skita squ mutuw baq maras sa inlungan nqu squliq ka lmpuw sa bnrwan naha, ru qinbbaqan naha miru sa baq balay muluw sa kkhzyuci na kay, ru mutuw thuzyay maras sa inlungan na squliq. thuzyay balay maha qasa lga, yasa qu sawn maha baq balay miru sa pinqzyu zayzyuwaw

這是一篇短篇小說，所以不得不以故事的情節來做評論。

本人向來主張對泰雅族語的構詞與詞彙的正確性比較講究。

一則故事之所以會感動人，是從故事中語言表達的情感所流露的情境，以及他在對話中巧妙的左右讀者的情感，影響閱讀者的情緒。

能夠達到這樣，就是好的作品。

Skita squ mniru biru qani ga, inibalay pzyang baq kay na Tayal, ungat balay qbaqan smhzyu bnrwan nya qani.

作者族語的能力老實說實在不好，很難從作者的族語文筆中做出修正的動作。

skahul sa musa thuzyay maras sa inlungan squliq qu pincbaq nya sa Tayal mita ga,

aki balay balaq balay na pinqzyuwan qani hya, qnhriqun maku balay hya ga, wal yaqih sa ini pintayhuk qu kinbbaqan nya kmayal kay na Tayal, nanu yasa qu ini nya baqiy smpung qu kinblayqan na pinqzyuwan zyuwaw qani la.

對於文章的文學性，這應該是是一篇非常好的小說題材，可惜的是壞在他在族語的程度不是很足夠，因此無法完全掌控故事中的悽美。

Taqu minkahul sa In-nlung nanak na tunux nya kbalay sa pinqzyuwan nya qani ga,aki balay baq mrmaras sa inlungan na squliq ka Impuw sa biru qani, ru aki balay pzyang balay blaq na qutux biru na pinqzyuwan qani hya. skahul sa binzyuagan nya sa biru na pinqzyuwan qani mita ga,cingay kin wayal nya syan balay inlungan qu zyuwaw qani.nanak su balay wayal nhriq sa kkayal kay Tayal nqu mniru sa biru qani ka ini balay pntayhuk, ungat qbaqan rmaw hya qani la.

這一篇故事情節的創意性如果從中文的表述來說，絕對會是非常能帶動讀者的情緒，也必然會是極佳的作品。針對題材的選擇來看，作者是非常的用心，可惜的是作者本身在族語的能力上實在欠佳，因此實在沒有辦法可以幫助。

Punal¹

“Ungaa! Ungaa!” Haiza hubuq a tan-a-un tu tatangis haan huhul. Tispalkav amin a masabaq haan huhul ta tu bunun. Tupa bai ki na taus-uvaz-az tu pinilumaq tu: “ Mintamasaza kis-ing! Na aunpu duk su-u ka tian, hia! Na munhapavin a uvaz-az un.” Kikilim a bai ki kaultikis tu na iskulut i silup uvaz-az ta. Lusqa tas-a tinghui maqtu ispalsiuq lumaq. Maskalun a bai ki duma binanau-az tu, isaq in a kaultikis a? Kavava-i laupa kau mapunzaku-an, na iskulut zaku silup hubuq tun.

Masamu ka banananaz siin uvavaz-az saduu kis taus-uvaz-az a binanau-az. Qasivung a banananaz siin uvavaz-az haan sapalan maltakzang, ma-aq a uvavaz-az a kamingmiing paqaqainan pisqaitmal. Ma-aq a tama ka ihaan baning mapisdua ki sapuz tu na ispisqati ki danum a na ispalingaul i laupang taus-uvaz-azun tu hubuq ta.

Laupang a uvaz-az a taus-uvaz-azun, siza-un bai ka lahit maqaltum haan nata daisiq. Ma-aq a uvaz-az a bananaz, vistuvistu ka vakal siin ima, niamniam a ngulus tu na asa ma-un. Tupa-un sia hubuq ta ka ngaan tu Manan, Istasipal. Maupa ma-aq istaa ka tama tu tama ka tupa-un tu Manan, ispatinahaan naipa aki istaa matingaan. Manahipdaingaz a tastulumaq, maupa haizin ingtaa maikingna. Tupa-un istaa tina ngaan tu Ali.

余榮德

臺灣基督長老教會東光教會牧師

Takivatan Bunun

丹群布農語 | 短篇小說 優選

¹ 乃指山頂崩塌後所形成的地型或地貌。旨在說明原住民族原本是臺灣土地上長期居住者。經過了許地多殖民帝國的統治，包括近代漢人(包括外省人、閩南人、客家人)的侵害。臺灣原住民族長期地，無情地被欺侮、壓詐、剝削與汗蔑，族群尊嚴的失喪已經到了極致。許多族人常因殖民帝國的統治含恨而死。今日的臺灣原住民族，原本有如一壯麗的山河，現今所留下的，卻是一層又一層被剝離的痕跡，早已不是原本的面貌。令人不勝唏噓！

Taldaing in a Manan. Madia istaa ka tustus tu tais-aan, sasapat a bananaz, sassapat a binanau-az. Alhaiza nainka tu mamas-an a tustus tu tais-aan. Mupa haiza tainusdusa-an taus-uvaz-az tu tais-aan. Masamu qabas a Bunun is tausdusa taus-uvaz-az, tupa-un a tainusdusa-an tu uvaz-az a tu mininpakaliva, ma-aq i ni-i tu patazun a na ki'haz i tastulumaq. Siza-un i madadaingaz a tainusdusa-an tu hubuq a makautbuq haan vanglaz mapanqanu. Tupa madadaingaz tu: "Ma-aq is patazun in a tainusdusa-an a, na ni-i in a tastulumaq siin tastusiduq inpakaliva-an." Maupa minpakaliva dau ka tainusdusa-an tu uvaz-az a, qanitu dau nainka..

Dadasun a Manan a ki tama istaa munludun qanup, isnava-an naipa qanup, pinanamun naipa ki tama istaa papalkatiti. Tangus isnava-an malqatu, uu ka isnava-an in malhaqu haqubantas, haqumusqut, haquludaq, haquqaltis. Kamani-i ka tina maskalun i Manan ta, maupa sisdangun naipa tama kis malkatiti. Nanu qabas ang tu ni-i ka bananaz ilumaq kuzakuza, kaupa munlibus qanup a kuzkuza-un i banananaz. Ma-aq dau ka binanau-az a, ni-i tu maqtu matiduu ki busul, via, haqu, davaz siin is-a-ama titi tu bataqan. Ma-aq dau ka bananaz a ni-i tu maqtu matiduu ki istitin-un hulus tu qaimamangsut, ni-i amin maqtu ihaan pipit-ai-an mapit-ia ki qaising siin mahanat i sanglav. Na tisbang dau.

Madia nai ta quma unquma-un, masuaz nainka maduq, lamuqu, sumsum, salaaz siin tai. Ma-aq i na manatu in i maduq a, munanau ki дума bunun tu mindangaza ang kuzakuza, qanglas a Bunun mapalupaiv i дума bunun tudiip is manatu nait kamaduq, muskun i taimiquma ta kuzakuza. Taqu-an a Manan a ki madadaingaz tu: "Asa asu tu qansaipun amin a isqaqanup, na tudiip asu maqtu issiza ki binanau-az." Miliskin a Manan a tu: "Uvaz-az ang saak, asni-i ang issiza ki binanau-az." Masingav naipa madadaingaz tu; duuq i maqtu kilim i дума tu kuzkuza-un, qalmangav a isqaqanup.

Misnannual a tama tu tinan-a isia Manan ta tu qalinga. Antalam a tama Tupa tu; "Minannual tu uvaz-az, tisbangaz, na ma-aq su-u ka kuzkuza-un? Nanu ata banananaz tu qaqaanup saipuk i tastulumaq." Ni-i ka Manan a taqu tama ki iniliskinan istaa tu asni-i ang naipa issiza ki binanau-az.

Minsuma qan a issia Lipung² a sasbinaz mulumaq masaivut i

² 日本國或日本人的名稱直譯。

lumaq nai ta, tupa-un istaa ngaan tu Macimutu sang. Saduu naipa Manan ta, matumasihal istaa. Masingav a Macimutu sang a ki tama Manan ta tu: “Piaq in sia uvaz-az tun a qamisan?” Tupa tama tu: “Na haizin tu mas-anqannuum qamisan.” Ma-aq tudiip a tus-a ka, palkapataz a Lipun i Amilika pasanpanaq, mavai sia Lipun a banananaz a minhamu pasanpanaq. Paaq pu-un paisnahaan nainka duma tu dalaq kilim i talmamainduu tu banananaz siza masius inai ta taisang.

Ni-i tu talpia, muqnang a Macimutu sang a minsuma mulumaq. Mapunhapav i patasan tupa tu: “Issia naipi Tinnuhika³ tu paitasan, ma-aq dau ka uvaz-az su-u kun a, na siza-un i Tinnuhika mapin-uni taisang Lipung.” Miliskin a Manan tu; unin ang i na siza-un Lipung mapintaisang, nani-i ka tamatina laupa dau maqtu siza ki binanau-az painaak.

Palisnulu ka madadaingaz a tupa amin tu: Talmainduu in a Manan un, asa ata tu kavavaa kilim i bunun, biao is tuza tu siza-un in naipun sasbinaz mapintaisang. Paaq pu-un kavavaa nainka masingav i bunun, mapa-is-av. Tupa-un sia Manan ta ka binanau-az a ngaan tu Tuhua, Tanapima. Talbinau-az a Tuhua, manau-az tu madaqvasdaqvas, dusaqamisan mapaqaais i Manan ta.

Manahip a Manan a mudaan muntaisang, siqu ka Tuhua lusqa ilumaq malmiliskin i Manan ta. Duanduan a Manan a kis pulumaqun papal-uu, manahip nainka pakatuszang undusa-an. Haiphaip in ti, anbut in a Tuhua, taus-uvaz-az tatini bananaz tu uvaz-az. Ispatinahaan tama tu tama ngaan matingaan tu Talima. maupa ma-aq naipa ka tainustangusan tu uvaz-aznanaz.

Siza-un in i Lipung a Manan a mapintaisang, pusaupa-un naipa haan itu-Tauluu⁴ tu dalaq, minhamu Lipung palkapapataz i Tauluu pasanpanaq haan ning-av. Asni-i ka Manan a minhamu pasanpanaq. Miliskin a Manan a tu; ma-aq saak tu bunun a, ni-i tu Lipung, lusqa saak iskalunan i Lipung tun papasanpanaq i Tauluu, lau qau saak na musqa in lanahaan duma tu ning-av ti mataz. Na maku-aq naak a qanitu musuqis munhaan mai-asang naak i? Lau qau naak a qanitu na lusqa munghav haan misqang daan tun, lusqa in a qanitu mazavmazav.

³ 日本天皇的名稱直譯。

⁴ 指中國大陸地域。

Ma-aq is ni-i naak qanitu saulumaq a, na min-uni kalasilis pinpipising bunun nastu ti. Minsalpu Manan a miliskin i ilumaq tu binanau-az siin uvaz-az.

Na kaipaata buan muskun i Lipung pasanpanaq i Tauluu haan ning-av, ihaan a Manan a Kaingung⁵ min-uni taisang Lipung. Haiza tu tastuqani-an, lusqa ka sasbinazdaingaz tupa tu: “Na musuqis ata mun-Taivang.” Ni-i ka Manan a maliduduu masabaq, miliskin naipa tu: Lau qau na lusqa satu-un mapunhaan isa dau tu ning-av pasanpanaq i duma tu siduq. Talsipatun qani-an ihaan ning-av malansuqissuqis, ni-i tu maipanaq tu tas-a savis, haiza kusbabai haan diqanin kusbabai, ni-i tu san maiqalqal tu tas-a ki vakuzaang⁶.

Dungzav in usadu-an i pandudu-anqatu, sadu-an Manan ta pandudu-anqatu ka, maszang tutuza ihaan Hitu⁷ tu pandudu-anqatu. Tudiip tu mai-aupang haan ni-i tu qansaipun tu ning-av a, maszang tuza almaisnahaan maupa ta tu pandudu-anqatu mudaan. Tinahip a Manan a. maupa na maqtu in naipa mulumaq.

Panduu in a qatu ka, mimiing a Manan a miliskin tu: “Na tangqaiu saak issia taisang ti tu patasandalaq, biaoq is tantinitini saak tunluludun musbai, na ikma-ai-uk. Na tangqaiu saak hangu, suitu, via siin patus. Na ikma-ai-uk.” Niang a Manan a tinsuu munastu qatu ta, nanu in naipa miliskin tu ma-aq i munastu in naip haan qatu ka, na matinmimiing naipa musbai.

Mas-angepuk a sasbinaz taisang sikaupa tu taisang mapitqas taqu tu: “Pinvai-un in ata Lipung pasanpanaq, tupa ka Tinnuhika⁸ ki kaupa ka Lipung tu: ‘Pankaupin ti ka paisanpanaqan. Na suqaisun amin a taisang siin sasbinaz mapunhaan asang Lipung.’”

Tan-a ka Manan a sintutupa ki sasbinaz taisang ta ka, tu-anak tupa tu: “Ni-i saak tauksisia Lipung, mavia tu min-uni taisang Lipung, pinhamu-un ang papasanpanaq i? ”Minmantuk naipa miliskin tu: “Ma-aq i munastu in saak haan qatu ti ka, na musbai saak mulumaq, langat i pinvai-un in a Lipung pasanpanaq. Na ni-i ka taisang Lipung un kilim zaku, na ni-i amin nainkun madamu zaku.” Sanavanin, paqudan sasbinaz Lipung amin a taisang i davus.

⁵ 指日本海軍。

⁶ 炸彈。

⁷ 日本稱呼屏東縣的名稱。

⁸ 日本稱呼「天皇」。日語讀音。

Kamimisqang in a, tupa ka taisang sasbinaz tu: “Na patinganak a maqtu taskun i taisang Lipung munhaan asang-Lipung. Ma-aq i mina-un in a na tinsuu kankan i qaimamangsut, na kanmaqmut ata maisna iti mudaan munhaan asang-Lipung.” “Tanaka sang...” patinganan a Manan a. Ma-aq a ngaan un a, isia taisang Lipung sinsaiv paisia Manan ta issia Lipung tu ngaan,. Patinganan amin a maisnahaan Taivang minhamu pasanpanaq tu taisang i issia Lipung tu ngaan.

Tupa ka taisang sabinaz tu: “Ma-aq haip tu sanavan a ni-i tu paitinganan a, na muskun ang ata iti mis-av, na satu-un amu kutun tu qani-an mapusuqis punhaan imuu anak-anak tu lumaq.”

Minsalpu ka Manan a tu paitinganan a tupa tu: “Tuza qan a saak tu na mi-uni ki taisang Lipung? Ni-i ata kis maupa ti, asa haip sanavan tu musbai tutupa, ma-aq i ni-i tu musbai ka, na hadasun ata sanavan in taisang Lipung tun musaup a dalaq Lipung ta.” Mangmang tu asni-i salaz a Manan a min-uni taisang Lipung. Lusqa naipa malantas-a miliskin tu asa tu musbai tutupa.

Pinahiva ka Manan a kakankan i anak-anak na hadasun istaa tu qaimamangsut, sia istaa hangu, hulusdaingaz, patus, suitu siin via ka kankanun maqabin. Misqangmaqmut in, masanmaputniq amin a bunun masabaq, kamingmiing a Manan a minkailas, maisnadiip musbai, uka bunun maqansiap tu musbai naipa. Ni-i naipa tunlahlai, ni-i naipa makahaan daandaingaz, maupa na sinapun i taisang Lipung madamu mapusuqis, lau qau damu-un maluum.

Tunluludun a Manan a musbai. Ni-i naipa panquz-a, maupa maisi-uvaz-az naipa dadasun i tama qanup. Maqansiap naipa tu na maku-aq miqumis haan ludun. Maqansiap malqatu ki atitikis tu takismuut, nait qamutis, kukhung, ivut, daulu. Maqansiap amin malkatiti. Inisnava-an tama kilim sanglav haan libus, kut-aqun.

Ma-aq dau ka qaqanup tu bunun a, asa tu maqansiap malkasapuz. Asa dau ka sapuz a tu ni-i tu mumusqu, ma-aq i uka in a sapuz a, ma-aq a titi ka na ni-i tu maqtu tapha-un madainpus, na lusqa in a titi ka minpuhuq. Mapising a takismuut tu miniqumis saduu ki sapuz. Ma-aq a qaqanup tu bunun is is-uka-an in sapuz a, na mitkazhav, lau qau lusqa lanahaan ludundaingaz mataz.

Miliskin a Manan a tu, Ma-aq i tunluludun a, na asa tu maishuan i daandaingaz, ma-aq i ni-i ka, tunsisila ki ning-av. Ma-aq i qani-an a asa ni-i lungulungu mal-uu mudandaan, an-azus i sanglav. Siza naipa qaulukis, luqusun istaa ka via haan puspuz ta tu, na maqtu in iskislaupa ki takilibus. Ni-i tu maqtu malusapuz is qani-an, maupa na sadu-an bunun a tibu pistitibu. Paaq pu-un tudiip naipa kis mindalavdav a kilim i na al-u-an masabaq is sanavan, sia dau ki huhul, mabulsukan, mabukzavan kilimun, asa tu haiza-an danum tu na maqtu qudan, tudiip in naipa maqtu malusapuz, matunu ki dinamu istaa tu titi, tastusanavan matapha ki titi, butiqu-un Manan ta haan baihal tu, na kaunun istaa kis mudandaan qani-an. Katinitini ka Manan a bazbaz tu: “Ma-aq ata Bunun is ihaan ludun a ni-i tu na mitsauqzang, maupa ma-aq ata Bunun a, sia ludun tun a maipiqumis mita.”

Maisnahaan a Manan a Hitu kansanavan musbai, tinasban issia Paivang⁹ siduq tu quma siin asang, lusqa tu ni-i naipa mun-ita tantungu, maupa biaoq is istaqu nai ta sasbinaz Lipung, na musqa tabakun nai ta ka lainiqaiban naak, kantulun madamu zaku.

Ma-aq sia Bunun a mailantangus a madadaingaz a paisanpanaq i Lipung. Maupa mastaan a Bunun tu maqansiap qanup, matamasaz a bantas bikni is-udandaan, maqansiap matabak i takilibus tu dapan, kanahaan dapan sinap i takilibus tu titi. Tudiip tu palkapa-is ang i Lipung a, makusia ka madadaingaz i haqu mapalasang i Lipung, makai ki luakdaingaz, talansuzuk i qaul mansuqsuq haan luak kunbu ta, malalabas a Lipung a lanahaan luak kunbu ta latausukan a hubung mataz.

Tinaqu madadaingaz tu; hinaiza tu mus-an, makusanavan a madadaingaz tindankul munhaan dangi-an Lipung ta siza ki busulbailazu siin savis. Tupa dau ka maimadadaingaz tu pit-aminun nai ta ka Lipung mapataz, uka tu tatini Lipung a pasitda-un i maimadadaingaz mita. Paiskatudiip a Lipung mapising kan-asang i itu-Bunun tu asang.

Dungzav in a Manan a usadu-an i vunu, haizin amin a laihlaisapuz sadu-an, kitngaa in naipa tunvavanglaz, kansisila ki lilu mudandaan. Anqai Ikingami,¹⁰ Tamazato.¹¹ Maqansiap in a Manan a

⁹ 排灣族群。是臺灣原住民族十四族群之一族。

¹⁰ 臺東縣池上鄉之日語稱謂。

tu na maka-isaq mudandaan. Masvala in istaa ka is-aang, maupa niin zaav tu na taunalumaq in. Maisnahaan musbai haan Hitu sauhaan musuqis mulumaq, lau qau na haiza tu tastu-al-u-an a inudandan. Maupa ni-i tu masihal ma-un, ni-i tu masihal masabaq, matutaukhav in a Manan a, maqansu ka hubung, maupa talmadia in ni-i tu linqaul malunhuvaiv i hulus.

Taunahaan in asang a, ni-i ang naipa mulumaq, tangus ang mahival tu biaoq is haiza taisang Lipung mulumaq kilim istaa. Makumaqmut naipa mumimiing mulumaq. Luklasan istaa binanau-az Tuhua a. Ankus a Tuhua tinghui matua ki hilav tu simaq a inata bunun luluklas sia ka. Tinquz-a ka Tuhua saduu tu sia qan a issia ta bananaz a inata luluklas.

Taqu-an Manan ta ka binanau-az istaa tu maisnahaan naipa Hitu ta musbai, duuq i haiza taisang Lipung saihaan lumaq ti kilim zaku? Tupa Tuhua tu uka bunun a kinilim su-u. Tuqna ang a Tuhua Taqu ki Manan ta tu kama-uka in laupa kau sasbinaz Lipung mululumaq masevut, kakankan nainka anak-anak tu qaimamangsut haan nata. Tinqansiap a Manan a tu na ni-i in zaav tu na musuqis in a taisang Lipung mun-Lipung, paaq pu-un ni-i in naipa mapising mulumaq.

manahip a Manan mulumaq, aliba-un istaa uvavaz-az, tatini bananaz uvavaz-az, tupa-un a ngaan tu Talima, ma-aq a tatini ka binanau-az, tupa-un a ngaan tu Puni. Manahip a tastulumaq a, maupa misuma in a Manan a maisnahaan taisang Lipung, mis-av nainka tastulumaq, maisnasanavan suahaan tingmut ni-i tu kananaqtung mis-av.

Haiphaip in ti, muhuhuthut in a uvavaz-az minsuma, haizin nai tu haha'num a uvavaz-az a na saipukun, mavai in a ikma-ai-un haan lumaq nai. Miliskin a Manan a tu na ka-uni ki babalivan, unin ang is haizang a issisius i ikma-ai-un haan lumaq tu sui.

Minbabalivan a, ni-i in a Manan a qanup, ni-i in amin munquma nait kasui ta. Kitgaa in naipa sunkaviaz i Puut¹². Ni-i ka Manan a maqansiap tu madikla ka Puut un uskunan. Madia sia Manan ta ka ail-u-an haan lumaq, minsusuma ka Puut munhaan patiam mabaliv, quu ki davus. Pinahiva ka Puut a masihal malkasia

¹¹ 花蓮縣玉里鎮之日語稱謂。

¹² 指從大陸福建省南部來臺定居的一群人。這群人即今所稱謂「閩南人」。布農族稱這群人為「愛放屁的一群人」。「放屁」在布農族的眼裡是最不禮貌、行為最不雅的事情。

Manan ta, isnava-an a Manan a mapakiav. Ngeausun ang Puut a Manan a pinahiva, sia dau Manan ta ka mapinvai, kadadauk a Manan a samadia ki sinpakiav tu sui. Kinuz in a, dungzav in a Manan a pinvai-un i Puut a mapakiav.

Kitngaa in a Manan a sikiam haan Puut ta, ma-aq a minkiam a, sia pail-uni tu pinvai-un naipa pakiav tu sui ta. Kinuz in a, ni-i in a Manan a maqtu masuqis i kiam ta, dungzav in a patiam a pingku, isbaliv sia ta ka babalivan a haan u-uskunan istaa pakikiav tu Puut ta. Mavai ang istaa ka isuqis i kiam, munhaan naipa madadaingaz masingav tu; Duuq i maqtu sia tama ka vunu isbaliv, na issuqis i kiam haan Puut ta. Masu'nuq a madadaingaz i Manan ta, havunun naipa siin issia ta binanau-az, uvavaz-az mapudaan haan lumaq ta. Masu'nuq a Manan a Puut ta, ma-aq i saduu ka Manan a ki Puut ta, man "Puuttaki!" ki Puut ta. maupa palasmauvun i Puut ta ka Manan a. Tupa ka Manan a tu: " Na inbasuk a Puut un, na pauk nainkun pa-is mapataz is laku-aq in. "Paiskatudiip in a Manan a palkapa-is i Puut ta.

Ma-aq qabas ang a Bunun a maqaqanglas amin. Qanglas pavai-an i nakaunun. Tal-asaz in ma-un i hutan, maduq, paaq pu-un munhaan nainka Puut mabaliv i tilas, pitqaqaisun i tastulumaq mapit-ia ma-un. Duanduan pavai-an i titilibus, ma-aq i tisqantisan in titi ka, munhaan a madadaingaz haan Puut mababliv i titi.

Minvaaz in a Manan a, al-anakan in nainka anak-anak tu quma siin lumaq. Lusqa tu ni-i naipa sinaivan tamatina ki quma siin dalaq, maldauk ang nainka tu maqanglas. Lusqa in nainka dadusa taspadangi kalatvanis matinmananu munquma, minang i maduq, masuaz i hutan siin lamuqu....

Ni-i tu iskaua ka sinsusuaz tal-ia, ni-i ang sina-ima-un a sinsusuaz a, nanu in tu pavai-an i nakaunun. Ma-aq nainka ka, ngeausun ang munhaan Puut sikiam i qasila, azimuthu, avula, titi, tilas. Ni-i tu kaupa nakaunun, amin ang is-unququma tu tangaa, via, kaul, haqu, sikaimun amin. Pintuza ka Puut singausan i Bunun.

Ni-i ka Bunun mapatas tu laku-aq sinikiam, piaq a sinikiam. Kaupa Puut a mapatas. Ma-aq is na siukaku-un bunun a sinsusuaz a, kitngaa in a Puut kinkikiam. Laupang a bunun minqansiap tu haiza qan a kiam haan Puut ta. Laupang a lamuqu siukaku-un, ni-i ang tuza hulanun mapavali, nanu in a Puut tu maqusil i pauti tu na

auladingan i lamuqu ta. Ni-i ka Puut santaqu ang zami bunun tu piaq a sinikiam, lusqa Puut a tupa tu: “ Pitmuzav a pauti kun ma-aulading, kaup a ta su-u ka sinikiam haan zaku-an.”

Hinaiza maimadadaingaz a sikiam haan Puut, saumataz naipa ni-i tu maqtu masaun-amin masuqis kiam istaa. Matkakiiv naipa uvavaz-az istaa tu : “Ni-i naak madia siningaus haan Puut ta, mavia tu na ni-i tu maqtu saun-aminan masuqis is?” Muqna naipa maskakiiv maikikingna istaa tu; Asa amu tu mananulu malkasia Puut tun, maupa ma-aq nainkun tu miniqumis a ni-i tu masisihal tu bunun, masmuav nainkun tu maqansiap palasmuav mita Bunun. Ma-aq nainkun a mahahiva, maqaqalav, maqaqaiu, maqaqaulqaul. Ni-i nainkun masihal sunkavaizan mita.

Madiin sia Manan ta uvavaz-az a saipukun, haizin a min-isnanava-an, mavai ka ikma-ai-un haan lumaq, madia ang a kiam haan Puut. Maqanimaulmaul miliskin tu na minkaku-aq nainka tastulumaq miqumis. Talmainduu in a tuqasnanaz a. Pisbu-un nai ta papin-isnanava-an, lusqa ang naipa mainhima tu isnanava-an. Satu-un nai ta mapunhaan Linpang¹³ pakuzakuza, ihaan ludundaingaz makulut i lukis. Unin ang is haiza ang tu tikis sui ka istadip i ikma-ai-un tastulumaq.

Haiza tatini Puut minsuma munhaan issia Manan ta lumaq tantungu. Sapaqsapaq i saviki, mama-un i tamaku, mahulaizak salaz bazbaz, ma-aq a mata ka maszang tuza ki dulpin mata tu ni-i tu mimisbu pipitpit.

Laupang min-Tauluu. Maqanuas a Bunun saduu ki Puut, maupa masihal nai ta ail-ainukan, kun-unian ingtaa bantas i sapol, masihal a kakaunun. Ma-aq tudiip a Bunun a, ni-i ka ail-ainukan masihal, panlangsitan ata, uka ang a sapol a kunsapolun, aza-aza amin tu kanmazav a bantas mudandaan. Ma-aq a min-uni imita sasaipuk tu Tauluu ka, matas-i ki Pauling¹⁴ isqusil i Bunun, maliput a Bunun ma-un i tamaku ta; matas-i ka Tauluu kun i davusqaungu¹⁵ isbaliv

¹³ 所謂的「林班地」。專門砍伐木材的工地。

¹⁴ 國民政府來臺初期，用煙草切成煙絲，予以包裝後，按月免費分送給布農族人使用。這種煙的名稱叫做「保林」。本篇直譯為“pauling”。

¹⁵ 此為合成字，由酒與桶子合成。國民政府來臺初期，為了滿足臺灣原住民的酒品需求，特別製造用木桶裝填的酒。是一種很便宜的酒。一小杯從一元至五元不同。此舉在表面上，雖是政府德政，但確種下布農族對酒品需索無度的禍根，一直到如今。

paquu mita Bunun.

Ma-aq qabas Bunun a mailantangus a, ni-i tu qalmang quu ki davus. Ma-aq a davus un a mai-uni tilasmaduq tun sasngulun, sasputun, talnanau, talti-un in a tudiip in minsia ka na qudan mita tu davus un. Paaq pu-un tupa-un mita tu “mapindavus”, maupa mai-uni matamal tu qaising pin-uni-un i madavus tu kakaunun siin ququdan. Tudiip is lus-andaingaz a maqtu kadavus, ni-i tu maqtu qalmang kadavus, maupa na tis-ia ka bunun a qainuu ki davus ta, na malatpu ka tastusiduq. Masamudaingaz dau ka uvavaz-az siin maindudu-az paqudan i davus, maupa na mihalang, na minmangai, minnannual a is-aang.

Haiza tatini Puut tupa-un a ngaan tu Acui, maszang tutuza masihal tu bunun sadu-an. Saduu naipa Manan tu madia istaa ka uvaz-az, miqdi munquma saipuk i tastulumaq. Dasun istaa Manan a munhaan dangi-an i Puut ta, muskun ingtaa ka Manan a pakikiav. Tuza dau ka Manan a tu maqansiap mapakiav, sia ta dau ka mapinvai, madia istaa ka sui siza-un mapulumaq. Patupa ka Manan i isia ta binanau-az tu, haizin mita laupa kau ka sui, maqtu ang ata muqna ka-uni ki babalivan. Maszang qabas ang tu lusqa ilumaq saipuk i babalivan, na ni-i in lusqa miqdi muquma.

Ni-i tu tailpia, tuza nainka tu minbabalivan in. Maisnaqabas inuka ang a Bunun a mupusan ka-uni babalivan. Ma-aq a isbabaliv a sia ki kamasia, qasila, azimuthu, avula, misu, su-iu, kanzumi, davus, patus, sikiu. manahip nainka tu muqna ang minbabalivan. Talpusan in, talti-un in a Manan ni-i tu sailumaq, mumuskun in i Puut ta mudandaan pakikiav. Ni-i in a Manan a maszang tangus ang tu qanglas mapinvai ki Puut, дума-anan a Puut mapinvai ki Manan ta. Ma-aq i pinvai-un a Manan a, tinliskin naipa tu na muqna ang mapakiav i дума tu Puut, na sisuqaisun istaa ka sui ka. Paaq pu-un ni-i in naipa masasabaq pakikiav.

Minmadia in a kiam a pail-uni sinpakikiav haan Puut ta, uka in amin a sui ka na iskausqa mabaliv i isbabaliv tu qaimamangsut. Dungzav in a babalivan pingku.

Lusqa in a Manan a musbai tunqabin, maupa kinkakaiman i Puut. Musuqis a binanau-az istaa munququma. Miqdi amin a uvavaz-az, maz-av nainka sadu-an i bunun, maupa qalavan nainka Puut i babalivan. Tis-uni kiam, uka in nai ta ka lumaaq, lusqa in nainka

tastulumaq sinahaan taluqan tunqabin.

Haiza tu tasqani-an, Lusqa Acui ka munhaan Manan ta. Tupa-un istaa Manan a tu; haiza laupa kau ka masihal tu kuzkuza-un, ma-aq i malkasia ta ka, na min-issuhi-an in ata. Ita ka Acui ka matatatlul tuza bababaz. Tinliskin a Manan a tu, madia ang naak kiam itun, ma-aq i maupa tau ka, na maqtu saak mundiip kasui issuqis i kiam istuun. .

Hadasun a Manan a Acui ta munhaan kakaunanqaising ma-un qaising, quu ki davus, ansasuu pasaduu tauki ki Acui ta. Malas-Pupuut nainka pabababaz, ni-i ka Manan a itqaal tu tukuku-aq nainka. Duanduan nainka malas-Lipung pabababaz, pinahiva Manan a ni-i tu itqaal inai ta sinpabababaz tu qalinga. Lusqa naipa ma-un i qaising, quu ki davus, iktitini naipa haan kakaunan ta ma-un, ik-anak ikhabuq.

Kamimisqang in nainka ma-un a, tudiip in a tauki daukdauk malas-Lipung tupa tu; “ Manan, ma-aq laupa kau ka Lipung a kikilim i pa-isaz, na balivun nai ta, balivundaingaz laupa kau ka kalkalpa-isaz. Tan-a saak bunun tupa tu, ma-aq asu ka qiqinanup haan ludundaingaz, na maqansiap asu tu antan-isaq-isaq a haiza-an i maupa ti tu lukis. Ma-aq is istala asu iskalunan zami pakuzakuza ka, na masaungaus saam masaiv su-u tu tausaba suidaing. ”Miliskin a Manan a tu; ma-aq i tausaba suidaing a maqtu in isbaliv tu mas-an qanvang, siin tas-a laihlaiqangvang, ma-aq is ni-i ka na issuqis i kiam haan Acui tun, maqtu amin mabaliv i dalaq, vunu.

Tudiip tu qaini-anan, istala ka Manan a ki tauki Acui ta. Tuza a tauki tu masaungaus masaiv i Manan ta tu tausaba suidaing. Paiskatudiip tu maipasaduu tauki ta ni-i in a Manan a sainaqa saduu istaa. Sia in Acui ta ka pakadazu-an istaa pataqu tu maqma-aq a kuzkuza-un. Sanasisia in a Manan a ki Acui ta kuzakuza tin-uni kalkalpa-isaz. Ma-aq is tin-uni kalkalpa-isaz a, asa tu makumaqmut tinkalkal i lukis pa-isaz. Ma-aq is qani-an a pinahiva Manan a malhahaqu nait qaqaanup, biaq is ladadu-un i sanlinkanlisiu¹⁶. Ma-aq a kalkal a, kusi-a-an i bataqan mama mapunhaul, pa-antala ka Manan i Acui haan vanglaz, lisasuun i sanlinsia¹⁷ mama, pathapavan i duma tu lukis. Tankukutun in a Acui ka masaiv i pail-uni kalkal ta

¹⁶ 直接由中文的「山林管理所」直譯。

¹⁷ 直接由中文的「三輪機械車」直譯。

tu sui.

Muqngang a Manan a matas-i ki babalivan, madia in a isbabaliv qaimamangsut, maupa sinaivan naipa tauki pail-uni ki sinbabaliv tu kalkalpa-isaz. Saun-aminan in masuqis a kiam haan Acui ta. Na haiza tastuqamisan a siniza-an i kalkalpa-isaz, tuza dau tu madia sia Manan ta ka siniza sui, maupa ukang a bunun a maqansiap tu isbabaliv qan a ka kalkalpa-isaz un.

Minsuma Acui mulumaq bazbaz i Manan ta. Tupa Acui ka tu: “Ma-aq i asa asu muskun zaku kasui ka, maqtu ata kan-anak siza ki kalkalpa-isaz mabaliv, anakun mita sui siza. maupa ma-aq a tauki ka palasmuav mita, siqu in naipa laupa kau min-issuhi-an in.”

Silalaunan ingtaa ka tauki tupa tu uka in a kalkalpa-isaz haan ludun. Tupa in a tauki tu azuq in ata misbu siza. Minkadusa in a Manan siin Acui munhaan ludun siza ki kalkalpa-isaz. Ladadu-un nainka bunun tu tanqaiu ki kalkalpa-isaz. Istaqu bunun ta sasbinaz, lasungun nainka sasbinaz haan haul vanglaz. Damu-un nainka sasbinaz, satu-un nainka mapunhaan hu-ing¹⁸.

Ma-aq a Acui ka Puut. Taqu-an sia ta Manan a tu su-u-a ka minkatini ansaqan i tanqaiu kalkalpa-isaz tu inuliva-an ti, ma-aq i lumun ata amin a, na simaq saipuk mita tastulumaq i? Ma-aq i istala asu tu na inkatini-un su-u ka inuliva-an ansaqan a, na zaku ka sikiniing saipuk issu-u tu tastulumaq. Lusqa-a asu masvala haan luluman.

Tuza dau ka Manan a tu tan-a ki issia Acui ta sinbabazbaz. Sia Manan ta minkatini ansaqan i inuliva-an. Ispalum sasbinaz a Manan a tu tastuqamisan tu misqang. Ni-i ka Manan a maqansiap tu palasmauvun naipa. Miqdi sia ta ka tastulumaq, uka in a sui ka na maqtu isbaliv i isbabaliv tu qaimamangsut. maupa lumun in a Manan a, uka in a bunun a kasusui, ni-i amin a Acui ka kapimaupa ki sinpatupa Manan ta tu qalinga. Sukudan binanau-az ta ka patiam a, kan-anak in a binanau-az siin uvavaz-az a pissamang, lakangkang, masasngat, makalus, lanasnang, madanuq siin makulut i paaz. Mapalaslun a binanau-az i sui. Minhamu naipa haan kiukai lihai, indangazan nainka tastulumaq i Kiukai tu tais-aan, paaq pu-un ni-i in nainka tastulumaq masmuav tu miqdidangaz, sauhaan punhapavun

¹⁸ 直接由中文的「法院」直譯。

in a Manan haan luluman ta.

Mulumaq in a Manan a maisna haan luluman. Musius in tatini uvaz-aznanaz, haizin tu tastuqamisan mutda. Mapising a uvaz-az saduu ki Manan ta, paimangmang tangis, maupa ni-i ang naipa sainiduu ki isia ta tama. Katupa ka Manan a tu tiningqaiu ka uvaz-az a, maupa ma-aq i sadu-an a ni-i tu makalavi istaa ka daqis. Kahau-un a Manan a ki tamatina istaa tu: “Manantaki! Ni-i asu maqansiap tu miqdidaingaz su-u ka binanau-az siin uvavaz-az un, minkatini ka pinilumaq naak un kuzakuza saipuk i issu-u malalabas tu uvavaz-az tun. Ma-aq al дума tu binanau-az a, lau qau qabas ang naipun musbai haan lumag ti.”

Tinquz-a ka Manan a tu tan-a ki issia tamatina tu qalinga, tupi paitupa saam i Acui ta tu ma-aq i lumun saak a na sia Acui ta ka mindangaz zaku saipuk inak tastulumaq i? Mavia Acui ka tu mapalasmuav zaku ki? Kilimun istaa ka Acui ka tu na kan-asangun istaa, samusq is qabas ang naipa mulusqu tunqabin, ni-i ka Manan a kadu-anan istaa. Mintatulun a Manan a miliskin tu, alni-i ang qan a pasaqaal i Acui ta. Alni-i ang qan a mumuskun i Puuttaki tun. Nanu ka Puut un tu mapusaksak tu madidikla tu miniqumis.

Madadaing in a uvavaz-az, haizin a talbinau-az siza-un in i bunun, haizin amin a pinilumaq. Isnanava-an ang a дума uvavaz-az. Maldauk ang a Manan a masu’nuq i Puut, kikilimun istaa ka Acui ka, asa-un istaa madamu, ma-anak, mapataz. Paiskatudiip in a Manan a ilumaq qasivung, minmantuk naipa miliskin isia ta mulaliva tu lainiqaiban. Kitngaa in naipa malkavunu, munquma kuzakuza, saipuk amin i qangvang, babu, sidi, tulkuk, vivi; masuaz amin i sanglav. Muqna in naipa munludun qanup, malhaqu. Siza naipa malas-Lipung tu Sisiu masipul, hadasun naipa binanau-az munhaan kiukai, mumuskun i дума tais-aan mudidinuun haan kiukai, mindaduu in istaa ka halang-is-aang. Lusqa tu ni-i naipa panpungul tu maimaku-aq qabas ang a Puut un malkasia ta.

Haiza istaa dadusa bananaz siin dadusa binanau-az tu uvaz-az a tisdavus mataz, ni-i tu maqtu qasaman i madadaingaz, mastaan naipa tu masalpudaingaz miliskin. Tu-anak naipa tupa tu: “Zaku ka ki’haz i uvavaz-az ta.” Daqdaqanin naipa uka-an i kainahipan, lusqa in matutaimang. Musuqis naipa mimis-av, asnitu kuzakuza, kaupin davus a iliskinun. Ilumaq naipa muskun i дума tapudavus tu bunun

mis-av. Dungzav in naipa unpulu-an, mindaqvas a tiqus. Talsasakbit i bungu, ni-i in a mata matqas a sinsaduu, ma-aq is ni-i in quu davus a vivi'vi in a ima, asa tutupa tu makanhaiza-an a hubung i alukulu ka, na tudiip a hubung maliduu. Masalpu ka uvavaz-az saduu inai ta tama, minkahasul amin a uvavaz-az maqasam istaa, asa-un ang uvavaz-az mapindaduu ka is-aang istaa. Lusqa tu ni-i in istaa hubung istala sidahda ki davus, asa tutupa tu quu ki davus, na tinsihal ang a is-aang.

Mataiklas a Manan a, maqansiap naipa malas-Lipung, maqansiap malas-Puut, maqansiap amin malas-Tauluu. Qanglas naipa minhamu paintataip malas-Tauluu, ma-aq is muskun i duma siduq tu madadaingaz paintataip a, sia amin Manan ta ka mapinvai. Malkabunun a Manan a tupa tu; ma-aq ata bunun a, lusqa dulap nastu ti, haiza mita mai-asang, haiza tu qani-an, na musuqis ata munhaan imita Bunun tu mai-asang ta. Paikatnulan in ata diqanin. Saivan ata diqanin i tainimuqus tu na ikma-ai-un mita nastu ti is-udandaan. Altupa ata tu mataiklas, duuq i mataimang naupa, issuhi-an naupa, qanglas naupa, maszang amin tu na ik-uka-un a tainimuqus mita kun. Ma-aq is ik-aminun in a muqus un a, na musuqis ata tutupa munhaan mai-asang mita.

Mita Bunun a taimidalaq i Taivang ti, ma-aq a Puut un, Ngaingai un siin Taluu kun a, lusqa tinundazu munmita-an ti. Uka nai tun lamis iti, ni-i amin mita dalaq un saqaal nai tun tu siduq. Paaq pu-un ni-i nainkun madaidaz i Taki-Taivang tu miniqumis. Maszang nainkun Lipung tu mapaluq lukis isbaliv, mapataz i titilibus isbaliv, palasmuav taki-iti tu miniqumis, maupa ni-i nainkun masaqlaz imita dalaq, danum siin sikaupa tu miniqumis. Maisnatudiip tu minsuma Lipung munhaan Taivang ti, ni-i tu tan-a imita Bunun sintunanulu, tu-asqazun ata ki diqanin. Minsumin a Puut siin Tauluu kun a, madas nainka pakitpapataz tu qanitu mun-iti, paiska-ita in ata amin kitngaa pakitpapataz saulaupa kau. Maupa ta Manan a tataqu ki bunun.

Madaingaz in a Manan a, lusqa in naipa matataisaq. Ma-aq is qainuu in naipa davus a, taqu naipa bunun tu, mininsuma dau ka nastamatina istaa siin issia ta mudaan in tu uvavaz-az pasaduu ki Manan ta, na asa dau muskun istaa pisqaitmal. Mindaukdauk in a Manan a matuluvung, matutaukhav. Haiza tu tasqani-an,

makazhavdaingaz tudiip. Pantuaztuaz naipa mispaskat, pansunut haan masubatu tu daisiq, haiza qan a masuzuk a batu panqutngal ita sia ta kaav. Katupa ka bunun tu lusqa naipa mispataz lasunut. I-ita naipa malkulapha sauhaan matusauntu, matuqaitqait, matukazhav....

Maz-av naipa sadu-an i uvavaz-az, maisnadiip naipa musbai, musuqis munhaan isia ta mai-asang!

土石流

有嬰兒「哇！哇！」的哭聲從山洞裏傳出來。叫醒了睡在山洞裏面的人們。

婆婆對媳婦說：「再次出力，我要擠壓妳的肚子，孩子就要出來了。」

婆婆正在尋找竹刀，要用來割斷孩子的肚臍。家裡面只有一盞燈火可以照亮家裏。婆婆差使其它的女子說；竹刀在哪裡？快點送到我這裡來，我要用它來割斷孩子的肚臍。

禁止男人與孩子觀看婦人生產。男人與孩子們在床上躺臥不動，但孩子們卻竊竊私語地玩耍。父親在爐灶的一頭生火，燒煮溫水，用來清洗剛出生的嬰兒。

嬰兒剛剛生出來，婆婆把胎衣拿到操場外面掩埋。

孩子是男嬰，手腳不停地舞動著，小嘴吸吮著想要吃。

嬰兒的名字叫做瑪南·伊斯達西霸耳。因為他爸爸的爸爸也叫做瑪南，用他祖父的名字來命名的。一家人都非常喜悅，因為他們有了後嗣。他的媽媽名叫阿莉。

瑪南長大了。他有很多弟妹，4個弟弟和4個妹妹。原本有10個兄弟姐妹的。因為有一胎是雙胞胎。從前布農族忌諱生雙胞胎，雙胞胎被稱為鬼怪，如果不殺死，他就會延禍一家人。長輩們會把雙胞胎的另外一胎放在河水中淹死放流。長輩們說：「殺了雙胞胎的另外一胎，自家或家族裏就不會有鬼怪的情事發生了。因為雙胞胎的另外一胎是鬼怪，牠們是鬼魅。

爸爸常帶著瑪南到山中狩獵，教導他製做陷阱。從石板陷阱開始做起，然後教導製做大的陷阱，腳的陷阱、脖頸的陷阱、擊打的陷阱、夾子的陷阱。

媽媽比較不會使喚瑪南，因為爸爸靠他來獲得山肉的事。原來從前布農族人的男丁們，在家裏是不作工的，只做上山狩獵的事情。女人不可以碰觸槍枝、刀子、陷阱之器械、網袋，以及用來背運獵物的載具。男子不可以觸摸織布機械，也不可以觸摸廚具，煮飯或屬菜之類。否則，將獵捕不到獵物。

他們有許多耕地，他們種植小米、玉蜀黍、栗子、芝麻、和芋頭。當梳理季節之時，相互邀約他人協助作工，布農族人在梳理小米苗與採收小米季節之時，會殺豬宰羊地邀聘其他的人，協助主人完成工作。

長輩們教導瑪南：「你必須學會所有的狩獵技能，你才能夠迎娶太太。」

瑪南認為：「我還是小孩子一個，還不喜歡娶太太。」他向長輩們請示；是否可以找其他的工作，狩獵的事暫時放在一邊。

爸爸聽了瑪南的話，就大發脾氣。爸爸回答說：「你這發瘋的孩子，不會狩獵的男人，你將來要做什麼事呢？去狩獵餵飽一家人是我們男人天經

地義的事情。」瑪南沒有告訴爸爸他還不喜歡成親的想法。

恰巧有一位日本警察局到家裏察訪，他的名字叫作麻吉木拓先生。他看到了瑪南，也中意了瑪南。麻吉木拓先生向教爸爸說：「那個孩子多少歲數了？」爸爸回答說：「應該有十六歲了。」在那個年代裏，日本和美國交戰，日本參戰的年輕人數不足，所以必須從其他地域尋找年青人填補之。

不久之後，麻吉木拓先生再次到家察訪。他拿出公文書表示：「這是日本天皇的文牘，說你的這個兒子，要接受日本天皇的徵召成爲日本軍人。」

瑪南想了想；謝天謝地，日本要我成爲她們的軍人，爸爸媽媽現在就不會爲我找太太了。

長輩們討起論來都認爲：瑪南已經長大了，應該趕緊地爲他找女子，萬一警察真的徵召他成爲軍人。因此，他們快速地說媒，並結婚。瑪南的太太名叫都樺·大拿庇瑪。都樺很年輕，既漂亮，身材又高挑。他們相差二歲。

瑪南很高興地去當兵，反倒讓都樺在家裏思念著瑪南。偶而瑪南放假三天回家，他們夫妻倆很高興地在一起。後來，都樺懷了孕，生了一個男孩。以爸爸的爸爸的名字取名叫大力馬。因爲，他是頭生的男孩子。

瑪南正式成爲日本的軍人，奉命到中國大陸地區，參加中日之間的戰爭。瑪南並不喜歡參戰。瑪南一想：我不是真正的日本人，只不過是被日本差去打戰的人，說不定我會死在大海中，那我的魂魄怎麼回到我的老家呢？說不定會在半途中迷失，以致使我的魂魄成爲流浪者。假如我的魂魄不能夠安抵老家時，就會變成厲鬼去嚇死活在地上的人。

瑪南思及愛妻與孩子，就憂傷起來了。

將近四個月在中國大陸的海上參加日本戰爭，瑪南在日本海軍服役。某日，長官突然宣稱：「我們要返回臺灣。」瑪南坐立難安，翻來覆去睡不著覺，他想：說不定被送到別的海域和別的國家作戰。有四天的時間，船在海上行駛，沒有射擊任何一發砲彈，有飛機在空中在其上盤旋，也未曾丟擲過一顆炸彈。

終於，看到了碼頭，瑪南看到碼頭，就好像是在屏東的碼頭。當出發前往不知名的海域時，這個碼頭好像是出發前時的碼頭。瑪南想到這裏，心裡就快樂起來。因爲他就可以回家了。

船停泊之時，瑪南私下想想：「我要偷軍用的地圖，萬一我隻身翻山越嶺逃跑時，我要使用它。我也要偷野戰炊具、水壺、刀和火柴。我將來要使用它們。」

瑪南還不下船，他老早計畫好了，如果一下船，他就偷偷地逃走。

長官召集所有船上的軍人宣佈：「日本戰敗了，日本天皇對全日本說：『戰爭到此爲止，所有的軍人和警察都將要返回日本國家去。』」

瑪南聽長官說話便對自己說：「我不是日本人，爲什麼就要變成日本軍人，還要我加入戰爭？」他回過神來想：「如果我下了船，我就要逃回家，

反正日本戰敗了。日本軍人不會找我，也不會抓我的。」

入夜之後，日本長官設宴請軍人喝酒。宴席到了一半，長官宣佈：「我要點可以隨軍前往日本的人的名字，吃完宴席之後，立刻打理好自己的裝備，我們要趁夜從這裡離開到日本去。」

瑪南被點名「大那嘎先生」。這是日本軍人給他起的名字。其它來自臺灣參戰的軍人也一樣，日本軍人給他起的名字。

軍人長官說：「今天晚上沒有被點名的人，我們還要在這裡飲酒，明日中午將送你們回到你們自己的家去。」

瑪南被點到名字時很憂慮地說：「難道我真的要成為日本軍人了嗎？這個樣子是行不通的，無論如何，今夜一定逃跑，若不逃跑，今晚將被日本軍人帶往日本本土去了。」瑪南極度不願意成為日本軍人。他一心只想，反正一定要逃跑。

瑪南假裝打理自己要帶去的東西，他卻裝備好野戰炊具、大衣、火柴、水壺和刀子，並且藏起來。

三更半夜，所有的人都睡熟了，瑪南靜悄悄地起來，神不知鬼不覺地逃跑了，沒有人知道他逃跑了。他不乘坐汽車，也不走在大馬路上，因為被日本軍人抓回去，甚至恐怕被抓回去關起來。

瑪南沿著山勢逃跑。他並不陌生，因為爸爸從小帶著他狩獵。他嫻熟於山中的生活方式，他擅長於用石板陷阱捕捉小型動物，如老鼠、松鼠、蛇、烏龜等。他也會處理肉品。爸爸也教過他如何找尋野菜和野果。

狩獵的人，一定要會生火，火不能夠熄滅。如果沒有了火，肉品就不能烤乾儲存，就要任其腐爛了。野生動物也很怕看到火勢。獵人沒有了火就會凍僵，甚至凍死在山裡呢。

瑪南想想。假如沿著山勢走，就必須緊靠著大馬路，如果不是的話，就要貼近海邊行走。白天必須馬不停蹄地走，邊走邊採集野菜。他取一根樹幹，他把刀子綁在前梢，就可以用來刺殺野獸了。白晝不能夠生火，因為人會看到青煙。所以他在傍晚時分找尋晚上要睡覺休息的地方，就是山洞、乾地、平地，必須是有水源可以飲用之地，他在那裡才可以生火，烤那些掉入陷阱的野味，一個晚上烤肉，瑪南把烤乾的肉包在荷葉裡，讓他在白天走路的時候食用。瑪南對著自己說：「布農族人在山上不會餓死，因為我們布農族人是山養活的。」

夜裡從屏東縣逃跑，他經過排灣族人的農地與部落，只是沒有到他們那裡作客，因為他們會跟日本警察通報，他們就會追蹤我的腳跡，他們會追趕緝拿我。

布農族的先祖們，曾經和日本人交戰。由於布農族擅於做陷阱，腿力矯健，很會跟蹤野獸的行跡。當年與日本交戰，布農族先祖們用陷阱阻擋日本人，挖一個大洞，削尖竹片放置在洞穴裏，許多日本人掉進洞裡被刺身亡。

老人曾經自述說；有一次，先祖們利用晚上徒步到日本人的營地去，拿走他們的裝彈夾槍枝與火藥。先祖說，他們把日本人殺的片甲不留。從那時候起，日本人不敢進攻布農族的部落了。

瑪南終於看到水田，也看到了火車，他開始沿著河床走，隨鐵路邊緣行走：經過池上和玉里。瑪南知道了要回家的路怎麼走了，因此他放心多了，因為不久之後，他就可以回到家了。

從屏東逃跑到返回家中，說不定有一個禮拜的時間。由於沒有好好的吃，沒有好好的睡覺，瑪南的身形憔悴，一身的臭味，因為許多天沒有洗澡換衣服了。

瑪南到達了部落，他還不進入家門，他還監視是否有日本人到家裡找他。他呼叫他的太太都樺，都樺提著油燈去開門，看誰在外面呼叫。都樺很驚訝原來是他的丈夫在外面呼叫她。

瑪南告訴他的太太說，他從屏東逃出來的，是否有日本軍人找過他？都樺回答他說，沒有人找過他。都樺又對瑪南說，最近日本警察比較沒有到家裏巡訪了，他們正在打包自己的東西。瑪南心中知道了不久的將來日本軍人將會返回日本去了，因此，他不怕回家了。

瑪南返家很高興，他把孩子抱在懷裡，一個男孩，名叫大利馬，另一位是女孩，名叫布妮。一家人都很高興，因為瑪南從日本軍人回家了。他們一家人喝酒慶祝，從夜晚到清晨不曾停止。

後來，兒女紛紛出世，他們已經有 6 個兒女需要眷養，家中支用已顯不足。瑪南計畫要開設商店，至少可以增加收入應付家裡的經濟開支。

開設了商店，瑪南不再狩獵，也不再上山作工了。他開始和閩南人做朋友了。瑪南並不瞭解閩南人是不好相處的。瑪南有很多時間待在家裡，閩南人三不五時地到店裡買東西，喝酒。閩南人對待瑪南不懷好意，閩南人教導瑪南賭博。起先閩南人向瑪南示好，讓瑪南賭贏錢，他常常贏很多的錢。最後，他終於被閩南人賭輸了。

瑪南開始向閩南人借錢，那些所借的錢是他賭輸的錢。最後，瑪南無力償還所借的錢，生意漸漸地萎縮倒閉，他把店面賣給了常和它一起賭博的閩南人。他的債務還是無法還清，他到父母請求；父親的農地是否可以賣掉，把債還給那個閩南人。老人對瑪南生怒氣，老人就把瑪南、他的太太和孩子們趕出家門。

瑪南恨惡那位閩南人，當瑪南看到那位閩南人，口中對著那位閩南人發咒罵聲說：「狗屎閩南人！」因為那位閩南人欺騙瑪南的緣故。瑪南說：「我會報復那位閩南人，到時候，我會把他當作敵人殺死。」從那時候起，瑪南與那位閩南人彼此為敵了。

從前的布農族人大多是很貧窮的。糧食常常不足。因地瓜、小米吃膩了，他們就向閩南人購買白米，家裡的人隔餐煮白米輪著吃。山肉偶而不夠吃，想要吃肉的時候，祖先們就去閩南人買豬肉吃。

瑪南分家了，他們已經有了自己的田地和家屋。只是他的父母沒有給過他田地，他們依舊是一貧如洗。他們夫妻只有咬緊牙關努力作工，播撒小米，種地瓜和玉米。

農作物長成很緩慢，還沒有收成，就已經缺糧了。他們先向閩南人賒欠鹽巴、味素、食用油、豬肉、白米。不是只有吃的才賒欠，連工作用的鋤頭、刀子、鐮刀、鐵夾子等也都是用賒欠的。閩南人願意給布農族人賒欠。

布農族人從不記錄賒欠的時間，賒欠多少錢。只有閩南人做記錄。當到了收穫季節，閩南人便開始要債。布農族人才開始知道原來我們在閩南人那裡有積欠債務。玉米剛採收，還沒有脫粒日曬，閩南人早已分送麻布袋，用來裝填那些玉米粒。閩南人連講都不講，到底布農族人積欠多少錢。閩南人只說：「把麻布袋裝滿，你欠我的就是這麼多。」

曾經有先人在閩南人積欠債務，一直到死亡前，都無法還清所有的債務。他留下遺言給他的兒女們說：「我在閩南人那裡積欠的並不多，為什麼一直無法還清呢？」他又對子孫們留下遺言說：面對閩南人必須特別小心，因為他們的族群不是好人，他們擅長於欺騙我們布農族人。他們是既假冒偽善又強取豪奪；既偷竊又強暴的族群。不能與他們建立良好的友誼關係。

瑪南需要眷養的孩子已經很多了，也有的已經上學讀書了，家濟已經日不敷出了，在閩南人那裡還積欠很多。大兒子長大了。他們給他休學，他才只有國小五年級。他們把它送到林班工作，在深山裡砍伐木材。還好，終於有一些多出來的錢可以貼補家用。

有一位閩南人到瑪南家中作客。口嚼檳榔，叨根香煙，講話如連彈砲珠，他的眼皮好像麻雀眼般地快速地上下運動。

剛剛成爲中國時代。布農族人很羨慕閩南人，因為他們的穿著很好看，腳穿上鞋子，吃得很好。那時候的布農族人，穿的不好，都穿著破舊補丁的衣物，沒有鞋子穿，每一個人都打赤腳走路。當中國人管理我們族人的初期，他們製做保林分送布農族人，農族人就包著煙絲來吸食；他們也製作桶酒給我們布農族人[飲用。

在從前的時候，布農族人不隨便喝酒。酒之爲物，是從小米浸泡瀝乾，使之發酵，三日後酒才告成功。之所以稱爲「製作甜食」，乃因她從淡而無味的小米，使之變成甜的食材與甜的飲料。只有在大節日的時候才能夠製酒，不可以任意造酒，因爲喝過任意造的酒的人，會干犯天意，將遭家族滅門之殃。孩童與青少年更忌諱喝酒，因爲身體會生病，人會變得很懶惰，心裡會淫穢不堪。

有一個閩南人名叫阿柱一，看起來好像是老好人。他看見瑪南有很多小孩子，很辛苦作工養小孩。他把瑪南帶到他閩南人的住處，他們和瑪南一起賭博。瑪南看似很擅專於賭博，每賭必贏，他有很多錢拿回家去。

瑪南和他的太太商量，現在我們有了錢，我們還可以再開店。就像以

前一樣，只要在家裡照顧商店，就不必辛苦上山工作了。

不久之後，他們又成爲商店了。從前布農族人從未有過二度開業的。他們所出售的物品是：糖果、鹽巴、味精、食用油、味曾、醬油、罐頭、酒、火柴、煤油。他們很高興可以再次成爲商店。

兩天了，三天了，瑪南沒有回過家，他和那位閩南人到處賭博。瑪南不再像從前老是贏走閩南人的錢，有的時候，閩南人贏過瑪南。當瑪南賭輸的時候，他想還要和閩南人再賭，他要把他的錢贏回來。因此它就夜以繼日地賭博了。

在閩南人所積欠的賭博債務變得很多了，要購置店裡售貨的錢也已經沒有了。終於倒店了。

瑪南只好逃避風頭，因爲閩南人向他討債。他的太太再次上山工作。也連累到小孩子們，他們恥於被人看見，因爲閩南人搶走了他們的商店。因爲賭債，他們失掉了房屋，他們一家人只好躲進工寮了。

有一天，阿住一造訪瑪南。他對瑪南說：現在有很好的工作，假如我們去從事這工作，我們就會很有錢。阿住一在那裡比手畫腳。瑪南一想，我積欠他很多，若真是如此，我可以做這事還清他的債務。

阿住一帶瑪南去飯館吃飯、喝酒，順便阿住一的老板和見面。他們總是用臺語交談，瑪南聽不懂他們講些什麼。他們有的時候用日語交談，瑪南假裝聽不懂。他只管吃飯喝酒，一個人獨自在飯館裡吃飯、喝酒，自己享用，自己吃飽。

他們吃到一半，老板才開始用日語說：「瑪南，現在日本人正在找肉桂樹，他們要買，現在的肉桂樹皮很賣錢。我聽別人說，你曾經在這深山裡打過獵，你會知道這種樹生長在哪兒。如果你肯爲我們工作的話，我們就給你 300 塊大錢。」瑪南心想：300 塊大錢可以買 10 隻牛和一臺牛車，不就清償阿住一的債務，也可以拿來買土地和房子。

當天，瑪南答應了阿住一的老板。老板真的先給了他 300 塊大錢。

從那天與老板見面後，瑪南再也沒有見到他了。老板透過阿住一傳話。瑪南依照阿住一的話從事取肉桂樹皮的工作了。

取肉桂樹皮的工作，必須在晚上。在白天假裝從事是狩獵，萬一被山林管理人員發現。被取下的肉桂樹皮用載具捎到山下，瑪南和阿住一在河川相約，貨一到就立刻用三輪車載走，上面覆蓋其它木頭。隔天阿住一就來點交肉桂樹皮的錢。

瑪南又開設商店，店裡的貨更多了，因爲老板給了他取肉桂樹皮的錢。他全部把積欠阿住一的債都還清了。

將近有一年的時間採收肉桂樹的皮，瑪南所收到的錢真的很多，因爲沒有人知道原來收肉桂樹的皮可以做買賣。

阿住一到瑪南家裡告訴他，阿住一說：「如果你肯和我起賺錢的話，我們可以自行採收肉桂樹的皮去賣，我們自己拿錢。因爲老板欺騙我們，他

現在反而成了富翁。」

他們欺騙老板說肉桂樹的皮已經沒有可以採收了。老板就說我們就停止採收好了。

瑪南和阿住一合夥去山上採收肉桂樹的皮。被人家發現他們偷採肉桂樹的皮。那個人就向警察檢舉，警察在河川下遊攔截他們。他們被警察抓起來，送進法院。

阿住一是閩南人。他對瑪南說，你來承擔偷採肉桂樹皮的罪行，如果我們一起被關起來，誰去照顧我們的家人？如果你願意一個人承擔罪行，就由我負責照顧你的家。你只要在監獄裡放心待就可以了。

瑪南真的聽阿住一的意見。罪行由瑪南一肩扛起。警察就判瑪南入監服刑一年半。

瑪南並不知道他被騙了。他的家人很辛苦，已經沒有錢可以買店裡的貨物了。因為瑪南入監服役了，沒有人賺錢，阿住一也沒有履行與瑪南之間的承諾。妻子把商店給收拾起來了。妻子和孩子們一起自力於培育秧苗，耕地、耙耨、碎土、深耕、整地、插秧與割稻子。

太太存錢。她參加教會的禮拜，教會的信徒就幫助他們，所以他們一家人不再這麼辛苦了，一直到瑪南從監牢裡放出來為止。

瑪南從監獄返家，多出了一個男孩，一歲多。孩子怕見到瑪南，哭的很大聲，因為它從未見過他的父親。瑪南以為孩子是偷來的，因為臉看起來不像他。瑪南被他的父母責罵：「壞蛋的瑪南！你不知道你的太太和孩子們非常辛苦，我的媳婦一人挑起養活你許多的兒女。如果是別的女人，說不定老早就離開這個家了。」

瑪南聽了父母的話就嚇一跳，不是已經約法三章了嗎—假如我被關起來，就由阿住一幫我照顧我的一家人？為什麼阿住一欺騙我？他去找阿住一算帳，原來他老早就搬遷到其他地方躲起來了，瑪南找不到他。

瑪南想起來就後悔了，早知道就不要認識阿住一。早知道就不要跟這些惡魔閩南人混在一起。這些閩南人都是既欺騙又惡劣的動物。

孩子們都長大了，已經長大成人了的女兒已經嫁作人婦了，也有了媳婦。其他的孩子還在求學。瑪南仍舊生那些閩南人的氣，他尋找那位阿住一，他想要抓他、揍他、殺他。

從此之後，瑪南安靜地待在家裡，他確實反省自己過去所經歷的種種惡行。他開始做農田，去山上農地作工，養牛、豬、羊、雞，也種植菜蔬。他也回到山上狩獵，製做陷阱。

他拾起了日本聖經閱讀，太太帶領他到教會去，和其他的親友們在教會聚會，他的心裡得到了平復。可是他不能忘記那些閩南人從前是怎麼對待他的。

他有兩個兒子和兩個女兒因為喝酒而死，不能夠被老人勸服，他非常難過。他對自己說：「是我害死了他們。」他天天失去了快樂，只有呆滯的

表情。他又回去酗酒，不喜歡工作，整天都只想到酒。

他在家裡與嗜酒如命的人一起喝酒。終於罹患痛風，血壓上升了。頭痛不止，眼睛視力很模糊，身上一定要有酒精，否則手就會抖動，身上一定要有酒精身體才看起來很正常。

孩子看見父親很是難過，他們全都勸慰父親的心使恢復如昔。只是他的身上不能離開酒精，總要喝酒心裡才得到舒暢。

瑪南很聰明，它會說日語，會講閩南語，也會說華語。他常常參加國語演講比賽，和其他族群的老人一起競賽，都是瑪南贏得績優。

瑪南對人們說；我們人哪，在地上作客，我們有原鄉，有一天我們將會回到布農族人的原鄉去。老天早就定準了我們。老天給我們便當，在地上旅行時要吃的。無論是聰明的，或許是愚拙的，也許是富翁，可能是貧窮的，同樣地會把便當吃光光。當便當吃完了，我們一定都得回到我們的原鄉去。

我們是臺灣土地的主人，這些閩南人呀，客家人呀、大陸人呀，他們只是遷徙到這個臺灣的。他們在這裡沒有根，我們的土地也不認識他們。所以他們不疼惜臺灣的生命。他們像日本人砍伐森林賣錢，殺野生動物賣錢，欺騙住在這裡的生靈，因為他們不愛惜我們的土地水資源以及所有的生命。

自從日本到臺灣來了以後，日本人不聽布農族人的警告，天就詛咒我們。閩南人和大陸人來了，他們帶著彼此仇殺的心情來的，從那個時後起，我們也開始彼此仇殺一直到現在。瑪南如此這般地告訴人們。

瑪南年紀很大了，已呈現半昏迷狀態。當它喝過了酒以後，他跟別人說，他的父母親和逝去的孩子們也來見過瑪南，想要和它一起嘻笑遊戲。

瑪南愈來愈衰弱，形體消瘦。有一天，天氣很冷，他酩酊大醉，東倒西歪，他倒在全是石頭的操場下，他的額頭撞擊到尖銳的石頭。人們還以為他只是醉倒在地。他在那裡躺著，一直到筆直地、僵硬地、冰冷地…。

他羞見於孩子們，一溜煙地返回老故鄉去了！

評27 Punal
【土石流】

- 一、小說的開場，作者從嬰兒的哭喊聲而延伸布農傳統文化與適應現代生活的衝突與無奈，令人震撼。
- 二、此篇文章應是四、五十歲以上的族人編寫的，作者靈活的運用布農族的話語結構，而且很道地、很貼切的表達小說裡人物的情緒，令人讚賞。
- 三、書寫符號的部分，可體見作者在布農語法結構學有深入的研究。在焦點系統運用上，可再加強。
- 四、萬不得已，請盡量避免使用外文，建議可向有語文專長的耆老請教，亦可使用敘述法的方式來說明。
- 五、文章詳述的內文中，可看出作者想藉一個人的成長，環境與想法，來喚醒勸說族人。感動之餘，亦深有同感，希望來年能再多多生產如此的文章，我們會協助你出書的。真的是可喜可賀！

Ivutbatu

Heza tu tasqani-an, ihaan a Qundiv tanqapulukis malunqu tan-a qudas sia paliqabasan. mazima sia Qundiv a qudas paliqabasan. madia istaa qansepun a masihal tan-a-un tu sinpaliqabasan, maszang nait pali-uni tu mebunun minkukuhav, bunun i vanis, bunun i qavit, tumaz i huknav, madia ai!

Tupa Qundiv a ki qudas istaa tu: “mavia ka Bunun tu asa-a maqansiap i ininpakaliva-an qabas i?” Antalamun i qudas ta tu “tis-uni tu na asa mapinqansiap i maszang su-u tu uvaz-az i tekiqabasan a vevivevi tu ininpakaliva-an tu qansiap.” manahip a Qundiv a tupa tu “Asa saak tan-a mopa to tu qansiap.” antalamun i qudas ta tu: “uu, na pali-uni saak ivutbatu tu sinpaliqabasan.”

Heza dau haan imita dingalan tu asang a Bunun a maqtu dau muskun i kopa ka takililibus pisqasibang, paqaqenan. Muskun a Bunun i kopa ka takililibus miqumis haan libus ta. heza haan asang haul ta ka vanglaz, kopakaqamisan a danum makanmaning-as, madavus qudan. Paaq pu-un mazima ka takililibus siin Bunun quu ki danum ta. mindaing haan vanglaz ta ka danum is talabal, si-atikis haan vanglaz ta ka danum is qamisan, taki-i-ita ka Bunun taltuus, nait mapas-aq hulus. I-ita amin a takililibus miqumis.

Heza tu tastuqani-an tu tingmut, muhaan a linas haan vanglaz ta ki asa dau quu danum a, tinquz-a dau saduu vanglaz tu uka in a danum, luklas nepa tu “na minkaku-aq ata ki, uka in a danum, na miku-aq ata miqumis i.” tindankul a linas munhaan issia lavi-an tu lumaq ta.

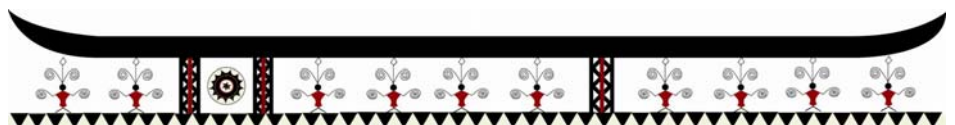
趙聰義

花蓮縣卓溪國民小學民族支援教師

Takbanuaz Bunun

巒群布農語 | 短篇小說 優選

Minsalpu ka lavi-an tu tan-a tu tinmaupa ta, miliskin tu na piko-ug i tinmaupa in ta. tupa-un i lavi-an ta ka linas a tu: “una-u-i ka duma Bunun siin kopa ka takilibus tu miniqumis tu munzakona.” tinsuu ka linas a mudaan munhaan libus siin asang tu tupa-un i lavi-an ta, luluklas tu: “tupa lavi-an tu na mudinuun dau ata ka tastakilibus siin Bunun.”

Antalamun i Tumaz ta tu: “na i-isaq mudinuun?”

Tupa ka Linas a tu: “Na ihaan isia lavi-an tu lumaq ta.”

Ma-aq a kopa ka takilibus siin Bunun a daukdauk munhaan issia lavi-an tu lumaq ta, muskun nenka pali-uni tu na piko-ug in nepa. dungzav uka in a iliskinun tu na piko-ug in, lusqa in amin mitdiqu salaz. heza dau tas-a qazam a siza ki puaq a, tupa tu: “maqtu lusqa supsup i puaq tu vuus a, na ni-i in madiqu.” mahau ka kukuhav tupa tu: “ka-a tu mapinkaz-av i issia qazam tu daqis, matemang asu tu”, tupa amin a vanis tu: “lusqa mopa ta? maqtu qo tastuqamisan quu, maqtu qo taltuus, nait mapas-aq hulus?”

Tupa haval tu: “heza tas-a laas a madia ka vuus”, tunaqtung in bazbaz a tinsuu kusbai munhaan daza lukis siza laas ta, ma-aq a takilibus siin Bunun tu mina-un in i laas ta ka tupa amin tu mapa-is konun, makamkam konun. Ni-i amin nenka manahip i ni-i tu masihal qudan. heza Bunun a tupa tu: “maqtu qo nepi?”

Mopa saduu ka tumaz tu mopa ta qan a ka tupa tu: “heza naak a masihal tu iskuzakuza”. siza nepa asangbaqusaz, ispasiqtu ki takilibus siin nai Bunun ta, muskun nenka supsup i vanu ta, ni-i in a Bunun siin takilibus ansais, tan-a in i issia tumaz ta tu qalingaz, mopa masihal salaz konun, lusqa minmadiqudengaz. ni-i amin a huknav a ansais, tan-a in i issia tumaz ta tu qalingaz, lusqa ikmimiing ma-un.

Tupa Qundiv a tu: “mavia ka Bunun i huknav tu ni-i in ansais issia tumaz sinbazbaz i?” antalamun i qudas ta tu: “na dokdokuk asu taqu”.

Mapising a Bunun i tumaz i mopa ma-aq qabas ang a huknav i tumaz a pakadedaz pakasihal, ma-aq is mun-isaq a iskadiip amin, mazima pasidusadusa mudandaan nait sinap i takilibus tu miniqumis, masihal ikdudusa ma-un i titi. heza tu tasqani-an, mapaqusqus nenka inai anak-anak tu lutbu ka, samuq is katmangan i huknav ta

sia tumaz a maduqlas tu hulus a, paitusun mapitaqdung maqusqus. paiskatudiip a tumaz i huknav soqabasqabas ni-i in pasunkaviaz. Paaq pu-un ni-i ka huknav a asa ansais bazbaz.

Maqansiap in a Qundiv a ka tupa in tu: “mopa ta qan a, maqansiap in saak. Uu ka na miku-aq in a lavi-an a ki?”

Tinliskin a lavi-an a tu na ni-i kis mopa ti, na malatpu ka miniqumis mataz. tupa ka lavi-an i nai miniqumis ta tu “simaq amu ka maqtu munhaan tasipal ta saduu tu mavia tu uka in a dadum tu?” saduu ka lavi-an a ki aq-aaq ta ka tinliskin tu, “ni-i nepun maqtu iskalunan.” mopa ma-aq qabas tu tungnahaan amin a Bunun siin kopa ka takilibus tu miniqumis haan Suzuksenka-an ta tu laning-avan a, musasuu ka aq-aaq a uka musuqis tu sinkalunan punhaan tasipal ludun pasiza sapuz, lusqa sukdu ita inkahamaz manahip salaz mama-un ququu.

Miliskin a lavi-an a tu “na sia Bunun a iskakivan.” Mopa minulivaliva ka Bunun, maszang is, minkukuhav i moppa qetbasun, minhutung i mopa makuzus, minpakitpataz i qavit i mopa palasmuav, minqamutis i mopa maletaz, asa ka bunnu tu minmantuk tu minmasihal a ngaan. Luklasan i lavi-an a nai Alang siin issia Alang uvaz-az Laung, tupa-un tu: “Duuq maqtu amu tandusa munhaan ludan ta, saduu tu mavia tu uka in a danum i?” tupa ka Alang tu: “uu, na maqtuq.” ma-aq a Alang siin issia ta uvaz-az Laung a mama ki davaz, kama siin kaununkaunun; madas via, mopa ni-i in a Bunun maszang qabas ang tu maqtu taqtizun a tilasmaduq haan kuskus, qabas is mapit-ia ki tilasmaduq tu tas-a laas a mindusa tipin a pinit-ia, asa lopa ko tu tismadia mama ki qemangsut.

Kantingmut nai maidakis tu na kilim tu mavia tu uka in a danum. ma-aq i tunluludun nenka medakis mudandaan a, tupa istaa tudiip sia Alang ta ka uvaz-az Laung a tu: “mavia ata tu lusqa tunluludun mudandaan, ni-i tu tunvavanglaz mudandaan i?” antalamun i Alang ta tu: “mopa biaoq is sadu-an i metaqdut danum tu Bunun, lusqa-a malansan zaku mudandaan, ka-a tu babazbaz”.

Madia in dau ka leniqepan a saduu nenka qasqas tu maivili. Ma-aq qabas ang a tupa tu ma-aq is munludun qanup is saduu qasqas a, asa tu musuqis mulumaq, ni-i tu maqtu muhaan ludun qanup munhaan quma munquma, ma-aq is anqelu ka na uka ki kinuzkuza-an. Tupa Alang tu: “na musuqis i evili-an i qazam a ni-i tu

maqtu ki na ni-i tu masihal.” ansais istaa uvaz-az a tupa tu: “tama! Ma-aq a madia in a leniqeban, ma-aq is musuqis a na laku-aq in tonahaan ludun ta kilim tu mavia tu uka in a danum”. Paaq pu-un muqna a Alang miliskin tu ma-aq is mopa ta ka na sia mundiip kilim tu mavia tu is-uka ka danum a tangusun malkasia ,qalmanav a samu?” Musuu ka Alang tupa tu: “Laung! mabuqasa siqi lukis.” mapising a Alang a tu biao is minkankanaang nepa ki mopa enqelu ki samu. tuqna-un ang i Alang ta tupa tu: “Laung! Ansasasu-a mabuqas siqi lukis masqaal i leniqeban mita”.

Na tonadiip in a, tupa ka Alang tu: “Laung! Hanang ti asu mal-uu, na mundingalan ang ta saak saduu”. Tupa-un i Alang ta tu: “malqasivunga iti, ka-a tu qamqam mudandaan i na minbuqbuq haan ludun ti”. Tuza tu latuza ka Laung a ki issia tama qalinga tu malqasivung ita. tastu-iqmuut a uvaz-az a paskazhavun, uka sapuz ismudu-an.

Tantitini ka Alang a munkunbu ludun tu na munhaan dau maqtu enada-an mahival hunku nastu. Tona-ita in a kikilim tu asa maqansiap tu mavia tu uka ka danum. Ma-aq tu menaba-av ludun nepa saduu hunku ta ka tinquz-a dau, mopa ma-aq a hunku ka maszang qabas tu laining-avan tu heza dau tas-a ka ivutdaingaz a laqdut i uhavazan danum. Ni-i in sia ivutdaingaz a laqdut i uhavazan danum, sia kinusi-a-an batu malqutun maqais i danum, min-uni laqdut danum tu ivutbatu, asa-un a danum mapintas-a tu na ispinheza dau zinki. maqansiap in a Alang tu mavia tu uka in a danum a, kavavaa nepa mahaan uvaz-az ta.

Dungzav in isdalavdav a diqanin, Tonahaan in a Alang a haan uvaz-az ta ka taqu tu: “Tinsu-a asu mudaan mulumaq, taqu nai ta tu mopa ta, na i-iti ang saak mal-uu , mopa tastusanavan saak ni-i tu mesabaq.” atalam istaa ka uvaz-az a tu: “uu”. Masulut nepa ki leniqeban takna maidakis ti ka pinisiq tu siqi lukis mantaluq mulumaq.

Ma-aq tudiip a Laung a sanavandengaz in tonalumaq. taunadiip in a tupasdu-un i lavi-an tupa tu; “minsuma in qan a amu?” tuqna ka lavi-an a tupa tu: “i-isaq tama su-u? mavia tu uka taskun su-u mulumaq ti kis? Masiku-aq i?” tudaukdauk a Laung antalam tupa tu: “haan ang ludun ta maltatala imu-u tu qalinga, mopa heza ivutbatu ka laqdut i uhavazan danum.”

Tan-a ka kopa ka takililibus siin Bunun tu mopa ta ka tinsuu paimangmang tangis, tatangis amin sia Laung a tina tupatu: “na minkaku-aq in a bananaz naak siin inaam kuzkuza-un i?” tupa lavi-an tu ka-a tu minkevakeva, ka-a tu tinquz-a, daukdauk ata milislin tu na piko-uq mita. antalam a kakalang tu: “na mun-ita saak kalat i ivutbatu ta.” tinliskin a kakalang a tu sia dau isia ta madadaingaz a mevosaq i danum qabas ang, kalatun sia ivutdengaz a lutbu ki issia ta madadaingaz. Madas a Laung i kakalang ta muqna munhaan ludun ta.

Tonahaan in issia Laung tu tama ta, kan-anak a kakalang munhaan ludun ta, kilim i ivutbatu , kadu-anan in a ivutbatu ka, tupa-un i kakalang ta ka ivutbatu ka tu: “mavia asu tu laqdut i uhavazandanum tun i? Ma-aq is mopa tun asu ka na papia Bunun siin kopa ka takililibus a uka danum qudan? mudana itun! ”

Ni-i ka ivutbatu ka istala .

Tuqna ka kakalang a tupa tu: “su-u-a ang a tangus kalat zaku” ka,

Ni-i ka ivutbatu ka istala.

Saduu kakalang tu mopa ta ka, tangus mundiip kalat i ivutbatu ta, ni-i ka ivutbatu ka intongnu-an kalat, mopa ki maqetqet a ivutbatu ka ki mopa sia makakatpal tu batu ka isbalung. ni-i tu maszang qabas tu ivutdengaz tu maqtu kalatun, uu ka, lusqa in nai Alang siin issia Alang uvaz-az Laung makiqanimulmul mudaan mulumaq.

Tupa ka Qundiv tu: “miku-aq in nai tu tonahaan in lumaq i? miku-aq in a Bunun siin takililibus miqumis i? ”

Antalamun i qudas Qudiv ta tu: “kan-anakav miliskin”. kanaqtun in sia Qudiv a qudas bazbaz a miliskin nepa tu uka sia Bunun a patasan, uka amin a petasan a pali-u-uni tu memaku-aq qabas a bunun, lusqa ka Bunun makungulus taqu ki vevivevi tu sinpaliqabasan siin ininpakaliva-an, makungulus tungunu ki mekikingna taqu ki inai ta tu iniliskinan siin qansiap.

石蛇

有一天，昆帝夫坐在樹下聽他的阿公說故事，昆帝夫的阿公是一個很喜歡講故事的人，知道很多精彩的故事，例如人變成老鷹、人和豬的故事、人和蛇的故事、熊和豹的故事。

昆帝夫說：「爲什麼我們要知道這些神話故事？」阿公回答說：「因爲要讓小孩們了解要到許多神話故事的知識。」昆帝夫興奮的說：「我想要聽聽這些故事！」阿公回答說：「可以，我要講一個有關石蛇的故事。」

在我們隔壁有一個部落，那裡的人們可以和動物玩耍、嬉戲，人們和動物一起生活在山林中。在部落下的山谷，有一條河流，這條河流一整年都很清澈，也很甘甜，所以人們和動物都喜歡喝這裡的水。雖然夏天時水位會變大、冬天會變小，但是人們仍然在這裡洗淨身體、玩水、洗衣服，動物也在這裡生活。

有一天早上，雉雞去河邊喝水時，看到河邊乾枯了，嚇了一大跳。他大叫：「要怎麼辦才好，沒有水的生活要如何生存下去！」他跑向首領的家中。

首領聽到這樣的事情相當難過，心中想著要如何解決這難題。首領對雉雞說：「把其他人和動物們都叫我到這邊。」雉雞聽完首領的話後，馬上走向山林和部落，並且大聲的說：「首領叫我們人和動物舉行聚會。」

熊反問說「要去那裡聚會？」

雉雞說：「在首領的家中。」

動物們和人群慢慢的走向首領的家中，一起討論這件事要如何解決。過了一陣子，仍然想不到有什麼好辦法，反而越來越渴。有一隻鳥，拿出一朵花說：「可以吸花裡面的汁來喝，這樣就不會口渴了。」老鷹生氣的說：「不要丟鳥類的臉！你是大笨蛋嗎？」山豬說：「只有這些，是可以喝一整年嗎？可以洗身體、洗衣服？」

飛鼠說：「有一種果實，他的汁很多。」說完就飛向樹上採果實。當動物和人們吃完果實後，覺得又酸又澀，他們還是不高興，因爲不好喝。有人說：「這什麼東西啊，可以喝？」

熊看到這樣的情況說：「我有一個很好的東西。」他拿出蜂巢分享給大家，他們一起吸蜂巢裡面的蜂蜜。動物和人們也沒有回應熊這個意見，因爲還算不錯吃，只是還是很渴，豹也沒有回話只有偷偷的吃。

昆帝夫說：「爲什麼人類和豹都不反駁熊的意見？」阿公回答說：「我慢慢地回答你。」

因爲人很怕熊，熊和雲豹原本是很要好的朋友、形影不離的朋友，喜歡一起在山林追逐，同吃所獵到的食物。有次他們要互抹身體，結果雲豹

隨便在熊身上塗上看起來髒髒的黑色的塗料，所以從那時他們就成爲不好的朋友，所以雲豹不敢回話。

昆帝夫說：「原來如此，我明白了。那個首領之後怎麼樣了？」

首領看到如此的情況，想說不能再這樣下去，大家會因此而滅絕。他向大家說：「你們誰可以去對面的山看看爲什麼會沒有水？」首領這時看到烏鴉，心中想著：「不能讓他去。」因爲他在大洪水時代，當所有的人和動物都被困在玉山時，烏鴉被叫去取火，他飛到對岸沒有取到火，反而停留當地大吃大喝。

首領心中想著：「就交待人去做這件事好了。」他認爲人一直做錯事，像是因爲仇視而變成老鷹、貪吃而變成猴子，因騙人而與蛇戰爭，因懶惰而成爲老鼠。人必須要改變這些不好的名聲。首領跟阿浪和阿浪的小孩勞恩說「你可以一同去山上找出爲什麼河流會沒有水了？」阿浪回答說：「好，可以。」於是阿浪和他的小孩勞恩背起獵袋，攜帶獵刀，也背鍋子和食物，因爲已經不能像以前可以把小米放在指甲中，以前煮食只要族一粒小米，就會一直生出更多小米，所以他們要帶很多東西，才能在山上生存。

他們趁著天剛還未亮時，就往山上走，尋找爲什麼沒有水的原因。當他們沿著山路走時，阿浪的小孩子勞恩問說：「爲什麼我們要走山路，不走水路？」阿浪回答說：「因爲會被使水不見的人看見，你只要跟著我走，不要有太多的疑問。」

當他們走了一段路後，看到一隻綠繡眼往左邊飛去。在以前打獵看到這樣的情況是要折返回家的，是不能繼續往前走，也不能繼續在田裡工作，如果不這樣做的話，就會有不好的事情發生。阿浪說：「看到這種鳥往左邊飛，必須折返回家，要不然會發生不好的事。」他的小孩反駁說：「都已經走了那麼長的路程，如果折返的話，何時才能到達山上找到爲什麼沒有水的原因。」阿浪重新思考：「還是以大局爲重，先以找出原因爲主要目的，先不要管禁忌了。」接著阿浪說：「你順著路，折樹枝吧。」因爲阿浪犯禁忌，怕有會不好的事情發生。所以叫小孩順路折樹枝以辨認回去的路，而阿浪講完後走在前面，砍草開路。

到目的地前，阿浪說：「榮恩，你就留在這裡休息，我要去隔壁看看。」接著阿浪又說：「你就安安靜靜的在這裡等，不要隨便亂走，要不然會在山上迷路。」勞恩聽從父親的話，安安靜靜的等待。整個晚上很冷，沒有火，他一直等到早上。

阿浪自己一個人到達山上，要到可以從山頂往山谷下看。到了目的地，開始尋找爲什麼沒有了水的原因。當他在山頂往下看時嚇了一跳，山谷就像以前大洪水時代，有一隻大蛇阻擋出水口一樣，只是現在不是大蛇在阻擋，這次是石頭做成的石蛇阻擋了出水口，想要儲水來發電的石蛇。當阿浪知道爲什麼沒有水的原因後，趕緊往他的小孩那邊走去。

不久天亮了，阿浪回到勞恩那邊後說：「你回家去，告訴他們在這裡所

看到的一切，我在這裡等你，我要先休息，因為我已經一個晚上沒有睡覺了。」他的小孩回答說：「好」。於是勞恩順著昨天在路上，折樹枝所做的記號，回到山下的家中。

當勞恩回到家裡已經是深夜，來到首領的家中，首領問他說：「你回來了啊！」又接著說：「你的父親?為什麼沒有跟著下來，發生了什麼事?」勞恩慢慢的回答說：「還在山上等我們回音，因為那裡有石蛇阻擋出水口」

動物們和人們聽到這樣的消息都哭了，勞恩的媽媽也哭著說：「那怎麼辦啊我的老公，還有我們未來的日子！」首領安撫大家不要緊張、不要嚇到，大家一起想辦法要如何解決。螃蟹說：「我去咬那個石蛇」，螃蟹想到以前是他的祖先咬破大蛇的身體，讓阻擋的水流出。於是勞恩帶著螃蟹重回山上。

到了勞恩的父親那裡後，螃蟹自己去山上找石蛇。看到石蛇後，螃蟹問石蛇：「你為什麼要阻擋出水口，讓人們和動物們都沒有水可以喝！離開這裡！」

石蛇沒有回答。

螃蟹再說：「你先咬我吧」。

石蛇再次不回答。

螃蟹看到這樣的情況就先咬石蛇，但石蛇沒有倒塌，因為這個石蛇很硬、是用堅硬的石頭所圍起來的水庫。看到這樣的情況，螃蟹、阿浪和阿浪的小孩勞恩帶著難過的心回家。

昆帝夫問：「回到家後他們怎麼了，人們和動物如何生活下去?」

昆帝夫的阿公說：「你自己去想吧?」當昆帝夫的阿公說完後，心中想著布農族人雖然沒有文字，也沒有以文字書寫的歷史文獻，但是先人們用他們口傳的方式把各種神話與傳說留給了他們自己的後代，用口傳的方式將祖先的想法留給後代。

作品評論

宋銘金 | 評論

臺灣基督長老教會崁頂教會牧師

評28 ivutbatu
【石蛇】

Pali-uniSain mas bunun habasan mininpakal iva tu sinkuzakuza,habasang bunun mas taki Libus tu sinsinaipuk hai mahtu maluskun mihumis,paindangazdangaz,sain tu hansiap hai pali-uni mas ivutdaingaz lahdut mas utaulan bubunuldanum tu ilav。

講述神話故事,(1)、原始前,人和野生動物都可以生活相處在一起,而且還可以互相懷互相幫忙,(2)、本篇有發生很多的故事事件,是大水源被大蟒蛇軀身堵住了。

lavian hai maskalun mas mamangan tu Alang mas isaicia tu uvaz laung sinmas kakalang kusia ludun aikusnadan mas danum cia mincivi,sadu mas ivutdbatu silukmu sia bubunul haitu mimpanu a tama mas uvaz at kakalang mudan kulumah。

頭目最後派 Alang 和他的兒子 laung 還有 Kakalang 去水源頭視察結果發現是一條大蟒蛇堵住,但是前功盡棄。

Sain tu hansiap hai pisha-iap mas minihmis tu bunun mas kaupaka takilibus tu minihumis hai mahtu maluskun mihumis,muskun saipuk mas ana-anak tu asang。

整個故事所表達的意義是在說明布農族人和野生動物曾經是一起合作抵禦外來破壞他們的社會組織。

Masial a sinpatas,haitu asang tu malmananu mapasnava mas mapatas lumazi tu patasan。

表達的很好,但在羅馬書寫方面須待加強。

評29 aapayo'Ꞥ na nia takupuyanꞤ
【消失的達古不亞奴】

1、e ehohangva eni mo na'no ꞤmnꞤ e hia tmopsꞤ, engha na hiya apayo'Ꞥ ta nia takupuyanꞤ, at'inhi hocinana as'uhsan'a esansana na mosola yone cayamavana ho epeapi ci yatatiskova maihocieno cou? honcieno mocmo ci yatatiskova? tehe koko 'osna cohivi tote baito ta tposꞤ.zo sia na mosola yususuyumo ci yatatiskova.

這個故事寫的很好，述說著 takupuyanꞤ 如何滅亡消逝。但是在故事內容裡只提到兩個地名，cayamavana 和 epeapi，並沒有講到當時住在 cayamavana 和 epeapi 的族人是鄒族？亦或是其他族群的人？若能寫的更清楚，讀者可以很清楚了解那兩個族群或部落曾經相互戰爭的故事。

2、mo mani'i ta tposꞤ omo ya yupeahngꞤꞤ. hoci nana pela poa cohinveni sia namo ya'ei ta 'e'e? te asuhcu ꞤmꞤꞤ hote aiti e tposꞤ.

在故事中有許多的對話，但在敘述時沒有很清楚的分別交待，那一句是誰說的話語？會讓讀者感覺混亂，如果能寫清楚會更好。

3、e ehohangva eni omo atva'esi zuyo ci yatatiskova a i'eno yavai honcinana a'suhcan'a tposi na hia m'atutumzo ho isi i'mizi no kua yupa yususuyumo.te a'suhcun'a ꞤmꞤꞤ hote aiti e tposꞤ.

這篇故事的主角是 yavai，雖然在故事中有稍為提到他引起兩社相互戰爭的矛盾惶恐情緒，但仍顯不足且也不夠強烈，若能再加著墨對本篇故事會加分許多。

4、e ataveisi ta tposꞤ isic'o tposi na hiya a'usni na yane epeapi ati'ngghi e ehohangva eni isi engh'a na nia takupuyanꞤ, mo mainenu na yupa 'a'ausna ta atotaveisi ?a isi eusvta ta tposꞤ. omo coní honci a'suhcana'a tposi na atavesi t'otohungꞤ ta yavai. Te a'suhcu mayo no to'tohungꞤ ta mo macicihi e ehohangva eni.

故事的結尾只說明 epeapi 的人被 cayamavana 的人滅絕，但此篇故事主題 takupuyanꞤ 與此故事結局的相關性為何？似乎沒有清楚的交待。另主角 yavai 戰後的心情若能在加以敘述，對整篇故事的完整性更會感動人。

aapayo'ꞑ na nia takupuyanꞑ

ho te engha na engha taunona'vi ci nia takupuyanꞑ, na ehohangva ta cou, o'a mo man'i na isi n'a peela esansana, ina cu c'o nia hia kua aapayo'ꞑ nan ten'a ake'a peela eꞑsvꞑsvꞑta. avaho na moso la yu'susuyumo ci nia yuso ci hosa.

ine noana'o, moso la ausuhcu botngonꞑ na nia takupuyanꞑ, maezo na hupahe ho ausuhcu yu'cocol, moso la yuso ci hosa, ceayamavana ho epeapi, mo yusosa'o na eanan'ou hupahe, ko'ko mohcu la yupa esvꞑta ho yainca 'ote la yupa mohsosa'o ho tela meobango no yuansou, at'inghi ci la c'o'so yaa yu'ti'ingi no hupa, ina yuozomꞑ no yuso ci hosa, la maica a'asngꞑcꞑ yupa uso ho toꞑsvꞑta . ac'ꞑꞑ ne.....

“ yavai, panto mo i'vaho yu'aemonꞑ to hupato. ” eꞑsvꞑta na mo toemaine'e ci mo yaa fou ci yane ceayamavana.

“ ‘a~, co mio c'o i'vaho maica. te emozu maica na te'o hioa, te'o cu c'o i'nꞑskꞑ uhne'e ho toꞑsvꞑta. ” micu akameosꞑ cu emo'unu ne epeapi na yavai. mocaefi ne va'hꞑ no takupuyanꞑ , isi asngꞑca sia no fnguusi na tenasi nana e'vona? cu pesꞑsꞑc'ꞑꞑ ne epeapi, ci mo nana aha'o baito no mo cihi ci mo kuici yonghu ci mamespingi.....

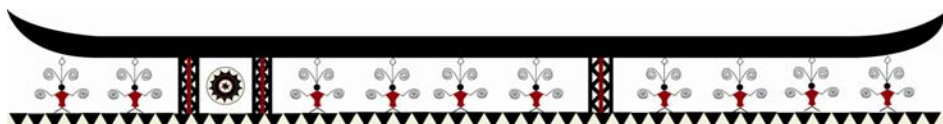
“ yi~manci s'a læa tan'e 'e mamespingi? ” tosvo mo'unumaica na yavai ho mohcu nana osni totoefꞑngꞑ no kukuzo ho huafeoi na mamespingi.

maica mo'so nana a'ꞑꞑꞑ yonghu na mamespingi, ma tesi huseolæa ta yavai ho asngꞑca huafeoi....” wan, wan ”conci av'u mo i'mi no f'uhu to mamespingi ho smo'unu to yavai ho po'eꞑngꞑ, yamci 'o mamespingi ho maezo emo'unu to isi yoni totoefꞑngꞑ to yavai.

鄭信得 優遊吧斯股份有限公司董事長特別助理

Cou 'alisan

阿里山鄒語 | 短篇小說 優選

“ a~, sia suu? ” yamci na mamespingi. “ cuma na teko hioa ho miko yontan’e? ” ngoheungu na mamespingi ho aopopoha’o boevovei.

“ ‘ote ngoheungu, o’a te’o s’a pohcingha na suu. ” isi osna yut’ingha to hahocngu, “ panto te’o ne epeapi, os’o ta’unano hangu na suu, ko’ko mi’o totoefangu tan’e ho ucea husansana ”.

“ cuma na ongko suu? ” ausuhcu mocmu’u ‘o yavai. “ mo yonenu na emoo suu? ”

“ a’o.....yangui ‘o ongko’u. mo yone f’uhu ‘o hosa’u. ”

“ ‘o, ‘a’o te’o no emo’usni, zou epeapi? ”

“ ‘a eno, teko mozu fiho a’o, ‘a te’o cu anana’o maine’e. ” ‘ana mo ngoheungu ‘o yangui, nama tesi yahafa ‘o hahocngu ho uhne hosasi.

ahoi ne mio, isi cu afu’a huseolha to yavai ‘o yangui, mohcu la nana asngucx mo’unu ne epeapi ho mainca te nana tousvutu, ‘a eno mamespingi co la si ucea usa.

cu ake’i aomane, ma isi nana aeza umnu no tibu ci yuozomu ne epeapi ‘o yangui, a’vinano o’a mo yupa bochio ‘o yavai ho tibu ho mo aepohu buh’-umnu ta mo cihi ci mamespingi.

moso nana seolha no feungna, o’a mo meelx buveici no hiasi talha to yavai na mamespingi, hocu mo’unu ne epeapi ho te uhne mamespingi, isi yainca no koyusi tesi cu mi’usi ho yaingca tesi vcongu, ine tec’u pesusc’-uhx , ci isi huaevi ho mo seolha no noepohu ‘o yangui ho tibu.

Tuyafo to poyave ‘o yavai, smo’usnu to tibu ho yangui. “ yangui, manic osko peknu a’o? ” eepanga ‘o e’esi, ma tesicu teoca ho ala opcoza ‘o mo yoso, aomane micu toevovei ne ceayamavana.

Ohe cu nana aopoha’va cohivi ne epeapi ho ihe opcoza ‘o tibu, acuhx na’no kuici yunsonsou, hocu ma’to’tohangu no tehe hia suyumo, mufuteu no eimo ci teesi, esvuta ne tehe suyumi ‘o ne epeapi ho tena c’u ta’esi no miemohi. a’vinano tec’o nana tipoyave ho te yu’susuyumo, talxi to yavai, ci nana meo’te bochio no kuahe suyumo ne epeapi, ‘a tesi no’so ucea efanga ho mo opcoi. eteuyuna to yavai na te suyumo ci maotano, “ maahaah’o, ne auyusi mo’u asngucx uhne epeapi ho tousvutu, nama mo tmakvo’-x ho suyumo a’to. ”

“ yavai, teto cu suyumo. ” eepza na poyavehe ho moomozoyu.

“ at’inghi mo botngonæhe a’to ‘o ne epeapi, a’vinano tec’o tipoyave, asonæ o’a teto meelæ atpætæ. ” isi nana ecvæhneni to yavai.

“ ‘a teto no uasoe titho to tæ’sæ. ” cihhi na mo mainca.

“hoci maica, ‘a ma hoci to asansano’so atpætæ. ” yut’inga to yavai.

“ ma ‘ote, hocihe cohivi, ‘a tahe meoi no suyumi a’to. ” cihhi na mo mi’usnu to yavai ho mainca.

Ta’to’tohængva to yavai ho maica no koyusi: hocihe cohivi ho zou a’o ho mi’o nomzo no mamespingi, mate so’vona na sapci’u?

“ ‘a te maica, poa pio na te totoefængæ ho titho no tæ’sæ , ” maica na tesi ti’aunu to yavai. “ toveineni ta sua ho epei no te mpusku ho poa smoyu’ho. ”

lasi kaeba yaahahafa to yavai ‘o sua, maica zou’so lahe letayæzoi no maotano, la couno smu’iei to tæ’s-æ , la couno atpætæ na hangæ ho mo afu’u suyumo.

husmasi taseona, cu nana yu’eteuyunu to kuba na mamamaotano.

“ acæhæ ‘e mo yontan’e ci maahaah’o, imu cu cohivi ‘e teto hia yu’suyumo, o’a te poa cohivneni no mocmo. ” ma’tæ’s-æ ho mo aomotæ’-æ ‘o sua. “ ten’a tuyu no hie ho temu smoyu’ho. ”

espayo na hie, psoetiskovi na isi pai’kuyungvi no cmæcmæ ci hosa, ake’asi ta’kuv’a no ta’esi.

aerængæ aomotæ’-æ ‘o sua, cu yanan’ou maine’e na haah’o.

yu’sipeohæ to kuba ‘o sua, yuptæhæ to yavai ho yanan’ou mainca ” yokeoasu ”.

“ os’o talæi ho miko mahsæsuftæ to haah’o,..... uhtan’e ho yusuhngu, panto te’o ucea tuotuohcosi.”

micu yuyuso ho emo’unu to pupuzu to coca to kuba, nana huaeca ecvæhæ na to’hængæ to yavai, tesi nana av’a? c’o asngæca talæi na mo ptaængæ ci zomæ

“ te’o nana’so av’a ? ” ma’tipvongæ na yavai.

“ cumaa...? ”

“ ‘a mo.....ho tenato suyumo.....”

“ ‘uas’o cohivi, ”osna yut’inga to sua. “ yavai, ‘ote nama ma’kuv’o, ‘a teto peela atpætæ ‘o hangæ, ”

“ os’o no o’te ta’uzva ho teko yahahafa ‘o haah’o ho atpætæ, at’inghi.....’o te’o.....uk’a ci imu ake’a ucea tuocosi no koa teto

suyumo ? o'a imu no ucea cohivi ne mo'u la uhne'e ho touſvutɔ ? ”

“ tayaezoi ci yuozomɔ, ho mo maica co hiasu aomotɔ'ɔ , e'vono o'a imza ta'hongi, at'inghi lamza ta'uzva 'o lako hia yahahafo. ”

“ o'a te, 'a tec'u aezuhu. ”

“ I ko av'a ? ”

“ na I'mizi ho teto suyumo 'a a'o. ”

“ ” huaeca tmakaknuyu 'o sua.

“ 'a a'o, ac'o bɔh'ɔmɔ to mamespingi ne'e, 'ia ma mo aha'o yaa coni, ine o'ucu cohivi, mo'u'so a'ɔmtɔ yusonsou ho cu opcoza 'o mo yoso, ci os'o no'so cohivi ho zou yuozomɔhe. ”

“ mamomaica, ko'kote suyumo a'to. ”

“ 'a eno. ” ecvɔhɔ na 'tohɔngɔ to yavai. “ sua, teko peela efɔnga 'e 'a'ausna'u ? te mainenu ho cihe cohivi ta a'toana ? ”

“ 'uaos'o cohivi,.....'ie, I'o te yu'susuyumo, mo mainenu na 'to'hɔngɔsu ? tehe nana cohivi ho teto uasoe titho to tɔ'sɔ ? ”

“ os'o no o'te ta'kuv'a. ”

“ ko'koeno, 'a teto ahta o'te acɔha opcoza na hangɔ. ”

hiesi ne tec'u yu'susuyumo, noavai ho yupami'usnu.

“ 'aua, makac'o botngonɔ. ” mi'usnu to sua 'o yavai ho mainca.

“ te'so a'ɔmtɔ ngoveo hocito ucea atrɔta. ”

“ ta'unano panos'a te pono to tɔ'sɔ ? ”

“ 'ua os'o cu acɔha yutataveia. ”

“ te nana mainenu ? ”

“ uate ɔmɔ. ”

cu pecocohzona, moc'o n'a yupa moteo no te auyu suyumo.

micu ahoi sohpoi na yane epeapi, cihi na mo asngɔcɔ moozoyɔ ,
“ sia na mo opcoi to yuozomɔmza ? ”

“ 'a no yane ceayamavana. ”

“ 'a tamo no yac'ɔ ta ta'esi ta c'oeha, minocu tetocu suyumi. ”

“ pongsohɔ. ”

cueno yupasu'so, aomane, fihto hia botngonɔhe 'o epeapi ho peatrɔta 'o ceayamavana.

“ yavai, hocito o'te toekameosɔ , 'a tehe a'ɔmta acɔha 'a'usni a'to. ” nof'uhu 'o sua ho mainca.

“ teno, yahafa 'e haah'o ho mongoi tan'e. ”

“ minocu, ceayamavana. ”

ne mio, i'o mo totoefɔngɔ cite titho to tɔ'sɔ ci maotano, mohcu

nana ahoi pono, maica mososo botngonꞫ ho aemo'Ɜ, o'a ohe osna cohivi ho mo uasoe titho to tꞫ'sꞫ 'o yane ceayamavana, at'inghi ne ohecu nana hucuni namo peayofꞫ ho aha'o oefꞫ'Ɜ ci 'oahngꞫhe , nia ihecu cohivi na a'a'usna.

namo cihci ci mo moozoyꞫ ci yuozomꞫ ne epeapi, “ ‘ote na meobango, panto mo totoefꞫngꞫ ho pono, aupciyo, toemaine'e ho mayo to tꞫ'sꞫ. Ma teto a'Ɜmta acꞫha opcoza co yane'e.”

Ina mo toemaine'e ci yane epeapi, ma ohec'o aeza kuyungvi ho pnaa, ahoi ne mio, ma ohe nana ausu'va acꞫha 'a'usni na yane epeapi.

消失的達古不亞奴

談到達古不亞奴這個奇特社群，在鄒族傳說歷史似有似無的片斷口述中，如今傳承下來的並不多，較常口述的大都是達古不亞奴衰亡的原因，其中同屬社群的二個部落相互殘殺的傳說，可說是異於鄒族氏族倫理的特殊事件。

古時，達古不亞奴社群的人口增多，部落的獵場領域因此不斷擴展，其中有南、北邊兩個部落（珈雅瑪與耶比雅比）的領域邊界呈現重疊，二部落頭目雖時有協議以共享為約定，但仍會發生越區狩獵之情事，造成這二個部落時有獵場紛爭，而二社 yuozomu（意：統帥）也因此相互來往協調多次，直到有一天……。

「法伊啊！他們又越區了！」一位剛狩獵返回的珈雅瑪部落族人，驚慌失措地向族人統帥法伊報告他的發現。

「啊~又發生這種事！我想.....既然如此，非要再做最後一次談判吧！」法伊說完就起身前往耶比雅比。他以飛快的腳步渡過了達古不亞奴溪，邊走邊想著此次該如何談判？就當快抵達北部落耶比雅比時，路上突然遇見一位貌美女子……。

「咦~這裡怎會有一女子？」法伊停住腳步，隨即跳入路邊的草叢躲著，並窺探這名女子的舉動。

由於那女子相貌動人，就深深吸引著法伊對她目不轉睛地注視著。……「汪！汪！」一隻狗突然從女子身後出現，並衝向躲在草叢裡的法伊叫個不停。女子好奇地尾隨著狂叫的狗前去察看。

「啊~你是誰？」女子非常驚訝地叫著。「你……你在這裡做什麼？」女子蹣跚腳步慢慢向後退。

「我不會傷害妳，不要怕！」男子立刻從草叢跳出來急忙解釋。「我正是有事要前往北部落，從遠處看到你時，還以為是敵人，所以才躲在草叢想進一步觀察。」

「妳叫什麼名字？」法伊漸漸走進那女子。「住哪裡啊？」

「我...我叫雅烏依，就住在我身後不遠處的部落！」

「哦～那不就是我要前往的耶比雅比部落嗎？」

「對啊！要不要我帶你去？反正我也該回去了！」雅屋依似乎放下了原本懼怕的心情，大方熱情地帶領著男子前往她的部落。

兩人經過短暫的邂逅之後，法伊知道她是耶比雅依的女子，從那時，法伊就時常以”前往北部落談判”為藉口，約見雅屋依。

過了不久，耶比雅比部落的統帥迪布竟也喜歡上了雅屋依，而兩位部落統帥卻渾然不知正與那女子形成了戀情三角關係。

有一天晚上，法伊按耐不住思念之苦，又前往耶比雅比欲約見雅屋依，並心意已定要表明娶她為妻；然而，到達耶比雅比部落時，竟親眼目睹雅屋依正與迪布親密約會。

法伊抽出腰刀，衝向迪布與雅屋依。「雅屋依，妳為什麼欺騙我？」法伊怒斥雅屋依後，舉起刀向二人猛亂砍殺，直到兩人斷氣，隨後連夜趕回自己的珈雅瑪部落。

耶比雅比部落族人獲悉迪布被珈雅瑪人殺死，心情激動不已，急於報仇，遂打出五結繩示戰帖，並立即派信差交給珈雅瑪部落，約定五天之後，以刀為決戰武器決一死戰。法伊接到戰書後，並沒有向族人說明原因，反而刻意隱瞞其殺人兇手之罪名。

法伊召集所有迦瑪部落的男丁，「我敬佩的各位戰士們！這一陣子，我不斷前往耶比雅比部落談判，但不幸的，談判終至破裂，征戰難免啊！」

「法伊！我們現在就攻去耶比雅比！」族人憤慨地揮舞著刀大聲疾呼。

「可是，耶比雅比的人似乎比我們還多，而且還限定交戰方式僅能用刀，看樣子要打贏不容易啊！」法伊沈重地表示。

「我們可以在交戰時，暗中設置弓箭手，只要不被發現。」一名族人向法伊建議。

「嗯……若要這麼做，就非要打贏不可。」法伊回答。

「不行啊，若被發現，一定召來她們報復而對我們族人趕盡殺絕。」另一族人向法伊表示。

法伊沉思了一會兒……心想：若族人知道我其實是為了一名女子的緣故，召來耶比雅比部落的討伐，那不是很沒面子？

「那麼，如果我們要打贏，確實有一組弓箭手是可以佔上風。」法伊似乎心裡有了決定。「好吧！就交給舒瓦負責篩選出二十名弓箭手，立即進行戰備訓練。」

舒瓦是法伊的愛將，是一位擅於帶領族人出征的指揮官，面貌嚴肅但帶著充滿自信的威武神情令族人非常臣服；平時束腹佩帶腰刀，頭戴配有熊毛與鷹羽的皮帽，讓人感覺似乎隨時緊繃著作戰的神經，時刻處在一種戰備狀態；其所運用的戰略，使他所戰皆捷。

第二天清晨，舒瓦就把所有弓箭手召聚在會所。

「各位親愛的同胞，我將與你們一同負起一項特別任務，我相信你們都已知道，是屬於極機密的戰略。」清晨的寧靜，舒瓦的喊話更顯得格外肅穆。「我們還有三天的時間可以好好戰備自己，好好把握這三天吧！」

太陽從東邊冉冉升起，映射在部落的光線與清晨的煙霧混雜著一股新的氣息～那即將改變部落情勢～三天後的戰事會帶來什麼改變？

舒瓦講完後就令其解散，各自回家生活如常。

舒瓦正從會所走下，遇到法伊，「yokeoasu！」兩人相互打聲招呼。

「我剛剛聽到你跟弓箭手的精神訓話.....你來這裡坐，我有些事想跟你談。」

兩人相偕走到會所中央的火塘，隔著火塘面對席地而坐。頓時間，法伊心情沉重地不知如何啓口？只聽見會所外一棵神樹上鳥群熱鬧鳴叫著.....。

「我實在不知該說還是不說？」法伊三心兩意地說著。

「什麼事？」

「其實.....三天後的這戰事.....」

「我知道！」舒瓦打斷了法伊的話。「法伊頭目，你不用掛慮，我們弓箭手絕對有十足的把握，我們可以勝過敵人。」

「我相信有你在一定會打勝戰，只是.....我要說的是.....你們沒有一個人懷疑過我去談判的過程嗎？不想了解我談判的細節？而造成不惜一戰的原因是什麼？你們.....都不想知道？」

「頭目，你這麼說，我突然不懂，一直以來，我們跟隨你，整個部族都以你為榮，你對未來總是有超乎我們的卓越遠見，我們從不懷疑你的抉擇！」

「不！今天或許要改觀了！」

「怎麼說？」

「其實這場戰是因我而起！」

「.....？」舒瓦驟著眉頭，茫然不知如何回應？

「是我.....愛上了耶比雅比的一名女子.....原本以為好好的，她卻背判我跟了別的男人。當我當場發現他們的時候，一時氣憤不已，就把他們殺死，後來才知被我殺的那男的，竟是耶比雅比部落的頭目。」

「噢！我懂了！他們是要來報仇的？」

「唉～沒錯！」法伊無奈地長嘆一口氣.....「舒瓦！你可以幫我保守這秘密嗎？萬一族人知道，我該怎麼辦啊？」

「你放心吧！我不會說的！.....噢！對了！對於這戰事，頭目你的看法如何？我還是有所擔心.....你認為他們不會發現我們違反約定藏著弓箭手應戰嗎？」

「擔心是會啊！」

「所以，這場戰嘛.....勢必要殺個片甲不留！否則留了活口讓他逃回去，後果難以預料。」

約定開戰日到來，雙方男丁人馬依約來到戰場。

「哇～他們的人還真多呢！」法伊對著在旁的舒瓦說。

「確實這情勢看來，我們可說是要以寡敵眾打勝戰的機率確實不高。」

「我們不是有弓箭手嗎？」

「我已經部署好了！他們會等候我下達指令。」

「沒問題吧？」

「沒問題啦！」

約近中午，兩方人馬對峙，各個稟氣凝神只等誰先出招？交戰一觸即發。

耶比雅比人開始焦躁，有一人不斷說著：「是誰殺了我們的頭目？」

「珈雅瑪部落的人！」

「就是現在站在河的對岸的那群人！我們把他們消滅吧！」

「衝啊！」

耶比雅比人一舉衝了過來，而珈雅瑪人也迎上前去，雙方開始了一場激烈的戰鬥.....。

果然耶比雅比人靠著人多的勢力，使珈雅瑪人漸漸招架不住，局勢整個一面倒。

「法伊，我們再不撤退的話，恐怕沒機會了，看得出他們要趕盡殺絕！」舒瓦跑到法伊身邊，背對著背一面殺敵一面急促地說著。

「好吧！進行撤退！」

「珈雅瑪人啊～全部撤退！」

這時，隱藏的弓箭手開始不斷射殺耶比雅比人，由於情況混亂，起初耶比雅比人並未發現陸續被箭射死的人。但在追趕的過程看到有好幾個突然倒地不起的現象，終於發現對方使用的卑鄙手段。

耶比雅比的一名統帥喝阻其族人「我們不要中計！別再追了！趕快回去拿弓箭，我們今天一定要殺到他們的部落！」

正當他們急速撤退時，另一組珈雅瑪部落的弓箭手擋住了他們的去路，於是兩邊夾擊，珈雅瑪部落憑其「暗中傷人」之計謀優勢消滅對方，從那時，耶比雅比部落因此消亡。

Wavelevele kidremedreme ki ya balenge ku Elrenge

Yakaai ku cekele, ku talialalay kwini ki cekele tay Kadrangilane, ku tatama sia Pulaludhane, la si Legeane ku taelrelreini. Sa karudrangenga kwini ta drusa la makakilibake turamuru. La kai tarathaynu, ku Legeane la katawalbiri, la sidrama turamuru ku atulalakene lini, si kismula padulru ku autaluvayvadhane ki lrulay. Kay Pulaludhane laka tara alupu, ai lu kai alupu kiasamwula ngudalrane kaungu tubecebecenge kulri ka angukalrane ku becenge, kay Legeane la ibalribalriw pacapacase, padulrudulru ku atulaymadhane ki dayni. Kay Legeane la darurunga ku atulalakaneini, la tulalake ku ababay matingulwalwadhane, la sunagane pasi Arwai. Kikay lrulay la swaswuay aru kaadraw, aru adiadili ku tangivelevelane. Ai matia samadre turamuru, ku kinawmasane kay ki lrulay kai kiatulrepenge, malrunay ku kinawmasaneini, wunu mia ki drumane ki lavavalake aru kaadradraw, ai taapeecane ikay ki tapeapecane kai maka ngivelevele. Laka tinaini ka siaraparapale, pangidrakale, pu lebe ki tapeapecane, adravane lu kaane tinaini ku pacumucumu iniane. Kay ladrusa lu dreele ki lalake lini laka tatututubiiane.

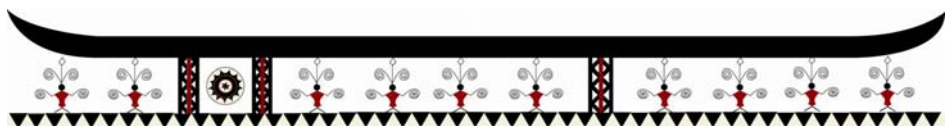
Yakai ku tay ngeea ku daane, ka mialri ka talialalay, kwini ladrusa la tulalake pasangu drusa ku sawvalay si ababay, ku sawvalay sia Pacake, ku ababay sia Elrenge, kikay lavavalake yai masiasiasilange kaadraw. Kay Pacake la kaadrawnga, wadulrunga tupapalra ki tamaini alupu, si kiburubulru ku tapiapiane alupu, kulri ka atara papananeini lukabilrili.

賴阿忠

恩濃教會神職人員

Vedai Rukai

霧臺魯凱語 | 短篇小說 優選

Lu singikaiyane ku kakwakudhane ki Ngudradrekai, ku lalake luka sakarudrarudrangenga, marudrawdrange si laretane ku wasilape ku amwane karudrange ki lalake, la singikaay ki ya cekele silape ku ecebane lini mwa mupapalange, lu kai ka lrawganenga ala mu talidrumane ki cekele mupapalange.

Kay Pacake laka sakarudrarudrangenga, kay ladrusa la mialri kakalithinga ku apakarudrangane ki lalake lini. Yakay saka minakavaalane, kwini tina ki Pacake la iya kay ki taelrelreini: “Maadrawnga kay lalaketa, takakalithinga ku apakarudrangane iniane.”

“Mathariri, silapenga ku amwane ki lalake karudrange, lata sara ibibiku aganeta” la iya tubalre kwini taelrelreini.

Ai kwini taelrelreini kwaalri ku kidremedremeini iya kay: “Kathaane kavay tay Kadrangilane ka Arwai ku amwaneta mupapalange.”

Sa madradrekasenga kwini ladrusa, la dawlu ki marudrange, kamani ku lri sivaga. Sa kisudralrunge kwini marudrange, la mwa ki tay Kadrangilane saka maungu, si pelaeela ku takidremedremane ki tali sawvaladhane. Kwini taliababadhane sa kilalra ku taiyane ki marudrange la kiraagay turamuru, ai gwaruthwungane kai tubalrebalre. Ku Pulaludhane la kateelrege ku kidremedremeini iya kay: “Kai nay wathuru tubalre , asi lwiyanne kay lalake nay kai maiya ki lalalake ki palrapalra kitulrepenge ku takaumawmasane.”

Ku marudrange la iya kay: “Kai lrikatumane, asi lwiyanne amani numi ku maecebe ka retesane, laka paalrayngi ku tali sawvaladhane tamwa karudrange iya numiane, si ikamani ku siarapale ki lalake.” Sa kalritheethe ku tali sawvaladhane, ku Pulaludhane la kai kakecengenga, la iya kay: “Sana lri mwa numi ki lalake nay, itwumane midra.” Ala mapalraylayngi pakarudrange ki lalalake lini.

Sa madrekadrekase si mapalraylaynginga, la paaswala tusiasilangane, ala mapeelaela ku akarudrangane ku vai, la

cekelanenga padulru ku akarudrangane. Ku marudrange watawtaw ki cekele ku apiane padulru ku akarudrangane, ku la sawvalalay waalupu, twakange, kiangatu, ku lalabaybay la marasikay ku asilribwane ku becenge, tubava, si atwabadhane, tubengelray ku langi si ratheathe, sa maka padulrunga la sarubu si paw drusa ala apavala pwa ki tali sawvaladhane si tali ababadhane. Sa kelanga ku akarudrangane ku vai, la ngiragelane makanaelre ku tarudrawdrange, yacengecenge si lavavalake. Ku tali sawvaladhane la bulri ku sabaadhane si rarukudrane satedre mwa ki tali ababadhane. Ku tali ababadhane la mialri ikay tavanane mukalava ki wakela tulrevege, ku tali sawvaladhane sa kelakelanga, la makakawkaw kiraragay. Sa maka tulrevegenga yai, ala lri mwanga ki adralradhane, la ngiragelane makanaelre si dralray ku latarudrawdrange, yacengecenge, lavavalake, ku senay si peravane lini waelraelrange. Mwakalrivili ku tangiragelanane ki Pacake, paka tulru sicivare ku adrisi, sia ebele ku lrikulaw, la sikacingi ku nilraviane, athingaalane ikay ki dralradhane. Ku kathaane ku kai kiatulrepenge yai, kai adreelane ku kiarakerakete, twaalay ki paathagili pakeela ki twalrepenge kathaane ku warakerakete ka sawvalay ku adreelene.

Kwini kiarakerakete yakaai tapeapecane si tubitubi, kilalalalra ku wasenasenay kapeaperaw, kai maka wadreele kwini ki lakiapaelre dralradralray, ku Pacake la kaiyana dreele ki siasilanganeini.

Sa maka dralraynga, lalri kimalranga, ku Pacake la katwase mwa ki tapeapecane ki siasilanganeini, si ivare ki kalrivunguvungu, ai madradrimitinga la kai maka cege dreele ku tangimiamiane ki siasilanganeini, kwi lasu la pangiabaalay thivare ku cawbu naw swasulrape iya ki siasilanganeini, ku Arwai anana alaiya si tubi, la kai paadilinga ku Pacake arwadeethe iniane. Lu kidremedreme ku Arwai kai kiararay kay takarudranganeini, maiinulringa kiarubwane sikakathane. Ku Pacake la sasa iniane, si naw peela kebere iya, ku Arwai la kiangeeange, ku Pacake la kai maka ngudadethenga iniane, kai maka waswasulrapenga iniane, alakaliare, ku Pacake la kaswulringa si katwase mu tavanane. Sa dreele ki tinaini la iya kay: “Ina, kai naku maka ngwadadeethe ki siasilanganeli, sana takelaku ki kinawmasaneini, kiaangeange si tubi, matiakuru turamuru.” Ai

kay lasu takwakalisi iya kay: “Anu pakarwudrange naiyane, la kai kiarubwane ka alisu, la mialriaku ngwalingavanaku.” Kay lasu kai wathingalenga ku aiyaneini kawriva, ala iya kay ki tinaini: “Lri katwasaku alupu.”

Ku agi ki Pacaka ka Elrenge wathingale kwini kwalrialri ki takaini, la iya kay ki tinaini: “Ina, lri mwaku dreele ki sakadaneli.” kaiyana akwalrepenge kawriva, matwaseenga laylay.

“Sakadane, watumatumanesu, wakelaku dreele muswane?” Sa mu daane takwakawrivariva leecege mwa ki tapeapecane ki sakadaneini. “Kadrwua ku piapiali, manemane ku adulrwaneli tumane?” Ku Arwai la akutiiki tubalre. Ku Elrenge la ngikakawrivariva iya kay: “Ala matiakuru kay sakadaneli, lri tara paraalubaku paudringay iniane, ai lay tumanaku paralubu iniane?”

Yakay saka minakavaalane, ku Elrenge matwase silape ki tangeea ka kaykayngu, kwini kaykayngu yai taraivigi, ka tamwamwane ngulatataadre ki Elrenge, la sidrwuru ku kidremedremeini kay ki kaykayngu. Kay alisu la pelaeela ki kaykayngu ku tangimiamiane ki sakadaneini. “Kayngu, kakurwua ki kaka, la pawdringay kay caemane ki sakadaneli,” la iya kitwubi ki kaykayngu.

Kwini kaykayngu la iya kay: “Ku kiapakilringaw ka caemane, kai naku lri maka dulru pawdringay.” La pacwungulu iya kay: “Ai, yakay ku ta ngeea ku tutumu ku lri dulru pawdringay ki kiapakilringaw kacaeme, ai maulaynga naku kai dredreele iniane, luka yakaaiyana lutumane? Yakai lregelrege adaaili ku taikaikaiyaneini. Kai lri katumane mwa silape iniane, ai kai piacucugu ki awnganeini, luka mwalringeedele mwa tavanane isadra. Kaisu lri maka dreele iniane lukai ka mwalingedele.” Ku Elrenge sa kilalra kwini taiyane ki kaykayngu, la kalrithethe ku wamwa, si ngipapadulru luka mialrealre ngulalaakese si kela lu mulringeedele kwini taikaiyane ki tutumu.

Saka kaiyane kwini alisu la mwa kwini ki daane ki tutumu, sa kela kwini la icengeecenge ka mawalringeedele kwini tutumu la mu

tavanane si ikay ki Irliriane isadra apece.

“Umu, sabaw wakelaku silape muswane, si kitubi ku apawdringadhanesu ki sakadaneli, malrunay kacaeme si ka taapeecane ikay ki tapeapeecane kai maka ngivelevele, matiakuru turamuru.” Kwini tutumu la kiaceace kwini takawrivaneini, sa dreele ala ka tawvayleketete ka wapidruru ikay cucubungu iniane, kwini tutumu kai kialalra kwini taiyane ki alisu, la kasamaali si kivavaga: “Aganeli, tarwa piasu kela?” Kwini alisu la tubalre: “Umu, tarwangeangeeaku kela, pasiakaiyaku ki sakadaneli ku takelaneli kay, ani paralubu pawdringay ku caemane ki sakadaneli iya muswane.” Kay tutumu sa thingale ka kadrwua ku mukuludrane la tarungeangeea kela silape iniane, ngwalay ku apawdringadhaneini ki sakadaneini, wavelevele ki kidremedremeini.

Kwin tutumu la iya kay: “Maadraw turamuru kay sakialibakesu, ngwalaysu ki sakadanesu ku amudringadhane la kaisu thengete ki niakesu si kela kay, wa velevelesu turamuru ki kidremedreme ki umawmase, ku ya belenge ani pangimia kwini ani ngimia iyaiyasu.” Sa maka iyanga kwini, la dawlu ki alisu pu cucubungu iniane si cunu iya kay: “Luiya lu mulringedele lri ikaiyaku kay pasikay ki caemane ki sakadanesu tulrиси, laylri mialrisu kisasilange nakwane ikay ki daane ki sakadanesu tulrиси. Lri malrasu ngu mangeale ku talwubibiri ka tatiitiki ku Irenege , la patilibi pi cakena si sapa arakay ku vasaw ki angatu, la arakay ku kiringi ki beke bia pu belenge ki vasaw tulrиси, sana kingivalesu tulrиси la mu daana dreele ku tangivelevelane ki sakadanesu, lri kingi lrimalesu apapelaela pia kikay.” La peelana cunu iniane: “Tara pasingi kidremedreema tulrиси, sana kaisu pangimia kwini, lrika kadrwa ku paluludane.” Ku bibiilrilinga la iya kay kwini tutumu: “Imianga, lwu kismwamulaa katwase mu lrawdru, adayli kay kadalranane, amani lu kikaungusu ikay kadadalranane, wadradreele madu ki tadadavacanesu. La pulringaava, tara pangimia kwini taiyaneli muswane.” Kwini alisu sa maka kilalranga kwi tapelaelane ki tutumu, la kiraraagay si kiaseasene ala pangulaylay katwase mu lrawdru mubalriw.

Saka kaiyane ki mwalringedele, ku Elrenge la pangimya ku

taiyane ki tutumu, ikay ki daane ki sakadaneini tulrisi, sialudu ngu mangeale ku talwubibiri ka tatiitiki ku Irenege, la pi cakena patilibi, la pu belenge ku vasaw ki angatu, si pu belenge bia ku kiringi ki beke tulrisi, twa tay Irimane apadrudrulru ki ta Irima ka twaumase, laka tayngeangeane ku sarakaiyaneini subulrubulru, amia kay:“Twaumase, kiatwubiaku muswane kakurwua ki sakadaneli, si pawdringay ka caemaneini, amani kay ku maadrdrawnga ku murikaykayli.” Ku aswalalanga paapia ki kumawsu tulrisi, ala katwase mwa dreele ki sakadaneini, ku drapaleini pathaagilinga ngivelevele, la siwlri kaynganay si papia ki vai tulrisi, la ngusela mu daane dreele ki skadaneini, ala dulrunga ngibangulu, kay Elreng la kiraraagay si iya kay:“Ani matisamalinga kay kinawmasane ki sakadaneli.” Anatwumane la mudringay kay sakadaneli taiyane kay alisu, la pikidremeedreme pasapukupukwane ki sakadaneini, kulri ka amudringadhaneini. Ku saka kingi tulrulu la papia ki dralremane tulrisi, sa maka tulrisinga la mu daane dreele ki sakadaneini, waneenenga ikay ki tapeapecane, si dulrunga ivare ki kalrivunguvungu, la ngulribange dreele latadre. Ku saka kingi supatele la papia ki babelenge tulrisi, ala mu daane dreele ki sakadaneini, wadulrunga ivare ku kalrivunguvungu si kidredresenge iniane. Kay alisu sa dreele ki sakadaneini arwa mudringadriingaynga, la kiraagay iya kay:“Matharirilringa, kay sakadaneli mwadringadriingaynga.” Ku bibiilrilinga la papia ki ya belenge ka twaumase tulrisi, ala mu daane dreele ki sakadaneini, wadulrunga nene ikay ki tapeapecane. Ku Elreng la pakagaarange iniane pawlebe ki tapeapecane, ku Arwai la mialri keceengane palalava mu lebe ki tapeapecane, ku Elreng la pikidremeedreme subulruburlubulru iya kay:“Anatwumane kay sakadaneli la keceengane dadavace mu latadre.” La kay tarathaynu, kwi sakadaneini ala dulru dadavace mu latadre. Kwi alisu la itituku ki sakiaragay si karaleale iya kay:“Sakadane wadulrungasu dadavace, kiaragadhaku turamuru!”

Ku Pacake singikay talupane kelakelanga, la pana ku babwi si ngibwale ki cekele nini, kialaalra makanaelre ku sakacekeleini.

“Sakadane! Waninininga ka kaka ikay cucubungu ka lregelrege, lu

kelanga si dreele ka mwadringayngasu yai lri kiraagay turamuru.” Kay alisu la kay beserenga ki sakiararagayini. Ku Arwai la mialri pi kidremeedreme kirararagay, ai mathathiburu ku tikyiane, kai wathingale ku apianeini lu kelanga ku Pacake, asi lwiwane kay alisu kaiyana patakwalringaw dreele iniane luka ngitwatumane? Lu aru kidremedreme la aru kathathiburu, la itititukunga ku tukuini. Ku Elrengela karaacange ku akatwasaneini kidredresenge ki takaini, si pelaela ku tamudringadhanenga ki sakadaneini. Ku tamaini la mialri ka ngwadalrane si kelakelanga balriw, sa thingale ka mwadringaynga ku caemene ki kiathareve la kiragay turamuru. Ku tinaini la iya kay ki Elrengela: “Thalralrayli ka lalakeli, ngwalay ki sakialibakesu si sakiasamwamulasu, ala maka mudringay kay sakadanesu, si siwliwliwanenga kay kinawmasaneini, kikay yai amani ku maadradrawnga ku sakiaragayta ka wacekecekele, lu kelanga ku taka yai, ngiabaladhanga peelaelaela naiwane ku tangimiane mudringay ki sakadanesu.”

Kay alisu sa maka kilalranga kwi taiwane ki tinaini, la thingale ka wakelakelanga ku takaini, la katwase laylay mu sasadra ki cekele mukalava ki takaini. Sa dreele ki takaini tukudru ku panaini kelakelanga, la akwadraw: “Kaka, yakay ka matiakiraagay mitanane mukalavalava muswane!”

“Ala pelaelaili manemane kwini matiakiragay!” Lu kidremedreme kay lasu kay panali kaika amani ku matikiraragaynga naiwanane, maneemanenga ku drumane ku matiakiragay amia.

“Ila takirarimu mu balriw la naw pakiragay muswane, ka tamaita si tinaita mwakalavalava muswane.” Kay alisu la ngikalrwalrulay ki takini si kiraysi ki alrima ki takaini.

Sa kelanga balriw kay lamataka, kwi agini la malra pu daane kwi pana ki takaini, kwi taelrelreini la mu latadre kidredresenge iniane. Kay Pacake sa dreele icucubungu iniane ka mathaariri ka ababay, alaw lalyali ki agili la iya. Kwi agini la kaynganay mwa ki sakadaneini si akwadraw iya kay: “Kaka, sakadaneli kay, manemane kwi acegecegeanasu ikay kwini?” Kwi Arwai la mialri kainu si

guruthwungane, kwi Pacake la aru mwa cucubungu si kebere iniane, apaececebe ki cimiini uma. Lu dreele ki labaybayini laka mathaythariringa ki sanaka ababay.

Twalaynga kwini laka thaythaythariringa ku tacekecekelane lini, twalalake ku sawvalay si ababay tara tangeea idrepele ka tathaaithariri mati ngulwalwadhane, la kisamula ki tacekecekelane lini turamuru kay ladrusa, ngiesaesadhanenga ku tacekecekelane lini si kipusamalramalranga ki palrapalra.

娥冷感動天

部落中有一戶人家，家名叫卡來拉給蘭，是部落中的大貴族，先生名字叫布拉羅洋，妻子名叫樂格安。夫妻結婚不久，生活過得幸福恩愛。不久後，樂格安懷孕，夫妻為期待小生命的到來，他們更加倍努力準備。布拉羅洋除了狩獵以外，每日去山上開墾、種小米，希望能有豐收，樂格安則每天在家裡忙著刺繡，準備作給嬰孩穿的新衣。樂格安的產期到了，生了一個很可愛的女嬰，取名叫阿羅育。嬰孩的身體一天天地長大，行動也隨著有變化。很不幸地，他們發現孩子的身體有缺陷，全身癱瘓，雖然跟一般的小孩一樣長大，卻終日在床上躺著無法行動。都得由母親在身邊照顧，協助她起來、下床，吃飯也是母親幫她。夫妻每天看到女兒的生病狀況，內心非常痛苦。

另外也有一戶人家是大貴族，夫妻生一男一女，男孩叫巴查克，女孩叫娥冷，這些孩子都是同年齡一起長大。巴查克逐漸長大，也開始跟他的父親去狩獵，學習狩獵的技巧，期望將來成為獵人勇士。

按魯凱族的習俗，當孩子已到達適婚年齡時，由父母或親戚們為他安排結婚的對象，而選擇對象時，要從最近的門當戶對人家，即離家最近或本部落的大貴族，若婚姻不成，再去別的部落尋找緣份。

巴查克的適婚年齡已到，夫妻開始關心兒子的婚事。有一天，巴查克的媽媽對先生說：「我們的兒子已經長大了，可以開始談兒子的婚事。」

「很好，早點給孩子找對象結婚，好讓我們早日抱孫。」先生回答。
太太很沉重地說：「我們唯一的選擇是卡來拉給蘭家的阿羅育。」

他們決定要找卡來拉給蘭家的阿羅育，由部落長老負責提親。當部落長老受託重任後，開始積極執行工作，他利用夜間專程去拜訪卡來拉給蘭家，把男方家的意思傳達給他們。女方家聽了這令人驚喜的消息很高興，可是過一陣子後，沉默許久，低頭沒有回應。後來，布拉羅洋面帶難色地說：「我們不好意思答應，因為我們的女兒不像別人家的孩子正常。」

部落長老說：「沒有關係，因為你們雙方是門當戶對，加上男方也很樂意娶你們的女兒為媳婦，好好照顧你們的女兒。」布拉羅洋見男方有誠意要娶他們的女兒，就不再堅持他的意見，便回答說：「既然你們願意娶我們的女兒，我也沒意見了。」就這樣決定辦理婚禮。

雙方達成協議後，首先舉行訂婚儀式，並決定結婚日子，雙方帶領部落人開始準備結婚各項活動事宜。部落長老大聲宣佈告知部落人要同心合作為二家大貴族的婚禮準備，男士們負責狩獵、捕魚、砍柴等，女士們負責打椿小米、釀小米酒、作小米糕、用萬壽菊和黃水茄製作頭飾和花環，把一切所預備的都集中起來，然後分二份分別送到男方家和女方家。大家所期待的婚禮終於到了，部落的男女老少都盛裝參加這場世紀婚禮。男方家大隊人馬扛抬聘禮、豬隻和食物禮品送到女方家。女方家也有一群人在等待新郎的到來，男方快到新娘家時，雙方高喊互應，表示歡迎和慶祝。結婚儀式結束後，即進入婚禮族舞，部落的老人、大人、小孩皆盛裝參與跳舞，他們的歌聲和歡樂聲都震動了大地。舞會場中巴查克（新郎）盛裝最特別，頭上插上三支雄鷹羽毛，披上雲豹做成的皮衣，穿上彩色條紋的後敞褲，在舞會中相當鮮豔。唯一美中不足的是，新娘從開始到結束都沒有出現，使整個婚禮的儀式與慶祝舞會，只有新郎在演獨角戲，這也是唯一的憾事。

新娘躺在床上悲傷地哭著，聽著為她歡樂的聲音，卻無法看到或參與那熱鬧的場合，而巴查克也從未見過他的新娘子。

熱鬧的婚禮舞會終於結束，接著即進入洞房，巴查克直接到新娘的房間，他掀開床舖上的蚊帳，因天色昏暗無法看清楚新娘子，他輕輕地拉被子要觸摸新娘，阿羅育突然哭著喊痛，巴查克不忍心再繼續接近她。阿羅育認為這個婚禮沒有帶給她喜樂和幸福，反而使她羞愧和恥辱。巴查克安撫她，再次要抱她，阿羅育又叫痛，巴查克無法接近，也不能碰到她的身體，很快天就亮了，巴查克失望地跑回家去。一看到媽媽便說：「媽，我不能接近新娘子，我一碰她的身體，她就會痛哭，看她好可憐。」但他也有點不滿地說：「你們為什麼叫我和她結婚，使她難堪，我也沒有面子。」他不知道該說什麼才好，最後對媽媽說：「我要去打獵。」

巴查克的妹妹娥冷知道哥哥的苦情，她向媽媽說：「媽，我要去看大嫂。」話還沒講完，人已離開家了。

「大嫂，我來看你，你在做什麼？」一面進門一面叫著走到大嫂的床邊。「沒有做什麼，我還能做什麼呢？」阿羅育用微弱的聲音回答。娥冷自言自語地說：「可憐的大嫂，我一定要幫她恢復健康，可是，我要如何地協助她？」

有一天，娥冷去找一位老婆婆，她是一位巫師，娥冷常常找她聊天，都會跟老婆婆聊心事。她把大嫂的身體狀況告訴老婆婆。「老婆婆，您可憐

可憐我哥哥，醫治我大嫂的病。」她向老婆婆哀求。

老婆婆說：「重大的病，我無法醫治。」她繼續說道：「可是，有一位老公公會醫治大病，不過已經很久沒有見到他，不知道還在不在？他隱居在高山很遠的地方。可以試著去找他，但他是很忙的人，只有中午的時候才會回家休息。其他的時間，你會見不到他。」娥冷聽到老婆婆的話，就決定準備隔天一早上路，趕在中午前到達老公公住的地方。

隔天她到了老公公的家，正好是老公公利用中午在家外面陰涼的地方休息。

「老公公，我很冒昧地來找您，特地來請求您幫忙我的大嫂，她癱瘓在床上無法行動，她很可憐。」老公公被她的聲音叫醒，看到是一位少女在他眼前跪著，他沒有聽清楚她在講什麼，很訝異地問：「孫女啊，你幾個人來？」她回答：「老公公，我一個人來，爲了我的大嫂特地跑來，請求老公公幫忙我大嫂醫治她的病。」他看到一個少女不怕山路的危險獨自前來找他，只爲了要醫治大嫂的病，深受感動。

老公公說：「你的愛心好偉大，爲了你大嫂的健康不顧自己的生命跑來這裡，真叫人感動，希望老天能實現你的願望。」語畢，便叫她站在面前囑咐說：「明日中午我會在這裡爲你大嫂的病做祭祀儀式，你也要配合在你的大嫂那裡進行祭祀。你要取十片小石片，放在地上排列，石片上放樹葉，上面放已切成小塊的豬皮祭拜，每次祭拜完就進去屋內看大嫂有什麼變化，這個程序連續重複五次。」又再次叮嚀她：「你一定要誠心地祭拜，否則會無效果。」老公公最後說：「好了，你現在趕緊地下山回去，路途遙遠，恐怕你還在途中天就黑了，一路上要小心。要記住，一定要按照我所指示的去做。」她聽完了老公公的指示，向老公公叩謝之後，很興奮地飛快下山。

第二天中午，娥冷遵照老公公的話，來到她大嫂的家祭拜，她取十片小石片，放在地上排列，石片上放樹葉，上面放已切成小塊的豬皮祭拜，分五份向五個神明祭拜，每向神明祭拜時都會唸同樣的願望詞：「神明啊，求你憐憫我的大嫂，醫治她的病，這是我最大的願望。」首先向 kumawsu（保護的神）神明祭拜，然後進去看大嫂，雙腳已開始蠕動，回來再向 vai（太陽神）祭祀，又進去屋內看大嫂的動靜，發現大嫂可以在床上翻身，娥冷很驚喜地說：「大嫂的身體很不可思議。」她一直盼望大嫂的身體能痊癒，默默地爲大嫂加油，希望她快點恢復健康。第三次向 dralremane（祖靈）祭拜完，又進去看大嫂，已經可以自己起來坐在床上，也可以用自己的手

掀開蚊帳，從窗戶伸出頭看外面。第四次向 babelenge（山神）祭祀後，再進屋裡看大嫂恢復的情形如何，結果是大嫂自己打開房間的蚊帳迎接她。當她看到大嫂恢復得很快，很激動地說：「太好了，大嫂差不多要恢復健康了。」她最後一次向 ya belenge ka twaumase（天神）祭祀做完後，又進去屋內看大嫂，發現她已經可以坐在床上。娥冷不斷地鼓勵她下床，於是阿羅育鼓起勇氣，試著下床成功，娥冷默默地許願說：「希望大嫂勇敢地到外面走路。」不多久，大嫂便走到外面去。她更激動地大叫：「大嫂你終於可以走路，我好高興喔！」然後帶她的大嫂從娘家到夫家去。

巴查克狩獵回來，在對面的山報獵獲山豬的訊息，全部落的人都有聽到。

「大嫂啊！我哥在對面的山頭報信，他來看到你已經恢復時，一定會很高興。」她無法控制自己興奮的心情。阿羅育也樂在心裡，但又感到一絲緊張，不知道要如何面對巴查克，因為她從未認真看過他，不知長得如何？愈想愈緊張，心臟開始怦跳。娥冷卻迫不及待地要跑去迎接哥哥，把大嫂痊癒的事告訴他。她的父親也剛好從田裡回來，非常高興媳婦已經完全恢復健康。母親對娥冷說：「我的寶貝女兒，多虧你的愛心和熱心，使你的大嫂得到醫治、恢復健康，這個是我們家的大喜事，等你哥回來，全家都在的時候，你再講事情的經過給我們聽。」

她聽完母親的話，知道哥哥也快到家，等不及地跑去部落的休息站等哥哥。看到哥哥揹獵物回來，喊叫：「哥，家裡有太好消息等著你！」

「告訴我那是什麼信息！」他覺得我獵獲山豬是家的信息，還會有什麼別的好消息。

「好了，快點到家給你一個驚喜，爸媽都在等你。」她撒嬌地挽著哥哥的手。

兄妹到了家門，妹妹負責把哥哥的獵物搬進屋內，他的妻子出來接他。巴查克看到眼前一位嬌美的女人，還以為是妹妹的朋友。妹妹跑來依著大嫂大聲地說：「哥哥，她是大嫂，你還愣在那做什麼？」阿羅育也害羞地低著頭，巴查克上前緊緊地抱住她，深深地親吻她。發現他的新娘子是世上最美麗的女人。

從此他們過著正常的生活，生了一男一女都非常可愛，夫妻努力建立他們的家庭，漸漸變成富有的家，生活過得非常美滿幸福。

作品評論

王明忠 | 評論

臺灣基督長老教會茂林教會牧師

評30 Wavelevele kidremedreme ki ya balenge ku Elrenge
【娥冷感動天】

Ku ngitwatumane aiyaneli puvaga patharukay kikay ki abulru, kai naku swadalepelryinga, mathaythariringa kamani kangduli pasingikidremedreme ka sawsaesakeneli kay vagaali iya masudaedalepe

針對這一篇故事的評語，我真是不配，與其說是表達我內心深深的感動與至高的敬意吧。

Kikay abulru, matyadaadalame turamuru mukidremedremane ki umawmase, ka matyasarlu matya mulwalwadhane ka abulru, lu patwalayta sikathane kikay pilriini tu tangadraane ki abulru‘Wavelevele ki kidremedreme ki ya belenge ku Elrenge’ amya, maraacangenga madu ku naw makakaai silrigu patulrepenge kikay abulru iya.

這個故事，是一篇非常美麗動人、魅力豐富的故事，單從作者所選擇的主題「娥冷感動天神的心」，就讓讀者迫不及待的要看完故事內容。

Ku aswalalanga, kikay abulru maatyakay ku nyake ku bungkata ka ngudradrekay, tangea ku sawvalay tangea ku ababay lu cegecege ku tacekecekelane si ku aungane ki sawvalay si ababay.

第一，故事開始就直接切入魯凱族人的生命文化，一男一女家庭的建立與兩性生活的職責。

Ku mwasakadrusa, maatyakay ku asirapalane si ku tinukucingaalrane ka aungane ki marudrawdrange papya ki lalaalake twalay luka lavavaalakeana pakeela ki paakarudrange, si ku a pasalaaladhaane si musakenane ki lalaalake papya ki marudrawdrange.

其次，敘述了魯凱兒女成長到成婚父母的關懷與重任，及兒女的順服與尊敬。

Ku mwasakatulru, amani ku madraadrawnga ku pacwugane kay ki abulru, ku a ngiesadhane ki ladrusa ku tacekecekelane kai ka sakwiikay, mwarikay ki la wacekecekele ku a pasingikidremedremane paralubu‘kakalithi kisaapalra, tarumara pusaakay, mwalra ku la wacacipaw’，mwarikay ki la sakacekele

ku‘ a taalpaane si subulrubulru’, si ka muryikaikay ku takiswuswane ki yabelenge ka Twaumase ku asirapalane‘pangilribate ku kai ka makapadaruru ki umawmase’, kudra vaga ku amyakay, ngyapaparalubu madu, la ki paralubu ki palrapalra, ala paralubu ku yabelenge.

第三，故事的重頭戲，婚姻的幸福不是天生的，是需要家人深沉的「關懷了解、接納體諒、消除障礙」的協助，部落族人的「陪伴與祝福」，更需要宗教信仰天神的眷佑「超越人的境界」，所謂自助、人助、天助。

Wadwulru madu iyakay, kikay abulru ku ta patulutulurane ta pasakaikayane, ku ta tutangadnaanane ku ta pamamwamwane ku pacwugane, ku ta arakayane ku vaga si paathingalane ku matidalanane, kadrwa ku atakayane, macalrwusi turamuru ku ta pacasane, ka mamwamwua si katharriri. Ku ta arakayane ku pacaseta ka kacalriskyane si darepane tu abulru, wa lrugalrugu, kangdu ki kidremedreme ki umawmase, si patuthingale kikay amani ku wa pacase ala ka tengatenganelryinga ka ni iyaiyaane ikay ki ngudradrekay.

可以說，就整個故事段落的配置、主題與內文的相互呼應，文辭及藝術的表現，文章題材的表達，都無懈可擊、文筆流暢、恰到好處。族語字詞的使用及文章結構的巧思，更是內容深動、感動人心，印證了作者是真實的魯凱達人。

Lu alrane tu satwalrepenge, kikay abulru yai mathaariri turamuru, asi luyane sana silrigwane kingvaale, pwalringalryingaw madu si pikidremedremane: kikay abulru yai mwakidremedremane turamuru, lu silrigwane maru syavavava ngamadu ku iga, kikay abulru‘pawasururu ku bungkata ku ta mapasikaykaykayaneta’‘wa bulru patharukay ki mwasakene ki nyake si kakwakudhaaneta’‘wa cegecege ku a marayraysane ki tacekecekelaneta’‘twa kucingalre ku amusakenaneta tu kapatengatengaane ku ta kiskuswaneta’, kikay abulru kay swadalepelryinga ki pasikay ki drengdregere.

總之，它是一篇非常美好的故事，因為看了一遍，就可以深刻在讀者的心中；它是非常動人的故事，猶如讀者欣賞一部感人的影片，它是具有「文化禮儀的傳承」、「尊重生命倫理的教育」、「家庭關係的建立」、及「敬虔信仰的重視」，它是值得推崇的一篇故事。